

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Nurtepe - ÇAYAN

(...)

Emperyalizmin eliyle tepeden oluşturulduğu için çarpık gelişen kapitalizmin yarattığı göçle İstanbul'a gelen yoksullar, barınma sorunlarını

gecekondulaşmayla çözmüşlerdir. Bir gecekondu mahallesi olarak oluşan Çayan Mahallesi ise kuruluş süreciyle ve örgütlü yaşamıyla diğer mahallelerden ayrılır. Kuruluş tarihi '78'dir. Ancak yerleşimler ve yıkıma karşı mücadele 1976 yılından itibaren başlar.

Dayı'nın önderliğindeki Dev-Genç'liler, Mahirlerden aldıkları bayrağı anti-faşist mücadele içinde onurla taşıırken hayatın her alanında olmaya da çalışıyorlar, halkın ekonomik-demokratik mücadelesini de örgütlüyorlardı. İşte bu mücadele içinde, İstanbul'a göç etmiş yoksul ve evsiz halkın barınma sorununa da sahip çıktılar.

(...)

BÜTÜN YOKSUL MAHALLELER BİZİM OLACAK

Nurtepe - ÇAYAN

Boran

**BÜTÜN
YOKSUL MAHALLELER
BİZİM OLACAK**

NURTEPE - ÇAYAN

BÜTÜN YOKSUL MAHALLELER BİZİM OLACAK

NURTEPE - ÇAYAN

**Derleyen:
Ali Osman KÖSE**

*Boran
Yayınevi*

Boran Yayınevi

Bütün Yoksul Mahalleler Bizim Olacak Kitap Dizisi -2

Nurtepe - ÇAYAN

Boran Yayınevi

Katip Mustafa Çelebi Mah. Billurcu Sok. No: 20/2

Beyoğlu / İSTANBUL - Tel:z (0-212) 251 94 21

ISBN:

Birinci Basım: 2013

Baskı : Ezgi Matbaacılık

Sanayi Cad. Altay Sok. No: 10

Çobançeşme / Yenibosna / İSTANBUL

Tel : (0-212) 452 23 02

YAYINEVİNDEN YA DA ÖNSÖZ

BİZİM MAHALLE NURTEPE – ÇAYAN

Yollar vardır gelip geçen, yollar vardır insanları bir yerlere alıp götürren. Bir yere varmak için yola düşmek, yola düşmek içinse bir neden gerekiyordu. ‘Yol, her daim yolcuyla çeker.’ denmesi bundan olmalıydı. Kim bilir belki bu nedenle, en ücra köşelere uzanan yollar yapılıyor, o yolları aşip bir yerlere ulaşıyordu.

“Göç yolları görünür elbet”, şarkı sözleri böyle yazılıyor, sılaya duyulan özlemler, yol gözlerken yakılan türküler böyle hayat buluyordu.

İnsan, en çok da ulaşmak istediği yere vardığında yoğun duygular yaşırdı. Aldığı bir haber, yetişmesi gereken acil bir durum, ‘acaba’ sorularıyla hızlanan adımlar, bazen soluk soluğa, kan ter içinde gerçekleştiren koşturmacalar sonrası karşılaşılan tablo, o an pek çok duygunun yaşanmasına da neden olabiliyordu.

Yol ve yol gözlemek, yoksul gecekondu halkı için hayatın gerçeği idi. Uzun yollar aşip bir yerlere ulaşmak için de, derme çatma yapacağı ev için de yol gözlüyordu. O evin yıkılabilme kaygısını yaşarken de...

Dar patika şeklinde, çamurlu, uzaklardan gelip geçse de yollar, hem kavuşmalara, hem de ayrılıklara açılıyordu.

Çayan Mahallesi’nin yaratılmasına giden yol da, bir yerlerden gelip kendine yeni yollar açıyordu. Ama her yolun kesiştiği bir kavşakta buluşuyor, devrim yoluna akıyordu. Çayan’ın tarihi bu yolun bir parçasıydı. Ve Çayan’ı anlatmaya çalışırken ülke ve halk gerçeğinden uzak bir anlatımda bulunmak, akan devrim ırmağından bağını koparmak düşünülemezdi.

Bu kitap; Çayan’ın tarihini anlatırken, aynı zamanda Umut’un tarihine de ışık oluyor. Gecekondu evlerinden doğan bir mahalleyi anlatıyor.

GECEKONDU EVLERİ NASIL ORTAYA ÇIKTI?

Türkiye’de gecekondu tarihi, çarpık kapitalizmin yukarıdan aşağıya inşa edildiği 1950’li yıllarda başlar. İktidarda bulunan Demokrat Parti’nin lideri Adnan Menderes, bu süreçte dair o bilinen veciz sözü söyler: “Türkiye’yi Küçük Amerika yapacağım.” Büyüğünden bir hayır gelmeyen Amerika’nın küçüğünden nasıl bir hayır gelebileceği de sır değildi.

Amerika’yla yeni-sömürge ilişkilerini kuran Menderes Hükümeti, bir yandan askeri-siyasi-ekonomik anlaşmalarla bağımsızlığı, ulusal onuru, emperyalizme peşkeş çekerken; diğer yandan, çarpık kapitalizmin ortaya çıkardığı montaj sanayiinde ucuz iş gücüne gereksinim duyan emperyalist tekellerin ihtiyaçlarını giderme yoluna gidiyordu.

Hızla gelişmeye başlayan çarpık kapitalizm, ulaşımdan iletişime kadar pek çok alanda alt yapısını oluşturdu. Kuş uçmaz kervan geçmez, sadece seçim dönemleri hatırlanan kır ve köylere ulaşmak için yollar yapıldı. Kapitalist pazarın sınırları en ücra köşelere kadar genişlerken ucuz iş gücünü açığa çıkarmak için şehirleşme ve göç politikası hayata geçirildi.

Ucuz iş gücüne en uygun alan ise köyden kente göç eden yoksul halk olacaktı. Kırdan – köyde şu veya bu ölçüde yaşamını sürdüren yoksul halkın, kentlere göç ettirilmesi için her türlü olanak seferber edildi.

Özcesi; sorunların, yoksulluğun çözüm yolunun, daha iyi bir yaşamın, kentlere göç etmekten geçtiği işlenip göç cazip hale getirildi.

İş bulma, karnını doyurma, daha iyi bir yaşam düşüncesiyle kentlere göç eden yoksul halkın önündeki en büyük sorun ise başını sokabileceği bir evdi. Yoksul halkın sırtından beslenen burjuvazi, çarpık kapitalizmi geliştirirken; insanların barınma sorununu çözmek bir yana, bu alana da el atarak elde avuçta ne varsa sömürüyordu. Ki kapitalizmin doğası da budur.

Yaşamak, var olmak için bir şeyler yapmak gerekiyordu. Karınlarını doyurabilmek için şehirlere göç eden yoksul halkımız, fabrikalara yakın ya da yerleşim yerlerine uzak bölgelerde başlarını sokacak evler yapmaya başladı. Kimi zaman bir aile, kimi zaman bir aşiret, kimi zaman hemşeri topluluğu ya da aynı inanç, milliyet ve kültür temesinde, bir arada olmanın gücüne inanarak barınma sorununu çözmeye çalıştılar.

Göç eden insanlar, sadece barınma sorunuyla karşılaşmadı. Aynı

zamanda, aşırı göç, büyük bir işsiz ordusu da yarattı. Bu nedenlerle, elinde avucunda olanı tüketip köyüne geri dönenler de oldu, bir yolunu bulup şehir hayatında ayakta durmaya çalışanlar da. Ayakta kalanlar, her şeye rağmen var olma mücadelesi verenler; düzenini, yolunu yordamını bilmedikleri şehirlerde yaşamaya çalıştı.

Önce, tek göz oda şeklinde yapılan, basit malzemeler kullanılan evler ortaya çıktı. Bu evler, zamanla genişletilerek daha sağlam hale getirildi. Barınma sorununu, böylesi yöntemlerle çözmek kadar doğal bir şey olamazdı. Ancak; taşı toprağı altın denen, taşı sıkılsa ekmek elde edilir diye çağrılar yapılan İstanbul'un topraklarında, böylesine girişimlere izin yoktu. Yoksul insanlar, başını sokacak ev yaptıkça zabı-talar, asker ve polis o evleri başlarına yıkmak için hiç zaman kaybetmiyordu.

Önceleri çekinen, yaşamını bilmedikleri şehir hayatının kurallarından kaygı duyan yoksul halk, zamanla ona karşı mücadele verilmesinin bilinciyle yeni yol ve yöntemler geliştirmeye başladı. Gündüz yaptıkları evleri gece yaparak, zabıtalara yakalanmadan yıkımlara engel olmaya çalıştılar.

Gündüz ortada olmayan, bir gecede bitirilip günün ilk ışıklarıyla ortaya çıkarılan evler “gece – konu” olarak adlandırılmaya başlandı. Öyle ki, kimi geceler onlarca evin yapılması, onların gündüz vakti yıkılmaya çalışılması sonucu verilen mücadele daha büyük sorunlar doğuruyordu. Yine de yoksul halk, barınma sorununu kendi yöntemleriyle çözmekten vazgeçmiyordu. Yıkılan evler, daha farklı yerlerde yeniden yapılıyordu. Halkın sokakta kalacak hali yoktu.

Yaşananlar düzen için kabul edilebilir bir durum değildi. Devlet; askeri arazi, hazine arazisi, özel arazi, yol ve çevre güzergâhı gibi gerekçeler yaratıp kaçak yapılaşma tanımlamasıyla hukuksal baskılar öne sürüyor, “suçlu” ilan ediyordu gecekondu halkını. Bununla da sonuç alamadığında; yol, su, elektrik, belediye hizmetleri gibi en temel ihtiyaçları karşılamama yoluna gidiyordu.

Elbette, yoksul halk için gecekondular tercih edilebilecek yerler değildi. Tek göz oda, aceleyle yapılmış derme çatma yapılar; yolu, suyu, elektriği, kanalizasyonu olmayan kondularda kalmak kimsenin hoşuna gitmiyordu. Sadece başlarını sokabilecekleri bir yere gereksinim duyuyorlardı. Bunun en gerçekçi çözümü de bu oluyordu. Gelişmekte olan çarpık kapitalist düzen, buna dahi izin vermiyordu. İzin vermediği gibi halkın bulduğu çözüme alternatif bir şey de sunmuyordu. Sunamazdı da zaten, zira böyle bir şey onun doğasına aykırıydı.

Zamanla, engelleme politikasından kısmen vazgeçme yoluna gidile-

BÜTÜN YOKSUL MAHALLELER BİZİM OLACAK

rek; gecekonduları yok sayan, görmezden gelen yeni bir süreç başladı. En çok da, seçim süreçlerinde bu yola başvuruluyor, oy deposu olarak görülen yoksul halkın gözü boyanıyordu. Gecekondu afları, oy karşılığı tapu tahsis belgesi dağıtımları, düzenin gerçek yüzünü açığa çıkaran örnekleri sergiliyordu. Böylece, kaçak olduğu söylenen yapılar, bir anda yasal statüye kavuşuyordu. 1953 yılında çıkarılan 6188 sayılı Yasa ile sonrasında yapılan gecekondu da yasal hale getiriliyor, 60'lı yılların ortalarına kadar bir düzen tutturuluyordu.

Bu yıllarda; düzen açısından iktidarını tehdit eden, gerçek anlamda sorun teşkil eden bir hareketlenme yoktur. Gecekondu oturanlar örgütsüz, işinde gücünde olan, sömürüye açık insanlardan oluşuyordu. İktidardaki parti için ciddi bir potansiyeldi ve bu potansiyel düzen içinde kullanılmak isteniyordu.

Düzen böyle düşünüyordu. Peki ya mücadele bilinçlerini büyütüp geliştirenler, onlar nasıl bir yol izleyecekti?

DEV-GENÇ... MAHİRLER...

Yedi iklim bir köşede

Yedik içtik bir köşede

Kurtuluşa giden yolda

Mahir'i gördüm Mahir'i

Hüseyin'i gördüm vurulmuş

Gömleği kana bulanmış

Elinde mavzeri ile

Ulaşı gördüm Ulaş'ı

Yoksul halkların yanında

Dev-Genç'i gördüm Dev-Genç'i

Dev-Genç dedin mi, önce bir duracaksın. Sonra yumruğunu masaya vuracaksın. Sen yumruğunu vurdukça bilirsin ki halkın yanı başında yerini almışsındır.

60'lı yılların ortasından itibaren böyledir. Nerede bir haksızlık, nerede halkın haklı bir talebi varsa, Dev-Gençliler oradadır.

Gün olur yapılan bir gecekondu emektarı, gün olur yıkıma gelenlerin karşısında barikat olur. Ki bu yıllar, devrimci mücadelenin geliştiği, bağımsızlık söylemlerinin ete kemiğe büründüğü yıllardır. Gelişim ve söylenenlerin elbet pratik bir karşılığı olmalıydı. Dev-Genç'liler, hayatın her alanında var olarak, ülke ve dünyada gelişen her türlü olaya

anında tepki göstererek, halkın çıkarına olan politikaların öncüsü, örgütleyicisi olarak misyonunu yerine getiriyordu.

Üniversitelerde, sendika ve partilerde, kırdı ve köyde nasıl bulunuyorlar ise, gecekondular mücadelesi içinde de böyle yer alıyorlardı.

Halkın haklı taleplerine sahip çıkarken, aynı zamanda onların bilinçlenmesini sağlıyor, onlardan öğrenmesini biliyorlardı. Gecekondular, bu yanı sıra düzen ile yoksul halk arasındaki savaşın mevzileri haline geliyordu. Her ne kadar “yasal” statü sağlanmış, kanunlar çıkarılmış olsa da yeni yapılan evler yıkılmaya, örgütlenmelerin sağlandığı mahallelere yönelik yeni politikalar geliştirilmeye devam ediyordu.

Öncesinde, oligarşinin (işbirlikçi tekeller burjuvazi, toprak ağaları ve tefeci tüccarların sömürü ittifakı) askeri, polisi, zabıtası devreye sokulurken; devrimci mücadelenin gelişmesiyle birlikte, arazi mafyası diye peydahlananlar, sivil faşistler ve dini inançları sömürenler kullanılarak devrimci, demokrat, ilerici mahalle ve bölgeler kuşatılarak halk teslim alınmak istendi.

70’li yılların başından itibaren bu saldırı ve kuşatmaların yoğunluğu artarak sürdü. Halkın bulunduğu her yer açık hapishaneye dönüştürülerek 12 Mart 1971 cuntası devreye sokuldu.

70’li yılların başı aynı zamanda tarihsel bir dönemeçtir. Dev-Genç’liler, Mahir ÇAYAN önderliğinde THKP-C’yi yaratarak, devrim yolunun nasıl çizilmesi gerektiğini ortaya koyuyordu. THKP-C’nin ilanı ve pratiği yoksul halka umut taşıırken emperyalizm ve oligarşiye korku salıyordu.

1 Haziran 1971’de İstanbul-Maltepe’de İsrail Büyükelçisi Efraim ELROM kaçırılıp cezalandırıldıktan sonra kuşatılan Mahir ÇAYAN ve Hüseyin CEVAHİR, 51 saat boyunca, oligarşinin katil sürüsüyle çatıştı. Hüseyin Cevahir şehit düşerken, Mahir Çayan yaralı olarak tutsak düştü. Hüseyin CEVAHİR, THKP-C’nin önderlerinden biri olarak ölüm-süzleşti.

19 Şubat 1972 tarihinde, THKP-C’nin önderlerinden Ulaş BARDAKÇI, İstanbul-Arnavutköy’de kuşatıldı. O da, kuşatma altında çarpışarak şehit düştü.

M. ÇAYAN, özgürlük eylemiyle tutsaklığına son verdi. Deniz’lerin idamını engellemek için Ordu-Ünye’de; 2 İngiliz, 1 Kanadalı teknisyeni yoldaşlarıyla birlikte kaçırdıktan sonra Tokat’ın Kızıldere Köyü’nde bir kerpiç evde kuşatıldılar. Kuşatma yaşandığında, Türkiye devrim tarihinin akan kanlarıyla yazılacağını biliyorlardı. Bu inanç ve cüretle “Biz Buraya Dönmeye Değil Ölmeye Geldik!” diyerek siyasal zaferi, devrim mücadelesinin yenilmeyeceğini ilan ettiler.

BÜTÜN YOKSUL MAHALLELER BİZİM OLACAK

“Mahir, Hüseyin, Ulaş Kurtuluşa Kadar Savaşı!” sloganı böyle hayat buluyor ve devrim yolunun köşe taşları böyle döşeniyordu.

Mahirlerin ardından Deniz’ler darağacında asılarak, İbrahim KAY-PAKKAYA işkencede katledildi. Onlar, devrim yolunun önderleri olma onuruyla tarihe ve yüreklerle kazındılar.

*“ölüm onları apansız yakalamadı
ülkemin uçsuz bucaksız sıradağlarında ve ovalarında
kentlerin yoksul mahallelerinde
ve uğuldayan meydanlarında
kuşatmalar altında ve barikatlar arkasından
sömürüye zulme boyun eğmemenin onuruyla
ölümün üstüne yürüdü onlar
tereddüt etmediler yok
‘biz buraya dönmeye değil, ölmeye geldik’ diyerek
türkülerle, marşlarla karşıladılar ölümü
özgür ve eşit bir gelecek için
canımızdan bir parça koparırcasına
en iyilerimizi verdik toprağa
onlar, yaratılan devrimci değerlerin
onurun, erdemin, inancın simgeleri olarak
yüreklirimizi dolduruyor
bilincimizi aydınlatıyor
bizi kopmaz bağlarla bağlıyor devrime...*

*oy dere Kızıldere
böyle akışın nere
onlar biter mi sandın
sana can vere vere oy...
dere bizim evimiz
suyu alın terimiz
söyle nedendir dere
vurulur gençlerimiz oy...
dere böyle durulmaz
gence kurşun sıkılmaz
sanma faşist olandan
bir gün hesap sorulmaz oy...*

Grup Yorum - Âşık Sinem Bacı

NURTEPE MAHALLESİ...

Nurtepe, adı gibi bir tepe üzerine kurulmuştur. Mahirlerin şehit düştüğü günlerde, mısır tarlalarıyla kaplı, yolları çamurlu, at arabaları dışında hiçbir şekilde ulaşımın sağlamadığı bir yerdi. Her ne kadar kuş uçmaz kervan geçmez bir yer olsa da, hemen etekleri Osmanlı Sarayı'nın bulunduğu Kağıthane'nin Lale bahçeleriyle ünlü Hasbahçe-si'ne beşiklik eder. Saray erkânı zevk-ü sefa sürdükleri saray ve bahçelerinden çıkıp kayıklarla Eyüp'e, Haliç'e, Eminönü'ne uzanan saltanatlarını burada sürdürürdü. Nurtepe'den bakıldığında, 400-500 metre uzaklıkta, aşağıdadır.

O dönem devletten önce arazi mafyaları girer Nurtepe'ye. Arazi satın alırlar. Toprağı sahiplenene kabadayılar, bu dönemin öne çıkan unsurlarıdır. Elbette her şey devletle karşılıklı ilişkiler etrafında dönüyor. Bunlar sağladıkları imtiyazlarla, belediyeler ise korku ve kaygıyla birlikte, çıkar birliği yapıyorlardı.

Nurtepe olarak bilinen bölgenin taş ocağına kadar olan bölümü (sonrasında Cemevi ve Spor Kompleksi oldu), Partal Osman diye anılan Laz kabadayısı bir aile tarafından ele geçirilip belli bir bedel karşılığında yoksul halkın ev yapabilmesi için tahsis ediliyordu. Kâğıthane eteklerine uzanan bölge ise, Kürt kabadayılarınca ele geçirilip değerlendiriliyordu. İlk evlerin yapılması da böyle başladı. Belediye işleri bu kişiler aracılığıyla teminata bağlanıyordu.

Çayan adını verdiğimiz arazi ise, askeri bölge sınırlarında olması, Alibeyköy ve Kâğıthane Belediyeleri'nce sınırlarının tespit edilmemesi üzerine açıkta kalan bir yer görünümündeydi. Ancak buralar da, Kâğıthane'li kabadayı olarak geçen Kürt Hasan ve Kod Ahmet adındaki arazi mafyası tarafından ele geçirilerek, mandıra ve tarla olarak kullanılmaya başlandı.

'75 sonrası, ortada kalan bu arazi için, belediye ve askeriye mahkemelik oldu. Mahkemeyi Alibeyköy Belediyesi kazanarak araziye sahip oldu. Zaman zaman kıyıda köşede yapılan evler ise, araziye sahip çıkan mafya tarafından engellendi. Yıkılmaya zorlandı.

Sokullu Caddesi'nin diğer tarafında, Nurtepe'de ise hızlı şekilde yapılaşma başladı. Partal Osman'ın bulunduğu arazinin hemen yakın çevresine, Karadeniz'den göç eden aileler yerleşirken, aşağı doğru uzanan arazilere ise ağırlıklı olarak Erzurumlu, Erzincanlı, Muşlu, Sivaslı, Dersimli, Alevi halktan aileler yerleşmeye başladı. Bu yerleşimler belli bir bedel karşılığı, imara uygun şekilde düzenlendi.

Göç eden ailelerin çoğu birbirini tanıyan, hısım-akrabalığı olan, göç ettikleri memlekette şu veya bu şekilde birbirleriyle bağı olan ailelerdir.

Ki göç politikasının temelini bu oluştuyordu. Önce birileri göç ediyor, bir işe ya da başını sokacak bir eve sahip oluyor, bunun sonucunda diğerleri için de umut doğuyordu. O göçleri yeni göçler izliyor ve bu şekilde birbirine yakın yerlerde yeni hayatlar kuruluyordu.

Elbette yabancıları oldukları şehrin yaşamına alışmak ayrı bir deneyim gerektiriyordu. Zamanla bu deneyimi elde ediyor, onlardan dersler çıkarılıyor ve ayakta kalabilmenin koşulları yaratılıyordu. Bu konuda bir zorluk da yaşanmıyordu. Çünkü belli bir kültüre sahip olmanın, sevginin, saygının, dayanışma ruhu ve birbirini kollamanın gücüyle nice zorluğun üstesinden geliniyordu.

Örneğin; Nurtepe’de bir arsaya yerleşen, herhangi bir yerde ev yapan bir ailenin evi yıkımla karşılaşabiliyordu. Böylesi anda dayanışma duygusu devreye giriyor, o aile açıkta kalmıyordu. Bu tür sorunların devam ettiği, belirsizliğin hâkim olduğu yerlerde farklı yöntemlerle sonuç elde edilmeye çalışılıyordu. Örneğin ayrı aile içinden veya akraba olanlar, yarının garantisi yok düşüncesiyle, yan yana değil de birbirine yakın farklı bölgelerdeki arsalarla yerleşerek geleceğini sağlama almaya çalışılıyordu. Yıllar sonra bakıldığında Nurtepe’de, Örnektepe’de, Güzeltepe’de, Çağlayan ve Alibeyköy Saya Yokuşu’nda ikamet eden pek çok ailenin yerleşiminin o yıllara dayandığı görülür. Evi yıkılan, sorun yaşayan bir aile, bu şekilde ortada kalmıyor, herhangi bir yakınının yanına yerleşebiliyordu. Elbette, yoksul halkın birbiriyle olan dayanışması ve mücadele etme bilinci Anadolu insanına has özelliklerin sonucuydu. Oradan besleniyor, o kültür ve değerlerin yolundan gidiyorlardı. Onlara destek olan, onlardan yol yordam öğrendiği gibi, örgütlü hareket edilmesini öğretmeye çalışan ise devrimcilerden başkası değildi.

Göç eden ailelerin büyük çoğunluğu, devrimci düşüncelere açık, iyiyi ve doğruyu kavrayan, aynı dili konuşup aynı talepleri benimseyen kesimlerden oluyordu. Bu da ciddi bir devrimci potansiyeli açığa çıkarıyordu.

Öncesinde dağınık olan, düzenin her türlü saldırısına açık olan Nurtepe halkı, örgütlenme bilinciyle kendi sorun ve taleplerine sahip çıkmanın dışında, ülke sorunlarını takip eden, eylemler içine giren bir kimliğe de bürünüyordu...

ÇAYAN MAHALLESİ...

Çayan Mahallesi'nin oluşturulma süreci, aynı zamanda Nurtepe'deki mücadelenin gelişme süreci olarak değerlendirilebilir.

Peki, Çayan Mahallesi nerede yer alıyor, nasıl kuruldu? Adını kimden aldı?

"Ben ne şuralı, ne buralı

Adalıyım, Adalı.

Ada'm Ormanlıktır.

Dostluk, yoldaşlık, mertlik ormanı

bütün adamı kaplar.

Erdemin güneşi 24 saat aydınlatır ada'mı.

Biz ada sakinleri bilmeyiz

karanlığı.

(...)"

MAHİR ÇAYAN

Bilen bilmeyenin adını duyduğunda, telaffuz etmekte zorlanmadığı Çayan Mahallesi, adını Mahir ÇAYAN'dan alıyordu.

Halkın genel ifadesiyle gecekondular denen; devletin resmi yazışmasıyla ve konumlamasıyla, Eyüp Belediyesi'ne bağlı, Alibeyköy, Güzeltepe olarak geçen; ancak devrimciler ve tarihi bilenler açısından ise Nurtepe – Çayan Mahallesi diye adlandırılan bir bölgedir bahsi geçen.

Bu mahalle, konum itibarıyla etrafı suyla çevrili olmayan, Mahir'in Ada diye ifade ettiği bir geçmişe sahiptir.

Etrafı suyla çevrili olmayan yere 'Ada mı denir?' düşüncesi oluşabilir. Bahsedilen; dostluk, yoldaşlık, mertlik adasıdır. Bunun dışında, fiili olarak bir kuşatmanın ortasında var olmayı, ifade eder. Etrafı askeri bölgeyle çevrilen, dikenli tellerin boydan boya kuşattığı Çoban Çeşme, Alibeyköy sınırı ve Taş Ocağı'ndan Kâğıthane Hasbahçe'ye kadar uzanan bu kuşatılmışlık, tüm gerçeği gözler önüne serecek yalınlıktadır. Hasdal Askeri Kışlası ve Cezaevi bu kuşatmanın merkezi olarak mahalleye bir kilometre uzaklıktadır.

Çayan Mahallesi'nin kuruluş tarihi '78'dir. Ancak yerleşimler ve yıkıma karşı mücadele 1976 yılından itibaren başlar. Gecekondular yapılır, yıkıma uğrar. Kimi yerde sonuç alınır. Zabıtalara, askerlere, arsalarla sahip çıkan kabadayılara yer yer müdahalede bulunur. Devrimcilerin iradi müdahalesiyle daha kıyı köşelerde, geçici gecekondular evleri yapılır ve öylece kalır. Ki bu yıllar, aynı zamanda anti-faşist mücadelenin büyüdüğü, üniversite ve meydanlarda çatışmaların yoğunlaştığı, iş yerlerinde grev ve işgallerin hayata geçirildiği yıllardır.

Dayı'nın önderliğindeki Dev-Gençliler, Mahir'lerden aldıkları bayrağı onurla dalgalandırırken, hayatın her alanında olmanın savaşını da veriyorlardı.

Bu savaşın en büyüklerinden birisi de, yoksul halkın barınma sorununu çözmek, yeni bir mahalle yaratarak, özlemi duyulan geleceğe dair yaşamın izlerini pratik yönüyle gösterebilmektir.

Topu topu 2-3 evin bulunduğu, ancak devrimcilerin kararlı duruşu ve çatışmaları sonucu ortaya çıkarılan yeni gecekonduyla, daha iradi daha programlı ve daha örgütlü bir yapılaşmanın adımları da atılmaya başlanıyordu.

Örgütlü hareket etmenin anlamını bilmeyenler bunu öğreniyor, kazanımlar sonucu elde edilen topraklara gelişi güzel yerleşenler bunun anlamsızlığını kavıyor. Hep birlikte hareket edilip ortak bir iradenin gücüyle yol alındığında nelerin başarılabilirliği de hissediliyordu.

O irade, Dayı'nın önderliğindeki Dev-Geç'lilerden oluşuyordu. Hepsisi Üniversite öğrencisiydi. Gecekondu yapımında pratiği bulunanlar da oluyordu, ilk kez deneyim kazanacaklar da. Direnişler içinde çelikleşenler de bulunuyordu, çeliğe ilk kez su verilecekler de. Gecekondu evleri yapmak görünürde zor değildi, ancak daha sağlam yapılar inşa etmek, yeni bir mahalle kurmak, o mahallenin her köşesini planlamak öyle kolay bir şey değildi. Devrimcinin görevi de kolay değil, zor olanı alt edip istenilene ulaşma azmi ve kararlılığına sahip olmaktır.

Önce bir araya geldiler. Düşüncelerini tek tek ortaya koydular. Geçmiş deneyimlerin, bilimsel dayanakların ve somut gerçekliklerin ışığında ortaya bir şeyler çıkardılar. Bilginin üzerine yeni fikirler eklediler. Yeni fikirlerden yola çıkıp yeni düşüncelere ulaştılar. Bu onlar için pek de zor değildi. Üretmenin, düşünmenin, yoğunlaşmanın, araştırmanın ve bilginin gücüyle en ulaşılmaz görülen ama hayata geçirilmesinde kuşku duyulmayacak sonuçları böyle elde ediyorlardı.

Çünkü onlar Marksist-Leninist devrimcilerdi. Marksist-Leninist düşünceye sahip olmanın gücüyle, olayları diyalektik şekilde inceliyor, anlamaya çalışıyor, iç çelişki ve değişimlerini ortaya çıkarıyor, materyalist şekilde onları yorumluyor, değerlendiriyor, plan program oluşturuyor, Leninist iradenin gücüyle teoriyi pratiğe çevirmenin coşkunluğunu yaşıyorlardı.

Onlar için soyut hiçbir şey yoktu. Her şey somut bilgi ve analizler üzerinden şekilleniyordu. Sadece o anı değil, sonraki aşamalarını da hesap ediyor, ortaya çıkacak sorunları da öngörerek çözümler üretmeye çalışıyorlardı.

Yeni bir mahalle bu düşüncelerin ışığında yaratılıyordu. Bir anlamda

ortakça yaşamın, sosyalist düzenin küçük ama mütevazı bir adımı atılıyordu. Elde edilecek sonucun yaratacağı etkiler düşünüldüğünde her işe daha bir güçle sarılıyorlardı. Eline hiç kazma kürek almamış olanlar, evlerin nasıl yapıldığını bilmeyenler, gerçeğe çevirebilecekleri düşün heyecanıyla atılıyorlardı öne.

Mühendis, makinist, teknisyen, öğretmen, mimar olarak değil; bilgi birikime sahip olmanın farkıyla da değil; halk ile birlikte, deneyim sahibi olanlardan öğrenmenin gücüyle bunların üstesinden gelineceğini biliyorlardı. Bunun için kolektif bir çalışmanın esas alınacağı, elde edilen bilgiler sonucunda halk ile birlikte son halinin verileceği bir plan oluşturulacağı karara bağlanıyordu.

Plan program olmadan ve bu planı programı hayata geçirecek bir mekanizma bulunmadan ne örgütlü hareket edilebilirdi ne de istenen sonuç elde edilebilirdi. Çünkü hayatta belirsizliğe, boşluğa yer yoktu.

KOMİTE VE PLANLAMA...

Komite tarzı çalışma, bir işi istenen tarzda sonuçlandırmanın, kolektivizmi hayata geçirmenin olmazsa olmazıydı.

Kimin ne yapacağını, kimlerin hangi görevleri üstleneceğini, iş bölümünü, ihtiyaç vb. akla gelebilecek her şeyi bu komite üstlenecekti.

Halkın içinde yer aldığı bu komiteler, geniş ve dar toplantılar sonucunda oluşturulur. Halkın kendi kendini yönetmesinin, düşünce ve pratiğinin somut karşılığının bulunduğu bu komiteler sonucu hızla iş bölümü yapılır. El yordamı, göz kararı yapılan gecekondü evleri yerine, daha sağlam evlerin planları çıkarılır. Asgari üç çocuklu bir ailenin yaşayabileceği, 120 metrekare hesaplı evlerde karar kılınır. Evler tek katlı, bahçesi bulunan, yangın, güvenlik, çatışma vb. olasılıkları da düşünülerek aralarının boş bırakılması hesaplanır. Bunlara paralel yollar, sokaklar, yeşil alanlar, çocuk park ve oyun alanlarının da planları oluşturulur. Hemen her şey, halkın geniş katılımıyla sağlanır.

Komitelerin diğer bir işlevi de, halkın gerçekleri daha yalın görmesi, yönetilme dışında yönetmeyi öğrenmesi, barınma sorununu çözmeye çalışırken hakların ve özgürlüklerin neden ve nasıl elde edileceğinin bilince varmasını sağlamaktır...

Elbette tüm bunlar planlanırken ortalık güllük gülistanlık değildir. Diğer yandan yıkım girişimleri, baskınlar, sivil faşist saldırılar sürmektedir.

Dev-Genç'liler kâh üniversitelerde faşist saldırılara direniyor, ülke ve dünya sorunlarına karşı mücadele yürütüyor; kâh işçi grevlerine des-

tek amaçlı çevre güvenliğini sağlıyor, nöbetler tutuyor, kâh gecekondular mahallelerinde örgütlenme faaliyetleri yürütüyor, halkın canını ve malını koruyup kollamanın kavgasını veriyordu.

Bitmek tükenmek bilmeyen enerjileriyle, uykusuz ve yorgun geçen günlere rağmen üstlendikleri görevleri yerine getirmekten geri durmuyorlardı.

Onları öyle gören halk, daha bir sevgi ve saygıyla yaklaşıyor, gerektiğinde onlarla birlikte öne atılmanın, devrim mücadelesinin bir neferi olmanın coşkunluğunu yaşıyorlardı.

ARSALARIN DAĞITILMASI...

Kars'tan, Erzurum'dan, Dersim'den, Erzincan'dan, Sivas'dan... Göç eden halka, ilk arsalar Dev-Genç'liler tarafından '78 yılında dağıtılır. Dev-Genç'lilerin adalet anlayışını bilen halk, bu dağıtımlara dair en ufak bir kuşku duymuyordu. Çünkü o adalet anlayışında torpil yoktu, karaborsa yoktu, birilerini kayırma, kollama yoktu. Sadece ve sadece ihtiyacı olanı gözetme, ihtiyaç olana arsa, ev sağlama düşüncesi vardı.

Dağıtılan arsa ve yapılacak evler için tek temel ilke, evlerin kiraya verilemeyeceği, satılıp kar elde edilemeyeceği esasına dayanıyordu.

Belirlenen arsalar, herkesin mutabakatıyla, kimsenin kimseye hakkının geçmemesi düşüncesiyle, kura çekimine bağlanıyordu. Kimin hangi arsaya yerleşeceğini çekilen kurallar belirliyordu.

Elbette buradan hareketle hiçbir şey mekanik ve mutlak olarak ele alınmıyor, aile durumuna, yakınlık derecesine ve gönüllülük temeline göre kimsenin itiraz etmeyeceği karşılıklı değişimler de yapılabiliyordu.

Arsaların dağıtımından sonra yeni göçlerin yaşanmasıyla birlikte hızlı şekilde evlerin yapımına başlandı. Genç-yaşlı, kadın-erkek hiçbir ayırım gözetmeksizin büyük bir dayanışma içerisinde evlerin yapımı sürdürüldü. Ortaya çıkan evler, öncesinde yapılan derme çatma gecekonduların aksine mühendislik harikası gibidir.

Yapılan her ev ayrı bir gurur kaynağı oluyor, yeni bir mahalle yaratmanın coşkunluğuyla yüzler gülüyor, birlikte başarmanın güzelliği herkesi sarıp sarmalıyordu.

Ancak bu tablonun aksini yaşayan ve memnuniyetsizlik gösterenler de bulunuyordu. Ve onlar bir kez daha mahalleyi kuşatmaya çalışıyordu. Askeri, polisi, zabıtası ve yıkım malzemeleriyle saldırıya geçiyor, direniş karşısında yıkılabileceği evlere zarar veriyor, sonra kaçıp gidiyordu.

Evleri yaparken gülen yüzlerden geriye, direnişe rağmen yıkıma engel olamamanın getirdiği büyük bir öfke kalıyordu.

Karamsarlığa, umutsuzluğa yer yok diyenlerin başında elbette Dayı bulunuyordu. Kazanımlar ancak savaşarak elde edilir bilinci ve kararlılığıyla yol gösteriyordu. Yıkılan evler yeniden yapılıyor, yıkımlara karşı daha uyanık ve kararlı duruluyor, sokak ve caddelerde gece gündüz nöbetler tutuluyor, evlerin yıktırılmayacağı inancı ve kararlılığı herkese gösteriliyordu.

DERNEK VE KOOPERATİF KURULMASI...

Yeni evlerin yapılmasına paralel, direniş ve yaşamın örgütlenmesi ve daha örgütlü bir hareket merkezinin yaratılması için dernek kurma kararı alınır. Bu dernek, mahallenin tam ortasına yapılır. 50 – 60 kişinin toplanabileceği iki büyük odası, salonu, mutfak, tuvaleti olan dernek binası, birlik ve dayanışma içinde halkın bir araya gelmesini, komiteler aracılığıyla ihtiyaçların karşılanmasını ve sorunların çözülmesini sağlar. Dar ya da toplu halde yapılan sohbet ve tartışmalarla elde edilen çözümler, yapılacaklar hızla hayata geçirilir.

Temel ihtiyaçların ve gereksinimlerin sağlanması için kooperatif kurulması da bu süreçte ortaya çıkar. İhtiyacı olan aileler bu kooperatiften yararlanabiliyor, durumu iyi olanlar ise daha ekonomik şekilde gereksinimlerini sağlayabiliyordu. Kooperatif, bir anlamda mahallede bulunan tüm halkındı. Hiç kimse aç bırakılmıyor, ev yapımı vb. işlerde çalışanlara yemek dahi sağlanıyordu.

Dernek ve kooperatif faaliyetlerinin etkili olması birikteliği sağlamakla kalmıyor dayanışma duygusunu büyütüyor, ortak yaşamın güzelliklerini de yansıtıyordu. En zor koşulların aşılmasında karamsarlığın ağır bir yük gibi ortalığa sindiği anlarda halkı ayağa kaldıran mutlu ve umutlu olmasını sağlayan bu tür örgütlenmeler oluyordu.

Her yeni politika moral değerleri büyütmeyle kalmıyor örgütlü yaşamın gücüyle var olan kaygı ve korkuların ortadan kalkmasını da beraberinde getiriyordu.

Mahalleyi kuşatmaya çalışanlar, yıkım ve baskı politikasıyla sonuç elde etmeyi düşünürken aynı zamanda örgütlenmeyi ve dayanışma ruhunu yok etmeyi de hesaplıyordu.

Ancak; aynı dili konuşan, aynı bedelleri ödeyen, aynı geleceğin düşünü kuran yoksul halk ve onun öncüsü devrimciler için tek yol vardı;

söylenen, planlanan her ne varsa onun hayata geçirmek, bedelleri ne olursa olsun bu kavgadan vazgeçmemek. Bunun için yıkılan evlerin yerine hemen yenileri yapılıyor, saldırılara karşı daha kitlesel karşılıklar veriliyordu.

Mahallenin askeri sınırlar içinde olması, jandarma takviyeli saldırı ve kuşatmaların daha yoğun yaşanmasına neden oluyordu. Yine de en önde Dev-Genç'liler, yanı başlarında örgütlenmiş halk, ellerde kazma ve kürekler, taş ve terliklerle yıkıma gelenlere karşı direnişe geçiyordu.

Çoluk-çocuk, genç-yaşlı, kadın-erkek yüzlerce insan, her direniş sonrası geri adım attırmanın gücüyle kendi gerçeğinin de farkına varıyordu. Evlerinin yıktırılmayacağına direne direne sürdürülen her çarpışmadan sonra daha çok inanıyordu.

Devlet ise tüm gücünü seferber etmesine rağmen sonuç alamayacağını kabullenerek geri adım atma yoluna gidiyor, hazine arazisi, askeri bölge, imara aykırı, kaçak yapılaşma söylemleriyle gözdağı verme yoluna gidiyordu. Ve mahkemelerle tehdit ediyordu.

Ancak bunun hiç bir hükmü yoktu. Haklı, doğru ve meşru olan elde ediliyordu. Yine de "Osmanlı'da oyun çoktur" denerek gece gündüz ikişerli-üçerli gruplar halinde sokaklarda nöbetler tutuluyordu. Aynı anda 20-25 kişilik nöbetçi grubu sokak aralarına, cadde girişlerine dağılıyor; hızlı bir iletişim ağı kurarak olumsuz bir anda bir araya geliyordu. Gerktiğinde tüm halk ve devrimciler, gece gündüz ayırımı yapmaksızın tellerin bir tarafında askerler nöbet tutarken (hemen alt sınırı Çoban Çeşme tarafı, askeri bölge sınırı olduğu için tellerle çevrilidir); hemen öte tarafında nöbet tutuyordu. Askerler; "Yaylalar!" derken, devrimciler; "Gün Doğdu Marşı"nı söylüyordu.

Mahallenin yarattığı direniş ve devrimci mücadele bilincinin her eve, sokağa yayılmış olması faşizmi rahatsız ediyor, sivil ve resmi güçlerini devreye sokarak terör estirmekten geri durmuyordu. Mahalleye yakın yerlerde gelişigüzel sıkılan kurşunlar; "Silah sesi duyduk. Arananlar mahalleye girdi." gerekçesiyle yapılmak istenen jandarma baskınları yeni direnişlere gebe oluyor, mahalle bir an olsun rahat bir nefes alamıyordu.

TEMEL İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASI VE ALT YAPI SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ...

Pek çok direniş ve elde edilen kazanımlar gösteriyordu ki hiçbir şey kolay elde edilmiyordu.

Araziyi kamulaştırmak, bomboş tarlalar üzerinden planlar çıkarmak, onların üzerine ev inşa etmek, o evlerin yıkılmaması için mücadele vermek, yağmurda, çamurda, karda, tipide, ayaz gecelerde yarı uy-kuda kalarak ya da nöbet tutarak yol almak... Bunlara rağmen yıkılan yeniden yapılan evler için daha güçlü savaşlar vermekle her şey bit-miş, sorunlar çözülmüş sayılmıyordu.

Elbette büyük bir kazanım elde edilmiş; mahallenin kuruluşu, evlerin yıktırılmayacağı devlet tarafından da kabul görmüştü. Yine de bu ye-terli görülüyordu. Mahalleye su lazımdı, kanalizasyon lazımdı. Dev-let, bu ihtiyaçları karşılamama yoluna giderek halkı cezalandırmaya çalışıyordu.

Her şeyi göze alıp direnen, direnişler sonucu kazanımlar elde eden irade, bu kez de anayasal haklar içinde yer alan, yerel yönetimlerin çözmesi gereken sorunları kendi meşru yöntemleriyle elde etme yo-luna gidiyordu.

Evler yapılırken kanalizasyon hattı sadece evin dışına kadar halledil-miş oluyordu. Tüm çıkışların yol güzergâhından ana merkeze, oradan şehir şebekesine bağlanması gerekiyordu. Belediye talepleri karşıla-mayınca iradi olarak mahalleye bir kepçe getirilir, halkın geniş katılımı ile kepçenin açtığı yerlerde çalışma başlatılır.

Kanalizasyon hattı için kürek ve T şeklinde borulara ihtiyaç vardır. Belediyenin kayıtsız kalması üzerine, "Sorun varsa çözüm de vardır." diyen devrimci iradenin meşruluğuyla belediyeye ait depoya gidilerek ihtiyaç olan kürek ve T borular, halk ile birlikte alınarak mahalleye taşı-nır ve sorun çözüme kavuşturulur.

Yaşanan tablo, çok doğal bir şeymiş gibi hayata geçirilir. Ama doğal gözükken bu tablonun öncesinde benzer bir örneği yoktur. Halk yeni bir sorunu çözmenin mutluluğunu yaşarken sorunu çözmesi gereken be-lediye çalışanları ise şaşkın ve çaresiz yüzlerle yaşananları seyret-mekle kalıyordu.

İşte bu; sosyalizm ile kapitalizmin çatışmasında, haklı ve haksız ola-nın, meşru ve gayrimeşru olanın kavgasında küçük ama anlamı büyük bir örnek teşkil ediyordu.

Mahallenin önemli bir sorunu da su ihtiyacıydı. Evlerin yapım süre-

cinde var olan su ihtiyacı halkın içmesi ve temizliği için daha yakıcı hal alıyordu. Evlerin inşa sürecinde yakın bölgelerden su taşınarak, kuyular açılarak ve boru hatlarından su temin edilerek geçici çözümler yaratılsa da kalıcı çözümlere ve temiz suya ihtiyaç vardı.

Temiz su temin etmek ise kolay değildi. Aynı şekilde onun için de mücadele vermek gerekiyordu. Taleplerin karşılanmaması üzerine, şehir şebekesinin bulunduğu mahalle geçiş güzergâhındaki borular deliniyor, sular idaresi olarak bilinen bölgede İSKİ'ye ait depoya ve açık araziye giriliyor, suyun taşınması için boru ve kanallar temin ediliyordu. Her ne kadar direkt evlere bağlanan kalıcı çözüm içeren bir girişim olmasa da mahallenin değişik yerlerine temiz su ulaştırılıyor, çeşmeler aracılığıyla evlere su taşınması kolay hale getiriliyordu.

Suyun bu şekilde temin edilmesi kolaylık sağlasa da, suyun sağlıklı olup olmadığının kontrolü de yapılıyor, temizlikte içmede nasıl kullanılacağı toplantılarla halka anlatılıyordu.

Kırdan-köyden göç eden, oranın doğal yaşamına alışan insanlar açısından şehir hayatı ve onun ortaya çıkardığı farklılıklar böylesi bilgilendirme toplantılarıyla ortadan kaldırılıyordu.

Suyun nasıl taşınması gerektiğine kimse yabancı değildir. Omuza asılan bir değnek-sopa, iki ucuna asılan su bidonlarıyla ya da el arabalarıyla taşıma en sağlıklı yöntemdi. Salgın hastalıkları önlemek, tuvalet temizliğini sağlamak ve içme suyunu dezenfekte edip klorlamak için bilgi gerekiyordu. Yine hangi suların nerede tutulacağı neden ayrı ayrı yerlerde bulunması gerektiği örnekleriyle birlikte anlatılıyordu. Bilgilendirme toplantıları bilgi ve birikimler üzerinden hayata geçirilirken aynı zamanda öğrenmenin olumlu örnekleri yaratılıyordu.

Halkın kendi öz gücüyle elde ettiği her kazanım, sorunu çözmesi gereken kurumlarca eli kolu bağlı şekilde izleniyordu. Sonunda haklı olan talepler biraz da zorunluluktan karşılanmaya başlıyordu.

Suyu vermeyen, taleplere kayıtsız kalan İSKİ, delinen borulardan ve açılan kanallardan akan suların yarattığı sorunları da düşünerek kimi yerlere çeşme hattı sağlıyor, kendince bir düzen kurmaya çalışıyordu. Uzun yıllar boyunca, çamaşır yıkamak, rahat su doldurmak için 50 santim çapında bir borudan kesintisiz temiz su aktı. Suyun gür aktığı, çeşme denen bu yerde kazanlar yakılıyor, topluca çamaşırlar yıkanılıyordu.

Temel sorunlardan bir diğeri de elektrikti. Benzer bir süreç, elektriğin temin edilmesinde de yaşandı. Koşullar itibarıyla mahallenin elektriği sık sık kesiliyordu. Çayan'da elektrik bulmak her koşulda zordu. Nerede bir zor varsa onu alt etmek devrimciler açısından ayrı bir sanat

oluyordu. Ve gelinen noktada yoksul gecekondu halkı da, bu sanatta ustalaşılıyor ve yapılması gerekenleri önerilerle ortaya koyuyordu.

Talepler yine karşılanmıyor mu, sorun mu yaratılıyor, parayla bağlansın dendiği halde kayıtsız mı kalınıyor hiç önemli değil. “Herkesin hakkı olan temel gereksinimleri biz de karşılamasını biliriz.” düşünce ve pratiğiyle Sokullu Caddesi üzerinden kaçak elektrik çekilmeye başlanıyordu.

Mahallenin tamamı için bu şekilde bir çözüm olanaksız olduğundan bir sonraki aşama devreye sokuluyordu. Elektrik direklerinin ve kabloların olduğu depoya gidilerek ihtiyaç olanlar alınıyor, direkler sokaklara alkışlar arasında dikiliyordu. Elektrik teknisyenlerinin özenli çalışmasıyla mahalleye elektrik ulaştırılıyordu. İhtiyaçları karşılamak gerekiyordu, talepler karşılanmadığında elektriğin bu şekilde kullanımı da o derece meşruydü.

Aşırı yüklenme, elektrik şebekesi ve trafoları etkileyince, ilçenin tamamını etkileyen sonuçlar ortaya çıkıyordu. Bunun yarattığı sorun ve zararları düşünen elektrik idaresi mecburen ayrı bir hat çekerek sorunu çözme yoluna gitti.

Mahallenin elektrik, su, kanalizasyon sorunu çözüldükçe halkın kendine olan güveni daha da pekişiyor, örgütlü olmanın ne derece önemli olduğu bizzat yaşanarak öğreniliyordu. Çünkü her şey halkın kendi gözleri önünde yaşanıyordu. Evlerini başlarına yıkmaya gelenlerin güçlü olduğunu, ellerinden bir şey gelmeyeceğini düşünenler; elektrik, su, kanalizasyon sorununda akıllarının ucundan geçmeyen adımlar atanlar; elde edilen sonuç karşısında çaresiz olmadığını, güçsüz kalmadığını, umutsuzluğa düşmeyeceğini görüyordu.

Düzen açısından da bu sürecin ortaya çıkardığı pek çok şey vardı. Onlar için belirleyici olan halkın en insani taleplerinin karşılanması değildi. Devrimci iradenin, örgütlü halkın açığa çıkardığı gücün kendileri açısından ne derece tehlikeli olduğuydu. Halk, doğru önderlik edildiğinde, birlikte harekete geçildiğinde, kendi gücünü ve düzenin güçsüzlüğünü görürken; düzen, tüm olanaklarına rağmen, resmi, sivil, mafya gücünü kullandığı halde, kendi güçsüzlüğünü görüyor, halkın gücünden ürküyordu. Barınma sorununu çözmenin, temel ihtiyaçları karşılamının, yani iki irade arasındaki çarpışmanın özünü bu oluşturunuyordu.

Belli başlı temel sorunların çözümüyle birlikte sonraki planlar da devreye sokuldu.

Mahallenin devletçe kabul edilmesiyle birlikte mahalle çöplerinin toplanması, okul ve sağlık ocağı yapılması için de girişimlerde bulunulmaya başlandı.

Okul ve sağlık ocağı, yeni mahalle planlaması yapılırken çocukların rahat gidip geleceği Sokullu Caddesi sınırında belirleniyordu. Önceki kazanım ve deneyimlere rağmen resmi kurumlar engel çıkarmaktan vazgeçmiyordu. Okulun yapılması, yine örgütlü halka düşüyordu. Okul ve sağlık ocağı için gerekli olan inşaat malzemelerinin temini yine bildik şekilde halledilmeye çalışılsa da malzemelerin büyük bölümünün para ile satın alınması gerekti.

Halkın olanakları belliydi. Durumu biraz daha iyi olanlar ellerinden geleni yapıyordu ama yine de yetersiz kalıyordu. Böylesi anlarda dayanışma ve yardım etme ruhu daha bir geliyordu. Mahalleyi bilen nalbur ve malzeme satanlar para için sıkıştırmıyor, ekonomik yaklaşıyor, öncesinde araziye sahip çıkan “kabadayı”lar her türlü desteği sunabileceğini belirtiyordu. Ki bu “kabadayı”lar zamanla mahallede yaşananları haklı görerek geri adım atan, olumsuzluğa düşmeyen bir noktaya geliyordu. O dönem öne çıkan kabadayılar içinde faşist niteliğe sahip olanlar bulunduğu gibi yoksul halka hemşeri, inanç ve milliyet temelinde yaklaşanlar da vardı. Bu durum kimi “kabadayı” geçinen kişilerin içinde oluyordu, kimi zaman Çayan’daki sürece duyulan hayranlıktan açığa çıkıyordu. Bunda belirleyici olan devrimcilere duyulan saygıydı, bazen de onlardan duyulan korkudan ileri gelebiliyordu. Devrimcilerin adalet anlayışını herkes gibi onlar da biliyordu.

Çayan Mahallesi’nde arsa dağıtımı yapılırken halka karşı ciddi bir olumsuzluğu bulunmayan bu kişilere mandıra ve tarladan dolayı biraz daha geniş arsalar verilerek adaletli olunduğu, herkesin ihtiyaçlarının gözetildiği gösteriliyordu.

Okul ve sağlık ocağının yapımı hızla tamamlandıktan sonra Milli Eğitim Bakanlığı’ndan öğretmen ataması istenir. Aksi takdirde orası devrimin okulu olarak hayat bulacaktır. Ki çocuklar devrimci abi ve ablalarından ve yine yaşadıklarından çok büyük şeyler öğreniyor, eşsiz bir eğitime sahip oluyorlardı.

Sağlık ocağı da okul ile yan yana faaliyete geçiyor, acil müdahale, pansuman yapma gibi temel bilgiler halka anlatılıyor, halkın temel sağlık ihtiyaçları karşılanmaya çalışılıyordu.

Öğretmen ataması ile okul faaliyete geçti. Dini gericilik için ayaklanan, şeriat istemiyle isyan edenler tarafından katledilen Kubilay’ın ismini okula verdiler.

Çöplerin toplanmaması, temizlik hizmetlerinin sağlanmaması üzerine ortaya konan talepler, dilekçeye yazılıyor, ardından ilçe ve il belediyesine kitlesel yürüyüşler yapılarak sonuç elde edilmeye çalışılıyordu.

Belediye oyalama yoluna gidip talepleri görmezden gelmeye devam

ettikçe daha kararlı söylemlere başvuruluyordu. Böylesi bir süreçte halkın haklı taleplerini karşılaması gereken belediye, irade savaşına dönen çöp ve temizlik konusunda toplanan kitleye saldırı ve gözaltıyla cevap verme yoluna gidiyordu. Ancak örgütlü halkın cevabı daha sert, söylemleri daha öfkeli bir tavır şekline dönüşüyordu. Sonunda belediye, halkın seçtiği heyetle görüşerek sorunun çözüleceği sözünü veriyordu. Ki bu talepler sadece Nurtepe-Çayan ile sınırlı kalmıyordu. İlçe merkezine uzak, yol güzergâhının sorunlu olduğu yerleri de kapsıyordu. Bu aynı zamanda yolların elden geçirilmesi anlamına da geliyordu.

Aynı dönemde mahalle içinde planlanan park ve bahçeler, çocuk oyun alanları, ağaçlandırma ve bahçe çalışmaları da sokak sokak hayata geçiriliyordu. Tüm bunlar 3 yıl gibi bir sürede elde edildi. Geniş sokakları olan, kaldırım genişliği yürünecek ve ev önünde oturup sohbet edilebilecek gibi tasarlanan; özcesi halkın ve tüm canlıların daha sağlıklı ve huzur içinde yaşayabileceği bir mahalle böyle yaratılıyordu.

DEVİRİMCİ MÜCADELENİN GELİŞİMİ...

Çayan Mahallesi'nin yaratıldığı süreçler aynı zamanda devrim mücadelesinin ivme kazandığı üniversitelerde, işyerlerinde, mahalle, sokak ve alanlarda çatışmaların yoğunlaştığı günleri kapsıyordu.

Anti-empyrist, anti-faşist mücadeleye bakışındaki farklılık Dev-Genç'lileri diğer öğrenci hareketlerinden ayırıyordu. O farklılık, mücadeleyi salt üniversite kampüslerine sıkıştıran, ufkunu bununla daraltan değil, hayatın her alanında bulunmaktan geçiyordu. Çünkü mücadele hayatın her alanında idi. Kavga halkın içinde bulunduğu her yerde sürüyordu.

Gecekondu mücadelesi verilirken kendini halka tanıtmak, onlardan biri olduğunu hissettirmek emek ve çaba gerektiriyordu. Atılan her adım, harcanan her emek samimi ve çikarsız olmalıydı. Böyle olduğunda, devrimci gençlik halka daha daha çabuk yaklaşıyor, onların güvenliğini daha çok kazanıyordu.

Yoksul halk; ilk başta bilmediği, tanımadığı, söylemine kaygıyla yaklaştığı Dev-Genç'lileri, böyle tanıyıp sahipleniyordu. Karşılıksız çabaların, kimsenin el uzatmadığı koşullarda uzattıkları elin sıcaklığını alıp bağirlarına basıyorlardı.

Nerede oturuyorlardı? Ne yiyor, ne içiyorlardı? Daha başka nerede halkın sorunlarıyla ilgileniyorlardı? Bu sorunların cevabını bilmiyor olsalar da mahalleye her geldiklerinde, sırtlarına yükledikleri bir kalas, bir elektrik direğiyle güle oynaya sokaktan geçtiklerinde yoğun duygu-

lar yaşadıklarını söylemekten geri durmuyorlardı.

Evet, Dev-Genç'liler, ihtiyaç ve koşullara göre bazen kitlesel olarak mahalleye uğruyor, bazen daha az sayıdaki kitlesiyle faaliyetlerini yürütüyordu. Bazen gecenin bir vakti, bazen gün ışımaya yakın saatlerde ortaya çıkıyor, halkı hiç yalnız bırakmıyorlardı. Mahallede olmadıklarında kavganın daha şiddetlendiği alanlarda devrim mücadelesinin sesi soluğu olmaya çalışıyorlardı.

Mahirlerin mirasını sahiplenip onların bayrağını devraldığı andan itibaren Dayı önderliğindeki Dev-Genç'liler, Kurtuluş Grubu olarak yer aldıkları mücadelenin her saniyesinde bu bilinçle hareket ediyorlardı. Kendilerinden önceki devrimcilere göre genç ve tecrübesizlerdi ancak bir o kadar da Mahir'e ve onun çizdiği devrim yoluna yürekten ve ideolojik olarak bağlıydılar. Marksizm–Leninizm'in kılavuzluğunu, uzlaşmaz olma zorunluluğunu, ideolojik duruşu yüreklerine ve beyinlerine kazımışlardı.

'71 silahlı mücadele çıkışı, devrimci önderlerin ardı ardına şehit düşmesi, alınan fiziki yenilgiler ve yaşanan tutsaklıklar pek çok tartışma ve kopuşu da beraberinde getiriyordu. Tutsaklık koşullarında yenilgi psikolojisine girip karamsarlığa düşenler olduğu gibi, devrimci değer ve gelenekleri büyüten, devrimci önderlere sahip çıkan yeni dinamik bir kitle de ortaya çıkıyordu.

"Biz devrimi çok sevmiştik." sözünü dillendiren, nice karamsarin aksine mücadeleyi omuzlayan, genç ve tecrübesiz devrimciler, ortaya çıkan karamsarlık bulutlarını yok etmeye soyunuyor, umutsuzluk yerine umut tohumları ekiyordu.

'74 yılında çıkarılan "af" sonrası dışarıya çıkan karamsarlar, ön görüklerinin aksine, dışarıda umut dolu, devrim mücadelesini sürdürmeye kararlı devrimci bir potansiyel ile karşılaşır.

Bu gerçeğe karşılaşan eski kadrolar; vazgeçtikleri, erteleme kararı aldıkları mücadeleye devam etme kararı alırlar. Yani bir anlamda devrimcilik oynamaya soyunurlar. Ankara Dev-Genç grubu olarak öne çıkan kesim de böyledir. Ancak bunların açığa çıkması için bir süreç gerekiyordu.

İstanbul Dev-Genç'li Dayı ve yoldaşları Kurtuluş Grubu'nu oluşturarak THKP-C mirasını çok net olarak savunuyorlardı. Aynı şekilde Ankara Dev-Genç grubu olarak öne çıkan, Mahirlerle mücadele eden THKP-C içinde yer alan bir kesim de bunu savunuyordu. Yapılan tartışmalar sonucu '77 Nisan ayında ortak çıkarılan bir bildirgeyle Devrimci Yol olarak mücadele birlikteliği açıklanır.

Ancak bu grup THKP-C içinden gelip o düşünceleri savunduğunu

belirtse de zamanla Mahir'in çizdiği yolu reddeden, THKP-C ideolojisini sağa çekip pasifleştiren bir mücadele hattı belirlemişti. '78 Şubat sonrası yaşanan tartışmalarla, bu grupla olan ideolojik ayrılık derinleşir ve sonrasında kopuş sağlanarak THKP-C'nin tek ve gerçek savunucusu olarak yola devam edilir.

Bir yanda gecekondü direnişleri, yeni mahalleler kurma savaşı; bir yanda devrim mücadelesini büyütüp ona önderlik edecek bir örgüt yaratma kavgası. Bir yanda ayrılıklar, kopuşlar ve ideolojik mücadeleyi sürdürme çabası ve diğer yanda alabildiğince artan resmi ve sivil faşist saldırılara karşı kan ve can pahasına siper olma anlayışı... İşte bu Dev-Genç'lilerin en belirgin özelliği olarak öne çıkıyordu.

Çayan'ın yaratılmaya başladığı yıllar, 76-77 yılları, aynı zamanda faşist saldırılara karşı mücadelenin üniversitelerden sokak ve meydanlara taşındığı yıllardır.

'77 1 Mayıs'ında insanların üzerine kurşunlar yağdırılıp katliam gerçekleştirilirken alanda kitleyi korumaya çalışan, daha büyük kayıpların önünü alan Dev-Genç'liler oluyordu. Önceki gün gecekondü evleri için briket taşıyan, elleri kazma kürek tutan Dev-Genç'liler, 1 Mayıs alanında ellerinde silah ve sopalarla kurşun yağmuruna siper oluyor, halkın can güvenliğini sağlıyordu.

Bir hafta önce, "görüşürüz" diyerek yoksul gecekondü mahallesinden ayrılan Dev-Genç'liler, Kocamustafapaşa'da cenazelerini taşıyor, sokak sokak resmi ve sivil faşistlerle çatışmaya giriyordu.

Gündüz, bir grup gecekondü halkıyla geleceği konuşan Dev-Genç'liler, akşam vakti yine o mahallede oturan emekçilerin çalıştığı Sungurlar'da, Demirdöküm'de, İETT'de örgütlenen grevlerin içinde yerini alıyordu. Sadece üniversite ya da ev sorunlarını çözmekle kalmıyordu Dev-Genç'liler. Çayan'ın hemen altında bulunan Sungurlar'da, Demirdöküm'de, Şişecam'da, Rabak'ta, Sular İdaresi'nde yoksul halka iş buluyor, sendikal kardeşleriyle birlikte emeğinin hakkını alma mücadelesinde de bulunuyordu.

Eylül '77'de İstanbul-Mağça Kampüsü'nde bulunan Maden Fakültesi'ni işgal ederek NATO ve ABD emperyalizminin uyguladığı politikalarda işbirlikçilik yapan Türkiye'yi protesto ediyorlardı. Anti-emperyalist mücadele içinde yankı uyandıran bu işgal, akşamüzeri sonlandırıldığına kitlesel bir yürüyüş ile Taksim Meydanı'na çıkılarak büyük bir eyleme dönüştürüldü.

'77-'78 yılları içindeki Profilo grev ve işgali, MESS grevi; Bence, Man, Şehir Motor, Tek-Sen, Mintaks, Tekel, Migros gibi pek çok iş yerindeki eylem ve grevlerde de Dev-Genç'lilerin izi bulunuyordu.

'78 yılı bir anlamda adı konmamış sıkıyönetim dönemini içeriyordu. 16 Mart günü, İstanbul Üniversitesi Beyazıt Kampüsü'nde gerçekleştirilen katliamla tarihe yazıldı. Dev-Genç'li Hatice Özen'in de içinde bulunduğu 7 devrimci öğrenci katledildi. Katliamı yeni saldırı ve katliamlar izledi. Sivas, Maraş, Çorum katliamları; Balgat'ta katledilen öğrenciler, ilerici aydın ve yazarların katledilmesi, 12 Eylül faşist cuntasına kadar sürdürülecekti.

'78 1 Mayıs'ı, devrim mücadelesi açısından pek çok önemi ifade ediyordu. '77 katliamı sonrası kutlanacak ilk 1 Mayıs olması dışında, katliam süreciyle birlikte kitlenin durumunu da gösterecekti.

Dev-Genç'liler için diğer önemli bir yanı ise o günün, Devrimci-Yol'dan fiilen ayrılığın ilan edilip yeni bir hareketin doğuşunu müjdeliyor oluşudur. Ancak öncesinde, Nisan '78'de Dayı, yaşanan bir operasyonla gözaltına alınıp tutuklanır. Dev-Genç'liler üzerlerindeki sorumluluğun bilinciyle daha bir bileylenmiş olarak hazırlandıkları 1 Mayıs'a, Dayı'nın önderliği olmadan çıktılar.

'78 1 Mayıs'ında alanı en kitlesel haliyle dolduran Dev-Genç'liler "Yolumuz Çayanların Yoludur" pankartı ile alanı zapt ederek devrimci hareketin doğuşunu müjdeliyorlardı. Bu aynı zamanda THKP-C'nin gerçek savunucusunun, Mahir'in devrim yolunun kesintisiz ve aynı inançla sürdürüleceğinin de ilanı oluyordu.

Ağustos 78'de ise Devrimci Hareket'in yayın organı olan Dev-Genç dergisinin ilk sayısında siyasi kopuşun nedenleri ve nasıl bir yol izleyeceği dost ve düşmana açıklandı.

DEVİRİMCİ HAREKETİN İLANI...

*"soluk bir ay dolanıyor kentin üstünde her gece
her gece bilge bir gezgin
tavriyla adımlıyor yolunu
güz yanığı bir durgun sessizlikle örtülü her şey
ve yırtılmış bir tül gibi savrulup duruyor zaman*

*"suların sesini dinle şimdi ormanın fısıldayışlarını
yarılıyor dağların göğsü bir aşkı dinlendirmek için
ve gözlerin uzak yamaçlarda aranıp dururken bir şeyleri
sessiz ve sakın beklemekte bekledikçe bileylenen yürek*

*"belli ki dağların denizlerin ve göllerin üzerinde
sıyrılıp gelmektedir şehir belli ki yakındır*

belli ki yakındır doğayı ve hayatı sarsacak saat”

Ahmet TELLİ

Anadolu’nun dört yanında yürütülen mücadele, İstanbul’un mahallelerine sokaklarına evlerinin içlerine kadar yayılıyordu.

‘78 Aralık ayında sıkıyönetimin ilan edilmesiyle mahalleler daha pervasızca kuşatılıyor, sokak ve köşe başları gelişigüzel kesiliyor, evler rastgele basılıp insanlar gözaltına alınıyor, arama adı altında onurlar çiğnenmeye, evler darmadağın edilerek gözdağı verilmeyle çalışılıyordu. Özcesi açık bir terör uygulanıyordu.

Çayan Mahallesi’nin niteliği bellidir. Bu nedenle en çok baskı gören yerler arasında bulunuyordu. Nurtepe sokakları da farklı değildir. Her ne kadar Çayan’ın yaratılma süreci gibi yoğun çatışmalara maruz kalmasa da, yapı itibarıyla irili ufaklı sorunları aşarak devrim mücadelesindeki yerini alıyordu. Çayan’ın sık sık basıldığı, giriş ve çıkışların risk oluşturduğu günlerde Dev-Genç gibi diğer örgütsel yapıların faaliyet ve sığınma alanları buralar oluyordu. Bu nedenle buralar faşizm için yok edilip dağıtılması gereken yerler olarak gösteriliyordu.

Faşizmin teslim alma politikasının özünü oluşturan böylesi mahalleler, sıkıyönetimle birlikte daha yoğun bir kuşatma altına alınıyor, çevresi sivil faşist örgütlenmelerle dolduruluyor, katliam ve saldırı tehdidiyle halka gözdağı veriliyordu.

Nurtepe – Çayan, Güzeltepe, örgütlenmelerin bulunduğu, devrimci demokrat ve ağırlığı Alevi halktan oluşan ailelerin yerleşimini içeriyordu. Buna karşın faşistler, Kâğıthane Merkez, Alibeyköy Sular İdaresi gibi yerlere “kendilerinden” gördükleri kesimleri yerleştirmeye çalıştılar. Ancak istenen sonuç elde edilemedi. Benzer şekilde Örnektepe, Okmeydanı, Çağlayan, 1 Mayıs, Zeytinburnu, Gültepe gibi öne çıkan mahallelerde de çatışmalar yaşandı. Oralarda da aynı yöntem devreye sokuldu. Öyle ki, mahallelerin bir tarafı devrimcilerin denetimi ve kontrolü altındayken diğer tarafı devletin resmi ve sivil faşist güçleri tarafından kurumlaşmaya açılıyordu.

Gültepe ise faşist örgütlenmelerin merkezi olarak öne çıkan, pek çok katliam saldırısının organize edildiği bir mahalle görünümündedir. Mahallenin bir yerine kadar devrimci örgütlenmelerin hâkimiyeti bulunuyorken, merkezine doğru Çakıcı gibi faşist mafyacılardan, katliamcılardan hâkimiyeti söz konusudur.

Geceleri nöbet tutulan mahallede sık sık çatışmalar yaşanıyor, sınırları belli olan hâkimiyet alanlarının ötesine zorunlu olmadıkça geçilmi-

yordu.

Gültepe'nin önemini iyi bilen Dayı ve kadrolar yükselen faşist saldırılara karşı en güçlü cevabı buraya yönelik bir baskınla vermeyi planlıyorlardı. Ki bu baskın, asıl olarak aylar öncesinden kurulan Devrimci Sol adına, Gültepe Merkezi kalabalık bir savaşı grubuyla basılarak gerçekleşir. Faşist odaklar bir bir dağıtılır. Bomba ve silah sesleri arasında yapılan propaganda ile Devrimci Sol ve onun adaleti tüm mahallelere gösterilir. Öne çıkan, istihbaratları yapılan eli kanlı katiller cezalandırılır. Faşist dükkânlar tahrip edilir. Cezalandırılanlar içinde Alaattin Çakıcı'nın babası da vardır. Bu baskında salya sümük ağlayan Alaattin Çakıcı'dan başkası değildir. Devrimciler tarafından sümüklü Çakıcı diye anılması oradan gelir. Ve yine Dayı'ya olan kini bu baskın nedeniyledir.

Gültepe baskını faşizmde şok etkisi ve korku, devrimciler ve halk nezdinde büyük bir sevinç yarattı.

Devrim mücadelesinde elde edilen her mevzi ve kazanım, halk cephesinde moral değerleri nasıl büyütüyorsa, Gültepe baskını da mahallelerde, grev çadırlarında, üniversite kampüslerinde ulaşılan kır ve köylerde aynı coşkuyla karşılanıyordu.

Siyaset cephesinde Mahirlerin yolundan giden, Dev-Genç ruhu ile mücadeleyi büyüten, örgütsel bütünlüğünü ve iktidar hedefini yerli yerine oturtan yeni bir örgüt, yoluna daha emin ve güçlü şekilde devam edecektir. O günden sonra Devrimci Sol'un ismi daha sık duyulacak, duyulduğu anda durulacaktı.

ÇAYAN İLK ŞEHİDİNİ VERİYOR...

*"tomurcuğum güne durmuş dal üstünde hızlanır
düşmanlar pusu kurmuş kan içinde gizlenir*

*"oy seni de seni seni yavru kartalım
ölümelerde senin gülüşüne kurbanım
ölümelerde ben sana kurbanım"*

Nihat BEHRAM

Anti-emperyalist, anti-faşist mücadele büyüdükçe emperyalizm ve onun işbirlikçi iktidarı oligarşinin faşist saldırıları da çoğalıyordu. Askeri, siyasi birçok kararla birlikte ekonomik kararlar da devreye sokularak halk açlık ve yoksulluk cenderesi altında bırakılıyordu.

Bir yanda zulüm diğer yanda sömürü ile karşı karşıya kalan halkın isyan etmekten başka çaresi kalmıyordu. İsyan; umuduna, hakkına

sahip çıkmanın ve adaletin adı oluyordu.

Devrimci hareket '79 yılının başında "Emperyalizme, Faşizme, Pahalılığa ve İşsizliğe Karşı Mücadele" kampanyası düzenler. Bu kampanya siyasi, askeri pek çok eylem çeşidini içermektedir.

Yoksul bir ailenin çocuğu olarak Çayan'a göç eden ve burada devrimci düşüncelerle tanışan Hüseyin AKSOY bu kampanya içinde görev üstlenir. Kâğıthane'de bildiri dağıtımı yaparken, devriye gezen jandarmalar tarafından sorgusuz sualsiz açıktan katledilir. Kurşunlanarak katledildiğinde tarih 14 Temmuz 1979 gününü gösteriyordu.

H. AKSOY'un katledildiği haberi Çayan'a ulaştığında tüm baskı ve tehditlere rağmen halk, şehidini bağrına basma kararlılığıyla cenazesine sahip çıkıyordu.

Çayan halkı, ardı ardına kaldırılan cenazelerin, katliam haberlerinin yabancı olması da ilk kez bu kadar yakınlarında oturan, mahalle mücadelesi içinde yer alan bir evladını kaybediyordu. Yaşanılan duygular içi içe geçiyor, ağıtlar ve öfkeli tepkiler Çayan'ı, Nurtepe'yi sarıp sarmalıyordu.

Gün şehidine sahip çıkma günüydü. H. AKSOY'a yaraşır bir cenaze töreni yapmak için bedel ödemek de gerekebilirdi. Çayan, bu bedeli göze alarak, H. AKSOY'u askeri kışlanın merkezi olan Hasdal Mezarlığı'na defnediyordu.

Devrimci hareketin adalet anlayışını bilen mahalleye yakın askeri birlik, katliamla bir ilgilerinin olmadığını, farklı bir birime bağlı devriyenin görev aldığını söyleyerek üzüntülerini dile getiriyordu.

Elbette devrimci hareket ve halk tarafından devriye gezen ekipler, mahalleye yakın görev yapan asker ve komutanları tanınıyordu. Kimlerin sadece görevini yaptığı, kimlerin halk düşmanlığına soyunduğu da biliniyordu. H. Aksoy'u katleden komutan'ı bulmak zor olmayacaktı. Yine de misillemeden çekinen ekipler, katliamı yapan kişiyi deşifre etmekten kaçınıyordu. Bunu yaparken kazara olmuş, havaya ateş açılmış açıklamaları yapılsa da gerçek olan, H. Aksoy'un katledildiği idi.

Mahalle halkı, şehidini toprağa verdikten sonra, aileye olan taziye ve destek ziyaretleri dışında birbirleriyle olan dayanışmalarını da çoğaltarak, gittikçe çoğalan baskı ve gözaltılara karşı örgütlü duruşunu, yaşamını sürdürmeye çalışıyordu.

Bu yıllarda, faşizmin hayata geçirmeye çalıştığı politikanın özü şu oluyordu: Baskıyla, tehditle ve katliamlarla elde edemediği sonucu, örgütlenmelere saldırarak, insanları resimlerle afişe ederek, halkın desteğini ve dayanışmasını ortadan kaldırarak elde etmek.

Faşizmin uygulayıcıları her şeyi düşünebilirdi. Düşüncelerini hayata geçirmek için en alçak yöntemleri de devreye sokabilirdi. Ancak belirleyici olan halkın örgütlü gücüydü.

HALK DEVRİMCİLERE SAHİP ÇIKIYOR...

80'li yılların başından itibaren hemen her gün bir çatışma yaşanıyor; devrimci, ilerici aydın pek çok insanın cenazesi kaldırılıyordu. Devrimci hareketin, Faşist Teröre Karşı Silahlı Mücadele Ekipleri (FTKSME) aynı şekilde karşılık veriyordu. 12 Mart döneminin Başbakanı, devrimci önderlerin katili Nihat ERİM, MHP'li faşist Bakan Gün SAZAK gibi pek çok kişi cezalandırılıyor, sivil faşist kurumlar dağıtılıyordu.

Ülke çapında başlatılan devrimci avı, Çayan sokaklarında da sürüyordu. Günün herhangi bir saati evler basılıyor, yollar kesiliyor; halkın bulunduğu mekânlarda terör estirilerek, afişe edilen, aranan devrimcilerin teslim edilmesi, görüldükleri yerde ispiyon edilmesi isteniyordu. Bununla birlikte ödül vaat ederek halkın onursuzlaşmasını istiyorlardı.

Ancak halk; birlik ve beraberliğinin ne olduğunu, dayanışma ruhunun nasıl hayata geçirildiğini devrimcilerden öğrenmişti. Yıkımlara, faşist saldırılara karşı mahallenin güvenliğini sağlayanın, canları pahasına koruyup kollayanın onlar olduğunu biliyordu.

Başlarını soktukları evin, kurdukları mahallenin her karışında onların alın teri, emeği ve hatta kanı-canı olduğunu yaşayarak görmüşlerdi. Onlar sayesinde yolunu, yordamını bilmedikleri şehirlerin en ücra köşelerinde, insan olmanın, o değerleri taşımanın birlikteliğini yaşıyorlardı. Onlar sayesinde örgütlü yaşamın farkına varıyor, demokrasinin ne olduğunu bilince çıkarıyorlardı.

Halk, toplantılarında kendi sorunlarının nasıl çözüleceğini, kurulması gereken mahallenin ve o mahalle içinde yaşamın nasıl planlanacağını tartışarak hep birlikte karara bağlamıştı. Bu sayede kendilerini gerçek anlamda yöneten olmuş, düşüncelerinin değerine varmış, fikir ve önerilerle var olmanın güzelliğini yaşamışlardı. Tüm bunlarla birlikte, düzenin niteliğini bilince çıkarmış, dost ve düşmanların kimlerden oluştuğunu görebilmişlerdi.

Özcesi; “Emperyalizme Karşı Bağımsızlık, Faşizme Karşı Demokrasi, Kapitalizme Karşı Sosyalizm” mücadelesinin ne anlama geldiğini, kurdukları ve yaşatmaya çalıştıkları Çayan Mahallesi pratiğiyle içselleştirmişlerdi.

Bu gerçeğin mimarının, kendi güçlerini açığa çıkaran ve bir an olsun yanlarından ayrılmayan devrimciler olduğunu bilenler, onursuzluğa düşebilir miydi? Onlara sırt çevirip en zor anda yalnız bırakabilir miydi? On kere, yüz kere, bin kere ‘hayır’ diyorlardı.

Gün; onursuzlaşma değil, onlara sahip çıkma günüydü. Gün; korkulara teslim olma değil, küçük ama anlamı büyük görevleri omuzlama günüydü.

Devrimci hareketin mahalleye giriş çıkışları risk oluştursa da kurulan iletişim ve örgütlenme ağıyla bildiriler, halkın yaratıcılığı da devreye girerek evden eve dağıtılıyordu. Yine mahallede yaşananlar eksiksiz şekilde örgütlülüğe aktarılıyordu.

Evlerin sık sık basıldığı, gözaltıların yaşandığı zamanlarda, aile evine destek ziyaretleri yapılıyor, moral değerler canlı tutularak saldırıyla amaçlanan politika boşa çıkarılıyordu.

Genç-yaşlı, kadın-erkek ve hatta çocuklar “Örgütlü Halk Yenilmez” sözünü kanıtlarcasına doğal bir yaşam sürdürerek devrim mücadelesini sahiplenme görevini üstleniyordu. Kimi zaman sokak sokak yapılan aramalardan, bildirileri ve malzemeleri (silah vb.) kurtarıyor; kimi zaman duvar yazılamalarında riskleri en aza indiriyorlardı. Kimi zaman ev baskınlarındaki soğukkanlı halleriyle, aranan bir devrimcinin kuşatmayı yarmasını veya evin çatı katında saklanmasını sağlıyorlardı.

Yol kesmeler, baskınlar o kadar aleni ve ani hayata geçirilebilirdi ki, ne zaman neyin olacağını kestirmek güç olurdu. Bu nedenle, her an tetikte ve uyanık kalmak savaşın kaçınılmaz bir gerçeğiydi.

Örneğin; bildiriyle yakalanmak, arama anında üzerinden atıldığını fark ettirmek, gözaltı ve tutuklama nedeni sayılıyordu. Risk olan yerlerde yaşlı nineler, anneler bu görevi üstleniyor, sorunsuz şekilde mahalleden mahalleye geçiriyorlardı.

Devrimciler açısından ise akşamları risk oluştuyordu. Sokağa çıkma yasaklarının olduğu saatlerde ortada olmak ya da arama için kesilen sokaktan yön değiştirip kaçmaya teşebbüs etmek “vur emri” anlamına geliyordu. Bu nedenle tüm sokaklar, evlerin girişi çıkışları, kaçış güzergâhları ezberden bilinir; evlerin araları kaçmaya, saklanmaya elverişli şekilde düzenlenerek önlemler alınmaya çalışılırdı.

Jandarma, kaçırdığı her devrimcinin ardından yeni yöntemleri devreye sokarak pusuya yatma, sokak başlarını tutma, sivil giyimle “doğal” görünme yollarına gidiyordu. Kimi zaman yaya olarak bir sokaktan çıkıyor, kimi zaman projektör ışıklarını sokak boyu yakıyor, kimi zaman cemse araçlarıyla son sürat sokak boyu geçerek aniden duruyor, yolda, sokakta kim varsa durduruyor, üst ve kimlik aramasına

tabi tutuyordu. Bazen, bu yöntemle önemli kadrolar pusuya takılabiliyordu. Ancak o an, bunun önemini bilen halktan biri, jandarma yaklaştığında ara sokaklara doğru koşmaya başlayarak dikkat dağıtıyor, çalışan düdüğü sesleri altında tüm ekipler arama vb. bırakıp o kişinin peşine düşüyordu. Halktan insanların kendi inisiyatifleriyle yaptığı bu davranışlar büyük bir fedakârlık örneği gösterse de risk oluşturduğundan bu tür davranışlarda bulunulmaması, daha uygun yöntemlerin geliştirilmesi gerektiği tartışılıyordu. Çünkü silah kullanma serbest hale getirilmişti. Her ne kadar havaya ateş açılıp uyarı yapıp durdurma yoluna gidildiği bilirse de katliam yaşanmayacağına garanti bulunmuyordu.

Üzerinde silah bulunan ise; her an çatışmaya girecek gibi tetikte duruyor, gerektiğinde silahını çekerek bölgeden çıkıyordu. Bildiri taşıyanlar ise topuğuna basılmış ayakkabılar giyiyor, katlanmış bildirileri buraya koyup öyle yol alıyordu. Ani bir yol kesme, arama durumunda ayakkabının ucunu hafiften kaldırıp, yürüyüşü bozmadan bildirilerin yere bırakılmasını sağlıyordu. Arama anında üzerinde çıkmayan, üzerinden atıldığı belirlenemeyen durumlarda herhangi bir suçlama yapılamıyordu.

Kimi zaman bu bildirileri taşıyanlar, misafir oldukları eve girerken bildirileri almayı unutabiliyordu. Bu unutkanlığı ise ayakkabıları düzenli olsun diye rafa kaldıran çocuklar fark ederek, sahibini biliyorsa gizli-den ona iletiyor, bilmiyorlarsa ayakkabıyı daha özel bir yere koyarak misafirlerin gidişini bekliyor, sahibi bulununca teslimat yapılıyordu.

Öyle ki çocuklar, devrimciliği o yaşlarda öğrenmekle kalmıyor, devrimci abi ve ablalarına yardımcı olmanın ayrıcalığını da yaşıyorlardı. Örneğin; duvar yazılamaları yapılırken, askerlerin sürekli volta attığı, sokak sokak gezdikleri yerlerde doğal bir görev üstleniyorlardı. Yazılama yapan ağabeyleri, onların ayağa kalkıp asker selamı verdiği anda geri çekiliyor, tekrar oturduklarında yazılamaya devam ediyordu. Ayağa kalkma ve selam verme nedeni, kesişen sokaklar üzeri gidip gelen askerlerin kendilerine yaklaştığında oyun oynamak gibi askere saygı anlamına gelen, dikkat çekmeyen bir harekettir. Oturduklarında ise askerlerin gittiği anlamına geliyordu.

O koşullar düşünüldüğünde bir yazılamanın, hele hele sürekli denetim altında olan sokakların devrimci söylemlerle donatılması irade savasının zaferi anlamına geliyordu. Bazen bir dakika içinde iki rutin volta atan askerler, sokağın sonuna gidip geri döndüklerinde boş olan duvarların yazılamayla dolduğuna öfkelenmekle birlikte hayranlık duyuyorlardı. Halkın yardımı, yaratıcılığı olmadan, pratik çalışma yön-

temleri geliştirmeden bunu başarmak mümkün olmuyordu.

Peki, bu nasıl oluyordu? Örneğin; “Kurtuluşa Kadar Savaş” yazılması yapıldığında, üç yazılamacı bir gözcü en hızlı hareket edilmesi gereken yerler için ideal görülüyordu. Askerler sokak boyu geçiyorsa tek seferde bitirilmesi gerekiyor; kesişen sokaklardan geçip pek çok sokağı denetliyorsa, parçalı yazılabiliyordu. Yazı üçe bölünüyor, göz kararı hesap yapılıyor, aynı anda gizlenen yerde zifte batırılan fırçalarla bekleniyordu. Gözcünün işaretiyle duvara koşup yazılama yapılıyor, imza atılıp geri çekilme yaşanıyor. O ara çocuklar top oynayabilir, sokaktan insanlar da geçiyor olabilirdi.

Yazılama yapılan duvarların silinmesi için halka yapılan baskı ise sonuçsuz kalıyordu. Bunun yerine kahvehane baskınlarında insanlar toplanıp gözdağı verilerek duvar sildirme işlemi yaptırılsa da istenilen başarılamıyor, kireçle yapılan kapatma ziftle yazılan sloganların görünmesini engelleyemediği gibi üzerine atılan su ile yazı aynen ortaya çıkıyordu. On yıllar geçmesine ve duvarlar boyanmasına rağmen o günlerde yazılan yazıların açığa çıkması, üzerindeki boyayı atması bunun sonucudur.

Duvar yazılamaları, bildiriler, afişe edilmiş isimler ve resimlerin sökülüp atılması irade savaşının bir parçası olduğu gibi, en zor ve ağır koşullarda devrimci hareketin var olduğunun, örgütlü halkın yalnız bırakılmadığının kanıtı oluyordu.

Sokağa çıkma yasaklarının uygulandığı, sıkıyönetimin soluk alamaz duruma getirdiği günlerde, gecenin bir vakti yankılanan kurşun sesleri, o seslere karışan düdük ve siren sesleri, bağıra çağıra koşturan askerlerin postal ve cemse araçlarının sesleri, kaygı ve merak uyandırır da devrimci hareketin varlığını an be an hissettiriyordu.

Sabah sokağa çıkıp yeni yazılamaları görenler, etraftan uçuşan bildirilerdeki umutlu sözleri okuyanlar, korkudan öte, daha güçlü ve umutlu kalınması gerektiğini anlayabiliyordu. Korku duyan, kaygı yaşayan, kör kurşuna kurban gideceğini düşünen yok muydu? Elbette vardı, var olacaktı. Kıyasıya bir kavga sürerken yaşananlardan bihaber kendi yaşamını düşünenler de olabiliyordu... Ki bu, tarihin her kesitinde, kuşatma ve kan pahasına sürdürülen her direniş sürecinde var olan bir gerçeklikti.

Düzen; baskıyla, korkuyla, olmadı ideolojik-psikolojik savaş yöntemleriyle halkı, devrimci mücadeleden uzaklaştırmaya çalışırken, devrimciler bu düşüncüyü kırmanın, halkın birliğini sağlamanın, örgütlü bir güç olarak hareket edilebildiğinde nelerin başarılabileceğini göstermenin kavgasını veriyordu.

Faşizm ile girilen savaşta elde edilen her zafer, halkın kazanç hanesine yazılmakla kalmıyor aynı zamanda onların bilinçlenmesini sağlıyordu.

12 EYLÜL...

*“güneş bile yasak içim sarı sıcak
duvarları deler sevdanın közü
güleycan... gül gül gül*

*“dertlerim nice, ne giz ne bilmece
bekliyor zalim tel örgüden gece
gel ey can... gel gel gel*

*“bu yol uzun ırak varılacak mutlak
şu korkuyu çıkar at gürül gürül hayat
güleycan... gül gül gül”*

Grup Yorum

Kimilerinin sağ sol çatışması olarak dillendirdiği; faşizmin, “Yönetime el koymaktan başka çaremiz yoktu.” güzellemesi yaptığı; Marksist-Leninist devrimciler açısından ise, Amerikancı faşist cuntanın, yükselen devrimci mücadeleyi boğmak, halkı teslim almak için harekete geçtiği bir tarihi 12 Eylül 1980.

Amerikan Emperyalizminin yöneticileri, cunta icra edilirken; “Bizim çocuklar başardı.” açıklaması yaparak birbirini kutluyorlardı. Ki; onların çocukları söylemi, en isabetli söz olmakla beraber, kuşku götürmez bir gerçeği ifade ediyordu. Donlarına kadar, ordunun tüm ihtiyaçlarını onlar karşılıyor; psikolojik savaş yöntemlerini, işkence biçimlerini, hapishanelerde sürdürülecek olan zulüm politikalarını, Amerikan ahlaksızlığı ve kültürsüzlüğünü ve daha onlarcasını onlardan öğreniyorlardı. Çünkü onlar efendileriydi.

24 Ocak 1980 ekonomik kararlarıyla halk bir gecede yoksullaştırıldı. Açlık cenderesi altında halk inim inim inlerken, diğer yandan yeni zenginler türetecek emperyalist politikalar hayata geçirildi.

“Şimdi gülme sırası bizde.” diyen sömürücü sınıfın temsilcileri, halkı ağlatacak olmanın müjdesini veriyorlardı. Ancak, önlerinde direnen, teslim olmayan emperyalist politikaları uygulamaya gücü oranında geriletmeye yeminli Devrimci Sol vardı. Sağ-sol çatışması olarak çarpıtılmaya çalışılan özünde faşist saldırı ve politikalarıydı. Amaçlanan, devrimciler nezdinde halkı teslim almaktı.

“Gündüz solcuların, gece sağcılarının elinde bulunan silahlar, karşı görüştekileri öldürme amaçlı kullanılıyor.” yalanlarıyla, “derin devlet”, “dış mihraklar” söylemleriyle psikolojik savaş sürüyordu. Saldıran, katleden faşist devletin resmi ve sivil uzantılarından başkası değildi.

Kimi yerde aynı silahların kullanıldığı doğrudur. Ancak düşünen, sorgulayan, faşizmin kontrgerilla politikalarını kavrayan birisi elbette bu yalanla neyin amaçlandığını bileceği gibi, böylesine şeylerin kontrgerilla tarafından hayata geçirilmiş olacağını da görecektir.

Elbette mesele bu değildi, gerçekler er geç açığa çıkacak denli keskin ve hakikatliydi. Asıl mesele, 12 Eylül faşist cuntasının adım adım örgütlediği süreci hayata geçirmesiydi. Cunta şefi Kenan EVREN: “Eğer yönetime el koymasaydık, 24 Ocak kararları uygulanamazdı.” açıklamaları yaptığında cuntanın amacını çok net ifade ediyordu. Ki 24 Ocak Kararları, Emperyalizmin kararlarıydı. Onun hayata geçirilmesi için her şey mübahtı. Ve bu tür kararlar (IMF programları), halka saldırının, devrimcileri katledip teslim almanın yıllar boyu sürecek politikası haline gelecekti.

24 Ocak Kararları, katliamlar, bu sürecin bir parçasıydı. Ve yine 12 Eylül faşist cuntasının, ABD’nin Ortadoğu’da yaşadığı daralmışlığını aşmak, İran Devrimi’yle birlikte sarsılan otoritesini tesis etmek işlevi de bulunuyordu. Türkiye topraklarında ortaya çıkacak bir devrim, anti-emperyalist duruşu ve politikalarıyla ABD’nin bölgedeki tüm etkinliği yok edip vatanın bağımsızlığını, halkın kurtuluşunu ilan edecektir. Faşist cunta bunlara karşıydı. Bu gerçeğin ışığında cuntanın hemen ertesinde “Amerikancı Faşist Cunta 45 Milyon Halkı Teslim Alamaz” şiarıyla, Devrimci Sol tarafından bir kampanya başlatılır.

Burjuvazinin eli kanlı kalemşorları, Amerikancı satılık beyinler, yıllarca cuntanın ardından tüm şiddetin son bulduğunu, silahlı eylemlerin bıçak gibi kesildiğini, cuntanın meşru olduğunu, kardeş kanının dökülmesini engellediğini ve daha benzer içerikte haberlerle faşist cuntaya uşaklık etme onursuzluğunu taşıyacaklardı.

Oysa cunta süreci ve sonrasında devrimci hareket, askeri eylemler dahi pek çok eylem organize ediyor, faşist kuşatma ve saldırıları püs-kürtüyordu. Amerikancı faşist cuntadan hesap sorarken aynı şekilde onu teşhir etmenin onurunu da temsil ediyordu.

Bu savaşta herkese görev düştüğü gibi Nurtepe – Çayan’ın emektarlarına da büyük görevler düşüyordu. Cunta süreci kimi farklılıklar yaratsa da mahalle halkının yabancı olmadığı koşulları da beraberinde getiriyordu. Zaten öncesinde de sokaklar işgal ediliyor, yollar kesiliyor, evler basılıyor, çepeçevre sarılı askeri bölgeden gece gündüz baskın-

lar gerçekleşiyordu. Bu yanıyla, böylesi koşullara yabancı herhangi bir mahallede yaşayan insanların hissettikleri benzer olmuyordu. Yine de cunta havasını yaşatmaya soyunanlar 12 Eylül zamanı daha büyük bir terör estirmekten geri durmadılar.

Ev baskınları öncesi, arananlar listesi yenileniyor, öne çıkan isimler ekleniyor, yakınları ve onlara sahip çıkanlara gözdağı veriliyor, isim ve resimler mahallenin değişik yerlerine asılarak teşhir ediliyordu.

Baskın öncesi, evlerde bulunan kitap vb. naylon poşetlere konularak toprağa gömülüyordu. Veya yasaklanmış kitaplar, okul kitabı haline getirilerek olası riskler hesap ediliyor, bu şekilde baskıncılar eli boş gönderiliyordu.

Mahir ÇAYAN'ın Bütün Yazılar kitabı hakkında, İstanbul 9. Sulh Mahkemesi'nce, 19 Kasım 1979 tarihinde toplatma kararı verildi. Bu kitap, başucu kitabı olarak okunmaya devam edilse de baskınlarda bulunması umulan en önemli kitap olarak öne çıkıyordu. Ancak yaratıcılık sayesinde bu kitabın nüshaları korunuyordu.

Gözaltı ve tutuklama furyası her yerde olduğu gibi Çayan'da da sürüyordu. Gözaltına alınmaktan kurtulanlar ise yazılama ve bildirilerle örgütlülüğün varlığını göstermeye devam ediyordu. Tutuklananlar, mahalleye yakın Hasdal Askeri Cezaevi'ne, oradan da Davutpaşa'ya sevk ediliyordu. O koşullarda tutuklanmak, hapishaneye konmak, aileler açısından sevindirici bir haber sayılıyordu. Süresi belirsiz, ayları bulan gözaltı günleri, "Bizde yok!", "Alındı bırakıldı." cevapları aileleri kaygı altında bırakıyor, bu şekilde yaşlı anne ve babalara çocuk ve eşlere zulüm uygulanıyordu.

Kimi zaman halka yabancı olmayan, mahalle sınırında nöbet tutarken ekmeğini bölüştüğü, sigara ikram ettiği bir askerden evlatlarının, eşinin haberini alarak yüreğine su serpenler oluyordu. Kimi zaman, işkence altında olan bir yakınının yaşadığını öğreniyordu insanlarımız.

Ateş düştüğü yeri yakar, derler. Ama devrimcilerin olduğu yerde, örgütlenmiş halkın bulunduğu bir yaşamda acılar da, sevinçler de birlikte yaşanıyordu. Bu nedenle, düşen ateşin çapı, bazen koca bir mahalle, bazen koca bir insanlık ailesi oluyordu. Gece-gündüz, yaz-kış demeden, yağmur, çamur dinlemeden, gözaltında ve zindanlarda olanlara sahip çıkmanın, onları koruyup kollamanın örnekleri yaratılıyordu.

Tutsaklık koşullarında bulunanlara karınca kararınca herkes bir şeyler gönderiyor, sevgiyi, vefa duygusunu, dayanışma ruhunu büyüterek yan yana olunduğu gösteriliyordu. Tutsak olanlar bundan farklı bir yaklaşım olabileceğini düşünmüyordu. Ancak düşman, ortaya koyduğu her politika ile çok büyük sonuçlar elde edeceğini düşünmekten geri

durmuyordu.

12 Eylül cuntası ile birlikte ağırlıklı olarak direnişin mevzisi, hapishaneye çevrilmiş askeri kışlalar oluyordu. Dışarıdayken mücadele yürütmek, koşullara göre verilen sözleri hayata geçirmek önemliydi. Ancak, asıl sınav şimdi verilecekti. Devrim iddiasıyla yola çıkan hangi örgütler direnecekti. Devrimci kimliği ve kişiliği, değerleri kimler koruyacaktı. Ağır bedeller ödeme pahasına kimler yolundan dönmeyecekti. Tüm bu soruların cevabını tutsaklar verecekti.

Çayan'ın kurulmasında öncülük eden, koşullara göre fiziken çalışmalarda yer alan, örgütsel işleri yürütürken dahi düşünce ve pratiğiyle mahallenin kurulmasını an be an yaşayan Dayı ve pek çok yoldaşı da cuntanın hemen ardından tutsak düştüler. Metris'te, Sağlamcılar'da, Davutpaşa'da, Alemdağ, Selimiye'de... Onlar konuşacaktı.

Devrimci hareketin önderini ve kadrolarını tanıyanlar, politikalarına içtenlik ve samimiyetle inananlar, cüret ve kararlılıklarına tanık olanlar için en ufak bir kuşku yaşanmıyordu. Sadece pratik sürecin nasıl şekilleneceği merak ediliyordu. Zulmün ne aşağılık saldırılarda bulunacağı, sonuçlarının ne olacağı kestirilmeye çalışılıyordu. Merak edilen ve kestirilmeye çalışılan soruların cevaplarını öğrenmekte geç kalınıyordu. Devrimci Sol tutsakları, bulundukları her hapishanede direnişten bir kale örüyor, kan ve can pahasına devrimci değerlerini koruyordu. Devrim mücadelesinin zulüm ve işkenceler altında daha fazla inanç ve kararlılıkla sürdürüleceğini gösteriyordu.

Aynı dönemde Nurtepe Kan Sokakta A. Haydar adında bir devrimcinin cenazesi kaldırılıyordu. Tüm mahallenin katıldığı, slogan ve marşların haykırıldığı cenaze ile tüm baskı ve gözdağı girişimleri boşa çıkarılıyordu. Halk, toprağa düşen, zindanlarda direnen her devrimciyi sahiplenmenin, bağına basmanın, onlara layık bir duruş sergilemenin onurunu yaşatırken ödenecek her türlü bedelden kaçmayacağını da gösteriyordu.

Devrimci Sol'un kadrolarından Mürsel GÖLELİ de aranır duruma düştüğünde bu sokakta kalıyordu. Yaşanan bir operasyon sonucu gözaltına alındığında, yoğun güvenlik önlemleri altında elleri kelepçeli, askerlerce bu sokağa getirildiğinde, alkışlar arasında Kan Sokak'tan tutsaklığa götürülüyordu.

Kan Sokak, Çayan'dan ayrı olarak birçok yönüyle irade çatışmasının merkezi oluyordu. Adını ise, sokağa dökülen kanlardan alıyordu. Mahallenin ilk kuruluş aşamasında arazi sahiplenme nedeniyle yaşanan çatışma iki aile arasında kanlı bir hesaplaşmaya dönüşmüştü. Kadın-erkek-çocuk-yaşlı, tüm aile fertlerinin katıldığı, silah ve bıçakların kul-

lanıldığı, kazma küreklerin havada uçuştığı kavga sonucu sokak boydan boya kana bulanmıştı. Yıllar sonra ismi Barış Sokak olarak değiştirilse de sokağın kanlı geçmişi silinmedi. Diğer yandan bu sokağın bitimi, Askeri bölge olarak devriyenin beklediği, sık sık silahların kullanılıp devrimci ve halktan insanların yaralandığı bir yer olarak öne çıkıyordu.

TAYAD kitabının kapağında resmi bulunan Kudi Ana (Göleli), Mürsel'in tutsaklığı sonrası bu sokakta daha sık kalmaya başladı. Tutsakları görmeye giderken selamlar iletıyor, onlardan aldığı haberleri mahalle ile paylaşarak içerinin sesi soluğu oluyordu. TAYAD'ın yaratılma süreci böyle başlıyordu. Dışarıda yaprak dahi kımıldamıyorken mücadelenin sürdürülmesi, mevzilerin kazanılması savaşı veriliyordu.

Kudi anaların öncüsü olduğu TAYAD (Tutuklu Aileleri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği) örgütlenmesinin evlatlarına sahip çıkma iradesi, önce esintiye ardından rüzgâra ve sonra da fırtınaya dönüşerek tüm ülkeyi sarıyordu.

Tutsaklar içeride kan ve can pahasına direnişler yaratırken, TAYAD'lı aileler o direnişlerle açığa çıkanları an be an dışarıya taşıyor, irili ufaklı onlarca eylemle evlatlarına sahip çıkmanın tarihini yazıyorlardı. Eylemlerinin yankısı Türkiye'yle sınırlı kalmıyor, aynı zamanda Avrupa'nın pek çok ülkesine de ulaşıyordu.

Ayaz gecelerde, karda, tipide, yağmura ve çamura rağmen hapishane kapılarından ayrılmıyor, kendilerini zincirliyor, işgaller gerçekleştiriyor, yara bere içinde kalmış bedenlerindeki acılara aldırmadan açlık grevlerine yatıyor, gözaltına alınıp bırakıldıklarının ertesinde yeni eylemlere koşuyor, tutuklanmalarına rağmen direnişe devam ediyorlardı. Onların direnişiyle hayat buluyordu TAYAD marşı:

*“Kuraktı toprak gökyüzü karanlık.
Bizler suskun birer ana babaydık.
Eylül zindanlarındaki çağrıyla,
Uyandık korkulu düştten uyandık.
Direniş boy attıkça zindanlarda,
Dayandık, zulüm kapısına dayandık.
Ses verdik, evlatların haykırışına.
Yıktık, korku kalelerini yıktık.
Tutsaklık zinciri kırılıncaya dek
Omuz omuzayız, yürek yüreğe.
Onurumuz karanfillerimizle
Yürüyoruz meydanları inleterek.”*

Yürümek... Dur durak bilmeyenlerin izinden yürümek. Yürürken ardına yeni birilerini takabilmek... Dayanmak zulüm kapılarına... Onlar, binler, milyonlarla birlikte... Yürek yüreğe dayanmak. Ses vermek direnlerin haykırışına, vura öle yıkarak korku kalelerini... Yeniden yürümek... Tutsaklık zincirlerini kırana... O büyük günü yaratana dek yürümek...

İşte TAYAD'lı ailelerin çizdikleri, yürüdükleri yol buydu. O yolun mimarları engebeli, dolambaçlı ve sarp olan bu yolun aşılacağına inanıyorlardı. Bu inançla en ağır koşullar altında direnmekten vazgeçmiyorlardı.

Hapishane denince demir kapı, kör pencere, taş duvar yani fiziki tutsaklık akla gelir. Özlemler dağ gibidir. Voltalar hep hasret kokar... Filmelerde ağalar boy gösterir, yeni giren garibanlar ezilir. Orada öne çıkan yiğit, mert insanlar ise adaleti kurardı. Sonra yata yata biteceği söylenen mahpus günleriyle her şey adabına uydurulurdu! Ama devrimci tutsaklığın bedeli, sabah işkence, akşam işkence, sayım işkence, yemek işkence, yememek işkence, ziyarete çıkarılmama işkence, mahkeme işkence, dilekçe işkence, arama işkence olurdu.

Aylarca, yıllarca süren işkencelere karşın korunması gereken ise devrimci kimlik ve kişilik oluyordu. Özgür Tutsaklık'ın yaratılması ise bu irade sonucu ortaya çıkıyordu.

Dışarıda kırıpratılmayan yaprak, ağacın gövdesini sarsıyor, dallarını harekete geçirerek Çayan gibi yoksul halkın bulunduğu ev ve sokaklarda yürekleri harmanlıyor, yüzleri aydınlatıyordu.

GECEKONDU SOKAKLARI

*Adımlarım yolları
Yüreğimde depremle
Ve yârimin kolları
Bekler beni özlemlerle
Allı yeşilli kızlar
Yıkık döküktür evler
Oynar çamur içinde
Mahalleli çocuklar
Adımlarım yolları
Her akşam yorgun argın
İki gözlü gecekondu
Az sonra karşımdasın
Göç etmişim yurdumdan
Karnımız doysun diye*

*Emeğimle yaptığım
Kondumu yıkmak niye
Biter bir gün acılar
Ve son bulur kaygılar
Yalvarmaz direniriz
Ellerimizle taşlar
Savunuruz yaşamı
Zulme karşı inançla
Gecekondlu sokakları
Çıkar meydanlara*

Grup Ekin

Bir gün acıların biteceği, kaygıların son bulacağı ümidiyle çekiliyordu onca acı. Bu bilinçle ödeniyordu onca ağır bedeller. Ki hiç bir şey bedeller ödenmeden, acılar çekilmeden elde edilemiyordu. İnsanlık tarihi bu gerçeğin sayısız örnekleriyle doluydu. Sınıfların ortaya çıkmasından bu yana ezen ve ezilenlerin arasında süren kavganın aslı astarı bunu kanıtlıyordu.

Bu bir yazgı değildi. Kaderimizdir çekeriz denecek bir durum da yoktu ortada. Bunca yaşanmışlığın öğrettiği tek bir gerçek vardı. O da hakkın olanı elde etmek için dişe diş bir kavga yürütmekten başka hiçbir çarenin olmadığıydı. Hakça, kardeşçe, insan gibi bir yaşam için, kurtuluşu, özgürlüğü, bağımsızlığı elde etmek için “Tek Yol Devrim”di.

Devrim, sözcüğün anlamını bilmeyenler için ürkütücü gelebiliyordu. Çünkü emperyalizm ve oligarşi, faşist niteliklerinden dolayı bu sözcüğün ifade ettiği anlamı bilerek saldırıyor, psikolojik savaş yöntemlerini devreye sokarak devrim ve onun içerdiği anlamın ne kadar kötü olduğunu halkın beynine kazımaya çalışıyordu. Bunu başaramadığı oranda, en pespaye düşünceleri, kendi düzenlerini tehdit etmeyen olay ve hareketleri, devrim damgası vurarak içeriğini boşaltmaya çalışıyordu.

Oysa devrimin rengi kırmızıydı. Spartaküs Ayaklanması’nda da, Paris Komünü’nde de, Sovyet, Çin, Küba devrimlerinde de öyleydi. Ve yine devrimin mütevazı denebilecek bir örneği, sosyalist düşüncenin hayat bulduğu bir yaşam biçimi, Çayan Mahallesi’nde yaratılıyordu. (Burada nihai bir devrim böyledir algılaması yaşanmamalı.)

Sadece halka verilmeyen toprakların alınması, kardeşçe bir dayanışma ile yoksullar için evlerin yapılması; yıkımlara, mafyaya karşı mücadele edilmesi bile önemli bir gerçeği ifade ediyorken; ortak bir yaşamın kurulması, geleceğe dair düş ve umutların daha bir elle tutu-

lur hale gelmesini sağlıyordu.

Bu sürecin içinde yer alanlar ile dışında kalanların düşleri ve umutları da ayrı oluyordu. Hayata bakışlarında da farklılıklar yaşıyordu.

Düşünen, araştıran, sorular soran, duyarlı ve gerektiğinde protesto eden biri, değerini anlamını bilerek onu korumaya kollamaya çalışıyor-ken; tam tersi yönde olan biri ise kendisine sunulan hiçbir değeri olmayan yaşam içinde yoluna devam ediyordu. Oysa hayatta her şeyin bir karşılığı vardı. Sen hayata ne veriyorsan, verdiğin değere göre karşılığını alıyorsun. “Çalışıyorum didiniyorum, ama hiçbir karşılık alamıyorum.” değildir kastedilen. Çalışılan, didinilen, emek harcanan bir işle sınırlamayıp ayrı bir emek ve çaba ortaya konarak, nihai kazanımları elde etmekte aslanan.

Çayan tarihi bu yanıyla örnek oluyordu. “Uğraştık, ettik, ev kurduk ama gelip yıktılar, karşılığı bu mu olmalıydı?” demeden, yeniden yenisinden ortaya konan bir çabayla elde edilen kazanımların ne ölçüde değerli olduğunu gösteriyordu. Bunu yaparken hiçbir kazanımın nihai bir sonuç anlamına gelmediği, bunun için ille de devrimci dönüşümün sağlanması gerektiği öğretiliyordu.

Çayan tarihinin başlarına dönüp ortaya çıkan ayrıntılar göz önüne getirildiğinde ne büyük şeylerin yaşandığı, değerli olanın nasıl hayata geçirildiği daha yalın görülecektir.

ÇAYAN’IN YARATILMA SÜRECİ VE YAŞAM...

Önce belirlenen arsa üzerine dört direk dikiliyor, çatısı ve etrafı kalın naylonlarla sarılıyordu. Tek göz oda şeklindeki barınakların ilk biçimi böyle hayata geçiyordu. Sökülmek istendiğinde en pratik ve ekonomik olan yöntem buydu. Sorun çıkmadığında ise iç taraflarına kilim, halı, örtü gibi eşyalar asılarak ısı korunmaya çalışılıyordu. Ne kadar uğraşılsa da yağın yağmurdan, esen rüzgârdan, karlı havaların soğuşundan kaçılıyordu. Ama başka çare yoktu.

Sonra yağ tenekeleri kesilip açılmaya, çatılar ve etrafı daha korunaklı hale getirilmeye başlandı. Halk, yerleşik (kalıcı) hale gelince yarıticilikte de sınır tanınmıyordu. Teneke, kalın naylon gibi koruyucu önlemler yetersiz görüldüğünde birkaç soba borusu alınarak teneke- den yapılan soba ile yeni çözümler sağlanıyordu.

Kalacak insan sayısına göre tek göz odalar, bazen küçük bazen büyük daha büyük yapıldı. Yemekler orada yenir, bulaşıklar orada yıkanır, yataklar orada serilirdi. Birkaç kap kacak, pratik şekilde serilip

toparlanabilecek yer yatakları, küçük bir piknik tüpü, o tek göz odaların değişmezi oluyordu.

Yerleşim konusunda kazanımlar elde edildiğinde naylon ve teneke-lerle kurulu barınağın yerini briketler almaya başladı. Güneşli ve kuru havalarda bir günde yapılan briketler, siva (harç) yerine çamurla tutturularak yeri geldiğinde zarar görmeden sökülüp alınabilecek gibi diziliyor, daha yaşanılabilir bir ortam yaratılıyordu. İçeriye ışık girsin diye, yıkımlar da düşünülerek, çatı ve pencere bölümleri şeffaf kalın naylonlarla kaplanıyordu.

Işık sorundu. Elektrik yoktu. Küçük salça kutularına konan sıvı yağ ve içine atılan pamuklu bez ve çaputlarla aydınlık sağlanıyordu. Sonra mumlar, gaz lambaları kullanılır oldu. Akşamları özellikle kış zamanı karanlık çok erken iner, yağ kokusunun sardığı odalarda mumlardan tasarruf etmek için erkenden yatılırdı. Gaz lambaları ile etraf çok aydınlanıyor, içerisi ısıllı ısıllı olabiliyordu. Daha çok aydınlık için fitili uzatmak yetiyordu. Kim istemezdi karanlık geceleri daha aydınlığa çevirmeyi. Ama gaz gidiyordu, fitil çabuk tükeniyor, alevi koruyan cam siyaha dönüyor, ya da patlayabiliyordu. Kapitalizmle en canlı tartışma belki de böyle yaşanıyor. Gaz lambasından çok diğer parçaları tüketime göre ayarlanıyor, fiyatları sürekli çoğalıyordu.

Teknolojik hiçbir alet bulunmuyordu. Tek tük bulunan elektriksiz radyolar ise yoksulun en lüks iletişim aracı oluyordu.

Akşam olunca uzanıp yatılmak istense de çoğu zaman yatılamaz. Sohbetler edilir. O günlere geleceğe dair hayaller kurulurdu.

Çocuklar varsa sokakta olduğu kadar evlerdeki neşe de katmerli olur. Anlatılan masal ve öykülerle yaşam renkli hale getirilirdi.

Tek göz odalarda süren yaşam, günün aydınlanmasıyla, herkesin bir araya geldiği, yokluk ve yoksullukların paylaşıldığı bir dünya açılırdı. “Ev alma komşu al.”, “Komşu komşunun külüne muhtaçtır.”, “Komşun açken sen de tok yatma.” sözlerinin hayat bulduğu yaşam böyle yaratılıyordu.

Kimse kimseyi hor görmüyor, hiçbir çocuk ayrı tutulmuyor, elde avuçta olan ne varsa ihtiyaca göre pay ediliyordu. Darda olanın yardımına koşuluyordu. Yıkımlarla birlikte dayanışma duygusu büyütülüyor, örgütlenmenin gücüyle bir şeyleri elde etmenin güzellikleri yaratılıyordu.

Yeni evlerin yapılması, arsaların dağıtılıp kalıcı bir mahallenin kurulmasıyla değişim ve dönüşümler de gerçekleşiyordu. Evlerin çatıları sökülüyor, yeni çatılar kiremitlerle döşeniyordu. Toprak üzerine serilen yataklar, beton üzerindeki duvarlara taşınıyordu. Barınaklar, gece-

kondü evleri ve daha sağlıklı tuğla evlerine doğru geçişler sağlanıyordu. Evlere kapı pencere takılıyor, kapı niyetine kullanılan kilim, naylon, kontrplak kaldırılıyor, pencere yerlerine camlar takılıyor. Evin odaları ilk kez sıva olmadan kireçle boyanırken; sonrasında sıvalı, boyalı evlere dönüşüyor, yerlere plastik marleyler döşeniyordu. Odaların örtülerle ayrıldığı mekânlar, duvarla örülüyor, ayrı odalar salon, mutfak, banyo bölümü oluşturularak genişletiliyordu.

Evlerin bahçeleri, büyük yağ tenekelerine doldurulmuş topraklarla çevriliyor, içine çiçek ve meyve tohumları ekiliyor, bahçe düzenlenmesi yapılarak mahallenin güzelleşmesi sağlanıyordu. Bahçelerde domates, salatalık, yeşil soğan, patlıcan, fasulye gibi sebze yetiştirenler de oluyordu; üzüm, erik, dut, şeftali, kiraz, vişne, ayva gibi meyve yetiştirenler de. Ağaçlarda büyüyen her meyve, yıllarca mahalle halkının özellikle çocukların dilediğince koparıp yediği bir güzelliği de yaşıtıyordu.

Kimi bahçelerde tavuk besleniyor, kiminde koyun, kuzu, inek. Onlardan süt, yumurta, çökelek, yağ elde ediliyordu. Köy yaşamının küçük bir örneğini şehirlere taşıyanların özel dünyasında söylenecek pek çok şeyi bulunabiliyordu.

ÇOCUKLAR...

Mahallede, oyunlarıyla, şen kahkahalarıyla ortalığı cıvı cıvı aydınlatan onlar oluyordu. Oyun alanları sokaklardı. Sabah gün ışıyınca çıkar, akşam karanlık çökene kadar bitmek tükenmek bilmeyen enerjileriyle herkesin ilgi odağı olurlardı. Yoksul oldukları için ayaklarında kara lastik, birkaç yeri yamanmış giysilerle dolaşıyorlardı. Kapitalizm, çocuk falan dinlemiyordu. Kara lastikler topuk tarafı çabuk yırtılınca diye zayıf imal ediliyordu. Bir çocuk için ayakkabı demek sürekli koşmak anlamına geliyordu. Ama topuğu yırtılan ayakkabı ile koşula mazdı. Öylesi anlarda yaratıcılık devreye girerdi. Anneler iğne iplik ile diker, olmadı yamalararak uzun bir süre daha kullanılmasını sağlardı. Sonra ayakkabıların altı delinir oldu. Her çözüm sonrasında, yeni bir sorun ortaya çıkıyordu.

Çocuk ve kara lastik dendiğinde ille de top oynamak gelirdi aklı. Toplar mahalleye gelmeden önce, eski paçavralar yuvarlanarak ya da çorap içine konularak topolar yapılır, onlarla oynanırdı. Bunun olmadığı yerde küçük bir salça kutusu aynı görevi görürdü.

Sonra naylon topolar çıktı. Kapitalizm yine çocukları vuruyordu. 3-5 maç sonrası delinen topolar, sert şut çekildiğinde, üzerine basıldığında

dümdüz oluyordu. O an oyun duruyor içine hava üflenene naylon top şişiriliyor daha dikkatli şekilde oyuna devam ediliyordu.

Naylon topların yerini plastik toplar aldığında, yeni bir kapitalist ah-laksızlık devreye giriyordu. Toplar daha sağlam gözükse de kimi yer-leri ince tutulmuş, sivri bir yere değdiğinde patlıyordu. Patlamadan ömrünü sürdürenler ise hava kaçıracak küçülüyordu. Plastik topları şişirmek mümkün olmuyordu. Portakal büyüklüğünde top ile futbol oynamak ise gerçek bir maç havası yaratmıyordu. Oysa maç dendiğinde akan sular duruyor, sokak araları, boş alanlar yetersiz görüldüğünde askeri alanı belirleyen teller aşıyor, yemyeşil çayırarda top yuvarlanıyor, askerlerle köşe kapmaca oynanıyordu.

Çocuklar büyüdükçe yapmak istedikleri şeyler de büyüyordu. Ama yoksul gecekondu mahallelerinde küçükken de büyüyünce de vazgeçilmeyen şeylerin başında futbol geliyordu. Futbol takımı dendi mi şort, tozluk veya konç, bir de forma gerekiyordu. Forma dendiğinde numaralar ve renkler olmalıydı. Her çocuğun tuttuğu, gönül verdiği bir takım bulunduğundan mahallede kurulan takımın da ayrı bir forması olmalıydı. Hazır formlar çıkmadan önce pazarda satılan kollu atletler alınır, sırtı ayakkabı boyası veya renkli kalemlerle boyanır, numaralar yazılırdı. Mahalleler arası maçlar bu şekilde, kalabalık bir seyirci karşısında oynanırdı.

Çocukların futbol dışında kendi yaratıcılıklarıyla oynadıkları nice oyunlar da olurdu. Her şey oyuna çevrilebilirdi.

Kibrit çöplerini dikine boşaltıp tek tek diğer kibritleri oynatmadan top-lamak da oyundu, kibrit kapaklarıyla pişti oynamak da. Gazoz kapak-ları düzeltilir, ortasından iki delik açılıp ip geçirilerek hızar makinesini andıran kâğıt, ağaç kesme aleti de yapılabilirdi, gazoz kapaklarını top-rağa döküp misket veya demir bilyelerle vurmak da oyundu. Yine ok yapılıp uçlarına takılır, atılırdı.

Erkek çocukların düşlerinde gezdirdiği nice oyun vardı. Misket, kukla, köşe kapmaca, limon, dekmancılık, çelik çomak, gazoz kapağı, yağlı kayış, uzun eşşek, kuyu, çember, çivi saplama, çivili futbol ma-sası, kibrit kabı, topaç, cuz...

Kızlar ise istop, yakan top, sek sek, körebe, dokuztaş, voleybol gibi oyunlara ağırlık verse de kimi oyunlar karışık oynanırdı. Saklambaç, ip atlama, isim-şehir-artist-hayvan gibi yarışmalar kimi zaman büyükleri de içine katan oyunlara dönebilirdi.

Bunlarla birlikte bilyeliler yapıldı. Dört bilyeli teker üzerine oturtulan sunta, ağaç vb. ile düzenek kurulur. Kumanda için bir ip bağlanır. Yokuş aşağı kendiliğinden giden, düz yerlerde birinin itmesiyle hareket

eden araçlar ortaya çıkarılırdı. Uzun bir çubuğun ucuna monte edilmiş telden ya da yuvarlak bir ağaçtan, suntadan yapılmış aletlerle arabalar yapılır, yoksulluğun zor ve sancılı günleri bir nevi de olsa unutulurdu.

Futbol kaleleri taştan ya da okul çantalarından; basket potaları sepetten, voleybol fileleri ise çamaşır ipinden yapılırdı.

Okula giden çocuklar siyah önlük giyer beyaz yakalık takardı. Onların altındaki giysiler büyükten küçüğe kalırdı.

Beslenme çantaları, beslenmeden öte açlığı gideren ve neredeyse aynı evde hazırlanmış yiyecekleri içeriyordu. Haşlama ya da kızartma patates, hamur işleri, yumurta, domates, peynir, zeytin, bir dilim ekmek ve su. Ancak bunlar haftanın değişik günlerine yayılan, bir seferde iki yiyecekten ötesinin bulunamayacağı bir gerçeği anlatıyordu.

Çocuk deyince okumaya düşkün olanlar da vardı, okumaktan kaçanlar da. Çoğunluğu eve yük olmamak için daha çok da zorunluluktan boş zamanlarında pazarda simit, su satarak, boyacılık yaparak çöp toplayıp, çıraklık yaparak evine katkıda bulunuyordu.

Olanakların kısıtlı olduğu zamanlarda, üst-başları onarılmakla kalmıyor, saçları da sürekli elden geçiriliyordu. Evlerin önüne atılan sandalyelerde evin yaşlı ninesi veya dedesi tarafından çocuklar saç tıraşına maruz kalıyordu. Maruzdan kast edilen berberin, berberliğin olmadığı koşullarda koyun kırpma makinesi ile saç kesimin yapılmasıdır. Düz olması için kafaya bir tas koyulur, oradan enselere doğru inceltilir, geri kalan yerler göz kararı yapılırdı. Genelde aynı dönemde kesilen saçlar içinde en beğenilen model ile en kötü olan seçilir, o günlerin espri konusu olurdu.

Suyun az bulunduğu, temizliğin sınırlı olduğu zamanlarda, kız çocuklarının saçları da kısa tutulurdu. Yazları su yönünden sorun yaşanmadığı için çeşme başlarında ateşler yakılır, büyük kazanlarda ısınan sularla çocuklar ve çamaşırlar sık sık yıkanırdu.

Yoksul gecekondlu mahallelerinde düşe kalka, kafa göz yarıla yarıla büyünürdü. Yaşananlar, tanık olunan şeyler, onları daha hızlı büyütüyordu. Büyüyünce şu olacağım, bu olacağım diye hayal kuranların düşleri de yaşananlara göre değişiyordu.

Doktor olmak, mühendis olmak, avukat olmak, şoför olmak, futbolcu olmak, artist olmak diye uzayıp giden hayaller hemen her çocuğun değişmez düşleri arasına giriyordu. İçlerinde asker, polis olmaya niyetli-lerde bulunmuyor değildi. Ancak Çayan'da yoksul halkın olduğu mahallelerde devletin üniformalı güçlerini hiç kimse sevmezdi. Bekçiler biraz ayrı tutuluyordu. Onlar halkın içinden geliyor, daha çok mahallelerde oturuyorlardı. Zabıta, polis, asker (sıradan değil) denince en

büyük zararı onlardan görmüşlerdi. Evlerini yıkmış, devrimci abi ve ablalarını almış, insanları yerlerde sürüklemiş, geride gözü yaşlı anaları, yaşlı insanları bırakmış olanlardan başkası değildi onlar. Bu nedenle çocuk yaşta devlete ve onun güçlerine karşı öfkeyle doluyorlardı.

Onlar büyüyünce devrimci olacaklardı. O yaşlarda devrimci abi ve ablalarını gözetliyor, onlar geldiğinde seviniyor, derslerine yardımcı olduklarında daha istekli oluyor, verilen ödevleri eksiksiz yapıyor, yaşitları oyun oynarken onlar devrimcilik oynuyordu. Ki onlar mahallenin kara gözlü çocuklarıydı. Gözlerinin renginin mavi, ela, yeşil, kömür karası olması fark etmiyordu, gözleri karaydı. Elllerinde taş, ceplerinde sapanlarıyla kendinden olanlara karşı yüzlerinde gülümseyişle, düşünman olana ise öfke ile bakıyorlardı. Nerede boş bir duvar görseler ezberledikleri sloganları tebeşirle, kiremit kırığıyla oraya yazmanın heyecanını duyuyor, aramalarda sokağı kontrol ediyorlardı. Hiç kimse söyleyemediği halde, nöbet tutan askerlerin düdüğü çalış biçimlerinden, neyin anlatılmak istendiğini netleştirerek bunu devrimci abileriyle paylaşıyorlardı. İşte onlar erken büyüyen çocuklardı.

GENÇLER...

Ailenin yükü bir anlamda onların üzerinde olurdu. Okul yaşlarında başladıkları iş hayatı çoğu zaman okulu terk etmeyle sonuçlanırdı. İlk zamanlar iş olanakları sınırlıydı. Sonrasında geniş iş alanları yaratılır oldu.

Çayan'a yakın iş alanları yoğun olarak Çağlayan denen bölgede bulunuyordu. Tekstile dayalı konfeksiyon atölyelerinde emekleri sömürülürdü. Tekstil dışında, erkeklerin yoğun çalıştığı iş alanlarını mobilya, marangoz, döşeme, cila atölyeleri oluştururdu. Bu yanılla Çağlayan gerek tekstil gerek mobilya atölyeleriyle İstanbul'un merkeziydi.

12 Eylül cuntasının ardından oluşturulan bu çalışma ortamları, aynı zamanda arabesk yaşamın, tüketim kültürünün de hızla yaygınlaştırılmasını sağlıyordu. Ucuz iş gücü, mesai saati belli olmayan çalışma süreleri, bitkin argın eve dönen, kafasını vurup yatan, sabahın erken saati yeniden yollara düşen gençlik, kapitalizmin çarkları altında ezilip gidebiliyordu. Nuretepe-Çayan gibi mahallelerde bunun etkisi zayıf olsa da genel anlamıyla hâkim olan durum bu oluyordu.

İşe giden insanlar, çalıştıkları yere yürüyerek gidiyor yürüyerek geri dönüyordu. Gün ışımaya yakın hazırlığı başlayan, ayrı ayrı evlerden sokağa çıkan Nuretepe Kâğıthane güzergâhında yokuş yukarı Çağlayan'a tırmanan insanların her gün birkaç saati yolda geçiyordu.

Erkekler boş vakitlerinde, genelde hafta sonları, futbol ağırlıklı spor

yapıp bir araya geliyor, gezintiye çıkıyorken; kızlar kendilerine daha çok vakit ayırıp geleceğe dair düşler kurmaya çalışıyordu. Bilinir ki, insan, çevresi ve hayalleriyle vardır. Oluşturduğu çevreye göre yaşar, hayallerini de bunlar üzerine inşa etmeye çalışır. Mahallenin yapısı ve bileşenlerinin devrimci, demokrat ağırlıklı olması gençliğin yozlaşmış bir hayata sürüklenmesine engeldi. Bu yanıylı 12 Eylül'ün yaratmak istediğı kültürel saldırı ve kuşatmalara karşı kişiliğini, değer ve geleceklerini korumayı başarıyordu.

Saygı, sevgi, birbirine olan bağıllık, dayanışma duygusu, arkadaş ilişkileri gibi özellikler uzun yıllar besleyici bir görev üstleniyordu. Bu besleyicilik, emperyalist kültürün kuşatmasına karşın yenilenmeyi, üretip, gelişmeyle birlikte düzene karşı uyanık ve örgütlü hareket etmeyi getiriyordu. Bu bir zorunluluktur. Aksi takdirde, tüketilen pek çok şey gibi besleyici görülen o değerler de tüketilmeye açık hale geliyordu.

Devrimcileri tanıyan, onlardan etkilenen ve ülke sorunlarıyla yakından ilgilenenlerin yolu bir şekilde devrimci örgütlenmelerde hayat buluyordu. Bunun pratik karşılığını belirleyen kişinin kendisi de olabiliyordu. Gençlerin arayış içinde olması, mücadelenin seyri de bunu hızlandırabiliyordu. Sonuçta her şey yürekte ve gönüllükte bitiyordu. Bu gerçeğe ve örgütlenme şekline göre, kimi zaman bir elin parmağını geçmeyen aktif devrimcilik yapanlar ortaya çıkıyor, kimi zaman ise daha kitlesel bir örgütsel güç sağlanıyordu.

Gecekondu, mahalleler ve hatta ufkunu genişletip bu ülke bizimdir diyenler öne atılmanın, bir şeyleri göğüslemenin ve ilerlemenin yolunu açarken, durağanlık yaşayan, temelde karşı olmadığı ama şu veya bu kaygıyla geri duranlar ise devrimci mücadelenin yanında yöresinde belki de uzağında durabiliyordu.

Her şeye rağmen gençlik gelecekti. Geleceğı temsil etmeye devam ediyordu.

ANNELER...

Yer, mekân, koşullar hiç fark etmiyordu. Hayatın her alanında en çok ezilen onlardı. Göç edilen köylerden ayrılırken de; yaşamını, geleneklerini bilmedikleri şehirlerle buluşurken de bu gerçek değişmiyordu.

Yıkık dökük evler, bir göz oda, çamur deryası içinde kurulan gecekondu, yıkılan, darmadağın edilmiş eşyalar, gözü yaşlı çocuklar, onlarca şey onların yüreğinde harlanıyor, çoğunlukla sessiz ama yeri geldiğinde zapt edilemez bir isyana dönüşüyordu. Anne olarak hayatlarını sürdürseler de pek çoğu on beşinde evlenmiş, çocuklarıyla çocukluklarını yaşıyor, onlarla birlikte büyüyorlardı.

Sabah en erken onlar kalkardı. Gece en geç onlar yatarı. Uyrken bile derin bir uykuya dala mamışlardı yaşamları boyunca, böyle bir beklenti içinde de olmamışlardı.

Koruma duygusu ile; çekilen acıların, yokluk ve yoksullukların en katmerlisini de onlar yaşardı. Çocuk mu hastalandı, işe, okula birileri mi gidecek, ev mi soğudu; çamaşır, bulaşık mı yıkanacak, yemek mi yapılacak, ekonomik olsun diye ekmek yerine hamur yoğurup tandır-sac ekmek mi yapılacak, kömür odun mu taşınacak, erken bir saatte çeşme başına gidip su doldurup omuzlarda mı taşınacak, giysiler diki-lip yama mı yapılacak; yeri geldiğinde boğazından kısılip yumurta için, tavuk, sebze için bahçe işlerine mi girilecek... Hemen her şeyde ilk akla gelen onlar olurdu.

Analar ki; yaşamın, sevginin, haklı ve doğru olanın yüz akıydı. Gecekondı evlerinin yaratılmasındaki en büyük emektarlardı... Tuğla, bri-ke, kum taşıyor, kalasları sırtlıyor, yeri geldiğinde elindeki taşla ayağından çıkardığı terlikle, yıkımlara karşı direnıyor, evini, ocağını sahipleniyorlardı.

Yine de ağırlıklı olan koruma duygusuyla ortamı sakinleştiren, kade-rimizdir deyip eşinin, çocuğunun başına bir iş gelmemesini düşünen-dir. Annelik duygusu genelde böyledir. Çayan'ın yaratılma süreci annelerin-kadınların kendi gerçeğini yeniden görmesini sağlıyordu. Korku ve kaygılarıyla haklı olanı elde edemeyeceğini gösteriyordu. Sustukça, kader dedikçe, aman diye geri çekildikçe daha yoğun baskı-larla karşılaşıldığına tanık olunuyordu. Onların önünü açan, ufkunu genişleten ve bilinç oluşmasını sağlayan ise henüz 20-22'sinde olan genç devrimciler oluyordu.

Kadın olmanın, eşit haklara sahip bulunmanın, söz ve kararlarda herkes gibi yer almanın örneğini ilk kez yaşıyorlardı. Feodal zincirlerin kırılabilceğine tanık oluyor, değişmez denilenlerin değişebildiğini yaşıyarak öğreniyorlardı. Böylece, kadının özgürleşmesinin bilincine va-riyorlardı.

Bilinçlenen insan, hakkı olanı elde etmek için bedel ödemeyi göze alabildiği gibi, korkularının üstesinden gelmeyi de başarıyordu. Ko-ruma ve sahiplenme duygusuyla hareket eden her kadın için bu çok daha hızlı geliyor, dönüşüyordu. Kaderimiz diyenler, "aman" diye ge-riye çekilenler, böylesi anlarda öne atılmanın örneklerini yaratıyorlardı.

Devrimcilerin varlığının hissedildiği, halk ile iç içe olunan her yerde birkaç evladı olan annelerin, zamanla onlarca evlada sahip olma duy-gusunu yaşaması da bundan ileri geliyordu. "Oğul gitme – kızım gitme demedim. Omuz verdim kavgasına" şarkı sözleri de böyle yazılıyordu.

BABALAR...

“En son babalar duyar.” sözü öylesine edilmiş bir söz değildir. Gerçekte aile içinde yaşanmışlıklara dair hâkim olan duygu buydu. Belki de bundan dolayı babalar sıralamada sonda, reislikte ilk sırayı alıyordu.

Elleri nasırlı, göz hatları keskinleşmiş, sevgiyle otoriter olma arasında gidip gelen, aldığı bir kararı uygulamak için tüm aileyi yol bilmez iz bilmez yerlere göç ettiren ama daha iyi bir yaşam sunmaya çalışan onlardır. Bunun için kararlar alınması gerektiğinde tereddüt etmezlerdi. Bir aileye bakabilmek, çocuklarının geleceğini düşünmek tereddütsüz olmayı dayatıyordu.

Önce babalar düşerdi yollara. Şehir havasını ilk onlar solur. En zor koşulların üstesinden gelme savaşını ilk onlar başlatırdı. Bu savaşta galip gelebileceğini düşünenler, aile özlemlerini de hesaba katarak şehre yerleşmeye karar verirlerdi. Kolay bir karar vermediklerinin farkındaydılar. Yine de denemekle bir şey kaybetmeyeceklerine inanıyorlardı.

Deneme ve yanılma süreçleri zorlu geçiyordu. Çoğu zaman “artık yeter” deyip geri dönenler, pes edenler oluyordu. Ama tam toparlanıp geri dönecekleri anda vazgeçip yeniden sarılıyorlardı tek göz odadan yapılmış gecekondularına.

Kendilerine destek olanları tanıdıkça, çıkarsız ve hesapsız yardım eli uzatıldığını görünce, umutları daha bir yeşeriyor, kendilerini daha bir güçlü hissediyorlardı.

Kurulan, yıkılan ve sonra yeniden yıkılmak istenen evleri için direnirken çok şeyler öğreniyorlardı. Elde edilen her kazanımla bileyleyor, ayakta kalma savaşında itici güç sağlanıyordu.

Hayatları, sadece ev kurmak, yerleşmekle sınırlı değildi. Elde avuçta olanları tükettikçe çalışmaları gerekiyordu. Çalışmak ise evlerin yıkılma süreçlerinde oldukça zordu. Zor olan hayata geçiriliyordu. İş deyince, hiçbir tecrübe olmaması, şehir merkezlerine uzaklık sorun oluyordu. Şöförlüğü erken öğrenenler, ehliyet alanlar biraz daha şanslı sayılsa da, sömürü orada da sürüyordu. Sonra, fabrikalarda, montaj sanayinin sunduğu çarklar altında ömür tüketmeler, alın teri dökmeler ortaya çıkar oldu. Nurtepe – Çayan’da oturanların yazgısı da böyleydi.

İlk olarak inşaatlarda çalışmaya başladılar. En ağır işleri üstlendiler. Altyapı işlerinde kepçeler kadar değerleri yoktu.

Kazma küreklerle kilometrelerce yol kazan, sırtlarına yükledikleri ağır eşyalarla hamallık yapan, 300-500 derece sıcaklık altında cam ve demir işleyen, çalıştıkları yerlere yürüyerek gidip gelen, çoğu zaman

aç kalma pahasına yiyecek olarak verilen malzemelerin kenarından koparıp birkaç lokma yiyerek gerisini eve götüren onlardan başkası değildi.

Sonrasında, örgütlülüğün de gücüyle haklarını talep edip sendikali olabilecekleri işlerde çalışmaya koyuldular.

Çayan'a yakın Şişecam, Demir Döküm, Sungurlar, İSKİ, Belediye temizlik ve yol işleri, İETT gibi pek çok iş kolunda, fabrikalarda daha insani koşullarda çalışmaya koyuldular. Haklarının gasp edilmeye çalışıldığında grev örgütlenmelerine, işgallere katıldılar. Sınıf bilinci, gecekondü direnişleri ile iş yerlerindeki direnişlerle bütünleştğinde daha sağlam temellere oturtuldu.

Kimi aile fertlerinin soluğu Almanyalarda almaya başlaması, bu süreçte başlayarak göç politikasının ayrı bir yönünü de oluştuyordu.

ULAŞIM...

Mahalleye, at arabalarından sonra araçların girmesi 70'lerin sonunda gerçekleşiyordu. Askeriyeye ait araçlar ise öncesinde bulunuyordu. Ulaşım için Kâğıthane ve Alibeyköy ilçe merkezleri kullanılıyordu. Toplu taşıma araçları zamanla mahalleye çıkmıştır.

Köylerden göç edip gelenler önce Haydarpaşa garında iniyor, oradan vapurla ya da yeni yapılmış olan Boğaziçi köprüsünden karşıya geçiyor, oradan Kâğıthane'ye ulaşıyordu. Nurtepe-Çayan'a ise at arabası ile ya da ufak tefek eşyaları sırtlayarak yayan çıkılabiliyordu.

Mahalle kurulduktan sonra da yol yapımı uzun yıllar gerçekleşmedi. Dik yokuşlar, yağmur zamanı çamur deryasına dönen yollar üzerinden hayat devam ettiriliyordu.

Yol yapımı için koşullar oluştuğunda ise mahallenin yapısı itibariyle gerekçeler öne sürülüyordu. "Dik yokuş, araçlar için risk oluşturuyor. Çamurla kaplı..." denerek zamana yayılıyordu.

Uzun uğraşlar sonucu araçların kullanılabileceği bir yol çalışması yapıldı. Çöp arabaları, elektrik ve İSKİ'ye ait araçlar belli bir yere kadar ulaşıyordu. 80'lerin ortalarına doğru, dik yokuştan oluşturulan eğimle minibüslerin, halk otobüslerinin, en son ise İETT'ye ait otobüslerin ulaşımı sağlanıyordu.

Mahallenin asfaltlama çalışması da aynı dönemlerde başlıyordu. Kâğıthane'den Nurtepe'ye çıkış yolu risk oluşturabileceği düşüncesiyle daha az eğimli olan Sular İdaresi yolu açılarak mahalleye toplu taşımacılık bu yol üzerinden sağlanmaya başlıyordu.

Kâğıthane'de bulunan minibüs ve otobüs son durakları önce Sokullu Caddesi girişine sonra Nurtepe son durağı olarak belirlenen köprüba-

şına ve yıllar sonra Güzeltepe'ye taşınıyordu. Alibeyköy'de son bulan taşımacılık ise Güzeltepe'ye taşınarak gidiş-geliş bağlantıları bir yerde buluşuyordu.

Elbette belediyenin mahalle için tahsis ettiği araçlar, kullanımda olan araçlar içinde en eskileri oldu ve çok azdı. Mahallenin işçi yoğunluğunun olması, uzun yıllar mahalleye yakın işyerlerinin bulunmaması ve yine üniversite öğrencilerinin bulunması nedeniyle sabah ve akşam yolculukları balık istifine dönüyordu.

Hak alma bilincinin geliştiği mahallede, örgütlü mücadeleyle haklar nasıl elde edilmişse bu konuda da kazanımlar elde ediliyordu. Yol açılması, asfaltlama, kaldırım düzenlemesi, araçların mahalleye çıkarılması, ihtiyaca göre fazla araç tahsis ettirilme, durak yaptırılması bu sürecin bir sonucu olarak öne çıkıyordu.

Elbette belediye her yerde olduğu gibi burada da sık sık yol kazıyor; elektrik, su, telefon, tesisatı döşeniyor diye hatları yeniliyor, seçim dönemleri hizmeti arttırarak şirinlik yapma yoluna gidiyordu. Hatların yenilenmesi, yine kaldırımların değişimi rant elde etmekten başka bir anlam içermiyordu.

Mahallenin ilk zamanlarında kullanılan at arabalarının dışında özel araç olarak tek tük Murat 124'ler, Renaultlar, hayvanların kemirdiği Anadolılar öne çıkıyordu. Şoförlük yapanlar iş yerlerinden kamyonet ya da Ford minibüsler getiriyordu. Mahallede hemen herkes, kimlerde araç olduğunu bilir, gece-gündüz tanıdık tanımadık hiç fark etmeden acil bir durum olduğunda, birileri hasta olduğunda arabası olanın kapısı çalınarak ihtiyaç giderilirdi. Hiç kimse bundan sıkıntı duymazdı. Ulaşım yolları geliştikçe, yeni araçlar ortaya çıkmaya ve zamanla herkes araç sahibi olmaya başladı.

İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ...

Yoksul gecekondu halkının sahip olduğu ilk iletişim aracı radyolardı. Elektriğin olmadığı koşullarda pille çalışan radyolar kullanılıyordu. Devamında büyük bir kutuyu andıran ev radyoları girdi hayatın içine. Frekans hattı geniş değildi ancak o radyodan yayılan sesler aracılığıyla ülkede yaşayanlar öğreniliyor; şarkı ve türküler, oyun ve piyesler dinleniyordu.

Ardından gramofon ve plakçalarlar iletişimin yeni bir yüzü oluyordu. Elbette bu aletler daha eskiydi ve kullanılıyordu. Ama gecekondu mahallelerine ulaşması yeni oluyordu. Olanağı bulunanlar temin etse de dışarıya yayılan ses ile herkes dinleyebiliyordu.

Bilginin çok fazla gelişmediği, fikir yürütmenin yetersiz kaldığı koşul-

larda, bu tür aletlerden çıkan sesin mantığı kavranamıyordu. Çocuklar içinse tam bir şaşkınlık ve merak konusu oluyordu. Radyo için kapalı bir kutu olması anlaşılabilir görülürken düz bir silindiri andıran plaktan ses çıkması anlaşılır gelmiyordu. Özellikle iğne ucunu andıran parçanın plak üzerine gelmesiyle ses ve müziğin ortaya çıkması çözülemiyordu. Saatlerce dönen plak izleniyor, açık yakalanmaya çalışılıyordu.

Teyp'ler (kasetçalar), 80'lere doğru ortaya çıktı. Kasetin takıldığı bir yuva, hemen yanında bulunan hoparlör ile küçük bir aleti andırıyordu. Hem elektrik hem de pille, aküyle çalışabiliyordu. Elektriklerin sık sık kesildiği günlerde özellikle akşamları sohbetlerin ortağı, yaşanan duyguların dili oluyordu. Bu aletlerin en can sıkıcı yanı kasetleri sarması oluyordu. Kaset sarmaya başladığında müzik yavaşlar, ses boğulur ve yayılırdı. Bunun anlamını herkes bilir ve acil müdahale ederek teyp kapatılır, daha fazla sarıp, deforme olmaması sağlanırdı. Sarılmış olan kaset özenle yuvadan çıkarılmaya çalışılır, sıkışmış ise teyp komple sökülürdü. Kaset'in içindeki bant sarmadan dolayı kırıksıklığa uğradığından özünü kaybetmeyecek şekilde kurşun kalem vb. ile gerilerek düzeltilmeye çalışılır denemeler yapılırdı. Yeniden sarma durumu yaşanıyorsa o bölüm kesilip atılır. Kalan bölüm yapıştırılarak kullanılmaya devam edilirdi. Kaset denilen, öyle fazla bulunan kasetler değildir. Evlerde bulunan 5-6 kaset kullanılır, gümrükten kaçak sokulanlar ile sayı çoğalabilirdi. Ki bu yıllar pek çok kaset yasaklıdır.

Teypler sonra gelişti. Albenisi olan, gösterişiyle öne çıkan daha büyük kutulara dönüştü. Walkmanler ortaya çıktı. Adına müzik seti denen yeni aletlerle gelişim devam etti.

Televizyon ise 1952 yılında İTÜ'de test yayınına başlıyordu. TRT bünyesinde yapılan bu çalışmalar, Ocak 1968 tarihinden itibaren görüntülü olarak önce zengin evlerine, sonra olanağı olan yoksul gecekondu mahallesine ulaşıyordu. Nurtepe- Çayan'a ulaşması ise tek tük de olsa 70'lerin sonunu buluyordu.

Televizyon tek kanallı, görüntü ise siyah beyazdı. Test yayını ve program akışı öncesi görüntü ekranda beliren yuvarlak içi parçalı bir sembol ve üzerindeki saat ile yapılıyordu. İlk yayınlar günün belli saatleri gerçekleşirdi. Zamanla sabah açılıp gece 24.00'te kapanmaya başladı.

Televizyon açılış ve kapanışları Anıtkabir görüntüsü ve askeri yürüyüş töreniyle yapılıyordu. İstiklal Marşı okunarak milli duygulara hitap edilirdi. Kimin milli duygularına hitap ettiği bilinmiyordu ama askeri kıtanın yürüyüş töreni, bayrağın göndere çekilmesi eşliğinde okunan İstiklal Marşı ile bu görev tamamlanıyor, cunta sonrasının uzun yıllar

vazgeçilmezi oluyordu.

Televizyon izlemek için çatıya anten dikmek, o anteni sık sık çevirip yönünü değiştirmek gerekiyordu. Çünkü görüntü elde etmek için sabit bir yön bulunamıyordu. Havanın durumuna göre her an görüntü değişebiliyordu. Bunun çözümü birinin çatıya çıkarak yön bulmaya çalışmasıyla sağlanıyordu. Ancak görüntü yakalanıp anten sabitlendikten sonra o görüntü yeniden bozulabiliyor, aynı süreç bir daha yaşanabiliyordu.

“İcatlar ihtiyaçtan doğar.” sözünün pratik bir karşılığı hayat buluyordu. Özellikle yağmurlu ve rüzgârlı havalarda çatıya çıkmak, anten çevirmek, kış ortasında soğuk altında görüntü elde etmek ciddi sorunlar yaratıyordu. Çatıların çökmesi, kayıp düşmelerin önünün alınması için en uygun çözüm çatı yüksekliğine uzatılan ağaç veya boru oluyordu. Su borusu, cam önüne takılan bir halkadan geçirilip sabit hale getirilerek sorun çözülmeye çalışılıyordu. Sonrasında antenlere eklenen tencere kapakları ile daha iyi görüntüler elde edilmeye başlandı. Ortaya çıkarılan her yeni şey anında tüm evlere yayılıyor, yaratıcılıklar bu şekilde geliştiriliyordu.

Anten dışında çözülmesi gereken diğer bir sorun da, atlayan görüntünün sabitlenmesiydi. İnce ayarın çözüm olmadığı koşullarda televizyonun eğimli durması geçici çözümler yaratıyor, en son çare olarak televizyon kutusunun sağına soluna vurularak sonuç elde edilmeye çalışılıyordu. Elbette bunun bilimsel bir yönü yoktu. Ancak kalıcı bir çözüm sağlamasa da bozulan, aksayan bir şeyi onarmanın ya da çalışır hale getirmenin en pratik yolu bu oluyordu. Elektrik belli yerlerde kesildiğinde, sokak lambası gidip geldiğinde bir tahta alınıyor elektrik direği oynatılarak ya da vurularak çalıştırılıyordu.

Televizyon renklenmeden önce, kapitalizm suni renklendirme araçlarıyla yeni bir pazar alanı yaratıyordu. Televizyon ekranının önüne takılıp sökülebilen değişik renklerdeki plastik camlar bunun için birebirdi. Renksiz televizyonu bu şekilde renkliymiş gibi izlemek isteyenler, sarı, mavi, kırmızı renkli camları kullanarak göz algılarını, seyir zevklerini değiştirebiliyorlardı.

Televizyonların yaygın şekilde evlere ulaşmaya başladığı, uygun taksitlerle alımların teşvik edildiği ‘84 yılında kapitalizm renkli televizyonları piyasaya sürerek yeni bir kar sürecine giriyordu. Peki, renkli camlar piyasaya sürülmüş, siyah-beyaz televizyonların alımı daha kolaylaşmışken renkli televizyon ne oluyordu? Elbette kapitalizmin ruhunda her şeyin para olduğunu gösteriyordu.

Tek kanal olan TRT yayınının renklenmesi, elinde renksiz televizyon

olanlar için hiçbir anlam ifade etmiyordu. Çünkü renkli yayın izlemek için renkli televizyon gerekiyordu. Renkli televizyonların reklamları, renksiz televizyondan yapılarak, daha da anlaşılır olması için mahallelerde satış yapılan dükkânların önünde görüntülü sergileyerek aradaki fark insanın gözünün içine sokulabiliyordu.

1986 yılında TRT-2 kanalının yayın hayatına başlamasıyla iki kanallı yaşam mahallelerden sokaklara, oradan evlere ulaşılıyordu.

İletişimin en yakıcı hissedildiği araçların başında telefon geliyordu. Telefonun mahalleye gelişi ise uzun yılları kapsıyordu. Kırdan köyden göç edenler, ailesiyle görüşmek için hafta sonları Kâğıthane ilçe PTT'sine gidiyor, görüşeceği santrale yazdırarak sıra alıyordu. Aranayan yer bir köy ise o köyün muhtarlığına ya da telefon bulunan resmi bir kurumuna ulaşılıyor, isim belirtilerek zaman alınıyordu. Örneğin, "Muhtar bir saat sonra aranabilir." diyerek bilgi veriyordu. Bir saat sonra sıra gelmişse görüşme gerçekleşiyor, olmazsa daha uzun süre beklenerek sorun çözülebiliyordu.

Görüşmeler PTT içindeki bir kabinden yapılıyor, konuşma süresi makineyle hesaplanıyor ücreti ödenerek tamamlanıyordu.

Santralin yetersiz olması, görüşme kabininin sınırlı hizmet vermesiyle, sadece selam sabah, hal hatır sorma konuşmaları için, bir gün gidebiliyordu. Yine de gurbette olanlar için telefon konuşmalarının anlamı çok büyüktü.

İletişim biçiminin hızlanmasıyla birlikte telefonlar öncelikli olarak mahalle bakkallarına ulaşılıyor, oradan evlere yayılıyordu. Ancak bu yayılma birden yaşanmıyordu. Bir telefon hattı bağlamak için yıllarca sıra bekleniyor, sıranın gelip eve telefon hattının çekilmesini ise herkes izleyebiliyordu.

Bakkallardan sonra evlere ulaşan telefonlar iletişimi rahatlatıyor, ücreti ödenip uygun saatlerde görüşmeler gerçekleştirilerek beklemeye gerek kalmadan herkes işine gücüne bakıyordu.

80'lerin ortasından itibaren evlerde yaygınlaşan telefonlar dışında, mahallenin merkezi yerlerine jetonlu kulübeler konuldu. Jeton yutan kulübeleri yola getirmenin yöntemi ise televizyon ve elektrik direklerinde olduğu gibi sağına soluna vurmak oluyordu.

EMPERYALİST KÜLTÜR...

Halk, kendi kültürüyle yaşarken değişim ve dönüşümle birlikte yoz ve tüketime endeksli emperyalist kültür de yayılmaya başlıyor, 12 Eylül cunta süreciyle birlikte saldırı ve kuşatmasını her alana yayıyordu. Kimileri için çarpıcı ve bazen de çelişkili gözükten uygulamalar aslında

gerçeği gizlemekten öte anlam içermiyordu.

Örneğin yabancı sigara bulundurmak, satmak, döviz taşımak, kullanmak suç kapsamına sokulabiliyordu. '80-'83 arası böyle bir dönemdir. Ancak halkın belli bir kesimi zorunluluktan dolayı döviz kullanıyor, değeri düşen Türk Lirası karşısında sürekli değer kazandırılan Dolar ve Mark ile işlerini sağlama almaya çalışıyordu. Bir yanda sözde "milli" duygular denerek yasaklar konuyor, diğer yanda işsizliğin yoğun olduğu bu dönemlerde kahvehanelerin sayısı artıyor, bozulan tütün ve çayın yerine yabancı ve kaçak sigaralar, çaylar kullanılmaya başlıyordu.

Kaçakçılık sadece bu ürünlerle sınırlı kalmıyordu. Alkollü içkiler, çikolatalar, Kürtçe ya da yasaklanmış sanatçılara ait teyp kasetleri, kitap ve videobantları da gizli şekilde elden ele dolaşarak yasaklar deliniyordu. Elbette bunun önünü açıp bu alanda kar elde edenler devletten bağımsız değildi. Sınırları, gümrükleri, limanları ve hava yollarını denetleyen onlardı.

Bunlardan da öte emperyalist kültür; yozlaşmayı ve bireyciliği iletişim araçlarının ve teknolojik aletlerin yaygınlaşmasıyla hızlandırıyordu.

Türkiye, Amerikan'ın sömürgesi bir ülke olması yönüyle kültürel biçimlenmenin adı da Amerikalılaşma oluyordu. Amerikan filmleri, Amerikan düşünceleri, Amerikan rüyaları, Amerikan konuşmaları ve hareketleri yukarıdan aşağıya empoze ediliyordu. Giyim kuşamlar, kullanılan arabalar, buzdolapları, içkiler, sigaralar, vitrinler, saç modelleri ile her şeyde "Amerikan" patenti vurgulanıyordu. Kendi kültürümüz yerine Amerikan yoz kültürü, kendi yaşam biçimimiz yerine Amerikan asalak yaşamı her alanda dayatılıyordu. Tüm bunlar ise, sözde halk için düşünülüyor, halk için belirleniyor, kısacası doğumdan ölüme kadar her şey halk adına tasarlanıyordu.

CIA'nın psikolojik savaş üzerine hazırladığı bir yayınında, "İnsanın en kritik noktası zihndir. Zihnine bir kez ulaşıldı mı 'siyasal hayvan' mermilere bile gerek kalmadan yenilgiye uğratılabilir. Hedef bütün halkın zihnidir." der.

Televizyon, sinema gibi araçlar bu mantığın üzerine oturtulur. Hollywood bu düşünceyle birlikte kurulur. Amaç tüm halkların zihnini ele geçirmektir. Yani Amerikan kültürsüzlüğünü her yere yaymaktır.

Cunta öncesine kadar Türk-Amerikan işbirliğinin sembolü olarak geliştirilen süt tozundan yapılan süt ve ayanlar, yerini Coca Cola'ların, Levis'in, Marlboro'nın, Jack Daniels'in, Mc. Donalds'ların egemenliğine bırakıyordu. 70'li yıllarda dönemin sloganları "Alırsın Ford Olursun Lord" ve "Coca Cola İle Her Şey Daha İyi Gider"di. 12 Eylül'den sonra

yaygınlaşan sloganlar, reklamlarla evlere kadar giriyordu.

Teksa's'lı Petrolcü bir ailenin ilişkileri etrafında yaşananların anlatıldığı "Dallas" dizisiyle, en pespaye yaşamlar, ahlaksız ilişkiler etrafında dönen entrikalar insanların gözüne sokuluyor, önce gülümsetilerek sonra o yaşama alıştırılarak modernite adı altında her şey kanıksatılmaya çalışılıyordu. Dizideki karakterlere göre kimi zaman espirole, kimi zaman ciddi olarak konu komşuya isimler dahi takılabiliyordu. Kötü olan ama hiç kaybetmeyen Ceyar (JR), "vicdanlı" olan iyi niyetli Bobby... Diye uzayıp gidiyordu.

"Dallas" dizisi bir denemeydi. Elde edilen sonuçla birlikte 10 yılı bulan bir süre boyunca gösterimde kalıyordu. Bununla paralel yeni diziler yayınlanıyordu. 90'lı yıllara kadar, Dallas gibi diziler televizyonda oynadığında sokaklar boş kalıyordu. Köle Isauralar, Şahin Tepeleri, Küçük Evler ve onlardan öykünen Türk yapımı diziler ardı ardına ortaya çıkarılıyordu. Amerikan tipi yaşam tarzı, ilişkileri böyle yayılıyordu.

Vietnam'da yenilgiye uğrayan Amerikan Ordusu, Rambo'yu yaratarak yenilmez bir adamın tek başına ne büyük kahramanlıklar yarattığı yalanını yayıyordu. Elbette tarih bilinci olmayan, araştırma zahmetine girmeyen insanlar, Rambo'yu hayranlıkla izliyor, Rocky'nin savurduğu yumruklarla coşuyor, Kızılderili'leri katleden kovboyların silahşorluğuyla yerinde duramıyordu.

Aynı dönemde piyasaya sürülen videolarla önce kahvehanelere oradan evlere uzanan, sinema salonlarıyla güzelleme yapılan Amerikan kültürü insanlara taşınıyordu. Ki bununla paralel arabesk yaşam ve cinsel içerikli filmler yaygınlaştırılıyordu. Amerikancı kültürün ruhu olan değersizleşme, onursuzlaşma ve her şeyin para ile alınıp satılabileceği düşüncesi kanıksatılmaya çalışılıyordu.

Kutsal değerler, tarih, kültür, zenginlikler, insani hiçbir şey paranın önüne geçemezdi. Anne, baba, kardeş, eş, dost, arkadaş, ülke, halk gibi kavramların anlamı "Ne kadar kazandırıyor?" sorusunun cevabıyla ölçülüyordu.

Amerikalılık bencillikti, vahşet ve "modern" barbarlıktı. Bananecilikti. Yakıp yıkma, katletme, işgal etmektir. Faydacılıktı. Uyuşmak, uyuşturmaktı. Tüketmek ve tüketilmektir.

İçimizde ona yer yoktu. Ama içimize girmiş, hayatın her alanında var olmaya, kendi çürümüş, kokuşmuş yoz kültürünü empoze etmeye – izin verdiğimiz ölçüde – devam ediyordu.

HAPİSHANELER...

“onlar, tutsak düştüler... vatan ki boylu boyunca bir uzun hava... bırakmazlar toprak su içsin... bir damla soluğa dadanmışlar. ondaki hayata almaya...

“sokaklarda koşan her çığlığa ölüm toplanırdı. hangi anaya varsan oğul oğul ak... bir ırmağın başına oturmuş gözlerini yıkar.

“kurşun ışığını yakmış; can arıyordu...

“sevdan onurumdur, eğilmez” dediler... has, harbi, yalansızdı sevdaları... üstlerini, başlarını yokladılar... sessizce çıkarıp ömürlerini, toprağa içirdiler... vatanın özgürleşmesi için, gençliklerinin tam ortasında, ömürlerinden indiler; ölüm orucu'na girdiler...”

Savaş EZGİ

Amerikancı faşist cuntaya karşı koyan, Amerikalılaşmaya karşı çıkıp “İçimizde yeri yok.” diyenler de vardı. Dışarıda nasıl bir mücadele yürütülüyorsa, içeride daha büyük bir mücadele yürütmenin, önderlik bilinciyle hareket etmenin onuru yaratılıyordu. Ki içerdekiler tutsaktı. Zulme karşı direniş yaratırken de cunta ile halk teslim alınmak istenirken de tarih yazma sorumluluğuyla hareket ediliyordu.

Önce cuntaya karşı direniş destanı yazdılar. Sonra 12 Eylül faşist cuntasının hazırladığı Anayasaya karşı tüm olanaklarını seferber ettiler. “Cunta Anayasasına Hayır” kampanyası çerçevesinde dışarıda sürdürülen eylemliklere tutsak olarak içeriden katıldılar.

2 Kasım 1982 tarihinde 1 No’lu Askeri Mahkemesi’nin kürsüsünde Cunta Anayasası’na dair dilekçe okuma talepleri reddedildiğinde iki yüzü aşkın tutsak olarak koro halinde şu metni okudular:

“BİZ DEVRİMCİLER, YURTSEVERLER, DEMOKRATLAR, FAŞİZME KARŞI MÜCADELE EDENLER OLARAK, HALKIMIZA BASKI VE ŞİDDET UYGULAYAN, TÜRKİYE HAKLARINA AÇLIK, YOKSULLUK, SEFALET GETİREN BU ANAYASAYI PROTESTO EDİYORUZ.”

Bir tutsağın okuduğu cümleyi tüm tutsaklar ant içer gibi tekrarlayarak cuntanın mahkemesinde cuntanın anayasasını teşhir ediyorlardı.

Bu tavır ve protesto eylemi sadece o salonda yankılanmakla kalmıyor, gecekondu sokaklarına ulaşıyor, tarihteki yerini alıyordu.

Faşist cuntaya ve onun anayasasına karşı koyan, bulunduğu her yerde bunu dile getiren “Hayır” oyu çağrısı yapan, tek güç Devrimci Sol oluyordu. Onun gücünün sınırları da o koşullarda belliydi. Ancak

asıl gücün ideolojik netlikten, politik tahlillerden ve kararlı bir duruştan geldiğini bilerek öne atılıyorlardı. Haklı olmanın bilinciyle yol alırken; bir an dahi yılgınlığa, umutsuzluğa, tereddüde düşmüyorlardı. Oysa ağır bedeller ödenmiş, önder ve kadrolarının büyük bölümü tutsak düşmüş, süreklilik boyunca hareket alanları daraltılmış, deyim yerindeyse bıçak sırtı olunmuştu. Yaprığın dahi kımıldamadığı bir suskunluk söz konusuydu. Düzen içi güçler, partiler, düzene yedeklenenler, muhalif olanlar, ilerici aydın ve yazarlar, kendine devrimci diyen örgütler şu veya bu ölçüde cuntanın programının hayata geçirilmesinde hayati öneme sahip anayasa için sessiz kalıyordu.

Cunta şefi Kenan Evren, Anayasa çalışması için gittiği her yerde yaptığı açıklamalarıyla Anayasaya karşı çıkmanın “vatan hainliği” olduğunu söylüyordu. Tüm baskı ve gözdağlarına ek olarak, oy kullanılabilecek zarfları oyun rengini gösterecek incelikte hazırlatıyordu. “Evet” beyaz, “Hayır” ise kahverengi şeklinde dizayn edilerek boşluk bırakılmıyordu.

Cuntacıların efendilerinden öğrenilen, onların akıl vermeleri sonucu hayata geçirilen bu uygulama yeni değildi. 18 Ocak 1978 tarihinde sosyalist Allende’yi cunta ile deviren Şili Diktatörü Pinochet de referandumda benzer bir baskı yöntemi uygulamıştı. “Evet” oyu Şili bayrağının altına bir çarpı, “Hayır” oyu ise siyah bir dikdörtgenin altına koyulan bir çarpı şeklinde dizayn ediliyordu. Böylece Pinochet kendini ve sistemi vatan yerine koyuyor, bunun propagandasını yapıyor, diğerini ise vatan hainliği ilan ediyordu.

7 Kasım 1982’de faşist 12 Eylül Cunta Anayasası onaylanıp yürürlüğe sokulduğunda, aynı zamanda faşizmin kurumsallaşması da sağlanıyor, yıllar boyu sürecek zulmün “yasal” kılıfı yaratılıyordu.

Devrimci Sol, Anayasa onaylandıktan sonra da teşhir kampanyalarını sürdürerek tarihsel görev ve sorumluluğunu yerine getirmeye devam etti.

Dışarıda büyük oranda yaprak dahi kımıldamıyorken içeride kan pahasına bir direniş gerçekleştiriliyordu. Cunta misyonunu görüntü itibarıyla tamamlayıp ‘83 seçimleriyle Turgut ÖZAL’lı ANAP Hükümeti’nin kurulmasıyla, “sivil” yönetim iş başına geçiyordu. Ancak hapishanelerde zulüm daha da çoğalıyor, aksi bir beklenti içinde olanları hayal kırıklığına uğratiyordu.

Devrimci Sol tutsakları ise faşizmin niteliğini bilerek her koşulda direnme savaşını sürdürüyordu.

Mamak’ta teslimiyeti seçen Dev-Yolcular’ın, ‘82’nin başlarına kadar Diyarbakır’da benzer süreç içine giren yurtsever tutsakların ve kimi ör-

gütlerin tavırları moral değerleri etkilese de Metris'te odaklanan ve merkezileşen Devrimci Sol Tutsakları tarih yazıyordu.

Tek Tip Elbise giymemek, yıllarca süren ziyaret, mahkeme, avukat, havalandırma gibi hakların gasp edilmesini içerdiği gibi; karda kışta Si-birya denen soğuk koşullarda, don atlet kalma, saldırı ve işkence an-lamina geliyordu.

CUNTAYA KARŞI İLK ZAFER...

*"bir türküdür direniş boy verir zindanlarda
inatçı bitmez bir gülüş bir türküdür direniş
zindanlarda adı Haydar, Apo Fatih Hasan Haydar
yaşasın direniş yaşasın zafer
(...)"*

*"ben bir devrim hamalıyım yine işsever
güzel umutlar taşıyım yine yurtsever
ortasındayım halkım için kavganın
bu zincir böyle kırılacak düşsek de ölüm oruçlarında"*

Grup Yorum

13 Nisan 1984 tarihinde başlatılan Ölüm Orucu Direnişi 75. gününde zaferle sonuçlanıyordu. Abdullah MERAL, Haydar BAŞBAĞ, Hasan TELCİ ve M. Fatih ÖKTÜLMÜŞ'ün şehit düştüğü bu direniş sonucunda siyasi kimliğe ve kişiliğe yönelik saldırının biçimi olan Tek Tip Elbise (TTE) dayatması ortadan kaldırıldı.

Ölüm Orucu, TTE'yi kaldırsa da pratik karşılığı 15 Kasım 1985 tarihinde, ilk olarak Sağmalcılar (Bayrampaşa) hapishanesinde alındı. Kazakları, eşofmanları, renkli pijamaları alan tutsakların coşkusu, ailelerle yaşanıyor, oradan Nurtepe – Çayan'a da ulaşıyordu.

Sağmalcılar'da somutlanan kazanım sonrası tüm tutsaklar, Metris'e sevk ediliyordu. Ki bu da diğer bir kazanımdı.

Metris'e girişte tutsakları karşılayan Yüzbaşı, "Burası Metris. Sağmalcılar'daki halklarınız burada yok." diyordu. Devrimci Sol Tutsakları ise, "İstersen bu sözleri deftere kaydet." inancı ve kararlılığıyla cevap veriyordu. Dedikleri gibi de oldu. 11 Şubat 1986'da önce havalandırma hakkı, bir hafta sonra ise giysilerle ziyarete çıkma hakkı fiilen hayata geçti.

Yıllardır evladını, yakınların göremeyen aileler, sabırsızca bekledikleri haberi aldıklarında bayram coşkusu yaşar gibi soluğu ziyaret kabinlerinde alıyordu. Kabinlerde yaşanan o coşku bir kez daha yoksul

gecekondlu mahallelerine, umudu yol eyleyenlerin yüreğine ulaşıyordu. Haberi alan birbirine sarılıyor, tutsağı olan aileye gözyağın dillerinde bulunuyor, ölü toprağı silkinip atılıyordu.

Cunta karşısında elde edilen zafer ve kazanımlar, dışarıdaki mücadeleden seyrini de değiştiriyor, daha ciddi hareketlenmeler yaratıyordu.

Apolitikleştirme, örgütsüzleştirme ve yozlaştırma saldırılarının altında olan halk, örgütlenmelerin düzeyine göre az ya da fazla etkileniyordu. Ancak; kuruluş süreci, halkın genel eğilimi, dayanışma ruhu bu etkileri bir sınırdan tutabiliyordu.

'86 yılından itibaren devrimci söylemler, daha geri kesimlerde de hayat buldu. Düşün salonlarında, lokallerde geceler düzenleniyor, bu gecelerde devrimci sloganlar yeniden haykırılıyordu. Devrimci hareketin yolu belliydi. Cunta süresi boyunca mücadelesini sürdürüyordu. Ağır bedellerin ödenmesi gerektiği koşullara rağmen mücadele arenasını terk etmedi. Yok olma pahasına, devrimcileri tasfiye etme operasyonuna karşı direndi. Nispeten daha uygun koşullar sağlandığında, örgütsel durumunu gözden geçirmek ve daha güçlü bir atılım gerçekleştirmek için ricat (geri çekilme) kararı aldı. Direnmiş, tasfiye olmamış, mücadeleyi tatil ederek halkı satmamıştı. Artık yaraları sarma zamanıydı. Ancak ricat sürecinde de, alanları terk edip içe kapanmadı. Her alanda söz sahibi olarak yürüyüşünü devam ettirdi.

Devrimci Sol, mücadelesini kesintisiz sürdürüyorken; cunta koşullarında direnmeyen, teslimiyet bayrağı çeken, "kaymak tabaka" edebiyatıyla, "kadroları korumak gerekir" diye bunun teorisini üreten, Tek Tip Elbise giyip arzı endam eden, Mamak'ta saçları kazıtıp tek sıraya geçerek teslimiyet bayrağını göndere çeken ve bu görüntünün ekranlardan yayınlanmasına neden olanlar için öyle değildi. Onların halka verecek cevabı olmalıydı. Ama olmadı. 70'lerde de yoktu, sonra da olmayacaktı.

3 Şubat 1986 yılında kurulan TAYAD, tutsakların sesi soluğu olmakla kalmıyor, dernekleşme sürecinin de yolunu açıyordu. TAYAD'ın ardından, gençlik, memur gibi diğer kesimler de açtıkları derneklerle mücadeleye katıldılar. Elbette dernek vardı, dernek vardı. Dernek açmak değil, derneğin amacı ve her şeyden önce onu savunabilmek önemliydi.

Aralık '86'da, kesintiye uğrayan yayın hayatına yeniden başlanıyordu. Aylık olarak çıkarılmaya başlanan Yeni Çözüm Dergisi, örgütlenme ve mücadele bilincini kitlelere taşımaya başladı. Politik bilinci ve iktidar hedefli mücadelenin neleri amaçladığını derinlemesine yazılarla halka ulaştırıyordu.

Aynı dönemlerde özgün müzik, protest müzik söylemleriyle öne çıkan sanatçı ve müzik grupları halkın sesi soluğu olmaya başladı. Devrimci müziğin bilinen, tarihe kazınan, tartışmasız tek ismi Grup Yorum, '87 yılında mücadeleye adım atıyordu.

'89 yılında, dernekleşme faaliyeti, İstanbul'un pek çok ilçe ve mahallesine yayıldı. Gecekondu yıkımlarının gündemden düşmediği günlerde, Gecekondu Halkıyla Dayanışma Derneği (GEYAD) çatısı altında merkezi bir örgütlenmenin adımları atıldı. Aynı günlerde yıkıma uğrayacak Küçükköy'de yürüyüşler yapıldı. Halkın ihtiyacı olan yol, su, elektrik vb. karşılanması, yıkımların engellenmesi için kitlesel eylemler örgütlendi.

Küçük Armutlu Mahallesi de bu yıllarda kuruldu. Çayan'ın yaratılma sürecinde yaşananlar burada da yaşandı. Yapılan evler yıkıldı, yerine yenileri yapıldı. Devrimci hareketin önderliğindeki halkın direnişiyle karşılaşan devlet, 23 Temmuz 1990'da mahalleyi büyük bir kuşatmaya aldı. Silahlara, dozer ve kepçelere karşı elde taş, sopa, sapan ile ölmüne direnen halk, Hüsnü İŞERİ'yi şehit verdi. İŞERİ, polisin açtığı ateşle katledildi. Katliamlarla birlikte halkın büyüyen öfkesi, kuşatmaya gelenlerin joplarını, kalkanlarını, şapkalarını, iş makinelerini bırakıp kaçmasını sağladı. Bir şehit ve onlarca yaralıya rağmen kazanan Armutlu'nun yoksul halkı oldu.

Gecekondu direnişlerinde bedel ödemek ilk değildi. En kanlı olanlardan birisi de 2 Eylül 1977'de, İstanbul 1 Mayıs Mahallesi'nde yaşanmıştı. Benzer bir kuşatmaya karşı direnen halk, onlarca yaralı ve içinde çocukların da olduğu 12 şehit vermişti.

Çayan, Armutlu, 1 Mayıs gibi yoksul halkın bulunduğu her yerde bu çıplak gerçek yaşanıyordu. En temel ihtiyaç olan barınma hakkını elde etmek için böylesine bedeller ödenebiliyordu.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM...

Hayat; deniz misali kiminin kıyılarına bir şeyler bırakıyor, kiminin kıyılarından bir şeyler alıp götürüyordu. Yer, mekân, koşullar hiç fark etmiyordu. Aynı tarih düzlemi içinde bulunan insanlar, içinde bulundukları çevre ve koşullara göre yaşamını sürdürüyordu. Yani her şey iç içe yaşanıyordu.

Devrimci mücadelenin içinde olan, yaşananlara şu veya bu ölçüde dâhil olanlar ile uzağında kalanların hayatını birlikte sürdürmesi doğal bir şeydi. Olağanlığı ise örgütlülüğün ve örgütsüzlüğün, duyarlılığın ve duyarsızlığın yan yana yürüyor olmasından ileri geliyordu. Yoksa

BÜTÜN YOKSUL MAHALLELER BİZİM OLACAK

arada bir sınıf farklılığı bulunmuyordu. Korkanlar, kaygılananlar, örgütlenmeme gerçeğiyle birlikte sınıf atlama özlemi duyanlar vardı.

Nurtepe-Çayan'ın geçmişi şöyle, bileşenleri böyle bir kültüre sahip denerek hiçbir şeyden etkilenilmeyeceği basitliğine düşülmüyordu. Değişim ve dönüşüm sürekliydi. Ya ilerlenecek, kazanımlar hanesi büyüyecekti ya da tüketim kültürü altında çürümeye, değersizleşmeye, bencilleşmeye gidilecekti.

Tekrar günlük yaşamın içindeki ayrıntılara geri dönecek olursak değişen ve gelişenlerin yarattığı farklar da görülecektir.

Mahallede kendi bahçesinde sebze meyve temin edenler olduğu gibi, at arabasıyla günlük taze sebze ve meyve satanlar da vardı. Kermerburgaz'dan gün ışımaya yakın toplanan sebze ve meyveler bir saatlik yolculuktan sonra mahalleye ulaşıyordu. At arabasının 4-5 metre uzunluğundaki kasasında taşınan malzemeler sokak sokak dolaştırılarak tüketiliyordu. Çoğu zaman at arabası önünde toplanan kalabalıklar- özellikle çocuklar- salatalıkları uzunlamasına bölerek tuzluyor, orada yiyor, birbirine pay ediyor, hiçbir çocuk boş geçmiyordu.

Mahallenin sütçü ve yoğurtçusu bulunurdu. Sütler güğümlere doldurulur, at arabası ile herkesin saatini bildiği zamanlarda sokaktan geçirdi. Yoğurtçu ise omzuna astığı değneklerle, bazen dört bazen altı derin tepsi, bol kaymak bağlamış yoğurtları yine bilinen gün ve saatlerde satardı.

Sebze ve meyveler ne kadar taze ve doğal ise süt ve yoğurtlar da o kadar taze ve katkısızdı.

Bu işi yapanlar bire bir mahallede oturan insanlar değildir ancak, aileden biri gibi davranır, parası olmayanı sıkıştırmaz; haftalık, aylık veresiyeler açar, yoksul olanlara daha paylaşımcı yaklaşırlardı. Örneğin, ekonomik durumu iyi olmayan bir ailenin aldığı süt miktarı bellidir. Evin durumu, çocukların görünümü ortadadır. Süte ihtiyacı olanlar biliniz, o aileyi, anneyi incitmeden yarım litre süt istenmişse fazladan verilirdi. Bazen de 'Bu da benden olsun.' denerek doğal bir paylaşım, dayanışma örneği sergilenirdi. Yoğurtçu, ayrıca bir tas kaymak ilave eder, karşılıklı anlayış temelinde, alan da satan da insan olmanın, insan kalabilmenin güzelliğini yaşıtırdı.

Sonra arabalara yüklenir oldu sebze ve meyveler, manavlar açıldı. Hazır sütler, yoğurtlar, bakkallara, marketlere taşındı. Veresiye olan hayat yine sürdürülüyordu ancak, doğal olan her şey kayboluyor, tatlar değişiyordu.

Mahalle pazarları hayatın ayrı bir anlamını oluştuyordu. Hafta ortası Nurtepe'de, hafta sonu Güzeltepe ve Kâğıthane'de kurulan pazar-

lardan yiyecek, giyecek, ev eşyaları sağlanıyordu. En yoksullar, pazarın toparlanma saatini bekleyerek elde kalanları daha ucuza alma yoluna gidiyordu. Ki pazarcılar bu durumu bilerek elinden geleni yapıyordu.

Paranın kullanılmadığı alışverişler de yaşanıyordu. Eskiciler, at arabası ya da bisiklet tekerinden yapılmış el arabalarıyla dolaşıyor; bakır alüminyum, plastik malzemeler ve eski giysileri toparlıyor, karşılığında mandal, leğen bazen de nakit para ödeyerek alışveriş gerçekleştiriyordu.

Çocuklar için elma şekerleri, balonlar, muhallebiler, leblebi tozları, pamuk şekerler de para olmadığında, aynı içerikte eşya karşılığı verililiyordu. Özellikle naylon terlikler, plastik toplar, dönüşümü sağlanan malzemeler olduğu için, çiftine göre bir şeyler veriliyordu. Kimi zaman çocuklar evlerinin önünden aldıkları yeni terlikleri verseler de, seyyar satıcılar o çocuğun evini öğrenerek durumu ailesine bildiriyor, yaşanabilecek tatsızlıklarında önünü alıyordu.

Hayat öyle ya da böyle sürüyor, karşılıklı hoşgörü ve anlayış temelinde akmaya devam ediyordu. Akıp giden hayatın içinde akla, mantığa, insanlığa sığmayan olaylar da yaşanıyor, bunlar nerede olursa olsun halka ulaşıyordu. 80'lerin ortaları 'canavar' sözcüğünün en sık telaffuz edildiği dönemi ifade ediyordu. En meşhur olanı ise Kasımpaşa canavarıydı.

Tek sayfa çıkan, elle dağıtılan, çoğu zaman kırmızı yazılarla sokak sokak satılan gazeteler, halkın ilgisini çekiyordu. İlgi çekmesinin en büyük nedeni, işlenen cinayetlerin, uygulanan vahşetlerin, aile içi cinnet vb.'nin o gazetelerde anlatılıyor olmasıydı. Ve yine, kimliği belirsiz kişilerin çocukları kaçırması, sokakta katledip bir kenara atması, gece ortaya çıkıp herhangi bir eve girmeye çalışması diye uzayıp gidiyordu. Bu işleri yapanın bir canavar olduğu anlatılıyordu. En yoğun cinayetlerin yaşandığı mahalle Kasımpaşa olunca, canavar diye ifade edilenin ismi de oradan geliyordu.

Gazeteleri satanlar, olayı daha ürpertici ve dramatize etmek için boyuna astığı teyplerden yürek burkan, ağıt içerikli müzikler dinletiyordu.

Haberleri okuyanlar acılamakla kalmıyor, kendi ailesine, ilişkilerine daha bir önem veriyor ve ortaya çıkan olumsuz tartışmalara ise şükredebiliyordu.

Değişim ve dönüşümler, yaşanmışlıklar içinden ortaya çıkan tablo, bunlarla sınırlı kalmıyor, mahallenin çehresi de değişiyordu.

'86-'87 sonrası, Çayan üzerinden yol geçeceği, bu nedenle gecekondu evlerinin yıkılabileceği söylentileri dolaşmaya başladı. Bir kez

daha yollar ortaya çıkıyor, bir yerlerden gelip, bir yerlere götürüyordu. Yol iyiydi, ulaşımı sağlıyordu ancak yolun iyiliğini kötülüğünü belirleyen de amaçlardı. Halk için halkın yararına yapılan, doğayı ve yaşamı tehdit etmeyen yollara kimsenin bir itirazı yoktu. Ancak, birilerini evinden yurdundan ediyor ve doğal yaşamı bozuyorsa, orada durulmıyordu.

Bahsi geçen yol yeni yapılacak olan 2. Köprü güzergâhı için planlanıyor, E-5 (1. Köprü), E-6 (2. Köprü) bağlantısını sağlıyordu.

Yeni bir direniş süreci mi kapıdaydı yoksa her şey söylentiden mi ibaretti? Bunun netleşmesi gerekiyordu. Elbette netleşme sağlanırken ilgili ve yetkili kişilere, ortaya konacak bir yıkım politikasının ne tür sonuçlar doğuracağı da anlatılıyordu.

Yapılan inceleme ve ölçümler sonucu en uygun güzergâhın Güzeltepe, Nurtepe-Çayan arasındaki boşluğun olduğu; askeri alanın, yol güzergâhı içine dâhil edileceği belirtiliyordu. Bu güzergâha göre, Çayan'ın Güzeltepe'ye yakın birkaç evi devre dışı kalıyordu ancak ona çözüm bulmakta sorun yaşanmıyordu. Ki oradaki evlerin ortaya çıkışı da ayrı bir yaşam hikâyesiydi.

Çayan mahallesinin kurulmaya başlandığı günlerde devlet ile yaşanan çatışmalar ve elde edilen sonuçlar gıpta ile izleniyordu. Anlattığımız gibi, devlet, mahalle oluşmaya başladığında da ihtiyaçları karşılamıyor, mahalleyi yok sayıyordu. Aynı dönemde Şişli'ye bağlı Feriköy Mahallesi'nde büyük bir sel baskını yaşandı. Çoğu yoksul olan halk, kelimenin tam anlamıyla açıkta kaldı. Devrimci hareketin bilgi sahibi olması, mahalle örgütlülüğünün de onayıyla açıkta kalan halk Çayan'a davet edildi. İlgili kişilerin, belediyelerin de bu durumdan haberi oldu. Onların çözmesi gereken sorunu bir kez daha devrimciler, örgütlü halk çözüme kavuşturuyordu. Çayan'da yeni arsalar açılıp evler yapıldı ve açıkta kalan yoksul halktan aileler buraya taşındı.

Şişli bölgesi, Feriköy, normalde Çayan'a oldukça uzak bir yerdir. Ancak yüreklerde kurulan yakınlıkla ve kurulan köprülerle uzaklar yakın ediliyor, çözümler sağlanıyordu. Feriköy'den Çayan'a taşınan aileler geçici değil, kalıcı bir şekilde mahalleye yerleşiyor, kanla-canla yaratılan tarihin içinde yer almanın ayrıcalığını, güzelliğini yaşıyor ve yaşıyorlardı.

Yıllar sonra, Fatih Sultan Mehmet köprü güzergâhı, sonradan kurulan bu evlerin yanından geçecek olsa da hiç kimse etkilenmiyordu. Aksine, bu değişimle birlikte Askeri bölge de ortadan kalkıyordu. Yol güzergâhı; Okmeydanı, Örnektepe, Nurtepe-Çayan ve Hasdal üzerinden köprü anayoluna bağlanacağı için, Nurtepe'nin eteklerinde bulu-

nan taş ocağından Kâğıthane Hasbahçe'ye kadar uzanan askeri kışla da boşaltılacaktı. Elbette bir yol güzergâhı için boşaltılmıyordu. Askeri bölgeler, şehirleşmenin yaygınlaşması, evlerin çoğalarak askeri bölgeyi kuşatması ve yeni rant alanlarının açılması için binlerce dönüm araziye kamulaştırmış Askeriye, Hasdal Kışlası Merkezi'ne kadar çekiliyordu.

Mahallenin kuruluşundan beri var olan sınırlar, tellerle çevrilmiş askeriye'nin kalkması mutluluk vericiydi. Uzun süre tellerin aşılıp nöbetçilerin atlatıldığı, çeşit çeşit ağaçlardan meyvelerin, çam kozalakların, böğürtlen ve cevizlerin toplandığı, yeşillikler içindeki göle girip serinlendiği, topların yuvarlanıp sık sık askerlerle köşe kapmaca oynanan bir alan herkesin kullanabileceği bir araziye dönüşüyordu. Elbette yaşamışlıklar unutulmuyordu: Çalınan düdükler, sıkılan kurşunlar, eğitim adı altında korku yayma amaçlı yürüyüş ve marşlar, Hüseyin AKSOY'un katledilmesi... Hemen her şey hafızalardaki yerini koruyordu.

Kâğıthane-Hasbahçe'deki askeri bölgede sadece geçici bir karakol bırakılıyordu. Osmanlı sarayından kalan ve kışlaya çevrilen binalara Bulgaristan'dan göç eden insanlar yerleştiriliyordu. Çayan tarafındaki askeriye, Çoban Çeşmeye kadar halka açılıyor, üst tarafları İSKİ'ye ait bir arazi olarak düzenleniyordu. Ki ilçenin su merkezi Sular İdaresi olarak geçen bu bölgededir.

Geriye kalan bölgeler imara açılıyor, belediye lojmanları yapılıyordu. Ancak tüm bunlar yaşanırken, Çayan'daki arsalar için tapu belgeleri verilmiyordu. Belediyece, kaçak yapılaşma statüsünde hiçbir değişim gerçekleşmiyordu. 90'lı yılların başında, burası cami arsası, şurası karakol yeri, diğer taraflar yol, kreş, park, yeşil alan denerek mahallenin boşaltılabileceği söylemleri ortaya atılıyordu. Seçim dönemlerinde ortaya atılan bu söylemlerin, zamanla gerçeğe dönüşebileceği dillennince, Belediye Meclisi'nde böyle bir kararın sonuçlarının ne olacağı anlatılıp yapılması düşünülenlerin tartışma konusu dahi olamayacağı vurgulanarak oyunlar boşa çıkarılıyordu.

MÜCADELE VE İNSAN GERÇEĞİ...

Değişim ve dönüşüm sadece mahallenin çehresiyle sınırlı kalmıyordu. İçinde bulunulan halkı da kapsıyordu. Değişim ve dönüşümün ortaya çıkardığı insan gerçeği de vardı. Aynı şeyleri düşünüyor, aynı şeylerin özlemini duyuyor, birlikte yaşıyor, sosyal faaliyetleri birlikte hayata geçiriyorlardı. Ancak kimi noktalarda ayrışmalar da yaşıyorlardı.

Düşünen, sorular soran, sorgulayan, düzene muhalif özellikler taşıyanlar, kendilerine sınırlar çizerek düzenin ya da sınırlarını aşarak mücadelenin şu veya bu şekilde içerisinde yerini alıyordu.

Futbol oynamaktan, bir araya gelip sohbet etmekten, konserlere, pikniklere, sinemaya gitmekten, üniversite için çalışmaktan, işe güce sahip olmaktan öte, belirleyici olan devrimci dinamiklerin yeniden hayat buluyor olmasıydı. 12 Eylül'ün etkileri kırıldıkça; gençlik, devrimci söylemleri daha da büyütüyordu. Buna paralel olarak kendi algıladığı şekliyle bir devrimci portresi çizmeye çalışıyordu. Yeşil parka, postal ayakkabılar, kırmızı atkı, elde tespih, pos bıyıklar ya da pala bıyıklar ve koltuğun altına sıkıştırılan “Felsefenin Temel İlkeleri” ya da “Kapital” kitabı bu portrenin ana unsurları oluyordu. Bununla birlikte “İç Birinci, Ol Devrimci” söylemiyle taşınan Birinci sigaraları ya da sarma tütünler, yeri geldiğinde kalın çerçeveli gözlükler, mizah dergilerindeki “muhalif” olma hali ile türkü kafe tarzı mekânlarda, oradan derneklere uzanan süreçlerde bilgiler sınanıyor; Marks, Engels, Lenin kitapları ezberleniyor, felsefi terimlerle konuşuluyor, bir anlamda arayışlar bu çerçevede hayata geçiriliyordu.

Bahsi geçen bu tipleme, örgütsüzlüğün hâkim olduğu, devrimcilik anlayışının şekillenmediği hemen hemen her bölgede hayat bulan, belli etkinliklerden görülüp kopya edilen, hızlı bir şekilde yayılan bir gerçekliği ifade ediyordu. Elbette bunun zeminini yaratanlar ise yılgınlığa düşen, oportünist anlayışla hareket edenlerden başkası değildi.

Adına politikleşme denen, “aydınlaşma” olarak açıklanan bu tarzın, pratikte devrimcilikle hiçbir alakası bulunmuyordu. Entelektüel bilgiçliklerin, aydın havalarının, sadece lafazanlık yapıp zaman tüketmenin ötesinde bir anlam da ifade etmiyordu. Takınılan ağır abi havaları, tuğla gibi kitapları, bıyıklarla oynanıp düşünmeleri, 3-5 tane herkesin bilmediği ve söylemekte zorlandığı sözcükleri kullanmaları pek çok insanı etki altında bırakabiliyordu. Bilgi birikim elbette önemliydi ancak bilmişlik, bilgiyi üstünlük gibi görme asla bilgelik olmuyordu. Kimseye de yararı dokunmuyordu. Oysa aynı süreçte Mehmet'ler, Aşur'lar da öğreniyordu. Onlar da değişim ve dönüşüm içindeydiler. Yüceller de üniversitede okuyor, bilgi birikim elde ediyorlardı.

Materyalizme göre:

1 Dünya maddiydi. Hiçbir şey yoktan var olmaz, vardan yok olmazdı.

2 Madde bilinci yaratıyordu.

3 Dünya ve onun yasaları eksiksiz bilinebilirdi.

Bunları özlü olarak biliyorlardı.

Marks, “İnsanların varlığını belirleyen bilinçleri değil, tersine, bilinçlerini belirleyen sosyal varlıklarıdır.” diyerek bunu açıklıyordu. Sonra diyalektiğin özelliklerini de kavıyorlardı.

1 Hiçbir şey tek başına kendisiyle açıklanamaz. Her şeyi etkileyen, varlığına katkı sunan başka şeyler, nesneler vardır. Yani doğa ve toplumda her şey birbirine bağlıdır.

2 Her şey değişir. Değişmeyen, gelişip dönüşmeyen bir şey yoktur. Her şey hareket halindedir.

3 Doğada ve toplumda herhangi bir şeyde niceliksel (sayısal miktar) artışı, o şeyin niteliğini (özünü) değiştirir. Onu başka bir şey haline getirir. Örneğin hiç kitap okumayan cahil bir insan, kitap okuyunca gelişir, bilgili insana dönüşür. Bu gelişim okuduğu kitap arttıkça, kavradıkça ilerler. Yani herhangi bir şeyde değişiklik isteniyorsa mutlaka onun niceliğinin değişip arttırılması gerekir.

4 Her şeyin mutlaka bir karşıtı vardır. Karşıtlar bir arada bulunur. Bu karşıtlar mutlaka savaşıır. Gelişim ve değişim zıtların savaşıımının eseridir. Bu nedenle her şey mutlak karşıtına dönüşür, dönüşebilir. Örneğin; korku duyan biri üzerine gidip o korkuyu yenerek cesareti elde edebilir.

Diyalektik materyalizm bunu öğretiyordu. Olayları ele alırken, yorumlarken, kavırken materyalist bakmak ve olayları incelerken diyalektik yöntemi kullanmak gerekiyordu. Çayan'ın kurulma süreci yaşanan değişim dönüşümler de bizzat bunun doğruluğunu kanıtlıyordu.

Marks “Görünenle gerçek arasında hiçbir fark olmasaydı hiçbir bilime de gerek kalmazdı.” diyerek olayların özüne, çelişkilerin çözümlemip somut bilgiler elde edilmesine ışık tutuyordu. Gerçeğe ancak bu yolla ulaşılabilirdi. Ki bilgi soyut değil somut verilerden yola çıkılarak elde ediliyordu.

Marks'tan alıntılar yapılıyor, çözümlemeleri örnek gösteriliyordu. Peki, kimdi bu Marks? Gecekonduarda yaşayan, devrim yoluna düşenlere katkısı neydi?

Marks, toplumun yasalarını bulup ortaya çıkaran, tarihsel gidişin kaçınılmaz olarak sosyalizme varacağını kanıtlayan, sosyalizmi bilimsel olarak açıklayan kişidir.

İngiliz Ekonomi Politigi, Fransız Sosyalizmi ve Alman Felsefesine dayanarak yaptığı açıklamalara, gösterdiği kanıtlara ve bilimsel sosyalizmden oluşan görüşlerin toplamına Marksizm deniyordu.

Lenin ise, Marks'ın ortaya koyduğu teorik tespit ve çözümlemeleri emperyalizm döneminde pratiğe dökerek Sovyet Devrimi'ni gerçekleştiriyordu.

“Teori” düşünce, “pratik” eylemdir ve Marksizm-Leninizm düşünce ve eylemin birliğidir. Marksizm-Leninizm aynı zamanda hayatın kendisidir.

Lenin, “Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz.” der. Çayan’ın yaratılma süreci de bunun üzerine oturuyordu. Arsaların alınması, evlerin yapımı, yol-su-elektrik vb. sağlanması, düşünce ve eylemin, yani teori ve pratiğin birliğinin bir sonucuydu. Marksizm-Leninizm’in ışığında o yollar kat ediliyordu. Devrimcilik de öyleydi. Yaşamla pratikle öze şekilleniyordu. Bilgi edinmek, okumak, tartışmak önemliydi. Ancak onun gereğini yerine getirmeyen, pratikte karşılığını vermeyen bir anlayışın gideceği yer düzenin içi oluyordu.

YARGILANANLAR YARGILIYOR...

80’lerin ortasında yeniden alevlenen, 90’lara kadar devam eden düzen-devrim tartışmaları çok farklı yönlerle akarak devam etti. Gerçek anlamda devrimi isteyenler, laftan çok pratiğiyle konuşuyordu. 15 Mart 1982 tarihinde görülmeye başlanan Devrimci Sol Ana Davası, 27 Ekim 1988 tarihinde Devrimci Sol Ana Davası Savunması’nın okunmasıyla devam ediyordu. Metris – Baştabya duruşma salonunda Dayı bir kez daha öne çıkıyor ve “Haklıyız Kazanacağız” adıyla tarihe geçen o savunmaya başlıyordu.

Devrimin, devrimciliğin yargılanamayacağını anlatıldığı, devrim yolunun nedenlerinin sıralandığı; asıl yargılanması gereken, suçu sabit olanların meşru bir şekilde ilan edildiği o savunmanın yankısı hemen her yere ulaşıyordu. Ana Dava’ya katılan aileler ve avukatlar yaşanan her ayrıntıyı dışarıya ulaştırıyor, gelişmeleri merakla takip edenlerde tarifi imkânsız duygular uyandırıyor.

Askeri mahkemenin asıl amacı, devrimcilere nedamet getirterek, orada bulunan aileleri ve bir bütün olarak halkı umutsuzluğa sevk edip devrimci harekete duyulan güveni, sempatiyi yok etmektir. Mamak’ta yargılananlar; devrimci değil dergici olduklarını, devrimi-silahlı mücadeleyi asla savunmayacaklarını söylediklerinden aynı teslimiyeti Metris’te de sağlayacaklarını düşünüyorlardı. Ancak ne Metris zindanlarında, ne de onun mahkeme kürsülerinde bu zevki yaşayamadılar. Mahkemeden atılmaya, savunma haklarının gasp edilmesine, yıllarca duruşmalara çıkarılmamaya ve üstüne verilen cezalara rağmen devrim ve devrimcilik savunuldu.

Faşizmin zindanlarında ve mahkeme kürsülerinde bu cüreti, kararlılığı gösterenler, kendilerini takip eden, yüreği onlarla atan halka güç veriyor, umut aşıyorlardı. Evde, sokakta, derneklerde “Ana Dava” tar-

tışılıyor, açığa çıkan coşkuyla, yaşananlar şehir efsanesine dönebiliyordu.

Dayı'nın mahkeme salonunda, Binbaşıyla tartışıp etrafı saran bariyerleri atışı, hâkimi savcıcı azarlayışı yayınlanan görüntülerle ve anlatımlarla sabitken; onlara ek olarak, askerlerin rehin alındığı, binbaşının kaçtığı, savcıcının ve hâkimin korkudan kürsünün altına girdiği söylentileri de kulaktan kulağa yayılıyordu.

1 MAYIS'IN ALANLARDA KUTLANMASININ BEDELİ ÖDENİYOR...

*“o gün yüreğimizde mavzer
güneş alnımızı yakıyor
beş bin kardeş yürüyor güneşe
Mehmet kavgayı öğretiyor*

*“bakın bir sokak işte Mehmet çıkıyor
öbür sokaktan yine Mehmet çıkıyor
beş bin Mehmet koşuyor güneşe
ölüm yağmuru hiç dinmiyor
“kuşandık genç öfkeni
taşların kucaklarımızda
bizlere öğrettiğin kavga kavgamız
büyüyor omuzlarımızda*

*“alnındaki kurşun yarası
sönmeyen bir ateş şimdi
büyüyor inatçı kavgamızda büyüyor
sarıyor halkın yüreğini*

*“zapt ettiğimiz alanlara
sesini taşıyacağız
kanımızla yazıyoruz tarihi
haklıyız kazanacağız*

*“hasretin o büyük güne
savaşarak varacağız
silahımız söyleyecek son sözü
haklıyız kazanacağız”*

Grup Yorum

Denilebilir ki, Devrimci Sol Ana Davası süreciyle, dışarıda yürütülen mücadelenin seyri değişiyor, daha militan bir kitle açığa çıkıyordu. 1 Mayıs'ın yeniden kutlanma adımları aynı dönemlerde atılıyor, salonlarda yapılan gecelerde bir araya gelip devrim söyleminde bulunanların sayısı çoğalıyordu.

'89 1 Mayıs'ında, Mehmet Akif DALCI Taksim-Tarlabası'nda, Kazım ÇAKMAKÇI adlı bir trafik polisi tarafından vurularak şehit ediliyordu. Mehmet'in düşmesi, sürecin nasıl şekilleneceğini de gösteriyordu. Nurtepe-Çayanlılar 1 Mayıs'a katılıp çatışmaların içinde yer aldıkları gibi, M. Akif DALCI'nın cenazesinde de yerlerini alarak şehitlerine karşı görevlerini yerine getiriyorlardı.

ÖZGÜRLÜK ELLERİMİZDE...

*"özgürlüğün ferhat'ıyız sevdamız kalmaz yarıda
zindanı da dağları da delip geçen yürek bizim
dört duvarı yol eyleyip yürümek bizim
dorukları duman gibi bürümek bizim*

*ferhat'ın şirin'i kalır mı duvaksız
hasret bitti bitecek düşman muradsız
o duvar duvarınız vız gelir bize vız*

*zulmün önüne duranda dirence mesken olanda
sığar mı sevdalı yürek zindan duvarlarına
taşar gider doruklara akar yarına
umudun alevini katar yanına*

*köhne duvarları demirden dökseniz
özgürlük ellerimizde engel çaresiz
o duvar duvarınız vız gelir bize vız"*

Grup Yorum

Dev-Genç'in 20. Yıl Kutlaması için Ekim '89'da Taksim Açık hava'da toplanan binlerce kişi, Grup Yorum marşlarıyla coşarken; "Bir Dev-Genç'imiz vardı. Var olmaya devam ediyor." vurgulu Dayı'nın mesajı okunduğunda yer yerinden oynuyordu. Devrimci harekete olan sevgi ve bağlılık en gür şekilde dile getiriliyordu.

O coşku, o kararlılık, o inanç patlamasını doruğa çıkaran ise, Dayı'nın aynı günlerde yaptığı özgürlük eylemiyle zindan duvarlarını aşış

halkının içine karışarak, savaşın en önünde görevlerini sürdürüyor olmasındı.

Oligarşi şaşkıındı. Yazılı ve görsel medya senaryo üstüne senaryolar yazıyordu. Hapishanenin her köşesi didik didik edilmesine, tüm arama ve tarama çalışmalarına karşın, Dayı'ya dair en ufak bir ipucu elde edilemiyordu.

Dayı'yı bulmak için, oligarşinin mahalle ve sokaklarda yürüttüğü sürekle avı daha sonuçlanmadan, yine mahallede tanıdık bildik isimlerden Mürsel GÖLELİ, İbrahim ERDOĞAN, Sinan KUKUL gibi önder kadrolar, özgürlük eylemiyle tutsaklığa son verdiler. Dayı'nın özgürlük eylemiyle yaşanan sevinç ve coşku daha da büyüdü.

Oligarşinin güçleri, onların resmi sözcüleri kâbus yaşıyor; burjuva medyanın satılık kalemlerleri manşet üstüne manşet atarak, Sağmalcılar (Bayrampaşa) Hapishanesi'nin yolgeçen hanına döndüğünü, elini kolunu sallayanın dışarı çıktığını söylüyorlardı. Devrimci yaratıcılık karşısında hazımsızdılar. Fırarların, yoksul emekçi halkta yarattığı coşku karşısında çaresizdiler.

Kâbuslarını büyüten sadece fırarlar da değildi. Berlin Duvarı yıkılmış, Sovyetler'deki revizyonist sistem çökmüş, tek kutuplu dünya teorilerinin bini bir para ediyorken; "ideolojilerin sonu" çığırtkanlığı yeri göğü kaplıyorken; Devrimci Sol, Marksizm-Leninizm'e inancından, ideolojik duruşundan, orak çekiçli bayrağından asla vazgeçmiyordu.

'89'da açılmaya başlanan "Kültür Araştırma Dernekleri" devrimcilerin en yoğun uğrak yeri ve hemen her şeyin tartışıldığı mekânlar haline geliyordu.

Nurtepe-Çayan'da açılan bir dernek olmasa da, Alibeyköy'de açılan Anadolu Kültür Araştırma ve Yaygınlaştırma Derneğı (AKAD), Gültepe'de açılan GÜLKAD, Okmeydanı'nda açılan BEYKAD, mahallede faaliyet yürütenlerin uğrak yeri oluyordu. Aynı dönemde İstanbul'un pek çok ilçe ve mahallesinde açılan derneklerle, örgütlenme faaliyetleri, değişim ve gelişim sağlanıyordu.

Arayış içinde olan yüzlerce insanın, yoğun şekilde derneklere gidip gelmesi oligarşiyi rahatsız ediyor; baskın ve gözaltılarla elde edemediğı sonucu, dernekleri kapatarak sağlamaya çalışıyordu. Meşruluk bilinci, dernekleri savunma anlayışı da, ilk bu günlerde hayata geçiriliyordu. Dernekte barikatlar kuruluyor, polis içeri sokulmuyor, her türlü bedel göze alınıyordu. Elbette her zorlu sürecin militanlaştırıcı özelliğı olduğu gibi, yaşanan çelişki ve kaygıların geriletici özelliğı de olabiliyordu.

Diğer yandan dernekler, devrim iddiası ve hedefini muğlâklaştırma

ve hantal bir devrimcilik anlayışını hâkim kılma tehlikesini bağıında taşıyordu. Bu kültüre karşı bir süreç başlatıldı.

ATILIM SÜRECİ...

*“atıldık kavgaya yürüyoruz en önde
devrim bayrağımız ellerimizde
coşkun sel gibi yıkıyoruz setleri
akıyor akıyor akıyoruz biz*

*cesaret cesaret daha fazla cesaret
kurtuluş mutlaka ellerimizde
kır zincirleri kopar geleceği
kurtuluş mutlaka ellerimizde*

*kır zincirleri son ver sömürüye
özgürlük mutlaka ellerimizde
(kır zincirleri son ver sömürüye
kurtuluş bayrağı ellerimizde)*

*yükselen devrimci öfkemizin seliyle
dövüyoruz düşmanın kalelerini
halkın adaleti güç veriyor bizlere
titriyor titriyor halk düşmanları”*

Grup Yorum

Atılım süreci olarak ele alınan, silahlı mücadelenin damgasını vurduğu bu dönem, ilk olarak M. Akif Dalcı'yı katleden polis Kazım ÇAK-MAKÇI'nın cezalandırılmasıyla başladı. Bu eylem; ulaşamaz, yapılamaz, edilemez edebiyatına son verirken devrimci hareketin hesap soran adalet anlayışı büyük bir sempatiyle karşılanıyordu.

Bu süreçte Çayan'daki örgütlenme de elden geçirildi. Dergi dağıtımları, ilişkilerin yeniden ele alınması, gecelerin, pikniklerin, konserlerin, 1 Mayıs hazırlıklarının dar katılımlardan sıyrılıp kitlesel hal alması böyle sağlanıyordu. Zonguldak yürüyüşüne destek veriliyor, körfez savaşını protesto amaçlı bildiri ve yazılamalar yapılıyor; açlığa, yoksulluğa, zamlara karşı yürüyüşler düzenleniyor; tencere tava kaşıklar birbirine vurularak pek çok yerde eylemler örgütleniyordu.

Diğer yandan, mahallede yaşam kendi mecrasında akmaya devam ediyordu. Ki bu her dönem böyledir. Bir şeyler yaşanır, birileri o yaşanların içinde yer alırken diğerleri dışında kalırdı. Dışında kalanlar,

yine de şu veya bu ölçüde yakınlığını koruyordu. Örgütlenmenin gücüne, kapsayıcılığına göre bunun niceliği değişebiliyordu.

Özel televizyonların birer ikiye ortaya çıktığı, teknolojik aletlerin yenilendiği, tüketime dayalı ürünlerin markalaştığı günlerde; herkesin ilgisini çeken, zamanını değerlendirebileceği olanaklar açığa çıkıyordu.

Futbol hayatın değişmezlerdendi. Askeriye'nin kalkması, meşin futbol toplarının, formaların mahallelere ulaşmasıyla birçok mahalle takımı kuruldu. Alibeyköy ve Kâğıthane amatör kümede yer alsa da, Nurtepe, Sadabad ve Nişantaşlar Spor Kulübü, öne çıkan, uzun yıllar faaliyetini yürüten kulüpler oldu. Pek çok çocuğun, gencin futbol hayatında basamak görevi oluşturdu. '90'ların başına kadar bu kulüpler aktif çalıştı. Yetenekli nice futbolcular bulunsun da kulüplerin birleşemesi nedeniyle mahalle takımı olarak elle tutulur resmi başarılar elde edilemiyordu. Kurulan takımlardan, Özen Spor pek çok başarıya imza atıyor, daha yaygın tanınmayı sağlıyordu. Aynı isimde, lisanslı futbolcuların bulunduğu başka bir kulüp ortaya çıkınca Çiçekli Spor olarak ismini değiştiriyor, futbolun daha çok birleştirici, kaynaştırıcı yönünü öne çıkarıyordu.

Sokaklarda, boş arsalarda oynanan futbol, okul bahçelerine, toprak ve halı sahalara taşınıyor, geniş bir izleyici kitlesine hitap ediyordu. Öyle ki, ilk mahalle takımları kurulurken hemen herkesin ilgisini çekiyor, yeri geldiğinde kadın, erkek, çoluk çocuk maçlar izleniyordu.

Askeriye'nin kalkması ile Hasbahçe'deki askeri futbol sahası, civar mahalle halkına kaldı. Hafta sonları yürüyerek ağaçların arasında, yeşilliğin ortasında bulunan sahaya geliniyor, hem maçlar izleniyor hem de piknik yapılıyor.

Güzeltepe Köprüsü'ne yakın yerde ve karşı cephesinde yapılan sahalar ise mahalleye yakın yerler olarak öne çıkıyordu. Ancak buralar, tepe üstü olduğundan, topaların aşağıya kaçması oyunları etkiliyordu. Sonra, Çayan'ın üstünde, mahalleyle iç içe bir futbol sahası yapılarak halkın kullanımına açıldı. Burada turnuvalar düzenleniyordu.

Spor, hayatın ağırlıklı bir yönünü oluşturuyordu. Futbol dışında voleybol, basketbol gibi etkinliklerle boş zamanlar değerlendiriliyor, arkadaş gruplarının kahve köşelerinde kâğıt oynayarak zaman tüketmesinin, yoz bir yaşam içine düşmesinin önü alınmaya çalışılıyordu.

Video filmlerinin yaygınlaşmasıyla karate, kung-fu gibi Uzakdoğu sporlarına olan ilgi de arttı. '88 sonrası, mahallede ilk karate salonu faaliyete başladı. Talebin yoğun olmasıyla salonların sayısı artıyor, kulüpler arası rekabet, müsabakalarda elde edilen sonuçlarla çekim mer-

kezi haline geliyordu.

Karate, salonda yapılırdı. Ancak ilgiyi arttırmak, talebi çoğaltmak için; yalın ayaklı, karate giysileriyle kızlı erkekli öğrenciler sokak ve caddelerde disiplin içinde koşuyor; okul bahçesi, top sahası, mahallenin merkezi yerlerinde eğitim gösterileri yapıyorlardı. Kurslar, okuyan ve çalışanları etkilemeyecek şekilde akşam saatine göre düzenleniyor, sporun ayrı bir dalı böyle hayata geçiriliyordu. Sporun hangi dalı olursa olsun onun eğitimini alanlar, kendi yakın çevresini bir araya topluyor, aynı eğitimi onlara da vererek yaygınlaştırıyordu.

Zamanı değerlendirmenin başka yolları da vardı. Sokakta, evde bir araya geliniyor, kitap okunuyor, kaset dinleniyordu. Ahmet Kaya, Zülfü Livaneli, Ferhat Tunç, Edip Akbayram konserlerine gidiliyordu. Grup Yorum ise, konulan konser yasakları nedeniyle mahallelerde farklı isimle yer aldığı gecelerde ya da kasetlerinden dinleniyordu.

Sinemalar daha eski olsa da mahalleden bu dönemler yoğun olarak sinemalara gidiliyordu. Şişli’de bulunan Emek, İnci, Kent, Site sinemaları ve Taksim civarı uğrak yerlerdi. Aynı zamanda alışveriş için çekim merkezi bu semtlerdi.

Yaz döneminde Gülhane Parkı’nda gezi, piknik ve deniz sefası sürülürdü. Adı sefa olsa da herkes kendi gönlüne ve ekonomik gücüne göre bir sefa sürüyordu. Arkadaş grubu, aile ya da konu komşu hep birlikte hafta sonu pikniğe, denize giderdi. Bir gün öncesinden kararlaştırılır, sabah erkenden arabalar hazırlanır ve yola düşülürdü. Deniz için gidilen yer, Kilyos-Gümüşdere Plajı, piknik için gidilen yer ise Belgrad Ormanları olurdu. Hafta sonları buralar ana baba gününe dönerdi. Akşam dönüş yolunda, arabaların sağına soluna ağaç dalları, yapraklar takılır, mahalleye öyle gidilirdi. Yolculukların vazgeçilmez aracı kamyonetler ya da koltuksuz minibüslerdi. Müzik setine takılan oyun havalarıyla yolculuğun her aşaması canlı hale getirilirdi.

Kilyos dışında, gençlerin gittiği diğer plaj Florya tarafıydı. Yürüyerek Alibeyköy’e gidilir, tek biletle Eminönü’ne ulaşılır, Sirkeci’den trene binilerek Florya tarafında Voli Basıllı’da denize girilir, akşam aynı güzergâhtan dönülürdü. Trene kaçak binme, plaja ücret ödmeden girme konusunda ise herkes deneyim sahibiydi.

Sonra yeni yerler keşfedilmeye, yeni sulara kulaç atılmaya başlandı. Kimisi için oralar da yetersiz görülünce adına tatil denen Şile, Ağva, Büyükada gibi yerlere gidilmeye başlandı. Elbette herkesin hakkıydı daha iyi ve sağlıklı yerlerde tatil yapabilmek, ancak adım adım değişim ve dönüşümler de yaşanıyordu. Kalabalık ortamlar, geniş katımlı birliktelikler daralıyor, farkında olmadan mesafeler de konulmuş

oluyordu.

Çocuklar ise askeri bölgeyken gizliden, sonrasında açık şekilde gittikleri Çobançeşme’de Sular İdaresi tarafındaki göl ve su havuzlarında, Kağıthane’ye inişte tarla sulama için oluşturulan göletlerde yüzerek serinlemeye çalışıyorlardı.

Gençler ve çocuklar, kendi yaşamlarını kendileri oluşturmaya çalışıyorlardı ama kapitalizm boş durmuyordu. Çocuklar için atari salonlarını, gençler için bilardo ve langırt oyunlarını devreye soktu. Biraz merak biraz değişiklik biraz da “bir şey olmaz” düşüncesiyle gösterilen ilgi yeni yollar açıyordu. Yoksa atarının bir oyun; bilardo ve langırtın bir spor olarak ele alınmasında sakınca yoktu. Bilardo masaları kahvehanenin bir köşesine kuruluyordu. Az masa olmasından dolayı sıraya göre oynanan oyun, farkında olarak ya da olmayarak sakıncaları beraberinde getiriyordu.

Sigara dumanı altında kâğıt, okey gibi oyunlar oynamak çekici hale gelebiliyordu. Her şey insan iradesinde bitiyordu. İradesine sahip olanlar kendini kaptırmıyordu. Ancak iradesine sahip olamayanlar bir sigaradan ne çıkar, “Beklerken oyun oynasak ne olur!” gibi “masum” gerekçelerle o yaşamın içine girebiliyordu.

Halı sahaların oluşumu ve yaygınlaşması da aynı döneme denk geliyordu. Lüks ve merkezi yerlerde kurulan halı sahalar mahallelere yakın yerlere ulaşıyor, akşamları başlayıp gecenin ilerleyen saatlerine kadar maçlar oynanıyordu.

Nurtepe-Çayan’a en yakın halı saha Ayazağa’da, Çağlayan’da bulunuyordu. Sonra Kâğıthane Hasbahçe’ye de kuruldu. Yanında bulunan basketbol sahası ise yaz akşamlarının uğrak yeri haline geliyordu.

Halı sahalarda yapılan maçlar, sadece mahalleyle sınırlı kalmıyordu. İstanbul’un en ücra köşelerine kadar yayılıyordu. Bu şekilde, öne çıkan takımların tanınmasına yol açıyordu. Elde edilen başarılar mahalle tarafından da takip ediliyor, çoğu zaman kalabalık seyirci topluluğuyla en uzak yerlerdeki maçlar izlenmeye çalışılıyordu.

12 TEMMUZ... NURTEPE-ÇAYAN İKİNCİ ŞEHİDİNİ VERİYOR...

“kavganın alevlidir rüzgârı

yayılr gider ılık ılık

dağların başakların üzerinden buğday gibi bereketli

dağların başakların üzerinden akarsu gibi aydınlık

“kim demiş ölüm var diye bize

kardeş kardeş atan bu yürek bizim

bize ölüm yok... bu yürek hiç durmayacak

bize ölüm yok... bu yürek hiç susmayacak”

Grup Ekin

‘91 yılı; anti-emperyalist, anti-oligarşik mücadelenin keskinleştiği, teslim alınamayan beyinlere yönelik açıktan katliam ve saldırıların gerçekleştirildiği bir dönemi içeriyordu.

Cuntalarla, fiziki imha ve tutsaklıklarla sonuç alamayan oligarşi, emperyalizmin desteği ve yönlendirmesiyle daha kapsamlı kuşatmalara giderek Marksizm-Leninizm ideolojisine sıkı sıkıya bağlı devrimci harekete her alanda saldırı geçiyordu. Ancak, bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm mücadelesini sürdüren, devrimci savaşı tırmandıran Devrimci Sol, tüm saldırı ve katletme politikalarına rağmen yoluna devam ediyordu.

‘91 1 Mayıs’ı, devrimci politikanın geniş kesimler tarafından kabul gördüğünü gösteriyordu. Birleşik 1 Mayıs’ı reddeden, salon vb. yerlerde kutlamayı esas alan uzlaşmacı sendikalar ve oportünizmin aksine M. Akif Dalcıların gücüyle Saraçhane’de toplandı. Belediye çalışanları, iş durdurup Devrimci Sol Güçler önderliğinde 1 Mayıs’ı alanda kutladı. Ayrıca ‘91’de 1 Mayıs, ilk kez Anadolu’nun birçok ilinde de yaygın olarak kutlanmaya başlandı.

Tarih yapıkları 12 Temmuz 1991’i gösterdiğinde Devrimci Sol’un önder kadro ve savaşçılarından 10 devrimcinin katledildiği haberleri burjuva medyanın tüm kanallarından ülkeye yayılıyordu.

Haydut ABD’nin Başkanı Bush’un Türkiye’ye ayak basacağı günlerde düzenlenen bu katliamın amacı, efendilerine devrimcilerin kanını sunmaktı. Nasıl işbirlikçilik yaptıklarını, uşaklıkları için gerektiğinde seve seve Marksist-Leninist devrimcilerin kanının dökülebileceğini gösteriyorlardı.

Katlettiklerinin kimliğini bilmiyorlardı. Devrimci hareket içindeki görevlerine dair en ufak bir bilgileri yoktu ama şu veya bu ölçüde devrimci hareketle ilişkisi olduğunu düşündükleri evlere, iş yerlerine girerek açık bir katliam gerçekleştirdiler.

Katledilenlerin isimleri ve görevleri netleştğinde, yaşanan fiziki darbenin ağırlığı da hissediliyordu. Şehitler içinde Merkez Komite Üyesi Niyazi AYDIN, Kır Gerilla Sorumlusu İbrahim ERDOĞAN, Devrimci İşçi Hareketi Sorumlusu İbrahim İLÇİ, Askeri Komite Üyesi Cavit ÖZKAYA ve Hasan ELİUYGUN, Askeri Komite Adayı ve Üyesi Nazmi TÜRKCAN, Bilal KARAKAYA, Zeynep Eda BERK, Ömer COŞKUNIRMAK ve Yücel ŞİMŞEK gibi değişik görevler üstlenen devrimciler bulunuyordu.

Operasyonun devamı olarak 14 Temmuz'da Ankara'da kuşatılan bir üste, Fintöz DİKME ve Buluthan KANGALGİL katledildi.

Nurtepe-Çayan'da, operasyonun etkisi henüz sürüyorken isimlerin netleşmesi ve içlerinde bildik tanıdık birilerinin bulunması ile öfke daha da büyüyordu.

Yücel ŞİMŞEK ismine yabancı olmayanlar durumu anlamaya çalışıyordu. Nurtepe'de oturan, üniversitede okuyan, mahallede çok fazla bulunmayan, devrimci hareketle herhangi bir bağı olduğu bilinmeyen Yücel ŞİMŞEK'in ismi şehitler arasında yer alıyordu. Devrimci hareket tarafından bilgiler açıklandığında, Yücel Şimşek'in illegalite kurallarını yıllardır yerine getirdiği, örgüt içinde kuryelik görevi üstlendiği öğreniliyordu. 12 Temmuz şehitlerinin cenazelerine sahip çıkıp onlara layık bir anma yapma görevi, mahallenin bir evladının da bulunmasıyla daha farklı bir boyut alıyordu.

Aileye taziye ziyaretleri dışında, bir grup mahalleli Yücel ŞİMŞEK ve İbrahim ERDOĞAN'ın birlikte katledildiği Balmumcu'daki eve giderek cenazelere sahip çıkıyordu.

Tüm baskı ve gözdağlarına rağmen 12 Temmuz şehitleri Karacaahmet Mezarlığı'nda, kitlesel bir törenle uğurlandı. Anma sonrası mahallede korsan gösteriler düzenleniyor, duvarlara 12 Temmuz şehitlerinin hesabının sorulacağına dair yazılamalar yapılıyordu.

12 Temmuz operasyonunun ardından, savaş gerçeği tekrar ele alındı. Operasyonda Dayı'nın da tehlikeler atlatması, pek çok şeyin yeniden gözden geçirilmesini zorunlu kılıyordu.

Oligarşi ve onun sözcülerinin, "bitirdik", "yok ettik", "bellerini kırdık", "beyinlerini dağıttık" açıklamalarıyla fiziki darbeyi ideolojik, psikolojik darbeye çevirmeye çalıştığı günlerde; devrimci hareketin yayın organlarında, yenilen darbe ve saldırılar karşısında ideolojik savruluşların

önüne geçilmesi, yaratılan değerlere sahip çıkılarak yola devam edilmesi gerektiği anlatılıyordu.

Evet, emperyalizm ve oligarşi önemli kadro ve savaşçıları katletmişti. Hareketin önemli tarihlerinden biri olan Atılım sürecinin mimarlarını katlederken ağır bir yenilgi de yaşatmıştı. Ancak, mücadele şehitler ve tutsaklar verilerek zafere erişebilirdi. Önemli olan, bu kayıpları en aza indirerek mücadeleyi büyütebilmektir.

Oligarşi saldırmaya devam ediyordu. Yeni çıkardığı Terörle Mücadele Kanunu ile saldırıları kendince yasal hale getirdi. Tutsakların tek ve üç kişilik hücrelere konulacağı hapishaneler de bu yasayla devreye sokuluyordu. İlk olarak, Eskişehir Özel Tıp Hapishanesi açılıyor, sevk sürgünlerde yaşanan işkencelerle 2 tutsak katlediliyor, onlarcası yaralanıyordu.

1 Kasım 1991 tarihinde ise 1453 kişilik Devrimci Sol Ana Davası, Metris Baştabya duruşma salonunda karara bağlanıyor, özgürlük eylemiyle dışarıda olan Dayı, henüz yeni şehit düşmüş İbrahim Erdoğan'ın da içinde olduğu tutsaklar ağır "ceza"lara çarptırılıyordu. Ancak bu dava dosyası bozulup Yargıtay'dan defalarca geri döndü, 2011 tarihine kadar da nihai karar çıkarılamadı.

16-17 NİSAN – ÇİFTEHAVUZLAR...

*“ayağa kalk
kalk İstanbul
at üzerindeki yorgunluğu
direnişin mevsisinden
Sabahat'ın sesi geliyor
(arşanların sesi)
Sabahat'ın gür sesiyle
seni çağırıyorlar İstanbul
ve diyorlar ki yeter
yeter artık
ayağa kalk
kavgaya, savaşa gir İstanbul*

*rabe serxwe
rabe İstanbul
ji serxwe bavej ve westane
di siperen berxwedane de
denge Sabahate te we*

*denge keçika Kurdîstane
 û bi denge Sabahate
 gazi te dikin Îstanbul
 û dibejîn bese
 bese edi
 rabe serxwe
 peşve were berxwedane Îstanbul
 (nava er û berxwedane Îstanbul)*

Grup Ekin

12 Temmuz şehitlerinin yaraları henüz sarılmamışken Devrimci Sol 16-17 Nisan 1992 tarihinde ağır bir darbe daha aldı. İçinde Sabahat KARATAŞ, Sinan KUKUL gibi Merkez Komite üyelerinin bulunduğu önder, kadro, savaşıclardan oluşan 11 devrimci katledildi.

16-17 Nisan katliam operasyonu Çiftehavuzlar'da Sabo'ların ortaya koyduğu direniş destanıyla siyasal zafere döndürüldü. Direnişin çatışma görüntüleri, slogan ve silah sesleri an be an TV'lerden tüm ülkeye yayıldı.

"Sosyalizm öldü." çığırkanlıklarının, "bittiler", "yok oldular", "bellerini kırdık", "kökünü kazıdık" sevinçlerinin aksine Sabolar, orak çekiçli bayrağı evin penceresinden dalgalandırarak; "Varsa Cesaretiniz Gelin!" sözleriyle meydan okuyarak; "Yoldaşlarımız Sizi Cezalandıracak!" güveniyle haykırıyor, çatışma anı telefon aracılığıyla TAYAD'lı Ailelerce kayıt altına alınıyordu.

16-17 Nisan Direnişi, sosyalizmin ölümsüzlüğünü, devrimin yenilmezliğini bir kez daha ilan ederken, yenilen ağır darbeye rağmen mücadelenin kesintisiz yoluna devam edeceğini de gösteriyordu.

Şehitler, daha kitlesel sahipleniliyor; Çiftehavuzlar direnişi daha geniş kesimlerce tartışılıyor, devrimcilik konusunda insanların kafası daha bir netleşiyordu.

Nurtepe-Çayan'ın Sokak ve köşe başlarında, ev ve kahvehanelerinde bir araya gelen insanlar, günlerce Çiftehavuzlar direnişini konuşuyor; Saboların gösterdiği cüret ve kararlılıkla kendine dönüyorlardı.

Sokaklar, duvarlar bu kez de 16-17 Nisan şehitlerine dair yazılamlarla donatıldı.

Nurtepe'de oturup Çiftehavuzlar direnişine birkaç sokak yakından tanık olanlar da vardı. Boya badana işçisi olarak çalıştıkları apartmandan, akşam eve dönecekken sokakların nasıl kuşatıldığını, evden çıkmaya izin verilmediğini, silah, bomba ve slogan seslerinin geceyi nasıl yırttığını anlatıyor, direnişi an be an yeniden yaşıyorlardı.

Saboların, “Yoldaşlarımız sizleri cezalandıracak.” sözü öylesine söylenen boş bir söz değildi. Hemen ertesinde halkın adaleti tecelli ediyor, yapılan eylemlerle oligarşinin inlerinde dahi güvende olamadıkları gösteriliyor, hesap soruluyordu.

Dayım yerindeyse, oligarşinin 16-17 Nisan’da yaşadığı sevinç kursağında kalıyor, kâbus yaşamaya başlıyordu. “Bittiler”, “yok oldular” diyen oligarşi, aslında kendi bitmişliğini ifade ediyordu. Bir marşta şöyle deniyordu:

“Bitti bitti artık her şey bitti / Onlar için artık her şey bitti.

Ne yaslanacak duvar / Ne tutunacak bir dal var.”

‘92 1 Mayıs’ına bu ruhla girildi. Gözaltılar, baskılar, tehditler, yol kesmeler çare olmuyor; yasaklar kar etmiyordu. Ve uzun bir aradan sonra ilk kez 1 Mayıs’ın miting alanlarında kutlanmasının önü açıldı.

‘92 1 Mayıs’ı İstanbul’da Gaziosmanpaşa’da yapıldı. Kitlesele olmasını engellemek için günler öncesinden yapılan mahalle operasyonlarıyla bini aşkın kişi gözaltına alındı, insanlar 1 Mayıs günü yollardan çevrildi. Tüm saldırı ve gözaltılara rağmen alanda 7 bin kişi toplandı. Toplanan kitlenin yarısını devrimci hareketin kitlesi oluşturuyordu. Oligarşi yine şaşkıındı. Sadece onlar değildi şaşkıranlar. Oportünizm, sendikalar, demokratik kitle örgütleri de şaşkıındı. Yenilen onca darbeye rağmen, kaybedilen onca önder kadro ve savaşçıya rağmen, militan bir kitle alanın yarısını nasıl dolduruyordu?

Elbette hiçbir şey kendiliğinden yaşanmıyordu. Bedeller ödeniyor, kokuşmuş düzene karşı devrimci bir çizgide ısrar ediliyordu. Silahlı mücadele geliştiriliyor, halkın adaleti uygulanıyor; işçi ve memurların sendikal mücadelesi, gençliğin akademik, demokratik mücadelesi; kadınların, gecekondu halkının hak ve özgürlük mücadelesi, kısacası temel hak ve özgürlükler temelinde bağımsızlık-demokrasi-sosyalizm için her alanda mücadele devrimci hareketin öncülüğünde geliştiriliyordu.

DARBECİLİK – İÇ DÜŞMAN

*“Canevimiz hançerlenmiş yaralı, yaralı
kuşağında sinsiceymiş çatalı
Canımızdan sevdiğimiz fidanı büyüteli
böyle yara, böyle acı görmedik”*

*“yılanlara çıyanlara rağmen yürüdük...
hiç durmadan*

*“biz dağlara bahar için çıktık iz sürdük
kardeşliği hep birlikte öğrendik
bu türküyü kardeşçe yoldaşça söyledik
bizden uzak olsun artık kahpelik”*

Grup Yorum

Devrimci hareketin, toprağa düşüp fidana döndüğü günden beri çok acılar çekilmişti. Çok ağır bedeller ödenmişti. Son bir yılda verilen şehitlerin sayısı ve şehit düşenlerin niteliğine bakıldığında çekilen acıların, ödenen bedellerin ağırlığı görülecekti. Ama asıl darbe içeriden yeniyordu. Hançeri saplayanlar, yaralara yaralar ekleyip acıları katmerleştirenler içeriden çıkıyordu.

Oysa kardeşlik birlikte öğrenilmiş; türküler kardeşçe, yoldaşça söylenmişti.

13 Eylül 1992 tarihinde darbeci ihanet çetesi, yurtdışındaki merkezi üste Dayı'ya alçakça saldırarak onu tutsak ederek, hareket yönetimine el koydu.

Devrimciliği içselleştirememiş; kariyerist, popülist kişiler, kendilerine yapılan eleştirilerle birlikte içten içe büyüttükleri tepkiyi kine dönüştürerek harekete geçtiler. 12 Temmuz ve 16-17 Nisan'da şehit düşenler içinde Merkez Komite üyeleri ve pek çok kadronun da bulunmasını, harekete geçilmesi için alçakça bir fırsat olarak değerlendirdiler.

Dayı'yı tutsak alan; örgütün kasasına, arşivine, tüm silah vb. olanaklarına el koyan ihanet çetesi, kendine yakın gördüğü, aynı düşünceye sahip kişileri alan ve bölgelere atayarak; mevcut hiyerarşide yer alan yönetici ve kadroları da denetim altında tutarak örgütü yönetmeye koyuldu.

5 Ekim 1992 tarihinde Dayı tutsak edildiği yerden pencere demirlerini sökerek ayrılır. Yaşamından önce hareketin çıkarlarını, geleceğini düşünen Dayı, ileri bir kadroya darbe ihanetini açıkladıktan sonra ihanet çetesini vazgeçirmek için yeniden tutsak edildiği eve döner. Ancak

ihanet çetesi onu tekrar tutsak eder. Dayı'nın tüm çaba ve girişimlerine rağmen ihaneti sürdürürler. Durumdan haberdar olan kadroların müdahalesiyle haftalar sonra tekrar serbest kalır.

16 Ocak 1993 tarihinde tüm alanların imzalarının bulunduğu bir deklarasyonla Dayı'ya olan bağlılık açıklanarak Darbecilik mahkûm edildi.

Darbeciliğin hayat bulduğu süreç kısa olsa da verdiği zararlar çok büyüktü. Örgütün kasasını, arşivi, silahlarını, kurumlaşmalarını, hemen her şeyini gasp edip deşifreyona uğrattılar. Operasyonlarla birçok tutsaklık ve katliam yaşandı. Ortaya atılan iddia ve karalamalarla insanların kafası bulandırılıyor, alan ve bölgelerde inisiyatif tanınamalar yaşanıyor. Öyle ki, Dayı tutsaklıktan çıktığında ulaşmak istediği yerlere, telefon ve adreslere ulaşamıyor, iletişim kuramıyordu.

Darbe ihaneti Nurtepe – Çayan'da ilk duyulduğunda şaşkınlıkla karşılandı. Henüz Dayı'nın durumu netleşmemişti. Darbeci ihanet çetesi'nin yönlendirmesi altında 12 Temmuz ve 16-17 Nisan şehitlerinin Dayı ve yönetimden kaynaklı operasyonlar olduğu, soruşturmanın yürütüldüğü anlatılıyordu.

Mücadele Dergisi'nde, detaya girilme de bir şeylerin yaşandığını anlayan insanlar ikiye bölünüyordu. Darbeciliğin netleşmesi ile bu ikiye bölünmüşlük kısmen ortadan kalksa da darbecilik gizliden gizliye hareket alanını genişletmeye, kuşklar uyandırmaya devam ediyordu.

Örgütlülüğün içinde bire bir olmayan, örgütsel faaliyet yürütenlerle ilişkisi bulunmayan geniş bir kesim bu süreçte referans olarak Mücadele Dergisi'nin tavrına, müzik grubuna ve elbette Dayı'nın söylediklerine bakarak tarafını hızlı şekilde belirliyordu.

Düşman, kendisinin başaramadığını iç düşmanın başarabileceği düşüncesiyle saldırılarını daha da yoğunlaştırıyor, gözaltına aldığı insanlara darbecilerin haklı olduğunu ve doğru hareket ettiğini anlatma zavalılığına başvuruyordu.

Dost görünen, kendine sol, sosyalist, komünist, Marksist-Leninist, Maoist, devrimci diyenlerin tamamına yakını da darbeciliğe sahip çıkarak bu suça bilerek ya da bilmeyerek açıktan ortak oldular. Elbette bilinmeyen bir şey yoktu. Onlar için tek sorun Devrimci Sol'un varlığıydı. Devrimci Sol, doğru mücadele çizgisiyle, Marksizm- Leninizm ideolojisiindeki ısrarıyla; eğilmez, bükülmez, uzlaşmaz bir devrimcilik anlayışıyla mücadelesini yürütüyordu. Aldığı ağır darbelere, fiziki imhalara rağmen yolundan sapmıyor, devrimcilik oynayanların maskesini indiriyor, yoluna öyle devam ediyordu. Özcesi devrimci hareketin varlığı onların pasifist, düzen içi, reformist, oportünist ve milliyetçi eğilimlerini gözler önüne seriyordu.

Tutsaklık koşullarında darbeci çeteyi vazgeçirmeye çalışan Dayı, aynı zamanda, bir günlükle yaşananları gün gün belgeledi. Bu günlük ve değerlendirmeler daha sonra, “Kırletilmenin Günlüğü ve Bir Kara Mizah- Hareketimizde Darbe. Her Şey Birliğimiz Geleceğimiz Zaferimiz İçin” ismiyle yayınlandı. Darbe ihanetini, ihanet sürecinde yaşananları, solun tavrına dair tüm ayrıntıları içeren kitap bu sürece dair her şeyi anlatıyordu. Kitabın basımıyla yaygın dağıtımı yapıldı. Ayrıntılar öğrenildikçe, ihanet çetesine ve oportünizme duyulan öfke, sohbet ortamlarının her anına taşınıyordu.

Nurtepe-Çayan’da, tarafların içinde bulunduğu yaygın bir kitlenin katıldığı bir toplantıda, darbecilikle kafası karışan insanlara, diğer yapılarla bağı olanlara darbecilik anlatıldı.

Mehmet SALGIN ise, yanına topladığı genç insanlarla Çayan’da örgütlenme faaliyetlerini hızlandırıyordu. Ancak mahalle içinde darbeciliğe bulaşan, kimi ilişkileri etki altına alan, gizliden gizliye faaliyetlerini yürütmeye çalışan kişilerin varlığı, uyanık ve dikkatli olmayı gerektiriyordu. Bölge ve mahalle sorumluluğu yapanların, darbeci ihanet çetesiyle ilişki içinde olduğu deşifre ediliyordu. Bu süreçte mahalledeki örgütlenme faaliyetleri durduruluyor, güvenlik önlemleri altında sınırlı bir çalışma yürütülüyordu.

‘93 1 Mayıs’ı Darbecilik sonrası, kitlesel olarak alanlara çıkılan ilk miting olma özelliği taşır. Herkesin gözü Devrimci Sol’un üzerindeydi. Oligarşi 30 Nisan gecesi Dev-Genç’li Uğur Yaşar KILIÇ ve Şengül YILDIRAN’ı katlederek 1 Mayıs’a katılacak devrimci hareketin taraflarına mesaj veriyordu.

Nurtepe-Çayan’a en yakın alan olan Abide-i Hürriyet Meydanı’nda kutlanan 1 Mayıs’a 30 bin kişi katılıyor, bu kitlenin 6 binini “Devrim Yürüyüşümüz Sürüyor” pankartı ardında yürüyen Devrimci Sol kitlesi oluşturuyordu. Devrimci harekete gönül verenler dışındaki herkes şaşıırıyordu. Oligarşinin güvenlik barikatları durduramıyordu akan seli. Kendine devrimci diyen “sol”un, tüm kitlesi bu sayının yarısını dahi toplayamıyordu. Bundan ders alınmadığı gibi darbeci ihanet çetesini de kortejlerine alıp düşmanın dahi yapamayacağı bir ahlaksızlığa imza atıyorlardı.

6 bin yürek alana damgasını vurmakla kalmıyor, darbeci ihanet çetesinin kortejine yönelerek alandan atıyor, bu uğurda her şeyi göze alıyordu.

SİVAS KATLAMI...

*“yumrukluyorum duvarları
yumrukluyorum kara gecenin bedenini
ellerim kan içinde nehirler taşmış yanaklarımdan
otuzbeş can
otuzbeş gül çatlamış susuzluktan Sivas'ın içinde
nasıl uyku tutar gözlerimi?
döne döne semaha dönenler tutuştu önce
sonra türküler
sonra da şiir çığlıksız düştü türkülerin yanı başına.
Sivas, Sivas... yiğitlik midir emanet cana kıymak?
yiğitlik midir bir tutam ışığı
kör bıçakla güneşten koparıp karanlığa kurban etmek?
söyle hangi kitapta vardır elleri kolları bağlıyı yakmak?
var mıdır kardelen akında bir avuç inciyi
ateşe tutmak lo?
böyle garip düştüğüme bakma
böyle mahzun durduğuma...
varsın ateşin suskunlukla beslensin
benim de yüreğim gençliğini almış yanına
yürür başı dik
senin de dağların var Sivas, senin de dağların...
dağlarında şahanların...*

*“gün tutuşur canım gece tutuşur
yangınlarda tutsak canlar tutuşur
külüm toprak olur yele karışır
yürür gelir canlar yollar tutuşur*

*“Sivas ellerinde sazım tutuşur
söz tutuşur canım türkü tutuşur
teller bizi söyler diller yarışır
özgürlüğü yazan kalem tutuşur*

*“canlar can olur da eller tutuşur
dost evinde canım sevda tutuşur
Pir Sultan'lar ölmez binler yetişir
akar gelir canlar tarih tutuşur”*

Savaş EZGİ-Hayati AZİM

Oligarşi boş durmuyordu. Köyleri yakıyor, göçlerle insanları evlerinden yurtlarından ediyor, kayıp ve katliamlarını tırmandırıyor, her alanda halkı teslim almaya çalışıyordu. 2 Temmuz 1993'te yapılan Sivas-Madımak katliamı, bu sürecin önemli bir parçası olarak tarihe geçti. İlerici aydın ve sanatçılar, Aleviler; oligarşinin gerici, faşist güruhları tarafından diri diri yakılarak katlediliyordu. 35 ilerici, aydın, yazar, sanatçı, Alevi inancına sahip halktan insanların katledilmesi, tüm Anadolu'da olduğu gibi, Nurtepe-Çayan'da da öfkeyle karşılandı. İnsanlar sokaklara dökülüyor, İstanbul'da yapılacak kitlesel anma için çalışmalara başlıyordu. Zincirlikuyu'da defnedilecek cenazeler için mahallede Devrimci Sol ve dernekler aracılığıyla otobüsler kaldırıldı. İstanbul-Kabataş'tan başlayıp Karaköy, Şişhane, Kasımpaşa, Okmeydanı, Perpa, Çağlayan Şişli, Mecidiyeköy ve Zincirlikuyu mezarlığına doğru on binlerin katılımıyla 6-7 saatlik bir yürüyüşün ardından Sivas şehitleri toprağa verildi. Katledilenlerin unutulmayacağı, unutturulmayacağı, katliamcılardan hesap sorulacağı haykırıldı.

ÇAYAN BİR ŞEHİDİNİ DAHA UĞURLUYOR...

"Omuzdan tutun beni / Halaya katın beni

Düşersen bu kavgada lo / Dosta anlatın beni"

13 Ağustos 1993 tarihi, İstanbul-Perpa İş Merkezi'nde yaşanan bir katliam haberiyle hafızalara kazınıyordu.

Öğle öncesi her zamanki gibi evinden çıkan, sokakta çocuklarla şakalaşan, yolda yürürken insanlara gülümseyip selam veren Mehmet SALGIN'ın, akşamüzeri şehit düştüğü haberi "Bizim Mehmet'i vurmuşlar!" sözüyle ulaşıyordu mahalleye.

Kimse inanmak istemiyordu. Yanlışlık olabileceği düşüncesiyle herkes Mehmet'i arıyordu. Ama Mehmet bulunamıyordu. "Daha bu sabah gördüm." diyenler de vardı, "Dün akşam kına gecesinde 'omuzdan tutun beni'yi birlikte söyleyip halay çektik." Diyenler de...

Haberi alanlar işini gücünü bırakıyor, köşe başlarında, sokak aralarında, H. Aksoy Parkı'nda ve aile evi önünde toplanarak detayları öğrenmeye çalışıyor.

Haberler netleştikçe öfke, ağıt, suskunluk gibi onlarca duygu bir arada yaşanıyor. Konuşulan her sözün dönüp dolaştığı yer Mehmet ve ondan kalanlar oluyordu. Ki Mehmet'i tanıyan, onunla bir şeyler paylaşan herkesin mutlak bir anısı, ondan kalan bir parçası bulunuyordu. Şehitlik haberi bu nedenle herkesi bir araya topluyor, örgüt

farklılığı, ayrışmalar vb. bir kenara bırakılıp anma için herkes üzerine düşeni yapmaya koyuluyordu. “Düşersem bu kavgada dosta anlatın” sözlerini söylerken ayaklarını yere vura vura sesini gürleştirerek haykıran Mehmet, dostlarına da kendini anlatıyordu.

Perpa’da Mehmet’le birlikte Gazi Mahallesi’nden Hakan KASA, katliamın gerçekleştiği kafenin sahibi Nebi AKYÜREK, Selma ÇITLAK ve Sabri ATILMIŞ da katledildi. Mehmet ve Hakan, devrimci hareketin milis üyeleri olarak görev yapıyorlardı. Nebi ise kafenin sahibi, aynı zamanda hareketin taraftarıydı. Selma ve Sabri ise sıradan insanlardı.

Darbeci ihanet çetesinin, rahatsız olarak deşifre ettiği Perpa İş Merkezi’ndeki kafe yalnız bırakılmıyordu. Yeni açılan iş merkezinde sıradan bir kafe hizmeti veren bu iş yeri, kontrgerillanın ölüm mangaları tarafından katliam amacıyla basıldığında içeride kimlerin olduğu düşünülmüyordu. Düşünüldüyse olsaydı herkesin rahat bir şekilde içeriye girdiği kafeye girilir, içeridekiler sağ olarak alınabilirdi. Ancak içinde Ayhan ÇARKIN gibi katillerin bulunduğu, Mehmet AĞAR, İbrahim ŞAHİN gibi katil şeflerinin onayladığı katliam operasyonlarının amacı devrimci hareketin insanlarını katletmek, sıradan insanları da katledecek halka gözdağı vermektir.

Aynı gün Perpa’ya gitmekte olan Erdoğan ŞAKAR ise yolda gözaltına alınıp kaybedildi.

Nurtepe – Çayan’da toplanan kitle, aile ve avukatların cenazeleri almasını beklerken bir yandan da anma hazırlıkları yapıyordu. Mehmet ve Hakan’ın cenazelerini birlikte defnetme düşüncesiyle Gazi Mezarlığı’nda anma programı düzenlendi.

Oligarşinin yoğun güvenlik önlemleri altında alınan cenazeler, kitlenin mahalleden yola çıkması ve mezarlık etrafında toplanmasıyla bir araya geliyor, slogan ve pankartlarla Gazi Mezarlığı girişinden itibaren yürüyüşe geçiliyordu.

Mehmet ve Hakan, saygı duruşuyla, sıkılı yumruklarla devrim andı içilerek yan yana, yürek yüreğe toprağa verildi.

Mehmet’in uğurlanışı sonrası Nurtepe-Çayan’da pek çok şey yeniden tartışılıyordu. Devrimciliğe uzak olan, kaygı ve çelişkiler yaşayan insanlar, bir şeyler yapılması gerektiğini düşünerek bir araya geliyordu.

Evet, hayat sürüyordu, zaman şöyle ya da böyle akıp gidiyordu ama diğer yanda insan olma erdemliliğinin yüklediği sorumluluklar da görülmüyordu. Eskiden mücadele içinde olup uzak kalanlar, taraftar düzeyindeki insanlar, farklı alanda bulunan ve daha aktif görevlerin üstlenilmesini düşünenler bir araya geliyor, bir şeylerin yapılması ge-

rektiğini planlıyordu. Mahalle, fiilen bir örgütlülüğün olmadığı bu dönemden kendini silkeliyordu.

ÇAYAN EV TAPULARINA KAVUŞUYOR...

'94 yılı, Çayan için tarihi bir dönemeci ifade ediyordu. Uzun yıllar uğraşılan ve her dönem yeni plan ve projelerle evlerin yıkılabileceği söylenen mahallenin, tapuları halka dağıtılıyordu. Arsa tapuları, mahallenin yerleşim biçimine göre düzenleniyor, sınırlı birkaç ev ve arsa dışındaki tüm yerleşimler ilçe ve şehir belediyesi tarafından kabul görüyordu.

Tapu demek, evlerin resmi kurumlarca kabul edilmesi anlamına geliyordu. Diğer bir anlamı ise evlerin üzerine kat çıkılabileceğiydi. Kat atılması, mahallenin değişip dönüşmesi iyiye mi kötüye mi işaretli demek mümkün değildi. Ancak değişim ve dönüşümler iradi olarak belli bir program, plan dâhilinde gerçekleşiyorsa orada kötü bir sonuç elde edilemezdi. Yine de dönemsel boşluklar, hızlı değişim ve dönüşümler, kişileri bir yerlere savurabiliyordu.

Mülkiyetçilik anlayışı, daha iyi koşullarda yaşama hırsı, 'Bugüne kadar yapacağımı yaptım' düşüncesi ve tüketim kültürü, savrulmaların en temel nedeni oluyordu. Oligarşi savrulmaları çoğaltmak, beyinleri teslim alıp düzeniçiliği cazip kılmak için elinden geleni yapıyordu.

5 Nisan 1994 tarihli IMF talimatlı ekonomik kararlarla, halkı daha yoksullaştırmanın, zulmü daha pervasız uygulamanın adımları atıldı. '94 1 Mayıs'ı bu yanılla önemliydi. Çağlayan Abide-i Hürriyet Meydanı'nda toplanan yüz bine yakın kitle '78 sonrası en kitlesel 1 Mayıs'ı kutluyordu. Devrimci hareket, IMF politikalarının bir kez daha açık şekilde uygulamaya koyulduğu günlerde "Açlığa ve Zulme Karşı Ayağa Kalkalım", "Haklıyız Kazanacağız" pankartları ile alandaki yerini alıyor, mücadelenin hangi çizgide yürütülmesi gerektiğinin mesajını veriyordu.

Sabahın erken bir vakti Kâğıthane'den, Hasbahçe'den, Nurtepe'yi, Okmeydanı'na bağlayan köprüden yola çıkan halk, Perpa'nın arkasında hazırlığını yaparken, Mehmet'lerin yanı başlarında olduğunu bilerek her bir işi örgütliyordu. Kutlama sonrası akşam karanlığı çökerken, yorgun, sesi kısık ama umutlu şekilde mahalleye dönüyordu.

BAĞCILAR'DA ÜÇ KARANFİL...

*“Üç karanfil türkü söyler Bağcılar'da geceleyin
yanmaz yürek nasır tutmuş kor içinde kalmış deyin
al beni de al beni de yüreğine sar beni de
Umut şaha kalkmış dostlar korku salmış eceline*

*“inancımızın sesidir şehitlerimizden kalan
öfkemizin mayasıdır türkümüzü sonsuz kılan
işte bizim son sözümüz kanımızla yazıyoruz
özgür doğacak günlerin bedelini ödüyoruz*

*“sarıl yurduna sahip çık yarına
savaşmak yenilmez kılar insanı
biz ki yangınlardan çıkıp geliriz
sıcak namlulara damlar terimiz
kuşatmalarda teslim olan sendin
sen teslim ol bize ölüm sen teslim ol”*

Grup Yorum

4 Ağustos 1994 tarihinde Bağcılar'da, Üç Karanfil'in türküsü yayılıyordu. Tilili sesleri, silah ve bomba seslerine karışıyor, atılan sloganlar ve duvarlara kanla yazılan devrimci hareketin adı tüm Anadolu'yu onura boğduğu gibi Nurtepe-Çayan'ı da onurlandırıyor.

Direnişin etkisi ve gücüyle kendiliğinden sokağa çıkanlar, bir şeyler yapmak için hazır bekleyen kitleyle buluşuyor, yüreklerde yanan kıvılcım yangına dönüşüyor ve tüm mahalleyi sarıyordu.

Sokullu Caddesi'nde kitlesel olarak toplananlar, Bağcılar şehitlerini selamlarken normalde kısa süreli yapılan korsan gösterilerin aksine, halkın da katılımıyla bir saate yakın sürdürüldü eylem. Mahalleyi abluka alan oligarşinin güçleri, yaşanan öfke ve kitlesellik karşısında mahalleye giremedi. Nurtepe'de başlayan yürüyüş, Güzeltepe sokaklarına kadar taşınıp iradi şekilde sonlandırıldı.

Bağcılar'da katledilen halk kurtuluş savaşçıları Hüseyin ASLAN, Güner ŞAR ve Özlem KILIÇ karşısında yenilen, mahallelerde yükselen öfke kabarmasıyla korkuya kapılan oligarşi, hemen ertesinde belli evleri basıyor, bildik isimleri gözaltına alıyor, korsan gösteriye katılanların isimlerini tespit ederek öğ almaya, korku salmaya çalışıyordu.

Gözaltına alınanlar, Gayrettepe'ye, Alibeyköy Topçular Karakolu'na taşındı. İşkencelerden geçirildi, işbirlikçiliğe zorlandı. Başarılı olamadıkları noktada şu veya bu ölçüde niteliklerini bildikleri kişilerin isimle-

rinden oluşturdıkları listenin, baskın yaptıkları yerlerde, gözaltına aldıkları insanlar aracılığıyla yayılmasını sağlıyorlardı. Gözaltı ve baskınların devamında tutuklamalar gerçekleşti.

Böylesi süreçlerde her zaman iki yol vardır, ya mücadele edip saldırılarla amaçlananı boşa çıkarmak ya da kendi kabuğuna çekilip kendini kurtarmak adına amaçlanana destek olmak. Aşurlar mücadele edilmesi gereken taraftaydı ve saldırıları boşa çıkarmak için öne atılıyorlardı. Mahalle örgütlülüğünün yeniden oluşumu böylesi bir süreç sonrası yerli yerine oturdu.

Olgarşinin saldırıları, resmi güçleri dışında sivil faşistlerin sokağa salınmasıyla yeni bir boyut kazanıyordu. Üniversitelerde yaşanan saldırılar, mahallelere yayılıyor, yeniden faaliyete geçirilen faşist, gerici vakıf, ocak ve dergâhlarla kitle tabanı yaratmaya çalışıyorlardı. Kâğıthane Merkezi faşist kurumlaşmada öne çıkarken, mahalleye yakın faşist-gerici zihniyetteki kişi ve esnaf aracılığıyla da çalışmalar yürütülüyordu.

Faşist sembollerin arabalara, iş yerlerine asıldığı; yüzüklerin takılıp kafaların tokuşturulduğu; bıyıkların aleni şekilde sarkıtılmaya başlandığı, Kâğıthane Merkezi dışında mahalleye yakın yerlerden geçen konvoylar ve esnaf ziyaretleriyle de halkın nabızı ölçülüyordu.

Bu tür örgütlenme içerisinde yer alanlar anında uyarılıyor, ikna edilmeye çalışılıyor, olmadı iş yerleri ve araçlarına yönelinerek mahallede hareket etme düşünceleri anında bertaraf ediliyordu. Mahalleye yaklaşmayan faşistlerin, mahallede faaliyet yürütmesi de kabul edilemezdi. Karakola yakın, koruma altında bulunan faşist odaklara, sıradan insanların götürülüp zorla kendilerine katılma baskısı yapıldığı, yakın civardaki okullara yönelip güç gösterilerinin yapıldığı bilgisi ile Kâğıthane Merkezi'ne yönelik baskın ve tahrip eylemleriyle inlerinde dahi rahat olamayacakları anlatılıyordu.

PROVOKASYON VE KATLİAM GİRİŞİMİ...

Tarihler 11 Eylül 1994'ü gösterdiğinde, faşist odaklar çevresindeki örgütlenme ve bilgi akışı sayesinde Nurtepe-Çayan'a yönelik kapsamlı bir saldırının gerçekleştirileceği haberi alındı. Psikolojik amaçlı, halkı tedirgin etmeye dönük bir haber olabileceği düşüncesiyle hazırlıklar yapılırken halkın katılımı da sağlanıyordu. Devrimci hareket dışındaki diğer örgütlerle birlikte mahallenin savunma planı çıkarılıyor; çocuk, genç yaşlı hemen herkes sokak ve caddelerde güvenlik nöbeti

tutarak mahallesini savunmaya koyuluyordu.

Olası saldırı durumunda mahalle, savunma ve direnişte kalırken aynı şekilde faşist odakların merkezinin ve saldırıya katılacak olanların cezalandırılmasına yönelik silahlı ekipler de hazırlığa koyuluyordu. Halk hiçbir ayırım gözetmeksizin sadece ve sadece mahallesine yönelecek faşist saldırı için bir araya geliyordu. Nurtepe-Çayan, Güzeltepe, Sular İdaresi Yolu, Kâğıthane Merkeze yakın yerlerde devrimciler nöbet tutuyor, ilk saldırıyı göğüslemeyi üstlenirken her türlü gelişmeyi anında haber eden motosikletli, bisikletli ekipler bulunuyordu.

Her zaman mahallede devriye gezen polis ekipleri yaşanan hareketliliğe rağmen ortalarda gözüküyordu. Gültepe'den Kâğıthane'ye yönelen kimi faşist güruhların haberleri mahalleye ulaştığı gibi mahallerdeki hazırlık da bir şekilde sivil faşistlere ulaşıyordu. Mahallede şaibeli olan, düşünce itibarı ile haber iletebileceği düşünülen kişiler güvenlik amacıyla kitle dışına çıkarılarak denetim altına alınıyordu.

Beklenen saldırı gerçekleşmedi. Sonrasında edinilen bilgiye göre saldırı haberinin doğru olduğu ancak mahallede halkın topyekun hazırlığa giriştiğinin öğrenilmesinden dolayı cesaret edemedikleri anlaşıldı.

DAYI TUTSAK DÜŞTÜ...

Aynı akşam henüz insanlar sokaklarda ve nöbet tutmaya devam ederken, Dayı'nın Fransız emperyalizmi tarafından tutsak edildiği haberi son dakika bilgisi olarak televizyon ekranlarına düştü. Her zamanki psikolojik savaş yöntemlerinden farklı olarak yayınlar kesiliyor, bilginin doğru olduğu kuşkusu uyandırılıyordu.

Sokaklarda toplananların biriken öfkesi bu haberle daha da büyüdü. Gecenin ilerleyen saatlerinde ulaşılan yerler üzerinden haberin doğruluk yanının yüksek olduğu öğreniliyordu. Ki Dayı, 9 Eylül günü tutsak edilmiş, kamuoyuna açıklanması ise 11 Eylül'ü bulmuştu.

Yeni bir savaş başlıyordu. Dayı'nın serbest bırakılması için eylemler örgütlenmeye başlandı. Bildiri ve kuşlamalar dağıtılıyor, Nurtepe-Çayan-Güzeltepe sokaklarına yazılamalar yapılıyor, pankartlar asılıp "Dayı'ya Özgürlük" kampanyası her yere ulaştırılmaya çalışılıyordu.

"Fransız Emperyalizmi Öfkemizi Sınamaya Kalkmasın!" sloganıyla Fransız emperyalizmine bağlı tüm kurum, elçilik vb. yerlere yönelik hazırlıklar yapılıyor, protesto faks ve dilekçeleri gönderiliyordu.

Oligarşi sevinç doluydu. İade için tüm olanaklarını seferber ediyordu. Yeniden ağır darbe yendiği, her şeyin bittiği söylemleri manşetlere taşındı. Oysa kaç kez söylenmişti bu sözler yine de umduklarını bula-

mamışlardı.

UMUT'UN İLANI...

29-30 Eylül 1994 tarihinde Türkiye bir eylemle sarsıldı. Eski Adalet Bakanı Mehmet Topaç cezalandırılıyor, eylemi DHKP-C (Devrimci Halk Kurtuluş Partisi – Cephesi) kuruluş ilanı olarak üstleniyordu.

Darbe öncesi hazırlığı yapılan Parti kuruluşu, Darbe'den sonra hızlandırıldı. Tüm saldırı ve kuşatmaya rağmen hazırlıkları tamamlayan hareket, 30 Mart 1994'te Kuruluş Kongresi'ni toplayarak, Dayı'nın Genel Sekreterliğine seçildiği DHKP-C'yi kurdu.

Nurtepe-Çayan'da aylar öncesinden dillenen, merakla beklenen, İstanbul Caferağa Spor Merkezi'nde, kar tipi altında düzenlenen bir gecede sloganla hazırlığı yapılan, 28 Eylül'de Beşiktaş Arzum Kafe'de katledilen Elmas Yalçın'ların Feriköy'deki mezarında pankartı açılıp slogana dönen Parti'nin ilanı muştulanıyordu.

Umut'a gönül verenler yerinde duramıyordu. Nurtepe-Çayan sokaklarında kutlamalar yapılıyor, ikramlar sunuluyor, herkes birbirini tebrik ediyordu. Devrim yürüyüşü daha nitelikli olacaktı. Dayı'nın Özgürlük Mücadelesi artık daha bir güçlü yürütülecekti.

Oligarşi ise; size bu sevinci, coşkuyu tattırmayacağım, alınan kararları uygulattırmayacağım, diyerek saldırıyor, gözaltı ve tutuklamaları yaygınlaştırıyordu.

Umut'un ilanını, halkın en geniş kesimine ulaştırmak için yaygın şekilde yazılamalar yapılıyor, düzenekli pankartlar asılıyor, toplu taşıma araçlarına, duraklara, halkın görebileceği her yere pullamalar yapılıyor; kuşlama ve bildiriler tüm mahalle ve sokaklara, Kâğıthane-Alibeyköy merkezine yayılacak şekilde dağıtılıyordu.

Bölge olarak merkezi korsan eylemlerin ilki Sokullu Caddesi'nde kitlesel bir şekilde gerçekleştirildi. Henüz alışılmamış sloganlar atılıyor, Umut'un kuruluşu kutlanırken şehitler saygıyla anılıyor, Dayı'ya selam gönderiliyordu. Mahalleyi ablukaya alan polis, güvenliğin konumlanışıyla uzaktan izlemekle yetiniyor; atılan molotoflar, asılan pankartlarla eylem sonuçlandırılıp diğer mahallelerden gelenler güvenli şekilde bölgeden çıkartılıyordu.

Umut'un ilanı ile yaşanan değişim ve dönüşümler sadece örgütlenmelerle sınırlı kalmadı. Halkın katılımının esas alındığı, daha geniş kesimleri içinde barındıran faaliyetlerin temelleri atılıyordu.

Ağırlıklı olarak Çayan'la sınırlı kalan dergi dağıtımı ve ilişki ağı diğer mahallelere ve sokaklara da yayılıyordu. Koşullar gereği daha dene-timli ve illegal yapılan dergi dağıtımları adım adım meşru hale getirili-

yordu. 25-30'larla sınırlı dergi sayısı zamanla 200-250 civarına ulaşıyordu. Ev ve esnaf ziyaretleriyle pek çok sorun ele alınıyor, birlikte çözüm üretmenin yolları sağlanıyordu.

Hüseyin Aksoy Parkı'nın yenilenme çalışmaları da böylesi bir zamanda başlatıldı. Resmîyete kavuşması için girişimlerde bulunuluyor, yeni bir tabela asılıyor; iç duvarları, kaldırım taşları boyanıyor, yeni ağaçlar dikiliyor, çocukların kullandığı oyun aletleri tamir edilip yenileniyor, oturma bankları onarılıp park daha kullanışlı hale getiriliyordu.

Hafta sonu kalabalık bir grupla parkın yenilendiğini gören halk, aynı şekilde yardıma koşuyor, birlikte parkı güzelleştirmenin mutluluğunu yaşıyordu. Böylesi faaliyetler her zaman itici bir güç oluyor, Çayan'ın ilk kuruluş sürecindeki birlik beraberlik duygusunu yeniden yeniden canlandırıyor.

Adını Çayan'ın ilk şehidinden alan parkın yenilenmesi, şehitlere verilen değer de bir göstergesiydi. Elbette gösteriş olsun diye yapılmıyordu hiçbir şey. O parkın daha kullanışlı olması pek çok etkinliğe beşiklik etmesinin yolları da açılıyordu.

O parkın her köşesinde Mehmetlerin emeği, alın teri bulunuyordu. '89'dan beri dillendirilen, Çayan içinde ismi sınırlı kalan parkın adı bu şekilde herkese ulaştırılıyordu.

Akşamları orada toplanılıyor, çaylar içiliyor, sohbetler yapılıyor; özel anma programları, Newroz kutlamaları, 1 Mayıs'a, pikniklere gidiş öncesi toplanma yeri olarak orası belirleniyordu.

Bu süreç aynı zamanda devrimci söylemlerin halk nezdinde daha yoğun kabul gördüğü, pratik anlamda hayat bulduğu bir dönemi ifade ediyordu.

6 Kasım günü öğrenci gençliğin YÖK'ü protesto eylemine destek ve Kürt halkına yönelik kayıp, katliam, köy yakma ve göçleri protesto amaçlı kepenk kapatma eylemi örgütlendi. Nurtepe-Çayan-Güzeltepe'de bulunan tüm esnaflara yapılan çağrı hayat buluyor, iki esnaf dışındaki tüm esnaflar belirlenen saatlerde kepenklerini kapatarak Umut'un çağrısına destek oluyordu. Kepenklerini kapatmayan, birbirine yakın kahvehane ve market aynı gece belli bir bölümü uyarı amaçlı yakılarak, asılan düzensiz pankart ve yazılamalarla halka teşhir ediliyordu.

Bu eylem süreci ve sabote edenlere yönelik tavır, herkes tarafından olumlu bir değerlendirmeye tabi tutulup desteklendi.

Aynı günlerde Eminönü işçilerinin direnişi de mahallede yankısını buluyordu. Genel greve giden, açlık grevini Ölüm Orucu'na dönüştüren Eminönü belediye işçilerine destek için genç yaşlı, kadın erkek

topluca ziyarete gidiliyordu. Hayatında belki de ilk kez Eminönü'ne giden çocuklar ve ev kadınları “İşçiyiz Haklıyız Kazanacağız!” sloganlarıyla otobüslerden inerken; kol kola yürümenin, belediye önünde kendilerini alkışlarla karşılayan grevci işçilerle buluşmanın mutluluğunu yaşıyordu. Sadece bununla sınırlı kalmıyor, Belediye'ye bağlı çöp araçlarını kullanan taşeron işçilerin, Çayan'ın altından, Çobançeşme'den Kemerburgaz çöplüğüne giderken yolları kesiliyor, yaptıklarının yanlış olduğu anlatılıyor, ikna ediliyor, faşist nitelikli eylem kırıcı olanlar ise aracıyla birlikte hak ettiği karşılığı alıyordu. Eminönü işçilerinin örnek direnişi yeni yılda zaferle sonuçlandı.

İsmail BAHÇECİ, yüzlerce kayıptan sadece biriydi. Aralık '94'de gözaltına alınıp kaybedildi. Kayıplar için, her alanda yapılan eylemlerin en kitlesel olanı ise Kadıköy'de binlerin katıldığı açıklama ve yürüyüş eylemi ile Topkapı'da yapılan kitlesel korsan eylemiydi.

Mücadelenin ivmesi yükseldikçe, insanların tercihleri gibi sahip çıktıkları değerler de olumlu yönde değişiyordu. Çok ani şekilde gelişen bir kitlesel eylem için mahallede, kahvede, kafede, orada burada bulunan insanlara çağrı yapıldığında, işini gücünü bırakarak harekete geçebiliyordu. Bu yaratılan güvenin eseri idi. İsmail BAHÇECİ için yapılan eyleme çok sıradan insanların koşarak katılması bunun en somut örneğini oluşturuyordu. İlk kez eyleme katılanlar yaşadığı heyecanı herkesle paylaşarak olumlu izler bırakabiliyordu.

Mücadele düz bir hat izlemiyordu. Geride bırakılan her şey tarihe yazılıyor; gelecek bunun kazandırdığı deneyim ve öngörüler üzerinde yükseliyordu.

26 Ocak 1995 tarihi zafer hanesine yazılan günlerden biriydi. “Bu savaş kazandık.” diyen Umut'un sıra neferleri, Fransız emperyalizminin Dayı'yı serbest bırakmak zorunda kalışının coşkusu yaşıyordu.

Umut'un kuruluşunun ilan edildiğinde olduğu gibi kutlamalar yapılıyor, gülen yüzlere yenileri ekleniyor, tebrikler kabul edilerek Çağlayan Dere'de düzenlenen merkezi kutlama şölen ve korsanında, davullar zurnalar çalınıyor, halaylar çekiliyor, havai fişekler patlatılıp polisle çatışılıyor ve Dayı'nın görevlerinin başında olduğu Umut'un haklı onuru ve gururuyla yola devam ediliyordu.

GAZİ KATLIAMI VE AYAKLANMASI...

*“Gazi'nin yoksul kondularından
aktık öfkeyle sokaklara
kurtuluşumuzun bayrakları
dalgalandı barikatlarda*

*“taş sopa benzin elde silahtır
gücümüz vatana sevdamızdandır
onurlu özgür bir vatan için
savaşmak namus borcumuzdur
omuz verirsen kavga benimdir dersin
bu kıvılcım yangın olur*

*“adımlarımız yeri göğü sarsıyor
ihtilalimiz büyüyor
tankları topları tüfekleri olsa da
zalimler korkuyor*

*“kadın erkek emekçilerin
halkın öfkesi büyüyor
uğruna kanlar dökülen toprak
düşmana verilmiyor*

*“haydi omuz ver kurtuluş cephesi'ne
zafer bizi bekliyor
ihtilalimiz büyüyor
zafer bizi bekliyor”*

Grup Yorum

12 Mart 1995'te yaşanan Gazi Katliamı ve Ayaklanması, kitlesel olarak halkın yeniden sokağa döküldüğü bir dönemeçti. Nurtepe'ye yapılması düşünülen bir saldırı deneyimi yaşayan halk Gazi ile ayağa kalkıyordu. Haber duyulur duyulmaz sokaklarda toplanan halk, Aşurların önderliğinde önce otobanı trafiğe kapatıyor, sonra Gazi'ye doğru yürüyüşe geçerek ayaklanma boyunca direnişin içinde yer alıyordu. Şehitlerini toprağa verene kadar da bu görevini yerine getiriyordu.

21 Mart Newroz kutlaması ise merkezi olarak H. Aksoy Parkı'nda düzenleniyordu. Gazi Ayaklanması ruhunun taşındığı, Kawa'nın yakıtığı özgürlük ateşinin daha güçlü harlandığı kutlama öncesi, Nurtepe-Çayan'a giden tüm yol ve sokaklar siyasi polis ve asayiş polis ekipleri

tarafından kuşatıldı. Otobüs, minibüsler aranıyor, “şüpheli” olanlar gözaltına alınıyordu. Ancak tüm olasılıkları düşünen örgütlülük, hangi yolların kullanılacağını, denetim dışında kalan yerlerin planlamasını yaparak dışarıdan gelecek herkesin mahalleye ulaşımını sağlıyordu. Grup Yorum üyelerinin Kâğıthane’de yollarının kesilmesi yürüyerek alt ediyor, ara sokaklar aşılaraq kitle ile buluşması sağlanıyordu.

Newroz ateşlerinin yakılıp kutlamanın başlaması ile coşku üst seviyeye ulaştı. Tüm abluka ve baskıya rağmen kitlenin Çayan’da toplanmasını hazmedemeyen oligarşi, çevik kuvvet yığınağıyla operasyon hazırlığına girişti. Belirlenen program tamamlanıp kitle güvenli şekilde bölgeden çıkarılmaya başlandığında saldırı gerçekleşti. Taşlarla-sopalarla, giriş yerlerine kurulan barikatlarla püskürtülen saldırılarda tek bir kişi gözaltına alınmadan, evlere yerleşim yapılarak insanlar bölgeden çıkarılıyordu.

Ardı ardına yaşanan kitlesel eylemler halkın daha yoğun katılımını sağlıyordu. 1 Mayıs pikniği ve mitingiyle, dayanışma ruhu, mücadele etme bilinci geliyor, çocukların yaşam ve davranışlarını da değiştiriyordu.

“Titre Oligarşi Parti-Cephe Geliyor!” sloganı ve ayakları yere vura vura yapılan yürüyüşler o günlerden sonra pek çok mahallede çocukların devrimci ağabeylerini ablalarını gördüğünde sıraya girerek, sol yumruklarını havaya kaldırarak söylediği bir eyleme dönüyordu.

Umut’un ilanı sonrası ilk 1 Mayıs mitingi Kadıköy’de düzenleniyordu. 15 bin yürek Umut’un sloganlarını atarken Gazi ruhunu ifade eden marş ile alan zapt ediliyordu. İlk kez sergilenen temsili gerilla birliğinin coşkusu, kortejin disiplini, hemen herkesin dikkatini çekiyordu.

Bir gün öncesinden hazırlık yapan, sabah erken saatlerde H.AKSOY Parkı’nda, Dilan Pastanesi önünde toplanan halk, otobüslerle Kadıköy’e gidiyor, o coşkuyu an be an yaşıyor, aynı disiplin içinde belirlenen yerde bekleyen otobüslere ulaşıyor, eksiksiz olarak mahalleye geri dönüyordu.

AYAKLANMAYA SELAM, DİRENİŞLE GELİYORUZ...

*“Günün sancısı var şafağın çağrısı var
zaferin müjdesi var
Al yüreğini öfkeni kuşan da gel
emeğin kavgası var
Dağlardan tarladan kondulardan hey
nehir gibi coş da gel
Fabrikadan okullardan çık yola
meydanlara koş da gel
caddeleri aş da gel
Umut yeşerdi işte büyüyor direnişte
davetliyiz güneşe
Al yüreğini öfkeni kuşan da gel
kavga seni çağırıyor”*

Grup Yorum

Çağrısı yapılan kavga ise, gün sokağa çıkma, yüreğine öfke kuşanma günüdür.

Tarihler 27 Mayıs 1995’i gösterdiğinde Sokullu Caddesi üzerinde Cami Durağı’nda patlayan silahlarla halk bir kez daha sokağa dökülüyordu. Mahallede serserilik yapmaya çalışan bir grubun uyarılması sonrası gelişen olay bir anda tüm mahallenin sokağa dökülmesini sağlıyordu.

Serserilik yapan grubun başında, mahalleye yakın Osmanpaşa Çiftliği olarak bilinen yerde oturan eski bir kabadayının torunu bulunuyordu. Normalde mahallenin yapısını bilen bu serseri, arkasındaki gücün ve polisle olan ilişkilerinin de rahatlığıyla halk tarafından uyarılmayı hazmedemiyor; hap kullanarak, araçlarla gelip sağa sola ateş açıyor, hakaretlerde bulunuyordu.

Dergi dağıtımında olan Cephelilerin hızlı müdahalesiyle serseri grup mahalleden atılıyor, haberi duyanlar mahalleye yönelik saldırı olduğu düşüncesiyle sokağa dökülüyordu.

Durumun netleşmesi üzerine, sorumluların cezalandırılması için Osmanpaşa Çiftliğine yürüme kararı alınır.

Mahalleye yönelik önceki saldırı girişimlerini bilen, Gazi Ayaklanması’nı an be an yaşayan halk, böylesi zamanlarda öfkeyle sokağa dökülüyor, mahallesini savunma bilinciyle hareket ediyordu.

Mahallede silahların patladığı, serserilik yapanların cirit atmaya ça-

lıştığı zamanlar ortada olmayan polisler, halkın yükselen öfkesi ve yürüyüşe geçmesiyle mahalle girişine yığınak yapıyor, sorumluların cezalandırılacağı sözünü veriyordu.

Söz verenleri iyi tanıyan halk, somut adım atılması için beklemeye koyuldu. Halkın haklı talebi karşısında mahalleye yığınak yapan devletin resmi-sivil güçleri, saldırı tehdidiyle kitlenin dağılmasını istiyordu. Ancak kitle dağılmak bir yana daha güçlü şekilde harekete geçerek mahalleye girişleri kapatıyor, barikatlar kurarak kararlılığını dile getiriyordu. Akşam karanlığı çöktüğünde ateşler yakılıp saldırıya karşı direniş malzemeleri hazırlanıyor, devletin tüm güçlerinin mahalleyi terk etmesi isteniyordu.

Nurtepe-Çayan'da yaşananları haber alan pek çok mahalle, yeni bir Gazi yaratılacağı öfkesiyle sokağa dökülüp Nurtepe'ye yürüme kararı almış, ancak kurulan iletişimle direnişin her mahalleye yayılmasının daha doğru olacağı belirtilerek yeni direniş mevzileri yaratılmıştı.

Mahalleye yönelik saldırı girişimleri püskürtülüp barikatların savunulması ile birlikte, sonuç elde edemeyeceğini anlayan devlet, sorumluların gözaltına alındığını söyleyerek öfkenin büyümemesi için adımlar atıyordu.

Sorumluların gözaltına alındığı bilgisi doğrulandı. Serserilik yapan kişilerin büyükleri olayı onaylamadıklarını, gereken cezayı kendilerinin vereceğini söyleyerek ayrı bir girişimde bulunuyordu. Araya başka kişiler de sokuluyordu.

Kâğıthane tarafına kurulan barikat önünde basına açıklama yapıлып talepler dile getirildiği sırada Güzeltepe tarafından panzer destekli yoğun bir saldırı gerçekleştirildi. Cepheliler düşmanın oyununu iyi bildiğinden, bir an olsun disiplini, denetimi elden bırakmayarak yüz yüze çatışmaya devam ediyordu. Yıkılan barikatlara rağmen mahalle içlerine girilmesine engel oluyor, polisi tekrardan mahalleden dışarı çıkarıyor, barikatı yeniden kuruyorlardı.

Taleplerin kabul edildiğinin söylendiği koşullarda böyle bir saldırının gerçekleşmesi daha büyük bir öfkeyle karşılandı. Basına yapılan açıklamada devletin tavrı teşhir ediliyordu.

“Sorum çözülüyor” dediği anda her şey yeniden başlamıştı. Yeniden barikatlar güçlendiriliyor, saldırı olasılığına karşı polise daha yakın noktada ön barikatlar oluşturuluyor, buralara çatışacak insanlar yerleştiriliyordu. Atılan sloganlar, direniş anında yazılıp barikat önüne asılan pankartlarla her şeye hazır olunduğunun mesajı veriliyordu. Ancak saldırının sonuçlarını bildiklerinden bir kez daha diyalog kurarak, “son saldırının yanlışı olduğu, istenmeden yaşandığı” belirtilerek herhangi

bir yeni saldırı olmayacağı taahhüt edildi. “O bölgedeki tüm güçlerinizi çekin, buna inanalım.” çağırısı hemen karşılık buldu. Güzeltepe köprüsünden itibaren hazır bekletilen, son saldırıyı gerçekleştiren panzer ve ekipler geri çekildi. Güzeltepe tarafının boşaltılması sonrası asıl yığınak yapılan Nurtepe girişi de büyük ölçüde boşaltıldı. Herhangi bir operasyon, gözaltı vb. olmayacağı basın önünde açıklanınca, gecenin ilerleyen saatlerinde iradi olarak direnişe son verilerek, barikatlar denetimli kaldırıldı. Halk evlerine doğru çekilirken sokak aralarında tutulan nöbetlerle yeni bir güne başlanıyordu.

Gazi Ayaklanması’nı selamlayan Nurtepe-Çayan Direnişi’yle, diğer mahallelere yayılan kavga çağırısı adım adım büyütülüyordu.

HALK MECLİSİ GİRİŞİMİ...

Gazi Ayaklanması sonrası yapılan değerlendirmeler ve Nurtepe-Çayan Direnişi’yle birlikte yeni bir sürece giriliyordu. Halkın kendini yönetebilmesiyle birlikte can güvenliğini daha planlı programlı sağlayabileceği, en geniş kesimlerin içinde yer alacağı bir örgütlenme yaratılmalıydı. Bu örgütlenmelerle hedeflenen; halkın en geniş kesiminin katılacağı, söz ve karar yetkisine sahip olacağı, kapsadığı çevre içindeki sorunların ele alınıp çözümlerin sağlanacağı bir oluşumdur. Özünde Nurtepe-Çayan’ın yabancısı olmadığı bu örgütlenme şekli “Halk Meclisleri” olarak ifade ediliyordu. Her ne kadar geçmiş deneyimlere sahip olursa da değişen koşullar, insan gerçekliği ve mücadelenin seyri ile pek çok şeyin düşünce ve tartışma ile yeniden şekilleneceği biliniyordu.

Adına “Meclis Girişimi” denen, her mahallede yaygınlaştırılıp merkezileşmesi düşünülen bu örgütlenmelerin adımları hızla atıldı.

Gazi Meclis Girişimi ile aynı dönemde faaliyete geçen Nurtepe-Güzeltepe Mahallesi olarak Çayan’da temelleri atılan Meclis Girişimi, kısa sürede örgütlenmelerini yaratarak çalışmalarına başlıyordu.

Öncesinde düşünceler en geniş kesimlere taşınıyor, tartışma ve önerilerle plan program çıkarılıyor, komite tarzı birimlerle merkezi bir yapı oluşturuluyordu.

Meclis girişimi içinde bire bir örgütlü insanlar rol aldığı gibi taraftar düzeyinde ya da sadece dergi okuru sıradan esnaflar, halktan insanlar da bulunuyordu.

Üst komitede, halkın sevdiği saydığı, sözünü dinlediği kişiler yer alıyorken onlara bağlı olarak komitelerde ise halkın diğer kesimi bulunuyordu. Tutsak yakınları, şehit aileleri, Alevi Dede soyundan, yöre derneğinden, esnaflardan, mahallenin kuruluşunda yer alan insanlar-

dan, mahallede anne abla olarak bilinen kişilere kadar geniş bir yapı bu çalışmaların merkezini oluştuyordu.

İlk zamanlar haftanın birkaç günü ayrı ayrı evlerde, sonrasında belli periyotlarla ya da ihtiyaç duyulduğunda bir araya gelip sorunları tartışıyor, izlenecek politikaları belirlenip hayata geçiriliyordu.

Esnaf komitesi, kadın komitesi, gençlik komitesi gibi ayrı birimlerce herkes kendi özel faaliyet alanına yoğunlaşıp elde edilen sonuçları tartışarak mahallenin genel durumu hakkında da bilgi edinmiş oluyordu. Gelenek ve görenekler, inançlara saygı, halk kültürünü koruyup kollama, sevgi saygı ve dayanışma duygusunu yeniden oluşturmak için daha iradi adımlar atılıyordu. Bunun sonucu yeni ilişkiler yaratılıyor, yeni kapılar açılıyor, aralara kurulan mesafeler kaldırılıyordu. Uzun bir aradan sonra mahallede bulunan ama iletişim kurulamayan değişik yöre dernekleri, cami etrafındaki esnaflar ziyaret ediliyor, çalışmalarından bahsedilip tanışmalar sağlanıyordu.

Devrimci örgütlenmelere duyulan yakınlık ve güven belli bir kesimi kapsam içine alıyorken Meclis örgütlenmesi ile halkın daha geniş kesimi kucaklanmış oluyordu. Elbette bu, belli insanların bir araya gelmiş olmasıyla sağlanmıyordu, ortaya konan emek ve çabayla başarılıyordu.

Aile sorunu olanla ilgileniliyor, gençlerin daha yararlı işler yapmasının önü açılıyordu. Ev sorunu, iş sorunu olana yardım ediliyor, okula yeni başlayan ya da ihtiyacı olan çocuklara yardımlar yapılıyordu. Onarım gereken evler el birliğiyle hallediliyor, tutsaklara ve ailelerine sahip çıkılıyor, yiyecek giyecek toplanarak mahalle adına ziyarete gidiyordu. Mahallede yeni yeni türeyen ve dışarıdan sokulan hırsızlara, tek tük de olsa serserilik yapan, hap ve tiner kullananlara yönelik adımlar atılıyordu. Kısacası mahallenin daha iyi olması, insanların kendi kültürünü daha iyi yaşayabilmesi için emek harcanıyordu.

Bu dönemde, hayatında hiç sinema tiyatro görmemiş kadınlar, yaşlı insanlar, çoluk çocuk otobüsler ayarlanarak Taksim'de, Nişantaşı-Teşvikiye'de oynanan oyunlara götürülüyor, mahalle piknikleri ile ortaklaşa sofralar kuruluyor, paylaşımlar çoğaltılıyordu.

Ortaya konan emek ve çaba mutlak karşılığını buluyor, halkta olumlu etkilenmeler ve güven yaratılıyordu.

Öncesinde, çekindiği, paylaşmayı doğru görmediği şeyleri örgütlülüğe açarak çözüm isteyen insanların sayısı gün be gün artıyordu. Aile sorunu olarak ortaya çıkan konular, kendi kültürüne yabancılaşan çocukların durumları, herhangi bir konuda ihtiyaç duyulan şeyler gibi pek çok sorun, daha rahat paylaşılarak birlikte çözümler sağlanıyordu.

Denilebilir ki; Halk Meclisi Girişimi süreci, halkın en geniş kesimi ile daha yoğun ilişkilerin sağlandığı, içinde yer alan insanların niteliğiyle daha geniş kesimlerin harekete geçtiği bir süreci ifade ediyordu. Ki Meclis çalışmalarının içinde yer alan, önderlik eden, politikalarında söz sahibi olan örgütlülük, aynı zamanda kendi faaliyetlerini de yürütüyor, askeri siyasi gelişmeleri büyütüyordu.

KAYIP VE KATLIAMLAR VE SİBEL YALÇIN DİRENİŞİ...

*“vay kanlı da kanlı cellat elleri
cellat ellerinde halkın gülleri”*

Mahalle özgünlüğünde yürütülen örgütlenme faaliyetleri gibi devrim mücadelesinin diğer alanlarında da savaş yürütülüyordu.

“500 İnsanımız Nerede? Kayıpları İstiyoruz.” çağrısıyla yürütülen yeni bir kampanya ile Nurtepe-Çayan ve Güzeltepe’den tutsaklar veriliyordu.

9 Haziran 1995 günü İstanbul DYP il binasını koruyan polislere yönelik yapılan eylem ve cezalandırmayla bu sürecin adalet boyutu da devreye sokuluyordu. Eylem sonrası çıkan çatışmada komutan Sibel YALÇIN, diğer ekip savaşçılarını bölgeden çıkarmak amacıyla çatışarak Okmeydanı’nda bir destan yazıyordu. Teslim ol, çağrılarına “Asıl siz teslim olun!”, “Siz bizim teslim olduğumuzu nerde gördünüz?” diyen Sibel’in şehit düşmesinin ardından yeni bir irade savaşı yaşanıyordu.

“Daha on sekizinde, ömrünün baharında. Ölüm daha çok uzak yaşına. Umut onunla, sevinç onunla, gelecek onunla. Yükselsin diye erdemin bayrağı semalarımızda, on sekizinde, ömrünün baharında, yüreğine doldurup umudu, düştü hasretinin ardına... Erken büyüyor çocuklarımız. On altı yaşında direnişçi, on sekizinde bir kahraman. Öyle bilge, öyle insan. Gözlerinde gökyüzünün yedi rengi...”

“Uyanıyor bir haziran sabahında İstanbul. Uyanıyor Gazi, uyanıyor Armutlu. Okmeydanı uyanıyor. Gün dönüyor, varoşlardan akıyor hayat. Taze bir bahar havası sokaklarda. Uyanıyor İstanbul, gencecik bir kızın, Sibel’in zafer sloganlarıyla. Bu haykırış, bu slogan, bu ses... Tanıyor bu sesi insanlık. Binlerce yıl öncesinden, Anadolu köylerinden tanıyor. Baba İshak’tan, Demirci Kawa’dan, Köroğlu’ndan, Bedrettin’den tanıyor. Pir Sultan’ın sesi bu, yüzyıllar öncesinden bugüne uzanan... Bir ana nasıl korursa yavrularını kötülüklerden, bir güvercin nasıl çırpırırsa yavruları için; öyle koruyor yoldaşlarını. Onun maya-

sında vefa var, özveri var. Tereddütsüz kendini feda etmek var yolunu gözleyenlere. O, feda kuşağının evladı. Kaç gez geçti de ateş çemberinden, kaç kez sındı da yüreğini kavgada, öyle aldı bu yükü omuzlarına. Geri çekiliyor vuruşa vuruşa, gecekondu sıralanmış yolu boyunca. Çiçekleniyor sokaklar, o vuruştukça. Gözler aralamış perdeleri. 'Gir içeri' diyor gözler, 'burası siper, burası vatan sana.'

"Sırtından sıvazlıyorlar Sibel'i, gözlerimizden bir damla yaş olup akanlar. Dört mevsime, yedi iklim sorduklarımız. Canımızdan çok sevdiklerimiz. Kulağına eğiliyorlar ve 'sor bunların hesabını' diyorlar. 'Bir vakit orman kuytuluklarına atılmanın, dipsiz kuyulara salınmanın, ahlaksızlıkların, namussuzlukların... Sor bunların hesabını... Makineye kaptırılan kol için sor, üzerine kurşun yağın bedenler için sor.' Güç veriyorlar, damarlarına taze kan oluyorlar akacaklarını bile bile... 'Asıl siz teslim olun!'

"Biz hiç teslim olmadık ki! Pir Sultan, teslim olmadı ki Hızır Paşa'ya! Mahir, teslim olmadı ki! Bedrettin bir kez bile el pençe divan durmadı ki! Seyit Rıza darağacında kendi çekti ya ipini! Çiftelavuzlar'da, Bağcılar'da nazlı nazlı dalgalanan bayrağımız, Sabolarımız, Sinanlarımız, Niyazilerimiz hiç teslim olmadı ki! Yazmaz tarih kitapları baş eğdiğimiz zulmün önünde. Ölüme; yârine hasret bir sevdalı gibi sarılıp öylece ölürüz de baş eğmeyiz yine de zulmün önünde...

"Ey evladını yitirmiş analar! Ey şafak söktüğünde yolla dizilip, gecekondu sokaklarında çamura, toza bulanalar. Alnından akan terle toprağı işleyenler. Bir dilim ekmek için, gün doğumuyla gün batımını kör, karanlık mahzenlerde yitirenler. Ey işçiler! Gökkuşağının renkleriymiş-çesine tamamlayanlar birbirlerini. Anadolu'ya can katanlar, halklarımız...

Öpün, koklayın hasretle. Vatan diye kucaklayın şimdi o gülün fotoğrafı... Sibel'i..."

Grup Yorum

Aldığı yenilgi sonucu cenazeyi teslim etmek istemeyen oligarşi, işgal ve korsan eylemlerle Yenibosna'da Sibel'in evi önünde toplanıp cenazeyi alma kararlılığını gösteren ve adım adım ülke geneline yayılan tepkiler sonucu cenazeyi aileye teslim etmek zorunda kaldı. Alibeyköy Cemevi'nde binlerce kişinin katıldığı cenaze töreni sırasında Sibel'in kaldığı evi ihbar eden kişinin cezalandırıldığı haberiyle Sibel'e karşı son görev de yerine getiriliyordu.

Mahalleden yürüyerek Alibeyköy Cemevi'ne giden, Sibel'in cenazesinin alınma sürecinin her aşaması içinde olan insanlar, kayıp ve katliamlar için süren kampanyanın yeni görevleriyle de yola devam ediyordu.

TUTSAKLIK MÜCADELENİN GEREĞİYDİ...

Temmuz '96'da, İstanbul Taksim'de bulunan Yeni Demokrasi Hareketi Parti Binası işgal edildi. Kayıp ve katliamların akıbetini soran eylemcilerin işgal eylemi canlı yayınlarla halka ulaştı. Eylemciler, parti yetkililerinin onayı olmamasına rağmen, il başkanı içeride bulunduğu halde operasyon yaparak, içeride bulunanlara vahşice saldıran polis tarafından camlardan atılıyor, işkencehanelere götürülüyordu.

Nurtepe-Çayan'da toplanan aileler evlatlarına sahip çıkmak için otobüslerle gözaltıların götürüldüğü Beyoğlu Karakolu'nun yolunu tutuyordu.

İşgal eyleminin ardından aynı şekilde kayıp ve katliamların akıbetini sormak, Yeni Demokrasi Hareketi Parti Binası işgalinde yaşanan vahşeti protesto etmek için İstanbul Galata Kulesi işgal edilerek Türkçe ve İngilizce pankartlar asılıyordu.

An be an, canlı yayınla halka ulaşan taleplerin dillendirildiği işgal eylemi mahallede bulunanlar için ayrı bir gurur kaynağı oldu. Yeni işgal ve yeni gözaltılarla birlikte yeni aileler de bir araya gelerek Beyoğlu Karakolu'nun yolunu tutuyor, evlatlarına sahip çıkıyordu.

Gözaltına alınan herkes tutuklanıyordu. Onlar için yeni direniş mekânı Bayrampaşa Hapishanesi idi.

Tutsaklıklara yabancı olmayan mahalle halkı, işgallerde tutuklanan evlatlarına, kardeşlerine ve arkadaşlarına sahip çıkmak için ihtiyaç kampanyaları örgütüyorlardı. Ki bu dönem oligarşinin hapishaneler politikasının değiştiği, saldırı ve teslim alma politikasını açık katliama dönüştürdüğü günlerdi.

BUCA KATLIAMI VE DİRENİŞİ...

*"Eylül zamanı çatlamış tohum
yangını dalından taşmış kızıl güllerin
seslerini bırakıp barikatlara
çığlık olup saplandılar suskunluğa*

*“Üç yürekle doğrulduk özgürlüklere
yıldız yıldız umudu yazdık göklere*

*“duvar boylarına sıralanmışlar
türkünün sıcağına toplanmış ısınırlar
göz kapaklarına dek sokulan ölüm
teslim alamadı sevdalarını”*

Grup Yorum-Savaş EZGİ

21 Eylül 1995 günü, İzmir Buca Hapishanesi'nde yapılan katliam operasyonu bu sürecin en çıplak gerçeğinin ifadesiydi. Katliamda Yusuf BAĞ, Turan KILIÇ, Uğur SARIASLAN şehit düşmüştü.

İçeride açlık grevleri örgütleniyor, dışarıda destek açlık grevleriyle hapishaneler sorunu gündeme taşıyor, halkın adalet namlularının işletilmesiyle Buca'nın, katliamların hesabı soruluyordu.

43 gün süren Açlık Grevi eylemi zaferle sonuçlandığında, tarihler 7 Kasım'ı gösteriyordu. Aynı günlerde Nurtepe-Çayan'a yönelik gerçekleştirilen kapsamlı bir operasyonla onlarca kişi gözaltına alınıp Vatan işkencehanesine taşınıyor; evli barklı, çoluk çocuk sahibi insanlar da dâhil pek çok kişi tutuklanıp aynı şekilde hapishaneye gönderiliyordu.

Tutsak düşenlerle birlikte aranan kişilerden de yeni tutsaklıklar yaşıyor, mahallede estirilen terörle hemen herkes etki altında tutulmaya çalışılıyordu. Ancak yaratılan örgütlülük sayesinde mahallede boşluk yaşanmıyor, Aşurların iradi çabasıyla mücadele kesintisiz yürütülüyordu. Mahallede yazılamalar yapılıyor, pankartlar asılıyor, örgütlenmenin var olduğu gösteriliyordu.

ÜMRANIYE KATLIAMI VE DİRENİŞİ...

"yaramı sarma, yaram derindir. Ümraniye'nin orta yerinde, çiçekler öldü ellerimde..."

"Ümraniye'nin sızısı, inceden inceye birikiyordu... Yangından kopmuş bir közdü İlginç. Betonda al bir alev; rüzgârın söndüremediği..."

"Yaramı sarma! Çekilmesi gereken sancı, firesiz damla damla çekilmiştir... Artık sabır, acıya usta bir volkandır Ümraniye'de..."

"Ümraniye Mahpusu'nda dört can; insanın en güzel yanıydı. Ve onlar, yarına gidenlerin soluğuna katıldı.

*“Ey İstanbul bu kaçınıcı yığittir
sevdanın yolunu zafer eyleyen*

*mahpuslardan taşan gökyüzüyüz biz
teslim olmaz özgür tutsaklarız biz*

*“özgürlüğün bedelini biliriz
kurtuluşun yolunda düşeniz biz
zulumün zindanlarına hiç sığmayan
inanç yüklü mavi gökyüzüyüz biz
zulumün zindanlarına hiç sığmayan
teslim olmaz özgür tutsaklarız biz
Mecit Rıza Orhan Gültekiniz biz”*

Grup Yorum-Savaş EZGİ

Yeni yıla direnişlerle giren Umut'un sıra neferleri, 4 Ocak 1996 günü Ümraniye Hapishanesi'nde yapılan katliam operasyonuyla sarsılıyor, öfkeyle sokaklara dökülüyordu.

Oligarşinin Özgür Tutsaklar'ı yola getirmek için düzenlediği saldırı direnişle karşılanıyor, onlarca yaralı ve dört şehit pahasına püskürtülüyordu. Direniş geleneğine yeni bir halka eklenmişti. Katledilen Abdülmecit Seçkin, Rıza Boybaş, Gültekin Beyhan ve Orhan Özen'in cenazeleri kaldırılırken Evrensel Gazetesi'nden Metin Göktepe de gözaltına alınıp katledildi.

Çayan üzerinden geçen otoban molotoflarla kesilerek, tutsaklara sahip çıkmanın, katillerden hesap sormanın en hızlı biçimi hayata geçiriliyordu.

Misilleme için halkın adaleti burjuvazinin tepesine bindi. Halkın yükselen öfkesi, gökdelenleri sarıyor, halkın adalet namluları Sabancı Center'de patlıyordu.

“Gecekondulardan gelip gırtlığımızı kesecekler.” korkusunu dile getiren burjuvazi sınıf savaşı gerçeğini bu kadar yalın ifade ediyordu.

Gecekonduarda yaşayan, ezilen sömürülen insanların alın teriyle o gökdelenleri diken, en yüksek noktasında viskileri yuvarlayıp her türlü ahlaksızlığı yaparken, hemen yanı başlarındaki Armutlu'da insanlar gecekondu savaşı veriyordu. Nurtepe-Çayan'a, gökdelenlerden kuş bakışı bakanların bekçi köpekleri, eylem sonrası saldırı için Nurtepe'de de evleri basıyor, insanları gözaltına alıyor, tutsak edip hapishanelere gönderiyordu. Tutsaklık nasıl ki mücadele gerçeğini ifade ediyorsa, tutsaklıkta direnmek de ayrı bir gerçeği ifade ediyordu.

'96 1 Mayıs'ı Kadıköy'de kutlanıyor, 30 bin kişilik kortejiyle bir kez daha Cephe, alana damgasını vuruyordu.

“Gecekondulardan gelecekler...”, korkusunun karabasana döndüğü

1 Mayıs'ta yine kan dökülüyordu. Mitingin başında kitleye ateş açan polis, Dursun ODABAŞ, Hasan ALBAYRAK ve Yalçın LEVENT'i katle diyordu.

Katliamı yok sayan, görmezden gelen sendikaların, legal partiler ve reformistlerin aksine, Umut'un sıra neferleri taşlarla, bedenleriyle bari katlar oluşturuyor, direnerek saldırıyı püskürtüyor, ateş çemberi altında alana girip 1 Mayıs'ı kutluyordu.

Kısa bir süre önce Adalet Bakanlığı koltuğuna oturan katliamcı Mehmet Ağar, 1 Mayıs'ın hemen ertesinde Hücre Tipi Hapishaneler'i hayata geçiren genelgeleri ilan ederek yeni bir savaş başlatıyordu.

1 Mayıs sürecinde tutuklananlar, işkencelerle Eskişehir tabutluğuna taşınıp ayrı ayrı hücrelerde teslim alınmaya çalışılıyordu.

1996 ÖLÜM ORUCU DİRENİŞİ...

"Boran bir yaban kuştur. Gökyüzünün mavisine bata çıka bir maviş kuş. Konmaz hiçbir yere. Yuvasından bozkırlara koşan sulardan yuvasına. Çok zor yakalanır. Şahin bile tutamaz onu kanadından. Yabandır. Asidir ha, rengi kadar güzeldir.

"Güvercin sahipleri sevmez boranı. Giren evcil sürüsüne. Peşine mutlaka takılan olur. Bazen sürü bile düşer ardına. Ya vurulur ya da yaralıyken yakalanır. Diğer kuşlarla aynı kafese kapatılır. Hiçbir evcil kuşu yaklaştırmaz kendine.

"Hele bir de güvercin besleyenler evcilleştirmek için kanadının tüyle-rini çekti mi, vay vay yemez artık yemini. Ya açlıktan ölür ya da kafe-sin demirine kendini vura vura öldürür.

"Sesi çığıktır artık, turna indirir. Ya gökyüzüdür ya ölümdür boran. Boranlar kalktı mahpushanelerden. Şehre sokulmamış evlerden. Dö-kerek renklerini şehirlerin ufkuna, gittiler dağların doruklarına."

Savaş EZGİ

Hücre politikasını bozmak, Eskişehir Tabutluğu'nu kapattırmak için, 20 Mayıs günü tüm hapishanelerde başlayan Süresiz Açlık Grevi eylemi, Ölüm Orucuna dönüşerek sürüyor ve 12 şehit pahasına 3 Temmuz 1996 günü zafere erişiyordu. A. Berdan KERİMGİLLER, İlginç ÖZKESKİN, Aygün UĞUR, A.İdil ERKMEN, Müjdat YANAT, Yemliha KAYA, Tahsin YILMAZ, Osman AKGÜN, Hüseyin DEMİRCİOĞLU, Hayati CAN, Hicabi KÜÇÜK ve Ali AYATA direnişin şehitleriydi. Ortak

sürdürülen direnişte Parti-Cephe, dünyanın ilk kadın ölüm orucu şehidi de dâhil beş şehit veriyordu.

69 gün süren eylemin her aşamasında yer alan; açlık grevleri, gözaltılar, işkenceler yaşayan, Ankara yollarına düşenler içinde Nurtepe-Çayan'ın emektarları, aileleri, halkı da bulunuyordu.

Zaferin ilanıyla, topladıkları yiyecekleri kalabalık bir şekilde hapishanelere götürülenler sıcaklığına o duyguyu en yoğun haliyle yaşıyordu.

Direnişte şehit düşenleri ziyaret kabinlerinden tanıyanlar da vardı, mücadele içerisinde birlikte faaliyet yürütenler de.

Ayçe İdil'i Ortaköy Kültür Merkezi'nden, mahalle ziyaretinden; Yemliha KAYA'yı Halkın Gücü Gazetesi'nden, pikniklerden çok fazla kişi tanıyordu. Herkes bir anısını paylaşıyordu. Müjdat YANAT'ı bilenlerden dinliyor, Altan Berdan KERİMGİLLER'in 30 Mart günü kabinlerde okuduğu "Bir Mermi de Benden" şiiri kulaklarda yankılanıyor, İlginç ÖZKESKİN'in önce sessiz sonra ağız dolusu kahkahasının coşkunu daha derinden yaşıyordu.

Mahallenin tutsaklarının bulunması bir yana, '96 Ölüm Orucu süreci pek çok insanda ciddi değişim ve dönüşümler de sağlıyordu. Hapishanelere olan bağları güçleniyor, tutsaklara sahip çıkma bilincini büyütüyordu. Zafer ve kazanımlarla birlikte daha yoğun ve kitlesel ziyaretler gerçekleştiriliyor, ziyaret kabinleri her türlü sohbetin merkezi haline geliyordu.

SUSURLUK SÜRECİ...

Mahallelerde direniş ve özel etkinlik sürecinde bir araya gelen halkın en geniş kesimi Susurluk'ta açığa çıkan pislikle birlikte her akşam so-kağa çıkıyor, meşalelerle yürüyüşe geçiyordu. "Pisliği Devrim Temizler.", "Susurluk Devlettir, Susurluktan Hesap Soralım." çağrısı ile ışıklarını 1 dakika kapatan halk, Cephe öncülüğünde en kitlesel eylemlerini hayata geçiriyordu.

Susurluk'ta yaşanan kazada kamyonu çarpan kontrgerilla gerçeğiydi. Devrimcilerin o güne kadar söylediklerinin açık seçik ortaya dö-külmesi, ispatlanmasındı.

Başbakan Erbakan, eylemleri "Gulu gulu dansı" olarak değerlendiriyor, Susurluğa "Fasa fiso" diyordu. Ortağı Tansu ÇİLLER "Devlet için kurşun atanı da, yiyeni de" şerefli ilan ediyordu. Ki onların "şeref"ten anladığı vatan hainliği, halk düşmanlığı, katliamcılık, işkencecilik, uyuşturucu, kumar vb. her türlü ahlaksızlıktı.

Nurtepe-Çayan'dan Güzeltepe'ye yürüyen, sokakları sloganlarla ileten halk ise tüm mahalle ve sokaklarda olduğu gibi kontrgerilla devletinden hesap sorulacağını haykırıyordu. Aylarca süren eylemler, yıllardır devrimcilerin söylediklerinin herkes tarafından görülmesini de sağladı. '97 1 Mayıs'ına "Susurluk'tan Hesap Soralım!" talebiyle giriliyor, Susurluk gerçeğinin unutturulmasının önünde duruluyordu.

Oligarşi ise, bu hesap sormayı engellemek için, her süreçte başvurduğu yöntemi hayata geçiriyor "1 Mayıs'ta kan dökülecek.", "Olaylar çıkacak.", "Marjinal gruplar ortalığı karıştıracak." yalanlarıyla ortamı provoke ediyordu.

1 Mayıs'larda kan döken kendileriydi, yine dökebilirlerdi. Kadıköy'de ortaya konan iradenin ve kitleselliğin gücü karşısında alanı kapatıp daha az sayıda insanın kullanabileceği Abide-i Hürriyet Meydanı'nı açıyorlardı. Bu da yetmiyor, MGK sendikacılarını da devreye sokarak alanı devrimcilere kapatma, güvenlik barikatı ile kitleyi bölme yoluna gidiyorlardı.

Haklar ve Özgürlükler Platformu tüm engellemelere rağmen 40 bine yaklaşan kitlesiyle alana girmeyerek HADEP ve ÖDP ile birlikte arama noktasından geriye dönüyor, meşru bir miting düzenliyordu.

Alanı devrimcilere kapatan MGK sendikacılarıyla kol kola hareket eden oligarşi, beklemediği bu tavır karşısında çaresizliğe düşüyor, alanın girişine yığıldığı panzerleri, barikatları, özel timleri, Çevik Kuvvetleriyle öylece kalakalıyordu.

Yaşadığı acizliği hazmedemeyen polis, meşru mitingin coşkusuyla tamamlanıp kitlenin dağılmasıyla birlikte, azgınca kitleye saldırıyordu. Saldırı karşısında taşla, sopayla, slogan ve sıkılı yumrularıyla direnen kitle ise çatışa çatışa geri çekiliyordu.

3 yıl aradan sonra bir kez daha sabahın bir vakti Abide-i Hürriyet'e gitmek için yollara çıkan Nurtepe-Çayan halkı çatışma süreci ve sonrasında birbirini kontrol ederek eksiksiz mahalleye dönmenin coşkunluğunu yaşıyordu.

HALK MECLİSLERİ...

Gazi Ayaklanması sonrası girişim olarak başlayan Halk Meclisi örgütlenmesi '97 yılından itibaren yeniden kuruluyordu.

Nurtepe-Çayan'da kurulan, gözaltılar, tutsaklıklar ve yaşanan operasyonlarla kesintiye uğrayan Halk Meclisleri, elde edilen deneyimlerle bir kez daha hayat bulurken aynı zamanda örgütlenmelerin merkezileşmesi de sağlanıyordu. Artık Meclisler mahallelerle sınırlı kalmıyor,

BÜTÜN YOKSUL MAHALLELER BİZİM OLACAK

İşçi Meclisleri, Öğrenci Meclisleri, Bergama köylülerinin 17 köy olarak hayata geçirdiği “Köy Meclisleri” gibi pek çok alanda örgütlenmelerini sağlıyordu.

Çayan, önceki deneyimleriyle birlikte harekete geçerken mücadelesinin seyrine göre pek çok kampanya içinde yerini alıyordu.

Halk, bir kez daha kendi kendini yönetmeye başlarken, uğradığı zararları en aza indirme, daha yaşanabilir bir mahalle kurma savaşını da veriyordu. Bunun için herkesin katılımının esas olduğu, pratik kazanımlarıyla sonuçların elde edildiği örnekler yaratılmalıydı.

Çevre düzenlemesi, sokak ve caddelerin ağaçlandırma çalışması, çöplerin düzenli toplanması, oyun alanlarının sağlanması, sağlık taraması yapılması, yardımlaşma ve dayanışmanın büyütülmesi, kültürel faaliyetler, futbol turnuvaları düzenleyerek genç, yaşlı herkesin zamanı daha doğru değerlendirmesi gibi pek çok faaliyet Halk Meclisleri'nin kapsamı içine giriyordu.

Tutsakları sahiplenme, yiyecek giyecek kampanyaları örgütleme, Trabzon'a kaçırılan Gazi Davası için eylemler örgütleyip mahkemeye katılım; mahallede sınırlı olsa da kumar oynatan yerlere, birahanelere yönelik uyarı ve teşhir faaliyetleri sürdürme, sokaklarda tiner-bali çeken, hırsızlık yapan, fuhuş yaptıran, uyuşturucu satanlara yönelik farklı eylemler bu sürecin başlıca eylem biçimleri oluyordu.

Halk Meclisleri örgütlenmesinin somut bir karşılığı ise Ortaköy Kültür Merkezi'nde düzenlenen yıldönümü etkinliğiydi. Yediden yetmişe herkesin emek harcadığı, tiyatrodan halk oyunlarına, müzik grubundan şiirlere kadar geniş bir programın hayata geçirildiği bu etkinlik mahallenin ayrı bir gurur kaynağı olarak tarihe geçiyordu.

Kaydedilen kaset Özgür Tutsaklar'a da gönderiliyor, fiziken yan yana olunmasa da yürekten bir arada olunduğu mesajı veriliyordu.

Yozlaşmanın, çürümenin, bencilliğin alabildiğine çoğaldığı, merkezi yerleri sarıp sarmaladığı, mahalleleri kuşatmaya başladığı günlerde yoksul mahalleler kendi kültürünü korumayı böyle sağlıyordu. Aksi takdirde bozulma ve çürümenin yayılması kaçınılmazdı.

Sevginin, saygının zedelendiği, büyüğün küçüğün bilinmediği, giyim kuşamların oturup kalkmaların, kullanılan dilin üslubun, aile ve çevre ilişkilerinin değiştiği “Komşusu açken tok yatan bizden değildir.” sözünün bir anlam ifade etmediği günlerde devrimciler, onların örgütlenmeleri, Anadolu insanına has olan değer ve gelenekleri yaşatmaya, o soylu kültürü taşımaya devam ediyordu.

İnsanlar, devrimcileri gördükçe kendini yeniden güçlü hissediyordu. Yaşlılar, “Küçüklerin saygısı kalmadı.” düşüncesini onlara baktıkça

söküp atıyordu. Bayramların seyranların, düğün derneklerin özlem duydukları o eski günlerdeki gibi yaşatıldığına tanık oldukça seviniyorlardı.

Her şey bir kez daha iç içe yaşıyordu. Mahalle içinde kendi kabuğuna çekilenler, iş gücüyle uğraşan ya da boş boş gezip ömür tüketenler, birbirinden uzaklaşanlar olduğu gibi; halk örgütlenmeleri içinde sevgiyi, saygıyı, çıkarsız kalabilmeyi, her şeyin para pul olmadığını, ilişkilerde faydacılığa yer bırakılmadığını gösterenler de vardı. Hem de bunlar uzakta değil hemen yanı başlarında yaşıyordu.

Metinler böyle bir süreç sonrasında öne atılıyordu. Yabancıları değil, leri o süreçlere ve yaşananlara. Ancak mücadele ateşi bazen çocuk yaşta bazen de yetmişinde düşebiliyordu yüreklerle. Sonrası “Suya düşen bir karanfil” misali akıyordu...

BİR KEZ DAHA DEĞİŞİM VE YAŞAM...

Kapitalist oligarşik düzen, pek çok alanda yeniliklere giderek, tüketimi pompalayarak kendi kültürünü, bencilliğini, bananeciliğini hâkim kılmaya çalışıyordu.

‘93’te tek tük bulunan kocaman, mobil ya da cep telefonları, birkaç yıl sonra mahallelere ulaşıyor, sürekli yenilenen fonksiyonlarıyla bir öncekilerin atılıp yenilerin alınması sağlanıyordu. Renksiz televizyonlar önce renkliye dönüyor, özel kanalların sayısı artıyor, ekranlar büyüyor, uzaktan kumandalarla daha işlevli oluyor, plazmalar ortaya çıkıyor, ev ve çatı antenlerinin yerini uydu antenleri alıyor, şifreli kanallarla farklılıklar yaratılıyordu. Bilgisayarlar, başında beklenen kağıt gibi işlem yapan aletler olmaktan çıkartılıp hızları biçimleri değişiyor, internet ortaya çıkıp internet kafelerle yaygın kullanıma açılıyordu. Videolarda, müzik setlerinde kaset dönemi yavaş yavaş kapanıp CD’ler devreye sokuluyor, bitmeyen yeniliklerle tüketim kültürü canlı tutuluyor, kalıcılaştırılıyordu.

İletişim, yenilik ya da başkasından geri kalmama adına insanlar birbirinden kopuyor, yüz yüze konuşup paylaşmak, bir arada bulunmak yerine cep telefonlarından gönderilen kısa mesajlar ve internet üzeri yazışmalarla kendi aralarına setler örmeye başlıyordu. Buna direnen, kendi kültürüne sahip çıkmaya çalışanlar ise yalnızlaştığını, dışlandığını hissediyor, zamanla ağır basan tarafa yönelerek hayatına devam ediyordu.

Okullarda sürdürülen ezberci eğitim, düşünmeyi, soru sormayı, fikir yürütmeyi, doğru bilgi edinmeyi ortadan kaldırdığı gibi, dershaneler yaratılarak yeni bir rant kapısı açılıyordu. Parasız olması gereken eği-

tim, aynı yıllarda farklı gerekçelerle paralı hale getiriliyor, üniversiteye gidecek olanların sınavı kazanabilmesi için mutlak dershanelere gitmesi zorunlu hale getiriliyordu. Gidilemediğinde okulda verilen eğitim bir işe yaramıyordu. Sınav soru biçimleri, ele alınan konular dershanelerin çalışma müfredatına göre yürütülüyordu. Ahlaksız, soyguncu kapitalizm kar için sömürmeye devam ediyordu.

Sonra, güvenlik adına merkezi yerlere kurulan kamera sistemleri yaygınlaştırılıyor, çeşitli alarm sistemleriyle herkesin kendi güvenliğini alması isteniyordu. “Özel hayata müdahaledir.” tepkileri ortaya çıktı. Şimdi, güvenlik hiçe sayıldığında yeni politikalar devreye sokuluyordu. Bir anda kapkaççılar, hırsızlar ortaya çıkıyor, ekranlarda kamera olan yerlerde suçluların nasıl yakalandığı haberleri yapılıyor, alarm sistemi olanların kendi güvenliğini sağladığı, diğerlerinin engel olamadığı değişik örneklerle biktırırıcısına anlatılıyor.

Akşam haberlerini izleyenler haliyle etkileniyor, güvenlik kaygısıyla kameraların yaygınlaşmasına fazla ses çıkarmıyor, ne olur ne olmaz diye kendi can ve mal güvenliğini sağlamaya çalışıyor. Zamanla, merkezi yerlere kurulan kameralar, mahallelere, caddelere, sokaklara, toplu taşıma alanlarına, ev ve iş yerlerine kadar yaygınlaştı.

Elbette bu da sömürünün bir parçası olduğu gibi, korku toplumu yaratarak insanları baskı altında tutmayı, birbirinden ayırmayı da amaçlıyordu. Herkes sadece kendinden sorumlu olacaktı. Yaşamın her anında denetim altında olduğu hissettirilecekti. Neyin suç olduğu, nelerden uzak durulması gerektiği böylece öğrenilecek, ses edilmeyecekti. Ki bu yıllar, uyuşturucunun en yaygın kullanıldığı, şeker niyetine hapların ilkokul çağındaki çocuklara dağıtımın başladığı günlerdir. Bu işi yapanlar suçlu görülmek bir yana açıkça teşvik ediliyordu. Dönem dönem yapılan gözaltı operasyonlarıyla denetim dışına çıkan ya da kısa bir süre içeride kalacak kişiler toplanıyor, böylece suçlularla mücadele edildiği havası yaratılıyor. Diğer yandan serserilik, mafyacılık özendiriliyor, diziler ve haberlerle içi boş kişilikler, karakterler yaratılmaya çalışılıyor.

Ahlaksızlık, fuhuş uyuşturucu, kapkaççılık, hırsızlık, serserilik, mafyacılık, kumar gibi tüm olumsuz özelliklerin para ve itibarla birlikte iyi bir yaşam getirdiği açıktan veya gizliden öne çıkarılırken, hakkını alamadığı halde emeğiyle çalışan, üretenler enayi yerine konulabiliyordu. Bu iki yaşam tarzında zayıf ve zaaf olan, tüketimi esas alanlar yoldan çıkıyor, düzenin çarkları arasında ezilmekle kalmıyor, kanserli bir hücre gibi her yere yayılmaya başlayabiliyordu. Yayılmadıkları tek yer devrimcilerin olduğu, halkın örgütlülüğünün sağlandığı mahalleler

oluyordu.

Çoğu insan bunun farkında bile olamıyordu. Kendi değerlerini koruyabildiğini düşünüyordu. Ancak eski ve yeni yaşam diye kıyaslama yapıldığında eskiye olan özlemlerin yoğunluğu ve serzenişler bozulanların, tüketilen değerlerin de acı bir gerçeği oluyordu.

Düzen bir politikayı hayata geçireceğinde önce o alandaki güçlere bakıyordu. Halkın içinde bulunduğu durumu gözlüyor, nereye kadar birlikte hareket edildiğini öğrenmeye çalışıyordu. Bunun için özel bir çabadan öte pratik birkaç girişim yeterli olabiliyordu. Gündüz vakti girilen bir evde eşyalar alınıp götürüldüğü halde komşular, o sokakta bulunanlar bihaber oluyorsa; okul önlerinde serserilik yapanlara, uyuşturucu satanlara tepkisiz kalınıyorsa; gelişigüzel mahalle baskınlarında, üst baş aramalarında, kimlik kontrollerinde sessiz kalınıyorsa, bunlar bir ölçü olarak değerlendiriliyordu. Bazen yoğun şekilde, bazen seyrek biçimde halkı teslim alma ve çürütmenin araçları devreye sokuluyordu.

Dayanışma ruhu, birlikte hareket etme iradesi bulunmayan bir yerde halkı teslim alma saldırılarının biçimleri de değişebiliyordu.

Bu saldırıların önündeki en büyük engel elbette devrimcilerdi. Bu nedenle en çok saldırıya onlar maruz kalıyordu. Onlar olmasa çürütmede daha hızlı sonuç alınabileceği biliniyordu.

Devrimciler ise gücünü halktan alıyordu. Onlardan öğreniyor, eskiyen, çürüyen, gericileşenleri atıp karşısına yeni olanı koyup mücadelesini büyütüyordu. Sayısal olarak bazen az bazen çok olunuyordu. Politika ve eylemlerinde sert, keskin, kimine göre radikal sayılıyorlardı ama doğru olanı temsil ediyorlardı.

Doğruyu temsil etmek elbette sayıyla ölçülmüyordu. Genç olmak, deneyim taşımamak, devrimciliğe yeni adım atıyor olmak da mesele değildi. Asıl mesele gelişim ve dönüşüme inanmak, üstlenilen soylu görevin farkında olmaktı. Devrimcilik yapan için de böyleydi, uzaktan durup seyreden için de...

Güç, politikaların doğruluğundan geliyordu. Bazen birkaç kişi bunu üstleniyordu, bazen onlarcası. Kimi zaman yüzlerle anlam buluyordu, kimi zaman binlerle. Mücadele böyle yürütülüyordu. Kesintisizlik böyle sağlanıyordu. Doğru politikada ısrar, o politikada birleşilmesini sağlama çabası bu nedenle gösteriliyordu.

Birleşen, birlikte hareket eden bir gücün önünde hiçbir zorbalık başarı elde edemeyecekti. Gerçek olan da buydu.

‘98 ve 2000 1 Mayısları doğru politika ile yanlış olanın bir kez daha çarpıştığı yer olması açısından düşündürücüydü.

Abide-i Hürriyet Meydanı'nda yapılan 1 Mayıs'ta; sendika ağaları, reformistler, oligarşinin çıkarlarına göre hareket ediyor devrimcileri alana sokmuyordu. Yüzlerce insan gözaltına alınıyor, MGK sendikacılığı sonrasında alanlara çıkmak yerine salonlarda kutlama açıklaması yaparak 1 Mayıs'ı tasfiye etmeye soyunuyorlardı.

Her şeye rağmen yoksul gecekondu mahallerinden yola çıkanlar, doğru olanı hayata geçirerek 1 Mayıs'ları kutlamaya devam ediyordu.

17 AĞUSTOS DEPREMİ...

“Uykudaydı İstanbul, İzmit, Adapazarı, Bolu, Yalova
Uykudaydı Eskişehir, Ankara, Gölçük, Değirmendere, Düzce, Bursa
on yedisinde Ağustos'un, sonra on ikisinde Kasım'ın
dipten bir uğultu koptu, bir çığlık yükseldi topraktan
saniyelere sığdı on binlercesi ölümün
sonra çığlıklar ağıtlara, ağıtlar çığlıklara karıştı
ben buradayım, sesimi duyan var mı?

*“Geceydi uğultulu geceydi
binleri aldı gitti
gövdem toz toprak göçük altında
gövdem un ufak enkaz altında*

*“Acıya gömdüler güzel vatanımı
mezarımda adım yok
kaybettiler oy bedenimi
viranemde feryadım yok*

*“Bak göçük altında bizimkiler
hayat verecek bir el bekler
birlikte gülmeyi, birlikte sevmeyi
birlikte paylaşmayı
birlikte yürümeyi bilenler
kardeşlik duygularıyla koşup geldiler
birlikte çok gülemediler ama
birlikte öldüler
'ayrımız gayrımız yoktur' dediler
sildiler gözyaşlarını birbirlerinin
yaralarına merhem oldular*

“Deprem olmuş yıkım olmuş of

yüreğim göçük altında
haykırıyorlar yetiş diyorlar
koşup gelenler dayan diyorlar

“Kazma ile kürek ile diş ile tırnak ile
dostça bir yürekle umutla arıyorlar
ben buradayım sesimi duyan var mı?

“Sesini duyan var
sesini duyanlar bizimkiler
bak yaşatmak için sana koşuyorlar
ak sakalına, çocuk yaşına bakmadan
tınaklarıyla kazıyorlar enkazı
betonu tınaklarıyla deliyorlar
çıkarsız hesapsız
yüreğlerinin susturamadığı sesini
elleri gibi kavuşturuyorlar birbirine

“Gömülmesek de toprağa birlikte
acıya gömüldük hep birlikte
Gülcan Bebe, Ayşe Teyze, Mehmet Amca, Fatma Abla
içeride kaldı anam, içeride kaldı babam
bir tane de değil ki hangi birine yanam
ben buradayım sesimi duyan var mı?”

Grup Yorum

17 Ağustos depremi pek çok şeyi yerinden sarsıyordu. Enkaz altında kalan insanlar “Sesimi duyan var mı?” çığlıkları ile yardım beklerken, oligarşi onlara yardım eli uzatmadığı gibi, yardıma gidenleri de engelliyordu. Yardıma koşanlar elbette devrimcilerdi. Her bölgede olduğu gibi Nurtepe Çayan’dan yola çıkanlar da vardı. Haklar ve Özgürlükler Platformu öncülüğünde giysi, yiyecek, ilaç vb. temel ihtiyaçlar toplanıyor, halkın yaraları sarılmaya çalışılıyordu...

ULUCANLAR KATLİAMI...

*“mapusun içinde sabahın üçünde
gözlerinde yangınlar vardı
üç duvar bir kapıya sığmayan umutlardı
Ankara'nın kalbinde patlayacak volkandı*

*“geldiler can almaya tükendiler vurdukça
korktular kıydıkça çoğalan hayatlardan*

*“gecenin içinde sabahın üçünde
Ankara'yı ateşler sardı (yüreğime kurşunlar yağdı)
toprağın uykudan uyandığı bir andı
gidenlerin ardından soluksuz bir sabahtı
sesleri soluğuydu doruğuydu kavganın
yaşamın onuruydu muştusuydu yarının*

*“düştüler birer birer dillerinde yeminler
direnerek ölümü yeneceğiz dediler”*

Grup Yorum

Depremın yaralarının sarılmasını bekleyen insanlar varken, tüm dünyanın gözleri Türkiye'deyken, oligarşi Ulucanlar Hapishanesi'ndeki devrimci tutsaklara vahşice saldırarak işkenceler yapıyor, vücutlarını lime lime ediyor, hızarla bedenlerini kesip 10 devrimciyi katlediyordu. Tarih yaprakları 26 Eylül 1999'u gösteriyordu. Başbakan Ecevit aynı gün efendisi ABD Başkanı Clinton'a giderken “IMF programını hayata geçirmek için hapishaneler sorununu çözmeliyiz.” açıklaması yapıyordu. Devrimcilere diz çöktürmek için gerçekleştirilen katliam karşısında “Biz yokuz binbaşım.” diyerek direnişten kaçan PKK tutsakları dışında tüm devrimci tutsaklar ortak hareket ederek örnek bir direniş sergilediler. Özgür tutsaklardan İsmet KAVAKLIOĞLU, Ahmet SAVRAN ve Aziz DÖNMEZ dışında Habip GÜL, Ümit ALTINTAŞ, Abuzer ÇAT, Mahir EMSALSİZ, Zafer KIRBIYIK, Önder GENÇASLAN ve Halil TÜRKER katledildi. Katliam aynı zamanda 19 Aralık katliamının provası ve devrimci tutsaklara gözdağıydı.

IMF ile hapishanelerin ne ilgisi var diyenler olabilir. Oysa her şey emperyalizmin ve işbirlikçilerinin çıkarları içindi. 12 Eylül cuntası öncesi ortaya konan 24 Ocak Kararları da bir ekonomi programıydı. Ve onun uygulanabilmesi için devrimcilerin yok edilmesi, hapishanelere doldurulması, halkın en geniş kesiminin bu şekilde teslim alınmasını

çeriyordu.

Nurtepe-Çayan'da katliamcı protesto gösterileri düzenleniyor, açıklamalarla katliam teşhir ediliyor, devrimci tutsakları sahiplenme çağrısıyla birlikte ziyaretlere gidiliyordu.

MİLENYUM ÇAĞI...

21. yüzyıla girilirken, her şey daha güzel olacak hayalleri kuranlar vardı. Öyle ya, yeni bir çağa giriliyordu, yeni umutlar yeşermeliydi.

Emperyalizm ise sınıfsal gerçeklikle bakıp "21. Yüzyıl ayaklanmalar çağı olacak." tespiti yapıyordu. Bunun anlamı yakıp yıkmak, katledip işgalleri yaygınlaştırmak, halkı bölüp parçalamakla kalmayıp tamamen teslim almaktı. Yani askeri, siyasi, ekonomik her alanda kapsamlı bir saldırı yaşatılacaktı.

Oligarşi, milenyuma IMF ile imzalanan yeni anlaşmalarla giriyordu. Halk daha yoksullaşıyor, yeni zenginler türetilip bankalar el değiştiriyor, böylece IMF programı dizginsizce uygulanmaya koyuluyordu. Aynı günlerde İçişleri, Sağlık ve Adalet Bakanlığı'nın ortaklaşa karara bağladığı "üçlü protokol" hayata geçiriliyordu. Bunun anlamı dışarıda devrimcilere ve halka yönelik saldırılar artarken içeride de devrimci tutsaklara yönelik kapsamlı bir saldırının başlayacağıydı.

"Üçlü Protokol"e göre açlık grevi veya Ölüm Orucu yapılması halinde zorla müdahale etme; savcılığın istemi halinde Jandarma dışında polisin de operasyonlara katılması, avukatların içeriye giriş çıkışta elle ince aramaya tabi tutulması, ziyarete giden ailelere yönelik yeni uygulamaların devreye sokulması gibi çok ciddi saldırı politikası devreye sokuluyordu.

2000 1 Mayıs'ı bu saldırılar altında Abide-i Hürriyet Meydanı'nda kutlanıyordu. Ancak yeni saldırı politikasının en ciddi sınanacağı 1 Mayıs alanı günler öncesinden kuşatmaya alınıyor; tehdit, baskı ve terörle yıldırma çabalarına giriliyor; alana 27 bin polis taşınarak açık bir işgal uygulanıyordu. Her zaman olduğu gibi bu saldırı ve kuşatma politikası da boşa çıkarıldı. Engellemelere rağmen 1 Mayıs 35 bin kişiyle kutlanıyor, Cephe en kitlesel korteji oluşturunuyordu...

F TİPİ SÜRECİNDE MÜCADELE...

*“yine düştük yollara
yine uzun yollara
yine çıktık yollara
yine zorlu yollara
uzun ve zorlu ama onurlu
yattık ölüm orucuna*

*“bir mevsim boyunca aç kalacak
bir mevsim boyunca yürüyecek
açlığımız kadar onurlu
açlığımız kadar gururlu
açlığımız kadar dik başımız
açlığımız kadar*

*“inancı ve sevgiyi
halkımızı düşlerimizi
umut dolu beynimizi
tedarik ettik, bileyledik
onlarla beslenecek, direnecek
onlarla öleceğiz*

*“göçmen kuşlar giderken uzaklara
hoşça kalın diyecek bizlere
uğurlarken onları aç olacağız
döndüklerinde aç olacağız
belki az kalacak, belki hiç kalmayacak
kalırsak dik, ölürsek yiğit olacağız*

*“bir mevsim aç olacağız
her mevsim onurlu olmak için*

Fırat TAVUK (Büyük Ölüm Orucu Şehidi)

1 Mayıs'ın hemen ardından tartışılmaya başlanan F Tipi Hapishaneler, halkın gündeminde yerini hızla alıyordu.

Avrupa'dan ihraç edilen, yaşanan deneyler üzerinden planlanan tecrit sistemi allanıp pullanarak halka sunuluyordu.

Düşüncelerine göre Avrupa'nın pek çok ülkesinde denenmiş, büyük oranda sonuç elde edilmiş bir sistem Türkiyeli devrimcileri yok etmek, teslim almak için hayata geçirilebilirdi. Avrupa deneyimlerini bilmeyen-

ler, tecride atılan insanların nasıl işkenceler gördüğünü, ne tür deneylerde kullanıldığını da bilmiyordu. Ancak F Tipi süreciyle birlikte bu gerçeği öğrenmekle kalmayacak, bizzat yaşanan örneklerine tanık olacaktı. Ki Türkiye hapishaneleri 12 Eylül'den beri bunun çok farklı örnekleriyle doluydu. Yine de zayıf olan bellekler yeniden güçlendirilecekti.

Sözün özü, F Tipi saldırı politikasıyla birlikte yeni ve keskin bir süreç giriliyordu. Oligarşi geçmişten aldığı yenilgilerin de psikolojisiyle her şeyi daha kapsamlı ele alıyor, ABD ve Avrupa'nın her zamanki desteğiyle daha kapsamlı bir hazırlığa giriyordu. Ki bu, varlık yokluk meselesiydi. Kaleminden ve dilinden kan damlayan, halk düşmanlığı tescillenmiş burjuva medya ise tetikçilik yapmak için hazır kıta bekliyordu.

Oligarşi ve sözcüleri F Tipleri güzellemesi yapıp tecrit gerçeğini reddediyorken; devrimci tutsaklar, aileler, ilerici aydın ve yazarlar Demokratik Kitle Örgütleri (DKÖ), sendikalar, tecrit gerçeğini nedenleriyle birlikte anlatmaya koyuluyordu.

Oligarşi, değişik hapishanelerde adlileri kullanarak olaylar çıkartıyor, mafya çatışmalarına zemin hazırlıyor, sevk ve sürgünlerle yeni saldırı politikalarını devreye sokuyordu. Hapishanelerde sorunlar olduğu, denetimin sağlanamadığı propagandası ile süreci kendi lehine çevirmenin hesaplarını yapıyordu.

Bunlara paralel, yapımı yeni biten F Tiplerine seyahatler düzenleniyor, burjuva medyanın etkin sözcülerinin ağzından haberler yaptırılıyor, "masaların üzerine koyulan plastik çiçekler", "24 saat akan sıcak ve soğuk sular", "herkese özel yataklar" güzellemesiyle "5 yıldızlı" modern hapishaneler inşa edildiği anlatılıyordu.

"Görmek istemeyen göze ışık ne yapsın?" diyen Hz. Ali, tam da böyleli durumları ifade ediyordu.

Aynı şekilde F Tiplerini gezen TAYAD'lı Aileler, hukukçular, aydın ve yazarlar ise gösterileri değil, orada insan olduğunda neler yaşanacağını görüyordu. İşkence vardı gördüklerinde, yalıtılmışlık, dipsiz bir kuyu, sesin soluğun kesilmek istendiği daracık mekânlar. Kan ve acı görüyorlardı. Bir de kıyasıya bir direniş, teslim olmamak için ödenecek ağır bedeller...

Devrimci tutsaklar, oligarşinin tüm hamlelerini boşa çıkaran politikalar ürettikçe, oligarşi daha bir köşeye sıkışıyor, dışarıda verilen mücadele ile kamuoyu desteğini hızla kaybediyordu. Çünkü gerçekler yalanlardan daha hızlı yerine ulaşıyordu. Yeter ki, bu iyi ele alınabilsin. Ve halkın en geniş kesimine ulaştırılabilsin.

Tartışmaların yoğunlaştığı, oligarşinin hazırlıklarını tamamlamaya çalıştığı günlerde devrimci tutsaklar bir kez daha Ölüm Orucu eylemini gündemlerine alıyorlardı. İçeride tutsaklar ölüme yatmaya hazırlanırken, dışarıda ailelerle birlikte hareket eden güçler daha kitlesel eylemlere başvuruyor; imza kampanyalarıyla, basın açıklaması, miting ve kitlesel oturma eylemleriyle tutsaklara sahip çıkıyordu.

Her alan, bölge ve mahallede olduğu gibi Nurtepe-Çayan'da da tutsak aileleri ve mahalle halkı her zamankinden yoğun bir çaba içine giriyordu.

“Devrimci Tutsaklar Teslim Alınamaz!”, “Evlatlarımızı Öldürtmeyeceğiz!” çağrısıyla sokak ve caddeleri aşan meydanlardaki sele katılan mahalle halkı, Bayrampaşa ve Ümraniye hapishanelerinde yapılan ziyaretleri yoğunlaştırarak, eylemden eyleme koşuyordu.

Tutsaklar açlığa yatmadan önce, ilk onlar bedenlerini açlığa yatırıyorlardı. Bunun için mahallede tutsak ailelerinin evinde dönüşümlü açlık grevleri örgütleniyor, açlık grevi yapılan evlere dayanışmaya gidiyor, bir yandan da imzalar toplanarak tüm mahalle duyarlı ve aktif kılınmaya çalışılıyordu.

Herkesin yapabileceği bir şey vardı ve ulaşılabilen herkes şu veya bu oranda bir şeyler yapıyordu.

İmzalar, açlık grevleri, açıklamalar, ziyaretlerle birlikte Sultanahmet'e gidiliyor, polisin saldırılarına maruz kalınıyor, gözaltı ve işkencelere rağmen kimse yolundan dönmüyordu. Bir kez daha Ankara yollarına düşülüyordu. Yeni saldırılar, yeni gözaltılar; annelerin, babaların, eşlerin ve tutsaklara sahip çıkan insanların yerlerde sürüklenme görüntülerini tüm dünya izliyordu. Geri döndüklerinde yara berelerinin, çekilen zulmün acısını değil, tutsaklara sahip çıkabilmenin mutluluğunu yaşıyorlardı.

20 Ekim 2000 tarihinde Süresiz Açlık Grevi'ne başlandığı haberi gündeme girdiğinde aslında sürecin Ölüm Orucu'na girdiği de anlaşılıyordu. Devrimci tutsaklar çok şey söylemişti. F Tipi saldırısının devrimcileri yok etme, teslim alma saldırısı olduğunu, umudu yok etmeye çalışarak halkın teslim alınmak istendiğini nedenleriyle açıklamışlardı. Onun üzerine söylenen, yazılan, çizilen, oligarşi cephesinde ifade edilenler bulunuyordu. Özcesi, oluşan kamuoyuna rağmen oligarşi, F Tipi politikasından vazgeçmiyordu. Vazgeçeceğini düşünenler ise yanıltmış olmanın hayal kırıklığıyla beklemeyi uygun görüyordu. Oysa ‘Beklemenin ne anlama geldiği sır değil.’ diyordu Özgür Tutsaklar.

Süresiz Açlık Grevi ile çatışmanın yoğunluğu da büyüyordu. İçeride tutsaklar Ölüm Orucu Ekipleri için hazırlık yaparken, dışarıda TAYAD

da kendi Ölüm Orucu Ekibi'ni çıkarmanın hazırlığına koyulmuştu. Nur-tepe-Çayan'dan bu sürece dâhil olanlar bulunuyordu.

*“zalım zamanlarda
önce analar düşer toprağa
talan edilmiş bahçem
talan edilmiş vatan
Armutlu'da gül bahçesi
çiçekleri Gülsüman*

*“karanlıktır gökyüzü
ne yıldızlar ne de ay var
Armutlu'da parıldayan
nurdan bir ışıktır Şenay*

*“bütün açlık analara
tokluk kalsın yarınlara
çakmak gözlü çocuklara
özgürlük düşer biliriz*

*“ömürleri yaprak gibi
yürekleri toprak gibi
analarım size layık
yaşamak düşer bizlere*

*“zalım zamanlarda
önce analar düşer toprağa”*

Grup Yorum

14 Kasım 2000 tarihinde TAYAD, ilk Ölüm Orucu Ekibi'ni yola çıkardı. Tutsaklardan önce bedenlerini ölüme yatıran Şenaylar, Gülsümanlar, “Tutsaklarımızı, evlatlarımızı öldürtmeyeceğiz!” demenin onurunu yaşıyorlardı. Sonra Cananlar, Zehralar, Hülyalar yola çıkıyordu. Herkesin gözü hapisanelerdeyken 19 Kasım günü DHKP-C, MKP ve TKİP'li tutsaklar 1. Ölüm Orucu Ekipleriyle kızıl bantlarını kuşanıyorlardı. Diğer örgütler bekleyip görmeyi tercih ediyordu. Oysa beklemeye vakit yoktu.

Bayrampaşa 1. Ölüm Orucu Ekibi'nde Aşur Korkmaz da yerini alıyordu. Mahalle bu haberle pek çok duyguyu bir arada yaşıyordu. Soluğu ziyaret kabinlerinde alanlar, Aşur'u kutlayıp başarılar diliyor; duygusal etkilenmelerle birlikte sorumluluklarının da farkına varıyor-

lardı.

Ölüm Orucu Ekiplerinin yola çıkmasıyla birlikte kamuoyunda hareketlenmeler yaşıyordu. Oligarşi köşeye sıkıştıkça kararlılık gösterilerine giriyor ama gerilemeye başladığını da gizleyemiyordu. Oluşan baskı sonucu Adalet Bakanı H. Sami Türk, F Tiplerinin açılmasının 6 ay ertelendiğini, toplumsal mutabakatın sağlanana kadar bekleneneğini ifade ediyordu. Kamuoyunun büyük kesimi bunu bir zafer olarak algılasa da somut bir adım atılmadan F Tipi hapishane statüsünden vazgeçildiği açıklanmadan ve değişikliğe gidileceği belirtilmeden elde edilmiş bir zafer olmayacaktı. Çünkü hapishaneler tarihi; oligarşinin, bedellerle elde edilen hakları gasp etme, verilen sözleri tutmama tarihidir. Kamuoyunun baskısı ve ilgisi azaldığında bu süreç hızla devreye sokulacaktı. Başbakan Ecevit ve Sami Türk, sık sık “Kamuoyu ilgisi azalırsa, F Tipi sorunu da, Ölüm Oruçları da gündemden düşer.” açıklamalarına başvuruyordu.

F Tipi politikasının sözcülüğüne soyunan Fatih Altaylı, Emin Çölaşan, Ertuğrul Özkök, Nazlı Ilıcak, Tuncay Özkan, M. Ali Birand, Cüneyt Arcayürek, Tufan Türenç, Hikmet Çetinkaya... gibi kan dökülmesine çanak tutan yazar ve program yapımcıları ise onları cesaretlendiriyor, sürecin devamı için ellerinden geleni yapıyorlardı. Mahkemelerin F Tipi haberlerini ve Ölüm Orucu eylemini ele alan yazıların yazılmasını yasakladığı 14 Aralık gününden itibaren bunu daha bir iştahla yapıyorlardı.

Aynı günlerde aydın ve yazarlardan oluşan bir heyet arabulucu görevi üstleniyordu.

Heyetlerin oluşturulup tutsaklarla görüşülme süreci ise tamamen kamuoyunu yanıltmak içindi. Örneğin tutsakların sorunu çözme eğiliminde olmadığı yansıtılıyordu.

Tüm bunlar olurken, operasyon için hazırlıkların yapıldığı bilgisi sızdırılarak direnişin sonlandırılması isteniyordu.

Ölüm Orucu direnişi içeride ve dışarıda sürerken, yeni ekiplerin yola çıkmasıyla direnişçi sayısı artıyordu. Ziyaret kabinlerine giden halk, ne kadar koşturmuş olsa da bir şeyler başaramamış olmanın ezikliğini yaşıyordu.

Ziyaret kabiniinde Aşur’la sohbet eden mahalleli, bunu dile getirirken; operasyon olasılığını da hissederek bir daha görüşememe düşüncesiyle uzun uzun bakıyor, son sözlerini söylüyor, kabinden ayrılırken “görüşürüz” demeyi de ihmal etmiyordu.

Mahalle halkıyla tutsakların son buluşması 15 Aralık günü gerçekleşti. 20 Aralık günü daha kalabalık görüşme dileğiyle ayrılırlarken o

güne kadar zamanın nasıl geçeceğini de bilmiyorlardı. Aşurları o gün görebilecekler miydi, gördüklerinde erimiş bedenleriyle nasıl olacaktı? Bunu kestiremiyorlardı. Sadece gelene kadar bekleyin deniyordu.

19 ARALIK...

*“zulmün zindanlarında
açlığın ortasında
teslim almak için
kuşattılar umudu*

*“tutsaklar haykırdılar
tek nefes oldular
(barikatlar kurdular)
teslim olmayacağız
öleceğiz dediler*

*“direniş mevzisinde
kavganın ateşinde
yiğitler bayrak oldu
halkların yüreğinde*

*“şehitlerle yıkarız
köhnemiş duvarları
kanla yazılan tarih
ışığı yarınları*

*“künümize kazıdık
onları destan destan
unutmak haramdır bize
son sözümüz özgür vatan”*

Grup Yorum

Mahallelerin kuşatıldığı, sokakların ve yolların kesildiği, evlerin, derneklerin basıldığı bir zamandı 19 Aralık.

Operasyon olasılığını düşünerek hazırlık yapan mahalle halkı, gecenin bir saati çalınan telefonlar ve vurulan kapı sesleriyle uyanıyordu. 20 hapishanede birden, katliam operasyonu başlamıştı. Televizyonu açanlar soluksuz kalıyor, öfkeyle yumruklarını sıkıyor, merak içinde bir yandan ayrıntıları öğrenmeye çalışırken diğer yandan Çayan'da topla-

narak neler yapılacağını planlamaya koyuluyordu.

Katliam operasyonu ile eş zamanlı mahalleleri kuşatan oligarşinin güçleri, Nurtepe-Çayan'da halkın toplanıp birlikte hareket etmesini önlemek için saldırıya geçiyor, halkı baskı altına almak için silah kullanarak insanları yaralıyordu. Tutsaklara sahip çıkmak, hapishane önlerine gitmek için plan yapan mahalle halkı, faşizmin saldırısına karşı direnişe geçerek kendi savunmasını da sağlamaya çalışıyordu. Kuşatmayı yarıp Bayrampaşa ve Ümraniye Hapishanesi önüne gitmeyi başaranlar, hapishaneye yaklaşımadan yeni bir kuşatmayla karşılaşıyorlardı.

Silah ve bomba seslerini uzaklardan dinleyen, gaz bombalarının kokusunu uzaklarda olduğu halde hisseden tutsak aileleri, itfaiye ve ambulans araçlarının önüne atılıyor, kurulan barikatları aşmak için tüm gücünü seferber ediyordu.

*"ateş düştüğü yeri yakar
yanıyor yanıyor yüreğim
kurşun girdiği yeri deler
kanıyor kanıyor yüreğim
bu ülkeyi yangın sarar
seller sürükler şimdi
bu ülkeyi yangınlar sarar*

*"yangın büyür yanar orman
alevler yakar yakarı
kan birikir taşar bir an
sel olur boğar cellâdını*

*"bu ateşi yakanlar
sanıyor sönecek
anaların yüreğinde
öfkeyi görecek
bu ah kıyamete kalmaz
gelir o günler gelir
bu ülkeyi yangınlar sarar"*

Ümit İLTER

Adına "Hayata Dönüş" dedikleri, sonradan adının "Tufan", "Bora", "Atmaca" olarak belirlendiği açığa çıkan katliam operasyonunun ayrıntıları öğrenilememişken kendini ateş topuna çevirerek feda eden tutsakların görüntüleri ve şehit düşen tutsakların isimleri ekranlardan

yayınlanıyordu. Bayrampaşa Hapishanesinde şehit düştüğü açıklanan isimler arasında Nurtepe-Çayan Özgür Tutsakları'ndan biri de bulunuyordu. Haberi alanlar tutsak ailesinin evinde toplanıyor, netleşmiş bir bilgi olmamasına rağmen aileye taziyelerde bulunuyor, bir yandan da cenaze hazırlıklarına koyuluyordu.

Ambulanstan inerken "6 kadını diri diri yaktılar!" sözlerini haykıran tutsağı Bayrampaşa ziyaretlerinden tanıyan mahalle halkı, o sözler ve görüntüler sonucunda yaşanan vahşetin ne derece boyutlu olduğunu tahmin etmekte zorlanmıyordu.

Hapishane üzerinde dolaşan helikopterler, balyozlarla delinmeye çalışılan duvarlar, is, gaz ve yangından oluşan duman görüntüleri içeride yaşananları da anlatıyordu.

Katliam operasyonları sonuçlanıp bilanço ortaya çıktığında 28 devrimci tutsağın şehit düştüğü, yüzlercesinin yaralandığı haberleri netleşiyordu.

Nurtepe-Çayan'da cenaze hazırlığı yapan mahalle halkının içinde, Aşur'un ailesi de bulunuyordu. Şehit düştüğü açıklanan Özgür Tutsağın aile evinde taziyede bulunurken yaşananlardan habersiz görevlerini yerine getiriyorlardı. Haberler netleşip cenaze hazırlığı yapılan tutsağın yaralı olarak hastanede bulunduğu haberi gelince, cenaze hazırlığının yerine ayrı bir duygu yoğunluğu alıyordu.

FEDA...

Çok sürmüyordu o duygu yoğunluğu... Aynı saatlerde Aşur Korkmaz'ın şehitlik haberi alınıyordu. Bir kez daha yanılgıya düşme beklentisi olsa da Aşur'un şehitlik haberi doğrulanıyordu. O, Ölüm Orucu Savaşçısı olarak operasyonunun durdurulması için kendini feda ediyordu, pek çok yoldaşı gibi. Bedenini ateş topuna çevirmeden önce "Gözüm arkada kalmayacak." sözünü ifade ediyor, "Yaşasın Bağımsız Türkiye!" sloganını atarak yoldaşlarını korumak için öne atılıyordu. Ne mutluydu ona, ne mutluydu savunduğu değerlere...

Aşur, haberleriyle birlikte mahallenin sohbet konusu oluyordu. Onu tanıyanlar anlatıyor, bilmeyenler can kulağıyla dinliyor, Aşur'a dair yaşamışlıklar bir bir paylaşılıyordu.

Onu son kez ziyaret edenler "İyi ki de gittik." derken; gidemeyenler kendine kızıyor, daha fazla vakit ayıramadığı için pişmanlıklarını dile getirebiliyordu.

Hayat böyle bir şeydi ve en çok da bir şeyler kaybedildiğinde pişmanlıklar dile geliyordu. Oysa bunların olanağı her koşulda vardır. Me-sele de olanağı olduğu halde bunun yerine getirilmemesiydi.

Devrimcilik dışında sıradan hayat içinde bu duygu çok derindir. Yan yana olup da bir araya gelmeyen, anlamsız küslükler veya iletişimsizliklerle bağlarını koparan pek çok insan kaybedilen birinin ardından onun değerinin farkına varıyordu. Ama o zaman da iş işten geçmiş oluyordu. İş işten geçmiş olsa da bundan bir ders alınmadığında tutulan yas süresi kadar pişmanlıklar taşıyor, sonrasında akıp giden zamanın içinde kayboluyordu.

Aşurların gidişi elbette bir kayıptı ama iş işten geçti denilecek bir durum bulunmuyordu. Ki onlar kendilerinden önce yola düşenler olduğunu bildiği gibi kendilerinden sonra yola düşenlerin olacağını da biliyordu.

Çobançeşme'den yola çıkan Orhanlar bunu gösteriyordu. Katliam operasyonunun ardından ailelerin uğrak yeri hastaneler ve morglar oldu. Yanmış, yakılmış, kurşunlanmış, gazlarla boğulmuş kan ve ise bulanmış evlatlarının cansız bedenlerini teşhis ediyorlar ve diri diri yakılan 6 kadın özgür tutsağın bedenlerini teşhis edemiyorken nasıl bir düşmanla savaşıldığına bir kez daha tanık oluyorlardı.

*“yanıyor duvarlar beton yanıyor
bombalar yağıyor duman çöküyor
cehennemi dünyada yaşıyoruz biz
kahkahalar atıyor zebanilerimiz*

*“biz altı kadındık mahpus damında
açlığımızla yürürdük halkın bağına
yüreğimiz yanarken vatan aşkıyla
bedenimizi yaktılar kahkahalarla*

*“seni çok sevdik ey güzel vatan
ekmeğini hasretini sevdalarını
aynı hasret için ölebiliriz
aynı sevda için ölebiliriz*

*“yoksulluğumuz kardeşler bizim
aynı kurşunlarla vururlar bizi
aynı ateşlerde yakarlar bizi
yangınlarda diri diri yakarlar bizi”*

Grup Yorum

Yağmurlu bir günün ardından cenazeler morglardan alınıp toplu halde Cebeci mezarlığına defnedilirken her yerde olduğu gibi Nurtepe-

Çayan ve Güzeltepe halkı da Aşur ve diğer şehitlerine sahip çıkarak cenazeleri toprağa veriyordu. Cenazelerin sadece aile tarafından defnedilmesini dayatan; baskı, gözdağı, operasyon ve gözetimlerle katılımı engellemeye çalışan düşman, katliam operasyonunda olduğu gibi bu konuda da başarılı olamıyordu.

19 Aralık katliamıyla Umut'un yok edilip geriletileceği, ortaya konan vahşetle halkın her kesiminin teslim alınabileceği hesaplanıyordu. Ancak yaratılan direniş destanı ve ortaya konan feda ruhuyla bu hesaplar boşa çıkarılıyor, halkın umudu karartılmıyordu.

F Tiplerine sevk-sürgün edilen devrimci tutsaklar zafer kazanmış olarak hücrelere atım atıyor, Büyük Direniş hücrelerde de sürdürerek devrimci kimliğine, kişiliğine ve değerlerine sahip çıkıyorlardı.

Dışarıda zaman zaman yükselen, zaman zaman ise alçalan mücadele gerçekliği F Tipi süreciyle birlikte geliyor, gecekondu mahallelerinde yaşanan geçici durgunluk yeniden hareketli hale dönüyordu. Bu süreçte Armutlu'da sürdürülen Ölüm Orucu eylemi, mahallenin içinde yer aldığı bir mevziye dönüyor; F Tiplerine, tecride karşı yürütülen mücadele, mahalle ve sokakların değişmez tek eylemi oluyordu.

Armutlu'ya gidenlerin, Ölüm Orucu direnişçilerine refakatçilik yapanların, sokakta nöbet tutanların yana sıra açıklamalara katılan, imza toplayan, Ankara'ya giden ve tutsaklarla iletişimi koparmayan mahalle halkı şehitlerin çoğalmasıyla birlikte katılımı da yükseltiyordu.

Hapishanedeki şehitleri omuzlayan, gün be gün Ölüm Orucu'nda eriyen bedenlerin haberini takip edenler, Armutlu'da an be an bu sürecin içinde yer alıyordu. Ardı ardına verilen şehitler için anmalar düzenleniyor, zafere olan inanç daha güçlü ve kitlesel olarak dile getiriliyordu. Bu günler duygusalılıkların değil, öfke ve kinin yer edindiği günlerdi.

Şenay ve Gülsüman gibi annelerin, Canan ve Zehra gibi kardeşlerin, ömrünü davasına vermiş devrimcilerin ölümsüzleşmesi sadece orada bulunanları sarsmıyordu, düşman da sarsılıyordu. Tahliye ederek direnişi bitirme politikası böylece iflas ediyordu.

Armutlu'dan yükselip Türkiye ve dünyada yankısını bulan direniş mevzisi düşmanın katliam saldırısı ile yüz yüze kalıyordu. Bir karanfil alıp Armutlu'ya gidenler saldırı girişimine karşı destek oluyordu.

19 Aralık'ta yaşananlar tazeyken önce Eylül 2001'de, asıl olarak da 5 Kasım 2001'de gerçekleştirilen katliam saldırısıyla Arzu GÜLER, Sultan YILDIZ, Barış KAŞ ve Bülent DURGAÇ katlediliyor, içinde Nurtepe-Çayan'lı olan nöbetçi ve refakatçilerin bulunduğu pek çok kişi ise ağır şekilde yaralanıyordu.

"toprağa hayat verir, sevdamızın bereketi"

*seni ölecek kadar çok sevdik yurdum
dinsin artık gözünün yaşı*

*“hayatı yudum yudum içiyorduk
yürüyorduk aydınlığa
sana kalkan elleri durdurmak için
katıldık açlık kervanına*

*“yansak kavrulsak alevin kızgınlığında
dilimizde aynı şarkılar
seni sevecek kadar çok öldük halkım, mahpuslarda...”*

Grup Yorum

Katliam operasyonu her alanda olduğu gibi mahallede de protesto ediliyor, hesap sorma bilinciyle çağrılar yapılıyor, halka gelişmeler hakkında bilgiler verilerek direnişe sahip çıkılması isteniyordu.

Armutlu katliamı hapishanede yeni feda eylemlerini tetikliyor; direniş süreci, kararlılığıyla, yeni ekiplerin yola çıkmasıyla, tam bir irade ve taktik savaşına dönüşüyordu.

YENİ ŞEHİTLER UĞURLANIYOR...

27 Şubat 2003 tarihinde Orhan OĞUR yaşananların etkisiyle Tekirdağ 1 Nolu F Tipi'nde kendi bireysel kararıyla bedenini ateş topuna çeviriyor, yaralarının kapıldığı enfeksiyon nedeniyle direnişin ölümsüzleri arasında yerini alıyordu.

Ölüm Orucu Direnişi'nin başında yer almayan, süreci izleyip F Tiple-rine götürülünce eyleme geçilmesini benimseyen diğer örgütler, F Tiple-rine götürüldükten sonra başlattıkları Ölüm Orucunu Mayıs 2002 tarihinde sonlandırıyordu. Ölüm Orucu Direnişi'ne Özgür Tutsaklarla başlayan örgütler de bu sürece dahil oluyordu. Ve direniş bu tarihten itibaren Umut'un sıra neferlerinin omuzlarında devam ediyordu.

Dayı'nın dediği gibi, bir yanda geleceği kurtarma savaşı verilirken diğer yanda kendini kurtarma derdine düşülüyordu.

Elbette ilk kez yaşanmıyordu bu durum. Sayısız kuşatma anında yalnız başına kalınmış, ağır bedeller pahasına o kuşatmalar yarılarak zafere erişilmişti. Büyük Direniş tarihi de bu gerçekliğe göre yazılıyordu.

Mücadele, sadece şehirlerde Ölüm Orucu eylemleriyle sürmüyordu. Elinde mavzer kırlarda gezen, adaleti temsil edenler de bulunuyordu. Metin KESKİN onlardan biri olarak İpek YÜCEL yoldaşıyla birlikte bu görevi üstleniyordu.

16 Haziran 2003 tarihinde Tokat-Reşadiye Kongür Köyü kırsalında çıkan çatışma sonrası ölümsüzleşen İpek YÜCEL’le şehit düşen Metin KESKİN, Nurtepe-Çayan’ın yeni şehidi oluyordu.

Mahalle halkı, şehidini bağrına basmanın, ona layık bir tören yapmanın hazırlığına koyulsa da ailesinin isteği üzerine memleketi Sivas’ta toprağa veriliyordu. Armutlu Cemevi’nden kaldırılan İpek’in cenazesine katılan mahalleli ise Metin’i de uğurluyormuşçasına yola düşüyordu.

Metin’in ardından da Ölüm Orucu şehitleri birer birer toprağa verildi. 19 Aralık katliamının sorumlularından hesap sormak için feda eylemiyle yola çıkanlar da düşüyordu toprağa. Gültekin KOÇ, Uğur BÜLBÜL, Şengül AKKURT, Eyüp BEYAZ... Ve toprağa düşen her bir sıra neferinin ardından şiirler okunuyor, saygı duruşunda bulunuluyor, marşlarla, zılgıtlarla uğurlamalar yapılıyordu.

*“yollarda kalabalık içinde yürüyor menziline
güllerin genci tazesini yüreği kor bir volkan
düşleri vardır her dem tazedir, çağlayıp coşar içinde*

*“yol boyu mırıldanır bir şarkı, içinde mahpusluğun sızısı
meşale gibi yanan bedenleri, düşünür nazlı Fidan’ı*

*“bir canım vardır direnip yaşar
bir canım vardır savaştı -tutsaktır-
bir canım var hıncıyla çatlar gök
bir canım var mahpuslarda yanar
özgürlük uğruna feda bu can halkıma, vatanıma*

*“gözleri görmez kimseyi, içinde dinmez fırtına
gözü yaşlı kalmış analar, onlara canım feda
zulme susarsa, ne yaşar bu can
adalet yoksa hayat ne*

*“kolları bağlanmış halkın, direnmek yasaktır bize
tutuşur duvarlar ardında, açlığa direnen canlar
zulme susarsa ne yaşar bu can
adalet yoksa hayat ne...”*

Grup Yorum

Büyük Direniş 7 yıl sürüyordu. “Ben son olayım” diyen Fatma Koyunpınar, Şişli’deki direniş evinde ölümsüzleşirken zaferi de armağan edi-

yordu.

Ki onlar sıra neferiydi tıpkı Nazım Hikmet'in dediği gibi:

"O ne önde / ne arkada / sırada sıramızdaydı / ve yanındakinin kanlı başı / onun omzuna eğilince / ona sıra gelince / sayısını saydı / söz istemez / yaşlı göz istemez / çelenk melenk lazım değil / susun / sıra neferi uyusun"

Mahalleden ziyarete gidenler, Fatma'nın son anlarını yüreklerinde taşıyıp mücadeleyi sürdürenler, 22 Ocak 2007 tarihinde zafer halayı için direniş evinin önünde bir araya gelirken mutluluk ve başarmış olmanın coşkunluğuyla birbirine sarılarak kutlama yapıyordu. Zafer haberi ekranlardan önce, telefonlarla mahalleye ulaştığında, direnişi yakından soluyanlar ne yapacağını bilmez şekilde sokağa çıkıyor, birbirlerini kutluyor, Hüseyin AKSOY Parkı'ndan dört yana dağılıyorlardı.

Bir kez daha kazanan devrimci irade olmuştu.

Bir kez daha Özgür Tutsaklarıyla, işçi, memur, köylü, gençlik, her alandan genç, yaşlı, kadın erkeğiyle Umut'u yaratanlar kazanıyordu.

"Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız!" denen ve yedi yıl süren bir direnişte, 122 şehit verilerek zafer kazanılıyordu. 122 kahramanın, yüzlerce gazinin tarihe kaydettiği, halka ve vatana bağlılık, baş eğmeyen bir direniş oluyordu.

Ve hayat bir kez daha böylesine büyük bir direniş içinde yer alan, şu veya bu ölçüde ona katkı sunanlarla birlikte, günlük yaşamına devam edenler arasında akıp geçiyordu.

Böylesine bir direniş süreci içinde yer alanlar, kendini şanslı hissediyordu. Acıyla, kanla, nice canla örülü bu süreç sonunda, bir şeyleri başarmanın, o başarıda bir pay sahibi olmanın mutluluğunu yaşıyordu. Her şeyden önce onurlu, ahlaklı bir duruş sergilenmiş, yok edilmek, teslim alınmak istenen değerlere sahip çıkılmıştı. Bunu açığa çıkaran elbette ölüm pahasına sürdürülen bir direniş olmuştu. Her direniş öğrenmek isteyen pek çok şey öğretmekle kalmıyor, insan olmanın, değer ve gelenekleri hatırlamanın, birlikte hareket edildiğinde nelerin başarılabilceğinin de örneğini gösteriyordu.

Mahalledeki yaşam da bu örnekler ve muhasebeler üzerinden yürümeye devam ediyordu.

Değişim ve gelişim ise bir kez daha kapıdan bacadan içeri giriyor, sokak ve caddelerin çehresini etkileyerek mahallede kendine yer ediniyordu.

Çayan'ın hemen altı, Çobançeşme'ye doğru uzanan alan, yol güzergâhı olarak kullanıma açılırken çevresi büyük bir park alanı haline getiriliyordu. Aynı şekilde Taş Ocağı olarak faaliyet yürüten askeri

bölgedeki alan, toprakla doldurulup kullanıma açıldıktan sonra spor kompleksine dönüştürülerek daha kullanışlı hale dönüştürülüyordu.

Çayan ve Güzeltepe arasından geçen otoban yayalar için ciddi sorun yaratıyordu. Yaşanan kazalar sonucu yükselen tepkilere rağmen üst geçit yapmayan Belediye, yürüyüş ve açıklamalarla protesto ediliyor, sonunda halkın kazanımı ile üst geçit yapımı sağlanarak halkın can güvenliği sağlanmış oluyordu.

Uzun yıllar mücadelesi verilen Cemevi bu dönemde Kan Sokak'ın hemen bitimindeki alana açılıyor, Alevi halkın inanç ve değerlerine uygun şekilde düzenleniyordu.

YENİ BİR MEVZİ...

2005 yılında Temel Haklar Federasyonu bünyesinde Çayan'da Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği'nin faaliyetleri başlatılıyordu. Bu Federasyon, 20 derneğin katılımı sonucu kurulan, her mahalle ve bölgede faaliyet yürüten bir misyona sahipti.

Temel Haklar Federasyonu kurulur kurulmaz ilk kampanyasını “Yıkımlara Karşı Gücümüz Birliğimizdir” çağırısıyla gecekondu yıkımları üzerine başlatıyor, oligarşinin tekrardan gündeme taşıdığı yıkım politikalarına karşı güçlü bir direniş örgütleyordu.

Bu çağırının hayat bulduğu ilk direniş ise Güzeltepe'de yıkıma gelen Belediye ve polise karşı gösteriliyordu. Yıkıma gelenlere karşı halk barikatlar kuruyor, çatışa çatışa direnerek saldırıyı püskürtmeyi başarıyor, kitlesel şekilde sokağa çıkarak evlerini yıktırmayacaklarını haykırıyordu.

“Kentsel Dönüşüm Projesi” çerçevesinde başlatılmak istenen yıkımlara karşı, “Kentsel Dönüşüme Hayır!” çağırısı ile pek çok eylem örgütlenirken; gerekçeleri ise kamuoyuna özetle şu şekilde açıklanıyordu:

“Yıkımlara karşı duracağız. Sıranın bizim evlerimize de geleceğinin bilinciyle, omuz omuza durarak karşı koyacağız yıkımlara. Evlerimizin başımıza yıkılmasını ancak bu şekilde durdurabiliriz. Direnmekten başka yolumuz yok. Evlerimizi yıktıklarında yerine yenilerini yapmak da dâhil konut hakkını sonuna kadar savunacağız.” (2 Ekim 2005, Yürüyüş, sayı:20)

Yıkımlara karşı yabancı olmayan Çayan halkı, hemen yanı başında yıkımla karşı karşıya kalan Güzeltepe halkının yanında yer alırken geçmiş deneylerini de ortaya koyarak birlikte direnildiğinde evlerin yıktırılmayacağını gösteriyordu.

Karamsarlığa kapılan, evsiz barksız sokakta kalacağını düşünen, korku ve kaygı duyan pek çok aile böylesine bir dayanışma ve kararlı-

lık karşısında kendine olan güvenini pekiştiriyor, devrimcilerin önderliğinde direnmeye hazır hale geliyordu.

Devrimci hareketin yaptığı, halkın kendi gücünü görmesini sağlamak ve her koşulda yanlarında olduğu güvenini hissettirmektir. Güzeltepe direnişi bunun çıplak bir yansıması olarak mahallede yankı buluyor, ortaya konan direniş ekranlardan tüm halka yayılıyordu.

Elbette burjuva medya evlerine sahip çıkanları gecekonducu, kaçak ev yapıcısı; direnenleri ise provokatör ilan ediyordu. Ama gerçeği halkın kendisi biliyordu.

Bir yanda yıkım saldırıları, diğer yandan rant kapıları, seçim süreçlerinde uygulanan politikalarla hesabı yapılan oy avcılığı, iç içe geçerek kapitalizm gerçeği sergileniyordu.

2007 başlarında Çayan ve çevresi için çıkarılan imar kanunu ile yeni evlerin yapılması, katların çoğalması da ayrı bir gerçeği ifade ediyordu.

Bu yıllardan sonra evler imara uygun şekilde yapılmaya başlanıyor, mahalle nüfusu hızlı şekilde çoğalıyordu.

Çayan'ın kurulmasının üzerinden 30 yıl geçiyordu. 30 yılın her bir anı kendi içinde nice değerleri yaratıyor, yaratılan o değerler ışığında örgütlü halkın yenilmezliği bir kez daha kanıtlanıyordu.

“Asıl olarak bu tarih kanla yazılan şehitlerimizin tarihidir.” diyen Dayı, Umut'un tarihini ifade ederken, Umut'un tarihi içinde yer alanları özenle hatırlatıyordu.

Çayan'ın yaratılma süreci, bu tarihin en önemli ayrıntılarından biriydi. Sosyalist düşüncenin pratik anlamda hayat bulduğu, devrimci değer ve geleneklerin kalıcı hale geldiği, mahallede kökleşen ve her daim saygıyla, bağlılıkla anılanlar da oluyordu.

DAYI...

*"Kızıldere'den bu günlere 'kavgamızın Mahir'isin
bu halkın adaletidir sonsuz cüretin
açtığın yolda fırtınalar yaratacağız
sen bizsin, biz de sen olacağız*

*"ne mutlu bize her anımız senin sesinle dolu
yüreğinde özgürleşti tutsak Anadolu
biz neredeysek oradasın, içimizdesin.
sen halksın, yine halkın önündesin*

*"senin adın andımız, ebedi mirasımız
hayatın kitabımız, başucumuzda
sevgili vatanında, halkın kucağında
sen rahat uyu yoldaş 'işte burada!"*

Grup Yorum

Çayan deyince nasıl ki devrimci değer ve geleneklerle örülü bir mahalle geliyorsa akla, Çayan'ın yaratılma sürecinin mimarı denince akla Dayı geliyordu.

Onun önderliği, yol göstericiliği ve planlaması olmasa bugün Çayan mahallesi tarihinden bahsedilemezdi.

O, Çayan Mahallesi'nin yolunu açan, Mahirlere duyduğu sevgiyi sadece ismiyle değil örnek bir mahalle yaratma düşüyle gerçeğe çevirdi. O düşün içinde o kadar çok şey saklıydı ki, bir kitapta anlatabilmek mümkün değildir. Ama mümkün olanı anlatabilmek, o tarihe saygının bir gereğiydi.

11 Ağustos 2008 tarihi, yüreklerin korlaştığı, sözlerin havada asılı kaldığı, zamanın durduğunun düşünüldüğü bir andı. O anı anlatabilmek çoğu insan için mümkün değildi. Çünkü yüzlerce kez dile getirilen Dayı'nın şehitlik haberi bu kez doğrulanıyordu.

Haberin Çayan'da duyulması üzerine yaşanan yoğun duyguyla beraber, mahallede bulunmanın yarattığı ayrı bir duygu da yaşanıyordu.

Mahallenin kuruluşunda yer alanlar o günlere gidiyor, aradan geçen 30 yılın her bir anını gözlerinin önüne getiriyorlardı. Mısır tarlası, mandıra, arazi kamulaştırması, Dayı, Dev-Gençliler, derme çatma evler, yıkılmaması için ortaya konan direnişler, Dayı'nın güven veren sözleri, yeniden yapılan evler, tutulan nöbetler, plan dâhilinde oluşturulan mahalle, elektrik direkleri, su kanalları, yollar, park bahçeler, Hüseyin AK-SOY'un şehitliği, tutsaklıklar, 12 Eylül, hapishaneler, direnişler... Film şeridi gibi önce düşüncede beliriyor, sonra dilden dökülüp bilmeyen-

lere ulaşıyordu. O günlere tanık olmayanlar, dinledikleri ve öğrendikleriyle aynı şekilde o günleri hayal ediyor, kendi yaşadığı tarihin de ayrıcalığını hissediyordu.

O yollar, asfalt dökülmeden, binalar kat kat olmadan önce Dayı vardı orada. Mısır tarlaları ortasında bir mahalle hayal ediyordu. O mahalleyi Mahir ÇAYAN'ın düşleriyle şekillendiriyor ve bunu Çayan halkıyla başarmanın mutluluğunu yaşıyordu.

Şimdi o mutluluğu yaşama, Dayı'ya duyulan sevgi ve saygıyı gösterme zamanıydı.

Ömrünü halkına adayan, onlar için gecesini gündüzüne katan Dayı, yine o halk tarafından uğurlanacaktı.

Çayan'ın sokakları bu kez mahallenin ve umudun mimarını uğurlamak için hareketleniyordu. Ev ev dolaşan insanlar, ona yaraşır bir cenaze töreni için koşturuyordu. H. AKSOY Parkı'nda toplananlar, gözyaşlarını saklamaya çalışanlar, yediden yetmişe Çayan halkı cenazeyi mahalleden kaldıracakmışçasına hazırlanıyordu.

Kim yer almıyordu ki içlerinde; analar, yoldaşları en öndeydi. Önderlerini uğurlayacaklardı. Onların yanı başında yaşlı nineler, elleri nasırlanmış dedeler, anneler, babalar, genç kızlar, delikanlılar, çocuklar...

Sonra küskünler, mücadeleden uzak duranlar, düzene dönenler ve 'dost'lar da yerini alıyordu. Bir tek hainlere yer yoktu orada.

Gün vefa gösterme, herkesin hakkını teslim ettiği bir devrim önderini uğurlama günüydü.

Gazi Mahallesi'nde defnedileceği netleştiğinde akın akın Gazi'ye gidiyordu halk.

14 Ağustos günü, naaşı vatan toprağına getirildiğinde dört yanda zılgıtlar, sloganlar yankılanıyordu.

Oligarşi yıllardır katletmek, silahlı mücadeleden vazgeçirmek için uğraştığı, emperyalizmin tutsak ettiği koşullarda, "Dünyada Marksizm-Leninizm'i savunan tek örgüt siz kaldınız." itirafında bulunduğu Dayı, o gün tarihe "Ölümsüzdür!" hükmüyle kazılıyordu. Onlar da bunu bilerek cenazeye karşı en ufak bir girişimde bulunmuyor, cenaze işlemlerini hızlı şekilde yaparak Gazi Mahallesi'ne kadar sorun yaşamaması için gereğini yapıyordu.

Gazi'ye ulaşan cenaze, slogan ve alkışlarla karşılandı. "Ağlamak yasak!" diyordu Dayı. Ama yürekler o yasaktan anlamıyordu. Duygularını içine akıtanlar, kendilerini sıkanlar, öfkeyle atılan sloganlara katılanlar saatlerce yerinde duramıyordu. Dayı'nın tabutuna dokunmaya çalışan, naaşını Cemevi'nde görmek için sıraya giren binlerce kişi, 15 Ağustos günü onu omuzlarında taşıyarak Gazi Mezarlığı'nda, diğer

kahraman şehitlerin yanı başında toprağa veriyordu.

Cenaze öncesi Nurtepe-Çayan'da görev alanlar, doğallığında görev üstlenenler, dört gün boyunca Dayı'yı uğurlamak için emek harcarken, cenazenin ardından onu yaşamanın onu yaşatmanın, onsuz ama onunla yol almanın kavgasını veriyordu.

Ki bu kavgaya, Mahir'den Dayı'ya süren; onların çizdiği yolda, onlarla birlikte zafere erişecek olan bir kavgaydı.

Bulgaristan'da Nikola VAPTSAROV idam edilmeden önce yazdığı son şiirinde kavgaya dair şunları ifade ediyordu:

*“Kavga amansız ve katı
Kavga dedikleri gibi destansı
Ben düştüm yerimi başkası alacak. O kadar.
Burada bir kişinin lafı mı olur
Kurşuna dizilir, dizildikten sonra kurtlar
O kadar yalın ve akla yatkın
Ama birlikte olacağız fırtınada
Halkım, çünkü sevdik seni.”*

Halkı gerçekten sevmeyen, ona inanmayan bir kişi, böylesine yalın anlatabilir mi kavgayı ve ölümü?

Yer, mekân, ülke, coğrafya hiç fark etmiyordu. Dünya ezilen halklarının ortak dili ve ruhu kavgada da ölümden de aynı noktada buluşuyordu.

Ve Dayı, ölümü de kavgayı da aynı yalınlıkta ifade ediyordu:

“Ölüm doğal bir olaydır, böyle bir dünyada baş eğmeden ölmeyi bilmektir önemli olan.”

Baş eğmemeyi bilmek, her koşulda başı dik gezmeyi bilmekle mümkündür. Başı dik gezebilmek için de ölüm pahasına direnişler yaratmayı, dişle tırnakla kazanımlar elde etmeyi ve doğru bir önderliğe sahip olmayı gerektiriyordu.

İdeolojik ve kültürel şekillenışı bu temeller üzerine oturtan birinin yaşamı, doğallığında baş eğmezlikle örülüydü. Onun kökleşmesini ve kalıcılığını sağlayan ise harcanan emek, akıtılan alın teri, ortaya konan irade ve militan bir ruh oluyordu. Bunların var olduğu yerde köklü bir gelenek ve kökler üzerinden yazılan bir tarih var oluyordu.

ÇAYAN, UMUT'UN TARİHİDİR UMUT'A SAYGI HALKA SAYGIDIR...

Çayan ve devrimci mücadele, devrimci mücadele ve Çayan birbirinden ayrılmayacak denli bütünlük içindedir. Bu nedenle Çayan tarihi aynı zamanda Umut'un tarihi gibidir. Bu söz öylesine telaffuz edilen bir söz değildir. Kanla, canla, dişle, tırnakla hemen her karış toprağı büyük bir özveri ve fedakârlıkla elde edilmiştir.

Devrimci hareket dışında gecekonduarlarda mahallelerde örgütlenmeyi küçümseyenler, on yıllar sonra gecekonduarın mahallelerin farkına varıyordu. Gecekonduarlarda, mahallelerde örgütlenmeyi gecekonduculuk, varoşçuluk, marjinallik, küçük burjuva eğilimler olarak açıklayanlar, on yıllar sonra oralarda var olmanın önemini kavıyorlardı.

Kavıyor olmak önemli, ancak doğru bir kavrayış olmadığında, orada yaratılan değer ve geleneklerden ayrı bir anlayış çıkıyordu ortaya.

Yoksul gecekondu halkı gibi düşünemeyen, onların yaşadıklarını hissetmeyen, onların gelenek ve göreneklerine, tarihine saygı duymayan, onlar için anlamlı ve değerli olanları bilmeyen bir anlayış, elbette halkla bütünleşemediği gibi halka karşı yanlış yapmaktan da kurtulamayacaktır.

Çayan herhangi bir mahalle değildi. Sorunlar herhangi bir mahallede yaşanan sorunlar gibi ele alınamazdı. Çünkü devrimci mücadelenin yaratıldığı diğer mahallelerden farklı bir tarihe sahipti. Bu farklılık diğer mahalleleri ayrı görme, Çayan'ı yüceltme değildir. Bu, yaratılan bir mahalle gerçeğini hatırlatmaktır.

Evet; Çayan, Armutlu bu yönüyle dişle tırnakla sıfırdan yaratılan, bedeller ödenerek kazanımlar elde edilen ve nihayetinde planlı programlı bir mahallenin kurulmasını ifade eden bir gerçeğe sahiptir.

Bu gerçeği bilen düşman, her süreçte saldırıyor, politikalarını buna göre yapıyordu. Elbette bunlar beklenen şeylerdi. Ama bunun dışında saldırmaya cüret edenler de oluyordu. Ve onlar mahallenin tarihini bilerek, kimi zaman yeni bir şey keşfetmiş gibi yaparak, bunu hayata geçirmeye çalışıyordu. Ancak her saldırı girişimi, provokasyon hareketi onları vuran silaha dönüşüyordu...

OPORTÜNİZM...

Çayan'ın kuruluşundan itibaren 90'ların ortasına kadar oportünist veya reformist yapılarla ideolojik tartışmalar dışında mahalle özgünlüğünde saldırı veya çatışmaya dayalı bir süreç yaşanmamıştır. Yaşanması için de hiçbir neden yoktur. Düşman bile Çayan gerçeğini biliyorken Devrimci Hareket dışında kalan diğer yapıların bu gerçeği bilmiyor olması düşünülemezdi. Ancak niyet farklı olunca, onlarca yıllık değerler ve ortaya koyulan tarihsel gerçekler de hiçe sayılıp provokatif girişimler ortaya çıkabiliyordu.

1995 yılının ortalarında bunun ilk somut örneği yaşanıyordu.

Devrimci mücadelenin büyüüp gelişmesiyle birlikte, açığa çıkan devrimci potansiyelin de etkisiyle TİKB, Çayan'da duvar yazılamaları ve evlere zoraki dergi dağıtımı yapmaya koyularak ortamı provoke etmeye çalıştı.

Çayan tarihinde bir ilki gerçekleştireceğini düşünenler, örgütlülükten önce, örgütlü olan halkın yoğun tepkisiyle karşılaşılıyordu. Bu işe öncülük edenlere halk yabancı değildi. Devrimci hareket içinde mücadele etmeyi göze alamayan, bedellerden kaçan birkaç kişi bu şekilde devrimcilik yapma iddiasıyla yola çıkıyordu. Ama yanlış bir yol ve yöntem seçiyorlardı. Tanınıyor olmaktan dolayı hoşgörü sağlanacağını düşünenler, başta şehit aileleri olmak üzere kapısını çaldıkları her evden, sonrasında sokak ve Çayan'dan kovuluyordu.

Çayan'ın tarihini, değerlerini anlatmaya gerek duyulmuyordu. Yine de devrimci sorumluluk gereği böylesine bir girişimde bulunanlara ve diğer yapılara Çayan gerçeği anlatılıyordu.

H. AKSOY parkında geniş katılımlı bir halk toplantısı yapılarak kararlar alınıyordu. Farklı yapıların dergisini okumak isteyen elbette alıp okuyabilirdi, bunda bir engel yoktu. Ancak her eve devrimci dayanışma diye zorla dergi bırakmaya çalışma, istenmediği halde rahatsız etme ve duvarlara yazılama yapılmasının asla kabul edilemeyeceği görüşü ortaya çıkıyordu.

Silinmesi istenen duvar yazıları silinmediğinde halk kendisi siliyor, kapıya bırakılan dergileri toplayıp iade ediyor, kısa bir sürede bu sorunu çözüyordu.

TİKB çevresinin “Bize yasak koyuyorlar.”, “Dergi dağıttırmıyorlar.”, “Yazılamalarımızı siliyorlar.”, “Gerekirse bizi zorla mahalleye sokmasınlar, dövsünler, biz bir şey yapmayacağız.” açıklamaları ise yediden yetmişe tutsak ve şehit ailelerinin de içinde bulunduğu Çayan halkı tarafından boşa çıkarılıyordu.

Nurtepe-Çayan'a yönelik bir diğer saldırı ise, 20 Temmuz 1997 tari-

hinde Sosyalist İşçi Partisi (SİP) tarafından gerçekleştirildi.

MGK icazeti altında, düzen içinde örgütlenmeye soyunan SİP, Cephe çizgisinin çözüldüğünü ifade ederek mahallede örgütlenmeye, bir anlamda o zihniyete göre “pay” kapmaya çalışıyordu.

Oysa Cephe’nin çözülen bir çizgisi yoktu. Olsa olsa o çizgiyi çözmeye çalışan kontra saldırı planları vardı. SİP onu hayata geçiriyordu. Ve kendi çözülmesinin fitilini ateşliyordu. Örgütlü olan mahalleye giriyor, dergi dağıtma iddiasıyla halkı rahatsız ediyor, ortaya konan tavır karşısında ise 20-30 kişilik grupla saldırıya geçiyordu.

Saldırı sonrası halkın yükselen tepkisi ve suçluların cezalandırılıp halktan özür dilenmesi istemi ise SİP Merkezi tarafından geçiştiriliyor, yaşananların kabul edilemeyeceği olayın bir saldırı olduğu açıklaması yeterli görülüyordu.

Devrimci Hareket, sol içi şiddeti mahkûm eden, kendisine karşı bir saldırı yaşandığında dahi, sorunu ideolojik mücadeleyle çözmeye çalışan bir anlayışa sahip olduğundan bu süreci tüm devrimci ve muhalif güçler çerçevesinde ele alarak mahkûm etmeye çalışıyordu.

Halk ise, yapılan toplantılar sonucu SİP saldırısını mahkûm ederken 5 ay mahalleye girmeme, dergi dağıtmama kararı alıyordu. Kararı alan halkın kendisiydi. Halka açık bir toplantıda, herkesin dinleyici ve söz hakkının bulunduğu bir ortamda bu karar alınıyor ve kamuoyuna ilan ediliyordu.

SİP, bu kararı tanımayacağını ifade etmekle kalmıyor, 20 ve 21 Ekim tarihlerinde kontra tarzda iki bildiri yayınlayarak, ardından polis destekli, silahlı, sopalı bir güruhla yeniden saldırıya geçiyor, halktan insanları yaralayarak yeni bir suç işliyordu.

Elbette sol içi şiddetten uzak duran devrimci hareket, böylesi durumlarda gereken en sert tavrı ortaya koyabilirdi. Çünkü ortada sol içi şiddetten öte kontra saldırısı yaşanıyordu. Son saldırıyla birlikte arabuluculuğa soyunan HADEP, saldırıları es geçerek ortamı yumuşatmaya; Özgür Gelecek, oportünistçe, yasak koyulmasından dolayı yaşandığı düşünülen süreçte SİP’i, doğal olarak saldırıyı da haklı görüyor; MLKP, “Yeterli hoşgörü gösterildi.” diyerek Cephenin ve dolayısıyla halkın kararına karşı SİP’in saldırılarını normal görebiliyordu.

Ancak ortada normal bir şey yoktu. Halka yönelik bir saldırı devrimci değerlere karşı bir kin kuma yaşanıyordu.

Nurtepe-Çayan’da yaşanan saldırı ve bu saldırılara karşı diğer yapıların yaklaşımı sadece mahallede yürütülen tartışmalarla sınırlı kalmıyor, tüm alan ve bölgelerde ele alınarak SİP’in yaptığı saldırının ne anlam ifade ettiği halka açıklanıyordu. Bu süreç sonunda SİP, her

alandan teşhir olmakla kalmıyor, var olan kitle gücünü de kaybediyor, yani çözülüyordu. Evet, Cephe'ye saldırma cüreti göstererek birilerine şirin görünebilir, önlerinin açılması sağlanabilir. Ve yine Cephe'ye kin kusan anlayışlardan destek de bulunabilir. Ancak halk denen o derya kendi tarihine de o tarihi yaratanlara da sahip çıkar. Asıl güç budur. Ki bu güç, halkın örgütlü gücüdür. Vefası ve güvenidir.

Nurtepe-Çayan'a yönelik diğer bir saldırı ise Kürt Milliyetçi Hareket tarafından 8 Ocak 2005 tarihinde gerçekleştirildi. Ama onun öncesinde 24 Aralık 2004 tarihinde Yunanistan'da, Lavrion Mülteci Kampı'nda Cephe taraftarlarına yapılan saldırı ile bu süreç başlatılıyordu.

Kürt Milliyetçi Hareket, kendine biat etmeyen, kendi politikaları dışında hareket eden veya o politikaları eleştiren herkese "düşman" gözüyle bakma anlayışına sahipti.

Yunanistan kampında yaşanan da bunun somut bir örneğini oluşturuyordu. 25-30 kişilik grup, içlerinde Ölüm Orucu Gazisi'nin de bulunduğu 4 Cephe taraftarına saldırarak bu süreci başlatıyordu.

Saldırı sonrası 28 Aralık'ta DHKP-C, MKP, TKP/ML ve MLKP Yunanistan temsilcilikleri saldırıyı kınayarak özeleştirilmesini istiyor, Kürt Milliyetçi Hareket ise özeleştirilme yerine tehdit ederek "Sizi buradan sileceğiz." açıklamaları yapıyordu. Bunun anlamı açıktı. Yeni bir saldırı süreci yaşatılacaktı.

8 Ocak 2005 günü aynı saatte Gazi, Alibeyköy ve Nurtepe'de eli sopalı, silahlı 'Yurtsever Gençlik', "PKK burada Cephe nerede, Cephe sabrımızı taşıma." sloganlarıyla saldırıya geçiyorlardı.

Nurtepe'de halkın barikatıyla ve sloganlarıyla karşılaşan Kürt Milliyetçi Hareket, püskürtülüyordu. Gazi'de ise cadde üzeri girilen pasajda dükkânların camlarını kırıyor, Temel Haklar Derneği'ne doğru yürüyüş gerçekleştiriyorlardı.

Saldırının sorumlusu olarak DEHAP muhatap alınıyor, DEHAP saldırıların kendileriyle ilgisi olmadığını, araştırılıp cezalandırılacağını söylemekle yetiniyordu. Ancak Haklar ve Özgürlükler Cephesi 13 Ocak günü "Körece oynamayacağız, oynanmasına da izin vermeyeceğiz. Saldırıları DEHAP örgütlülüğü içindedirler. Saldırılarından DEHAP'ı sorumlu tutuyoruz." açıklamasını yapıyordu.

Gazi Halkı, DEHAP'ın kayıtsızlığı karşısında kitlesel olarak parti binası önünde yürüyüş yaparak provokasyonu teşhir ediyordu.

DEHAP, parti önündeki açıklamayı, teşhiri kabul edemiyor, öncesinde ESP üzerinden "Kitleyi tutamayız, çok kan dökülebilir." şeklinde açıklamalarla sorundan kaçmakla kalmıyor, kendince uyarıda bulunuyordu. Ancak Gazi halkı, üst üste yürüyüşler yaparak kararlılığını sür-

dürüyordu.

Sonuç olarak Yurtsever Gençlik imzalı açıklamalar, DEHAP'ın tavrı ve yaşananlar saldırının merkezi olduğunu ortaya koyuyordu. Birçok örgüt, dernek ve yapının da içinde bulunduğu tartışma toplantılarında DEHAP'ın "Basınızdaki dil bizim mücadelemize yönelik bir saldırdır, milliyetçi deniyor." sözleri bu gerçeği de ifade ediyordu.

26 Ocak 2005 tarihinde oluşan komisyon açıklamasında sorunların çözümünün şiddet olamayacağı belirtilerek sol içi şiddetten kaçınılması gerektiği karara bağlanıyordu. Aynı şekilde saldırıların araştırılacağı komisyonca belirleniyordu. 14 Temmuz 2005 tarihinde Haklar ve Özgürlükler Cephesi, Komisyona rapor sunarak DEHAP'ın süreci engellemeye çalışan tavrı, "Açığa çıkan her şeyi reddederek, saldırının siyasi sorumluluğunu üstlenmiştir." açıklaması yaparak özür dilenmesini istiyordu.

"Sol içi şiddete karşıyız." bildirisini imzalayanlar, o imzaların mürekkebi kurumadan yeni saldırılara da girişiyorlardı. Çünkü eleştirilere tahammülsüz yaklaşıyorlardı. Ama devrimci hareket, tahammülsüz olsalar da, saldırıya girip yıkıp yıksalar da doğruları söylemekten vazgeçmiyordu. Tarih bunun sayısız örnekleriyle doluydu ve o tarihte sol içi şiddet adına tek bir olumsuz olay yer almıyordu. Elinde devrimci, demokrat, ilerici herhangi bir yapıdan tek bir insanın kanı bulunmuyordu. Kendi kanı döküldüğü zamanlarda da ideolojik mücadeleyi esas alarak suçluları mahkûm etme, özür diletme ve sorunları diyalog ile çözme pratiği sergiliyordu.

Son süreçte yaşanan provokatif ve kontra saldırılar sonrası da aynı anlayış temelinde solun birliğini esas alan, sorunların diyalogla çözülmesini sağlayan bir yapıya öncülük ediliyordu.

Devrimci ve Demokratik Yapılar Arası Diyalog ve Çözüm Platformu adında faaliyet yürüten bu yapı, ortaya çıkan sorunları çözme yoluna gidiyordu.

Elbette adına ve amacına uygun bir pratiğin sergilenip sergilenmeyeceğini zaman ve içindeki bileşenlerin tavrı gösterecekti.

Örneğin, platform içerisinde yer almamasına rağmen DEHAP yerine faaliyet yürüten Demokratik Toplum Partisi (DTP), Platformun işleyişini, ilke ve anlayışını kabul ederek yaşanan bir sorunda çözüm konusunda aktif olacağını söylemiştir. Kürt milliyetçiliğinin saldırılarını gündeme taşıdığına ise "Apocu gençliğin ya da başkalarının yaptıklarının kendilerini bağlamadığını," ifade ederek çözümünden yana olmadığını gösterebiliyordu. İsrarcı olunması üzerine "Bizim kendi gündemimiz varken böyle bir gündemle uğraşmak istemiyoruz." diye-

biliyorlardı.

SİP, halkın kararını tanımıyor, bir diğeri yasak koyuculuk diyor, bir başkası farklı bir şey öne sürebiliyordu. Oysa ortada bir saldırı, provokatif bir tavır ve suç vardı. Önce bunun mahkûm edilmesi gerekiyordu. Bunun için de samimiyete ihtiyaç vardı.

Çayan Mahallesi'ne yönelik diğeri bir provokatif saldırı da Demokratik Haklar Federasyonu (DHF) tarafından gerçekleştirildi.

DHF; 2010 1 Mayıs'ında darbeci ihanet çetesi'nin cezalandırılmasını kendince eleştirerek, Devrimci 1 Mayıs Platformu'nda Cephe'den özeleştirir istiyor ve aynı zamanda platformu dağıtmaya soyunuyordu.

18 yıl önce ortaya çıkan darbe ihanetine sahip çıkan, devrimci harekete tavır alan DHF o utancın özeleştirisini dahi vermeden 18 yıl sonra yeniden darbeciliği hatırlayarak ihaneti savunmaya, himaye etmeye soyunuyordu.

Platformda istediğini elde edemeyince, kendisi platformdan çekilmek zorunda kalıyordu.

Sonrasında Sarıgazi'de, 29 Temmuz 2010 tarihinde TAYAD standına ve standta bulunanlara saldırıyor, platformda mahkûm ediliyorlardı. Yapılan tartışma sonucu ise özür dileyerek saldırıyı onaylamadıklarını açıklıyorlardı. Ancak 'Cephe'nin önceki tavırları bunlara yol açtı.' diyerek söylediklerinde samimi olmadıklarını ifade etmiş oluyorlardı.

14 Kasım 2010 tarihinde 35-40 kişi ile Çayan Mahallesi'ne girerek afiş asmaya, dergi dağıtmaya soyunuyorlardı. DHF'nin tarihinde, bir mahalle veya alanda böyle kalabalık afiş yapıştırıp dergi dağıtma yoktur. Ama nasıl olmuşsa koskoca İstanbul'da örgütleyecek bir mahalle bulamamış; tarihi belli, örgütlülüğü kabullenilmiş, hukuku, yapısı bilinen Çayan'da böyle bir şeyi keşfetmiş oluyordu.

Çayan halkı saf değildi. Kendilerine bilinen gerçekler yeniden hatırlatıldığında bildik yaklaşımlarla, "Seni-sizi muhatap almıyoruz.", söylemleri, "Gelin bizi dövün." bağrış çağırışlarıyla ortam provoke edilmeye çalışılıyordu. Ancak her şey bir senaryodan öteye gidemiyor, örgütlü halk bu girişimi boşa çıkartıyordu. Yine de açıklamalarında gerçeği tersyüz ederek saldırıya uğradıklarını yazabiliyorlardı. Oysa halk gerçeğin içindeydi.

İlginçtir, bir ay sonra 19 Aralık günlerine yakın, Çayan'a yönelik polis kuşatması yaşanırken ve halk barikatlar kurarken ortalarda DHF'li kim-seler yoktur! Tanıdık birkaç kişi ise, "İşimiz var, eylemi destekliyoruz." diyerek ortadan kaybolmayı tercih ediyordu.

30 Ocak 2011 tarihinde bir kez daha Nurtepe-Çayan Mahallesi'ne

yazılama ve afiş yapma bahanesiyle giren DHF'liler afiş dışında ellerinde sopa niyetine plastik borular bulundurarak yeni bir girişimde bulunuyordu. Sayıları yine 30-35 civarında... Aynı şeyler yeniden anlatılıyor, tartışmalar yaşanıyor, itişme, tekmeleme ve çeşitli darplar sonucu hafiften yaralanmalar ortaya çıkıyordu. Cephe herhangi bir saldırıda bulunmak bir yana halkın öfkesi önünde barikat olarak, yaratılmak istenen provokasyonun önünü almaya çalışıyordu. Bunda da başarılı oluyordu. Cephe'yi diğer yapılardan ayıran, tarihinde sol içi şiddetle anılmamasına neden olan da bu yaklaşımın kendisiydi.

Önceki provokasyona açık saldırıları gibi DHF'nin bu saldırı girişimi de boşa çıkarılıyor, teşhir süreciyle birlikte çözümün nasıl olması gerektiği anlatılıyordu.

Devrimci demokrat yapılar arasındaki sorunların çözümü diyalogla ve ideolojik mücadele temelinde sağlanabilmeliydi. Laftan öte, pratikte bunun başarılması gerekiyordu. Rekabetçilik ve grupçuluk duygusuyla ya da belli yerlere mesaj verme hesabıyla ortaya konan her saldırı girişimi provokasyon olmakla kalmıyor, tarihe utanç duyulacak bir olay olarak kazanıyordu.

Anlık düşünenler, çıkarları için duygularıyla hareket edenler, bu utanç duygusundan kurtulamazken; devrimci düşünen, devrimin ve halkın çıkarlarını esas alanlar ise lekesiz bir tarihle yoluna devam ediyordu. Tarihte hiçbir şey unutulmuyor, unutulamıyordu.

Unutmak inkârdı. Unutmak geçmişine sahip çıkmamak, o geçmişten dersler almamak anlamına geliyordu.

Geçmişini hatırlamak istemeyenler, kimi dönemleri görmezden gelenler geleceği yaratamadıkları gibi aynı yanlış ve hatalara düşmekten de kurtulamıyordu.

Oysa Çayan kökleri çok derinlere uzanan bir çınar gibidir. O kökleri oluşturan kan, can, alın teridir. Halkın kendisi vardır o köklerde. Halka ve emeğe saygı vardır. Koca bir tarih vardır. Ne o tarih ters yüz edilebilir, ne de o çınar ağacının kökleri sökülüp atılabilir, dalları kırılıp öldürülebilir.

Ulu bir çınar ağacının hemen yanında küçük bir kabak filizi boy göstermiş. Bahar ilerledikçe, çınar ağacına sarılarak yükselmeye başlamış. Yağmurların ve güneşin etkisiyle hızla büyümeye başlamış ve neredeyse çınar ağacıyla aynı boya gelmiş. Bir gün dayanamayıp sormuş çınar ağacına:

- Kaç ayda bu hale geldin ağaç?
- 42 yılda, demiş çınar.
- 42 yılda mı? Diyerek katıla katıla gülmüş ve çiçeklerini salmış

kabak. Ben neredeyse iki ayda seninle aynı boya geldim bak! demiş
- Doğru, demiş ulu çınar, doğru.

Günler günleri kovalamış ve sonbaharın ilk rüzgârları başladığında kabak önce üşümeye sonra yapraklarını dökmeye, soğuklar arttıkça da aşağıya doğru inmeye başlamış. Bu sefer endişeyle sormuş çınara; “Neler oluyor bana ağaç?”

- Ölüyorsun, demiş Çınar.

- Niçin? Diye sormuş kabak.

- Benim 42 yılda geldiğim yere, sen iki ayda gelmeye çalıştığın için sevgili kabak, demiş Çınar.

Bazen hikâyeler gerçekleri anlatır. Bazen gerçekler hikâyelere yol gösterir. Mesele de kabak tadı vermeden yaşanan gerçekleri iyi algılayıp yol alabilmektaydı.

DEĞİŞEN GERÇEKTE NEYDİ?..

*“Halkım ben,
Hani şu sayılmayan,
Hani şu çok halk
Soluğumun öyle bir gücü var ki
Sessizliği deler geçerim, dinlemem
Filiz verir, boy atarım
Zifiri karanlık demem
Zulüm, acı, ölüm, şu bu
Bir anda gizlerse de tohumu,
Ölmüş gibi görünse de halk,
Döner gelir elbet bir gün nisan ayı,
Kavuşur baharına toprak,
Kızgın eller dağıtır atar ağır havayı
Ölüm içinde yeşerir yaşamak”*

Paul GLUARD

Nerede o eski günler? Nerede o eski paylaşımlar? Nerede o eski insanlar? Nerede o eski sevgiler, saygılar, komşuluk ilişkileri? Nerede o eski bayramlar, düğünler, diye uzayıp giden bir özlemdir eskiye dair sık sık dile gelen.

Bir şeyler değişiyor, bir şeyler geliyor, bir şeyler sürekli ilerliyorken eskiye olan özlemler kimseye şaşırtıcı gelmiyordu.

Kapitalizm her şeyi tüketiyordu. Tükettikçe insanlar arasındaki uçurumlar çoğalıyordu. Tüketimin karşısında duramayan, uçurumlara engel olamayanlar da eskiye dönüp böylesi özlemlerde bulunuyordu.

Yoksuldu evler, olanaklar kısıtlıydı. İletişim, ulaşım gibi temel ihtiyaçlar zor elde ediliyordu. Kimi yerde hiç yoktu. Ama insanların umudu daha fazlaydı. Olanaksızlıkları alt etmeyi biliyordu. İletişimin sınırlı olduğu koşullarda onun değerini düşünerek hareket ediyor, iletişimsiz kalmıyordu.

Çocuklar çocukluğunu yaşıyor, düşe kalka öğreniyordu bu hayatı. Oyunları da... Oyuncakları da... Onların yetenek ve becerilerini açığa çıkarıyordu. Çocuk yaşlarda sorular sormanın, yaratıcılıklarını geliştirmenin, merak duymanın önemini yaşıyorlardı.

Televizyon tek kanallıydı ama insanların birbirine açılan kanalları vardı. Oradan ulaşıyorlardı birbirlerine. Televizyonlar renksizdi ama yaşamın her anını renkli kılacak paylaşımlar da bulunuyordu.

Evlerin kapıları kilitlemezdi. Hırsızlık gibi kaygılar olmadığından evlerin camlarına demir parmaklıklar takılmazdı. Konu komşu istediği zaman kapıları çalar, uygunsa bir eve misafir olur, sabah kahvaltısını yapar, akşam yemeğini yer, çayını içerdi. Hiç kimse bu durumu hor görmez, aksine mutluluk duyardı.

Ev mi taşınacak, temizlik mi yapılacak; boya, badana, tamirat işleri mi var... O işten anlayanlar hemen yardıma koşardı.

Mahallenin kömürünü mahallede oturan Hıdır GÖLELİ getirirdi. Sırayla Kemerburgaz'dan getirilen kömürler evlerin önüne birlikte boşaltılır ve kömürlüğe taşınırdı. Taşınma işi bitince hazır olan çaylar ya da yemekler mevsimine göre meyveler ikram edilirdi. Ki bir gelenek olan çaylı sohbetler, akşamların vazgeçilmezi olarak, sokak boyunca evlerinin önünü dolduran insanlarca sürdürürdü.

Bazen çocukların sokak ortasında oynadığı futbol maçları alkış ve tezahüratlar altında izlenir, bazen de sokağa getirilen bir ip ile kızlı erkekli, büyük küçük demeden voleybol oynanırdı.

Sevgi saygı konusunda herkes birbirini denetler, gelenek ve göreneklerin yaşatılması için çaba sarf edilirdi.

Söz, nişan, kına gecesi ve düğünlerde yaşanan mutluluklar ortaktı. Evlenecek kız herkesin gelini ve yengesi, erkek ise herkesin damadı ve eniştesi sayılırdı. Düğün, dernek hazırlığına herkes katılmaya çabalardı.

Kına ve düğünler önce sokakta, aile evlerinin önünde yapılırdı. Evlerde bulunan sandalye ve masalar sokağa taşınır, seyyar lambalarla sokak aydınlatılırdı. Davul ve zurna ise mahallenin girişinde çalmaya başlar, cadde ve sokaklarda yankılanarak evin önüne ulaşırdı. Mahallenin davul ve zurnacısını herkes tanırdı. Onlar; aynı yörenin, aynı kültürün suyundan beslenildiğinden nelerin çalınacağını bilirlerdi.

Sadece mutlu anlarda değil, acılar yaşandığında da bir arada bulunulur, her şey paylaşıldı.

İnsan ilişkileri iyi olsa da pek çok sorun yaşanırdı. Ancak sorunlar çok uzatılmaz, mahallenin sevilen sayılan büyükleri tarafından çözülür, çözümsüz kalındığında ise Alevi dedelerinin araya girmesiyle hal edilirdi.

Mahallede birbirine yakın oturan ailelerin büyük çoğunluğu Aleviydi. Alevi inanç ve kültürüne göre yaşamayı içselleştirenler gelenek ve değerlerini sürdürmeyi başarıyordu.

Alevi dedeleri yılın belli dönemleri yaşadıkları köylerden yola çıkarak, ocaklarına bağlı şehirlerin mahallelerine ulaşır, söz alır, söz keser, cem düzenler, küskünlüklere son verir, gelenek ve göreneklerin yaşanıp, yaşanmadığını gözlemleyerek düşüncelerini açıktan ifade ederek yol gösterirdi.

Yol, onlar için yaşamın kendisiydi. Yaşamın gerçekliğini ve gerekliliğini yol'la açıklıyorlardı. Bu nedenle "Gönül kalsın, yol kalmasın." diyorlardı. Çünkü gönül almak kolaydı. Çözölmeyecek hiçbir sorunun olmadığı düşünölüyordu. Ama yol kalırsa, yaşam ve onun anlamı da dururdu. Onun gerekleri yerine getirilmediğinde bozulma ve çürüme kaçınılmazdı.

"İlimden gidilmeyen yolun sonu karanlıktır." diyen Hacı Bektaş-ı Veli bunu söylüyordu.

Nesimi, yazdıkları ve yaşamıyla bunu dile getiriyordu:

*"Sorma be birader mezhebimizi
Biz mezhep bilmeyiz yolumuz vardır
Çağırma meclisi riyaya bizi
Biz şerbet bilmeyiz dolumuz vardır."*

Sonra Bedrettin dile getiriyordu yüzyıllar öncesinden hakikati: "Beden acıları geçicidir. Biz beden acılarını geçirecek merhemleri çoktan kazandık. Asıl odur ki, acısı geçmez, sapmak acısıdır. Kişi doğru gördüğü yoldan saparsa onun ilacı da merhemi de yoktur."

Kerbela'da Hz. Hüseyin, o yoldan sapmadığı için boynu vurulmuştu. Seyit Rıza, o yol uğruna asılmıştı.

Pir Sultan Abdal, "Dönen dönsün, ben dönmezem yolumdan." derken bu gerçeği haykırıyordu.

Ve Mahir Çayan; "Devrim yolu, engebeli, dolambaçlı ve sarptır." derken o yolun nasıl yürüneceğini gösteriyordu.

Tek yol devrim, derken binlerce yıllık insanlık tarihinden süzölüp gelenler taşınyordu. Nice halk önderinden, bilgesinden besleniliyor, dire-

niş ve ayaklanmalardan dersler alınıyordu.

Bu bilinçle, tüm saldırılara göğüs geriliyor, geriletmeye bozulmaya karşı örgütlenmeler yaratılıyor, Yol'dan sapan her şeyin önünde devrimcilik şaha kaldırılıyordu.

'Nerede o eski günler?' özlemi olarak dile getirilenlerin cevabı yalandı. Onlar yerinde duruyordu. Ki onları yerinde tutan, halkın soylu damarı olan devrimcilerdi.

Değişen, dönüşenlere karşı büyük bir umutla öne atılıyor, ilerici, doğru ve değerli olan ne varsa onu taşıyorlardı.

Bu ev, bu sokak, bu mahalle, bu vatan bizim anlayışıyla topraklarına sahip çıkarak halkı için canını seve seve vermenin fedakârlığını yaşıyorlardı.

Yakılan, yıkılan, katledilen, göç ettirilen, sel sularında kaybedilen, göçük altında bırakılan; açlık, yoksulluk altında ezilen; evsiz barksız, açıkta bırakılan; hakkı, emeği, alın teri sömürülen; eğitimde, sağlıkta, ulaşımında, beslenmede insan yerine konmayan; inancı, kimliği ve gelecekleri nedeniyle zulüm gören ama her koşulda onurlu kalmasını unutmayan halkın yanı başında bulunuyorlardı.

"Halkız biz. Halktan biriyiz. Halkın öncüleriyiz." diyen Dayı, bu gerçeği ifade ederken öğrenerek, öğreterek yeni insan yaratmanın kavgasında yürünecek yolu gösteriyordu.

"Nerede o eski insanlar? Nerede o eski günler?" demeden, geçmişten geleceğe taşınan ne varsa bugün de yaşıatılıyordu.

Bayramlar, seyranlar, düğünler, piknikler, sohbetler, paylaşımlar, dayanışma ruhu gibi daha onlarca özellik ve halka özgü değerler örgütlü ilişkilerin taşıdığı her yerde hayat buluyordu.

Ki bunun en büyük mimarı, elbette bu yolun yaratılmasında öncü olan yaşamlarını ortaya koyan kahramanlardır.

ÖLÜMSÜZ BİR TARİH, ÖLÜMSÜZ KAHRAMANLARCA YAZILIR...

*"Yine bir kırbaç öfkesidir yaşanan
Boz bulanık çıldırma vakti gecenin
Bütün gözlerden uzak
İnancın sesidir kan uykularda
Sabrın dili ve güneşin sözüdür konuşulan
Korkunun faydası olmaz ölüme*

*İşte paramparça edilen sevgiler
 Ve içimizde yeşeren güzellikler
 Çırpınıp duruyor saklı sancılarda
 Kuşlar mı gömülüyor karanlıklara
 Karanlıklar mı tükeniyor kanatlarda
 Ey ömrünü destan gibi yürütenler
 Yaşayan kimdir gerçekte
 Ölen kim
 Yaşarken bile tükenenler mi
 Yoksa çekilip tarihinin burçlarına
 Bayrak bayrak ölümsüzleşenler mi”*

Adnan YÜCEL

Anadolu’nun dört yanından göç edip, aynı mahallede buluşan, aynı idealler için yola düşüp, mücadelenin farklı alanlarında ölümsüzleşenlerin yaşamı herkes açısından öğreticiydi.

Solunan havanın, üzerinden gezinilen toprağın, olumlu yönde değişen ve dönüşen her şeyin içinde onlar vardı. Onların yarattığı mücadeleye bilinciyle hayat anlam kazanıyordu.

Onlar devrim yolunda öne atılmanın cüreti ve fedakârlığıyla bugün aramızda yoklar. Ama Çayan Mahallesi’nin kalbi onlarla atıyor. Nuru-tepe sokakları onların adımlarıyla büyüyor. Onların yokluğu fiziki olmaktan öte bir şey değildir.

İnsanlar doğar, büyür, yaşar ve nihayetinde ölürler. Mesele ölümün nereden ve nasıl geldiğidir. Yaşarken nasıl yaşandığı, insanlık adına geride nelerin bırakıldığıdır.

“Ölüm doğal bir olaydır, böylesi bir dünyada baş eğmeden ölmeyi bilmektir önemli olan.” diyordu Dayı. Hüseyinler, Yüceller, Mehmetler, Aşurlar, Orhanlar, Metinler baş eğmeden ölebilmenin yüz akı olarak tarihe geçtiler...

“(...)

17 Ekim depremini yaratan

o güçlü fırtınayı yaratan

krallar imparatorlar beyler diktatörler yıkanız

“hey hep bir ağızdan türkü söyleyen

Karaburun’da çarpışan Bedrettin yiğitleriyiz

biz nerede doğum sancısı

atlarımızı oraya sürdük

*kızgın ve kızıl kor atlarımızla
hep dalgalı anafolara daldık*

*“çok yendik çok yenildik
topların tankların -ki ustasıyız-
uçlarında sallanan bizlerdik*

*“hey Stalingrad'da şaha kalktık
Filistinlerde direndik Kızıldere'de direndik*

*“düşüncelerimizi tarihimizin
örs ve çekici arasında dövüp
kavganın suyunda çelikleştirdik*

*“ip de geçersen boyunlarımıza
ya da bir kurşun alınlarımıza
asla soyunmayız inancımızdan*

*“hey And Dağları Sierralar
Che'nin gül bahçeleriyiz...”*

HÜSEYİN AKSOY...

Çayan Mahallesi denince akla gelenlerin başındadır Hüseyin AKSOY. Hüseyin AKSOY denince de Çayan'ın ilk şehidi ve o şehidin adını taşıyan bir park gelir akla.

Erzincan Çayırılı'nın Yürekli Köyü'nde Alevi bir ailenin çocuğu olarak doğar. Yedi kardeşin beşincisidir. Çocukluğu köyde çobanlık yaparak geçer. Babasını selde kaybedince yoksulluğun yükü onun da omuzlarına biner ki sorumluluk bilincini o yaşlarında taşımaya başlar. Yokluk ve geçim sıkıntısı arttıkça köy yaşamı iyice zorlaşır. Ve ailece İstanbul Okmeydanı'na göç ederler.

İstanbul'da yaşam zordur. Ama zorluğu aşmaktan başka bir seçeneklerinin bulunmadığını bilir. Genç yaşında inşaat işlerinde çalışarak ailesinin geçimine katkıda bulunmaya başlar. Aynı zamanda düzenin acımasızlığını ve sömürsünü algılar. Tanık olduğu hemen her şeyden etkilenir, haksız ve adaletsiz olana isyan ederek karşısında durur.

Okmeydanı'nda uzun kalmazlar. Çayan'ın kuruluş süreciyle birlikte '78'de mahalleye taşınırlar. Kısa sürede mahallenin oluşumunu öğrenmekle kalmaz, bir anlamda kendini direnişlerin ortasında bulur.

Yoksul olduğu için yoksulun dilinden anlayan Hüseyin, kısa sürede

halk ile kaynaşır, onların gönlünde bir yer edinir. Yaşananlara duyduğu öfkesini doğru şekilde ele almasını bu süreçte öğrenir. Çünkü Dev-Genç'lilerle tanışmış, onların yarattığı direnişlerden etkilenmiştir. Bu etkilenmeler sonucunda yolunu da çizer.

O yol açlığın, yoksulluğun olmadığı; hiç kimsenin ezilip, horlanmadığı; zulmün, zorbalığın son bulacağı bir yoldu. Ki adına devrim denen o yolun "Engibeli, dolambaçlı ve sarp" olduğunu ilk o zamanlar bilincine kazır. Henüz 15 yaşındadır. Ama koca bir yürek taşır.

Faşizm aç bırakırken, sömürürken, zulüm uygularken, genç yaşlı, çocuk genç ve bebek dinlemiyordu. Bu nedenle erken büyüyordu Hüseyinler... Bu nedenle yürekleri kocaman oluyordu.

Devrimci mücadeleyle tanışan Hüseyin, bir yanda çalışmaya devam ederek ailesine katkıda bulunurken diğer yandan örgütlenmelere katılarak halka ve devrime hizmet eder. Genç yaşında görev ve sorumluluklar alır.

Yazılamaların, bildiri dağıtımlarının, arama bölgelerinden geçişlerin hayati önemde olduğu koşullarda, fedakârlık yapılması gerektiğinde tereddütsüz gönüllü olanların başındadır. Ki mahalle sıkıyönetim koşullarındadır. Arama ve baskınlar kesintisiz sürmekte günün her saati risk altındadır. Onun için riskten öte, mücadeleye katkı sunmanın, halkın sorunlarına sahip çıkmanın mutluluğu vardır. Büyük küçük iş ayırımı yapmadan, önemli önemsiz diye düşünmeden, her türlü görevi ciddiyetle ele alırken bu mutluluk ona yol gösterir. Kendi ailesine nasıl değer veriyorsa, yoksul halka da aynı değeri vererek sevmeyi, sevilmeyi başarır.

Nöbetler tutar, evlerin yapımına yardım eder; briket, kalas taşır; harç karar, çocuklarla ilgilenir, büyüklere karşı saygısıyla öne çıkar... Devrimcilik tam da buydu. Öncü olurken halktan biri olduğunu unutmuyor, halk ile bağlarını güçlendiriyor, örgütlü bir halk gerçeğiyle yoluna devam ediyordu.

Çatışmaların yoğunlaştığı, gözaltı ve baskınların arttığı koşullarda ailesinin yaşadığı kaygı ve koruma duygusu öne çıkar. Abisi mahalleden uzak tutmak için yanında Tekirdağ'a götürür. Ancak abisi bu uzaklaştırmanın bir fayda etmeyeceğini, Hüseyin'in yüreğinde yer edinenlerin sökülüp atılamayacağını anlamakta gecikmez. Hüseyin inancı ve kararlılığıyla abisini ikna eder ve tekrar mahalleye geri dönerler.

Hüseyin geri döndüğünde sadece kendi ailesine kavuşmakla kalmaz. Çayan halkına ve büyük ailesine de kavuşur. Uzun bir ayrılık yaşamasa da kavuşmanın sıcaklığı ve coşkunluğuyla kaldığı yerden yoluna devam eder.

Mücadele, sadece mahalle çevresi ile sınırlı olan bir faaliyet değildir. Gün olur alanlara çıkılır, gün olur başka bir mahalleye desteğe gidilir, gün olur Gültepe gibi mahalle baskınlarında görevler alınır; gün olur işgallere, grevlere ve daha çok kapsamlı eylemlere katılım gösterilebilirdi.

Hüseyin her türlü göreve hazır olduğunu belirtse de mücadele çevresi mahalle ile sınırlı tutulur.

'79 yılında "Emperyalizme Faşist Teröre, İşsizliğe ve Pahalılığa Karşı Mücadele Kampanyası" çevresinde tüm alan ve bölgelerde olduğu gibi Nurtepe-Çayan'da da faaliyetler yürütülür. Mahalle dışında Silahtarağa, Çobenceşme ve Kâğıthane'de kurulu fabrikalarda kampanyanın amacını anlatan yazılamalar, konuşmalar, bildiri dağıtımları yapılır.

Hüseyin de bu kampanya içinde yerini alır. Son görev yeri ise Kâğıthane'de bulunan Boronkay Fabrikası'dır.

14 Temmuz 1979 günü bir grup yoldaşıyla birlikte hazırladıkları bildirileri alarak yola çıkarlar. Fabrikaya ulaşmak için denetimin olmadığı, patikayı andıran yollardan geçerler. Yol boyu gelişigüzel kurulan derme çatma evler ve o evlerde yaşayan yoksul insanlarla karşılaşır- lar.

Hüseyin için bu karşılaşmaların önemi büyüktür. Acıma, üzülmeye duygusundan öte, öfke ve sınıf kinini bileyleyler.

İşçilere ulaştıracağı bildirilerin basit bir kâğıt parçası olmadığını, böylesi anlarda daha yoğun hissederek onlara sıkı sıkıya sarılır, gözü gibi bakar. Ki faşizmin o kâğıt parçalarından ne kadar korktuğuna defalarca tanık olmuştur. Çünkü o kâğıtlarda yazılı olanları, kampanyanın amacını en özlü haliyle anlatıyor, gerçekleri işçi ve emekçi tüm halka taşıyıp örgütlenme çağrısı yapıyordu.

O gün, o çağrı planladığı gibi işçilere ulaşır. Hüseyin bir görevi daha yerine getirmenin mutluluğunu yaşar. Coşkuyla Çayan'a geri dönerken fabrika müdürlerinin ihbarı sonucu Kâğıthane Jandarma ekibiyle karşılaşır. Jandarma Başçavuşu Erdal GÖRÜCÜ komutanlığındaki ekip, "Komünistleri buradan temizleyeceğim." diyerek kurşun yağdırır ve Hüseyin Aksoy'u katleder.

Hüseyin'in şehitlik haberi mahalleye ulaştığında aile evini ve sokakları öfke kaplar. Ağıtlar ve sloganlar birlikte yükselir.

Çayan'ın yoksul konduları, Hüseyin'in adımladığı yollar, el attığı işler, soluklanmak için oturduğu kapı önleri, nöbet gecelerinde beklediği köşe başları ve kurduğu sohbetler, açlık, yoksulluk ama ille de Umut'a dair şeyler onunla anılmaya başlar.

Mahallede hiç eksik olmayan baskı ve gözdağı yaşanan korkuyla birlikte daha da yoğun hale getirilir. Ancak tüm baskı ve gözdağına rağmen abluka altına alınan Çayan'dan Hüseyin'in cenazesi kaldırılır, omuzlar üzerinden taşınarak Hasdal Mezarlığı'na defnedilir.

Hüseyin'in katledilmesinden sonra kampanyanın yeni sloganı da "Katillerden Hesap Soracağız" olur. Ki bu hesap sorma aynen yerine getirilir.

Hüseyin'in ardından, on yıl sonra, yeniden düzenlenen bir park açılışı yapılır. Mahalle halkı kuruluşu sırasında kanını, canını ortaya koyan, emek harcadı ve alın teri döken devrimcileri unutmadığı gibi ilk şehidine olan saygı ve bağlılığını da gösterir. Parka Hüseyin AKSOY ismini verir. O günden sonra H. AKSOY Parkı, başta çocuklar olmak üzere mahallede yaşayan ve dışarıdan ziyaret eden genç yaşlı tüm halkın uğrak yerlerinden biri olur.

Hüseyin, adı gibi her an her saniye, çocukların gülüşüyle ve halkın özlem dolu yüreğiyle o parktır, kavganın ortasındadır.

YÜCEL ŞİMŞEK...

Her şeyden önce bir mühendistir Yücel. Her ailenin çocuğunun öğrenim görmesini istediği bir mesleğe sahiptir. Çocukların büyüdüğünde sahip olmak istediği bir meslektir. Mühendis olunca ekonomik olarak rahatlamının, geleceği garanti altına almanın yolu sağlanırdı. Böyle düşünüldü.

Yücel'i bu düşüncelerden farklı kılan ise, ekonomik kaygıdan, geleceğini kurtarmaktan öte mühendisliği devrimin mühendisliği olarak ele almasıdır. Onu tanıyanlar, bunu bilir, bunu anlardı.

1967 yılında, Dersim'li Kürt-Alevi bir ailenin çocuğu olarak doğan Yücel'in; kimliği ve kültürü, açlık, yoksulluk ve zulüm için yeterlidir. Nice-leri gibi o da bunlardan dolayı payına düşeni alır.

Çocukluğunda Nurtepe'de oturma, 12 Eylül faşist cunta sürecini yakından yaşamının izlerini üzerinde taşır. Mahalle direnişlerinden ve uygulamalardan yola çıkarak zulmün geçmişte kalmadığına tanık olur. Zulüm, yoksul halkın bulunduğu, kendi kimlik ve kültürünü yaşatmaya çalıştığı her yerde vardı. Yücel, genç yaşlarında bunu bilir, bunu anlar, bunu söylerdi. Bunlardan dolayı kendine ilke olarak koyduğu yol; iyiden, doğrudan, haklıdan yana olmak, zulme zorbalığa karşı durmaktır.

Çocukluğu, gençliği bunun üzerine oturur. Öğrenimini bu ilkeler üzerinden şekillendirir. Okur, öğrenir, sorular sorar. Zamanını anlamsız işlerle geçirmek yerine yararlı amaçlara adanır. 12 Eylül cuntası faşist kurumlaşması dışında; düşünmeyen, üretmeyen, kendine yabancı,

yoş ilişkiler etrafında şekillenen apolitik bir gençlik yaratmaya çalışır. Gençliğin büyük kısmı bu dayatma içinde kalsa da Yücel, gençliğin gelecek olduğunun bilinciyle sorumluluklar üstlenir. 12 Eylül sonrası gelişen devrimci gençlik mücadelesinde İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi öğrencisi olarak yerini alır.

İTÜ, Dev-Genç'in, öğrenci gençliğinin 60'lardan beri merkezi durumdadır. 12 Eylül'le birlikte baskı ve kuşatmalar yoğunlaşsa da Yücel'ler Dev-Genç misyonu ile hareket ederler.

Kısa sürede İTÜ gençliğinin önderlerinden biri olan Yücel aynı zamanda İnşaat Fakültesi Öğrenci Derneği'nin kurucuları arasında yerini alır. İTÜ'lü öğrenciler bu dernek bünyesinde faaliyetlerini daha organize hale getirir.

Bir yandan okuyan diğer yandan mücadelesini sürdüren Yücel, katıldığı ve önderlik ettiği eylemler nedeniyle okuldan atılma baskılarıyla karşılaşır. Onun cevabı direnişler, işgaller, forumlar, kitlesel-dar eylemler, kısacası mücadelenin meşruluğu olur. Bu meşruluk bilinciyle yoluna devam ederek okuldan mezun olur.

Üniversite içi ya da dışı, o an öğrenci olunmuş ya da olunmamış hiç önemli değildir. Yücel için önemli ve belirleyici olan devrimin ve halkın mücadelesinde, nerede ihtiyaç varsa orada olmaktır. İnşaat Mühendisleri Odası onlardan biridir. Okulu bitirdikten sonra burada faaliyetlerini sürdürür. Okul ile ilişkisi olmamasına rağmen, bağını koparmadan ilişkilerini sürdürerek örgütlenmelere devam eder.

Devrimci hareketin yapılanması, atılım sürecinin örgütlenmesiyle birlikte, daha özel bir göreve atanır. Görevi hareketin özel kuryeciliğidir. İlkeli, disiplinli ve büyük bir özveri gerektiren bu görev, aynı zamanda büyük risk taşır.

Günün her saati risk altında bulunmasına rağmen en küçük bir yakınma, sızlanma, tereddüt yaşatmaz. Bir yerden bir yere gitmek, kendini temizlemek, (takip vb. önlem) riskleri tamamen ortadan kaldırmak için saatlerce sokaklarda yürüdüğü olur.

Tüm bunları yaparken doğal yaşantısını hiç bozmaz. İlegalite gereği mahalle ve çevresiyle gereksiz hiçbir diyaloga girmez. Görev ve devrimciliğini açığa çıkaracak imalarda bulunmaz.

Mahalle halkı onu evinden okuluna giden, mezun olduğunda işine gücüne bakan biri olarak tanır. Çok sık karşılaşma yaşanmadığı için kısa öz sohbetleri, saygı ve sevgi yönüyle öne çıkan özelliklerini bilir. Ki bu yıllar; değişim, dönüşümün pek çok kişiyi etkilediği, olumsuz örneklerin yaşanmaya başladığı yıllardır. Yüceli kim, nasıl tanımışsa nasıl bir saygınlık uyandırmışsa, hiç değişmeden öyle kalmayı başar-

ması da bir saygınlığın ifadesiydi.

Üniversite süreciyle birlikte yaşamının neredeyse büyük kısmını mahalle dışında geçiren Yücel, Sokullu Caddesinden otobüs veya mini-büsten iniyor, hemen oturduğu Kısmet sokağa giriyor, yine ayrı yoldan çıkıp gidiyordu.

'91 yılı Atılım sürecidir. Devrimci Hareket'in emperyalizme ve oligarşiye yönelik eylemlerinin çoğaldığı, düşman karargahlarının sarsıldığı günlerdir. O günlerde Türkiye'yi ziyaret etmeye hazırlanan ABD Başkanı Bush'a, devrimcilerin kanını armağan etme uşaklığını göstermek isteyen oligarşi, 12 Temmuz 1991 günü katletti Yücel'i.

Yücel, devrimci hareketin önemli kadrolarından ve mahallenin de tanıdığı, '90'da Bayrampaşa'dan firar eden ve her yerde aranan İbrahim ERDOĞAN ile birlikte aynı evde katledilir. Tarihe 12 Temmuz Şehitleri olarak geçen operasyon, "Bize Ölüm Yok!" şiarıyla yankısını buldu. "Yoldaşlar Bizi Aşın!" çağrısı ile yoksul mahallerinden tüm Anadolu'ya yayılır.

Düşman ağır bir darbe vurmanın sevincini yaşarken şehitlerine sahip çıkan halk, "Öldüler Yenilmediler!" diyerek kitlesel bir cenaze töreniyle Karacaahmet Mezarlığı'nda defneder kahramanlarını.

Mahallenin saygı duyulan, mühendisliğiyle öne çıkan evladı Yücel, şehitliğiyle birlikte gerçekte halkın ve devrimin mühendisliği için canını, kanını, alın terini ortaya koyan biri olarak anılır.

MEHMET SALGIN...

Mehmet'i hiç tanımayan, onunla herhangi bir paylaşımda bulunmayanlar sert duruşu ve keskin bakışlarına bakıp insanlara ve çevresine mesafeli olduğunu düşünebilirdi. Ancak onu tanıdıkça büyük bir yarınlığı içine düşüldüğü anlaşıldı. O, insan ilişkilerinde ve çevresine karşı sınımsıktır.

Yolda yürürken veya düşüncelere daldığında öne çıkan bu özelliği birileriyle karşılaşınca ve sohbele katılınca ısı ısı parıldayan gözlerle ve ağız dolusu gülüşlere dönerdi.

Aynı anda iki farklı özelliği bu kadar hızlı nasıl yansıtıyorsun, dendiğinde "Yaşadıklarımın ve aileden olsa gerek." derdi.

Ailesi ne büyük şeyler yaşamışsa Dersim diyarında, Mehmet kendi payına düşenleri büyük bir yokluk ve yoksulluk içinde yaşar.

1972 yılında Elazığ Yazıkönak Köyü'nde Kürt-Alevi bir ailenin çocuğu olarak doğar. Yedi kardeşin altıncısıdır. Aslen Dersimlidir.

Çocukluğu köyünde geçer. Dağlar taşlar onun için isyan diyarıdır. Ve gün gelir o isyan diyarından İstanbul'a göç etmeleri gerekir. Ailenin bir

kısmıyla 11 Eylül 1980 tarihinde Çayan'a göç ederler. Ertesi gün ise 12 Eylül faşist cuntası yönetime el koyar.

Çocukluğuyla birlikte biriken isyan ve öfkesi sığacağı sığacağına yaşanan baskı ve uygulamalarla birlikte daha da büyür. Mahalleyi tanımaya başladıkça pek çok şeyin değişip, dönüşebileceğine inanır.

Göç ederken ailenin büyüklerinin bulunmaması nedeniyle çocuk yaşında evin sorumluluğunu üzerine alır. Su, simit satarak; plastik, demir, kâğıt toplayarak eve katkıda bulunmaya çalışır. Bu nedenle çok istediği okula ancak 1981 yılında başlar. Şehit Kubilay ilkokulunun öğrencilerinden birisi olur.

Halkın kendi eliyle yaptığı, çocukların eğitiminin sağlanabilmesi için çaba gösterdiği bu okul, Mehmet'in hayalini gerçekleştirebilmesi için bir kapı olur. Hayali büyüyünce bir avukat olup adalet mücadelesinde halkın yanında olmaktır. Bunun için yaşitlarına göre geç başladığı okulda çok çalışarak açığı kapatmaya çalışır. Okurken bile evine katkıda bulunmaya devam eder.

Soğuk gecelerde yorgan altında, karanlık çöktüğünde loş bir ışık aydınlığında okumaya, öğrenmeye çalışır. Başarılı bir öğrenci olmasına rağmen ekonomik nedenlerden dolayı orta ikinci sınıftan okulu bırakıp çalışmak zorunda kalır. Elbette tek neden bu değildir. Okulu bırakmasının bir diğer nedeni de yaşayıp gördüğü hayatı daha iyi algılamasıdır.

Benim neden şuyum buyum yok diye sızlanmaktan öte buna neden olan düzene karşı öfkesini büyütür. O düzenin yarattığı yoksulluktan dolayı çevresine karşı daha duyarlı ve sevgi dolu olur.

Mahallede yardımseverliği ve herkesi düşünmesiyle öne çıkar. İhtiyacı olanlar için bakkala gider, yaşlı insanların pazar dönüşü çantalarını taşır. Herhangi bir işte yardıma koşarak çocukluğunda da gençliğinde de farkını ortaya koyar.

Mehmet için bunlar doğal olandır. Herkesin yapması gereken sıradan şeylerdir. Sevgi, saygı, yardımlaşma duygusu, acıları, sevinçleri paylaşma hali en temel insani görevdir. Ama düzen pek çok şeyde olduğu gibi insan olmanın, insan kalabilmenin en temel özelliklerini de yok ediyordu. Değişim ve dönüşümün olumsuz yaşandığı bu örneklerin aksine, Mehmet özelliklerini koruduğu gibi ufkunu da büyütüyordu.

Devrimci mücadelenin yeniden hayat bulduğu mahallede sohbet ve tartışmaların yoğunlaştığı '80'lerin sonunda Mehmet için asıl değişim ve dönüşümler başlar. Devrimci harekete uzak değildir, ancak örgütlü olarak bir şeyler yapmak için adım atılması gerektiğini düşünür.

'89 1 Mayıs'ına örgütsüz olarak bir grup arkadaşıyla birlikte katıl-

maya çalışır. Ancak Taksim tarafında geri dönmek zorunda kalır. Tarlabası'ndaki çatışmalarda yer alamadığı için öfkelenir. M. Akif'in katledildiği haberiyle öfkesi daha da büyür. Büyüyen öfkesi ve halka duyduğu sevgisiyle beraber aktifleşmeye çaba gösterir.

Temin ettiği dergileri okur. GÜLKAD, AKAD, BEYKAD derneklerine gidip gelmeye başlar. Konserlere ortak etkinliklere katılır.

Çok bilen, tartışan, saatlerce konuşanların aksine kısa, öz konuşan, pratik yönüyle kendini ortaya koyan bir anlayışla öne çıkar. Sözüünü hiçbir şekilde sakınmadan açık yüreklilikle dile getirir.

Bu süreç derneklerde, mahallelerde devrimciliğin çok yoğun tartışıldığı, kitleselliğin büyüdüğü bir süreçtir. Aynı şekilde sosyalist ülkelerin gerilediği, revizyonist iktidarların yenilgiyi kabullendiği bir dönem olarak öne çıkar.

Umutsuzluğun, karamsarlığın dört yanı kaplamaya çalıştığı günlerde Devrimci Hareket sosyalizm bayrağını ve Marksizm–Leninizm ideolojisini göndere kaldırarak Atılımı gerçekleştiriyor, emperyalizme ve oligarşiye karşı savaşı büyütüyordu.

Böylesi dönemlerde öne atılan, umut ve kararlılıkla yola devam edenler olduğu gibi birikimiyle övünen, devrimciliği, komünistliği elden bırakmayanlar ise kaçıp gidebiliyordu.

Mehmet öne atılan, umudu yol eğleyenlerin arasında yerini alır. Kimi zaman tek başına kimi zaman çevresine topladığı gençlerle dergi dağıtımı yapar, halk ilişkileriyle bağlarını güçlendirir. İradi anlamda sorunları çözmeye başlar.

Halk ile bağı sürekli olsa da, örgütlü olmanın sorumluluğuyla bu bağını daha güçlü ve örgütlü hale getirmeye çalışır.

Sadece Çayan'la sınırlı değildir faaliyetleri, örgütsel işleyiş gereği yakın mahallelere de gider gelir.

12 Temmuz ve 16-17 Nisan şehitleri onda derin izler bırakır. Yaşanan katliam operasyonları, ardı ardına verilen şehitler ile daha büyük sorumluluklar üstlenmeye adanır.

'92 1 Mayıs'ı için hazırlık yaparken, gözaltına alınan binlerce kişi arasında o da bulunur. Her eylem her gözaltı onun pek çok deneyim kazanmasını sağlar. Mücadele azmini büyütür.

Mahalli alan örgütlenmesinde yer alırken çok istediği askeri alan içinde milis üyesi olarak istihdam edilir. Görev gereği bunu kimseyle paylaşmasa da gözlerinin içi güler. Artık onun için her şey daha farklıdır. Adalet dağıtacak olmanın, hesap sorma bilincini pratiğe dökebilmenin yolları açılmıştır.

Bu süreçte yaşanan darbe ihaneti ile üstlenilmesi gereken görev ve

sorumlulukları çoğalır. Hareketi en net şekilde savunan, kafası karışan, belirsizliğe düşenlere yol gösteren olur.

Görevi sadece bununla sınırlı değildir. Darbeci ihanet çetesi pek çok alan, bölge ve mahallede olduğu gibi Çayan'a da özel önem verir. Darbe ihanetiyle birlikte sorumlu atamaları yapar. Darbeciliği meşrulaştırmaya çalışır. Mehmet'in uyanıklığı ve net tavrı mahalle ilişkilerinin çabasıyla darbecilik çalışma ortamı bulamaz. Ancak gizliden gizliğe yürütülen çalışmaların bilinciyle gece gündüz nöbet tutulur.

Kimi zaman örgütlü ilişkilerle güvenlik sağlanırken, kimi zaman Mehmet tek başına ya da yanına topladığı gençlerle bu görevi üstlenir.

Darbeci ihanet çetesinin silah kullanıp kontra eylemlere yöneldiği günlerde kendi can güvenliğinden öte örgütlülüğün, halkın güvenliğini düşünür. Yokluklar ve olanaksızlıklara rağmen malzeme temin etmekte zorlanılır ki bu süreçte "dost" bilinen örgütler de darbeciliğin yanında yer alma onursuzluğuna düşmüştür. Merkezi düzeyde kararları böyle olsa da Mehmet kurduğu ilişkilerle alt düzeydeki insanları etkilemeyi başarır. Bunu başarmasının en büyük nedeni sözlerden öte militan duruşu, gecesini gündüzüne katan çabası, darbeciliğin ağza alındığında gözlerinde oluşan kini hemen herkesi etkiler. Büyük bir saygı uyandırır. Olanakları açığa çıkarır.

Belinde taşıdığı ve gözü gibi baktığı silahı pek çok kuşatmada ve ihanet anında onu koruyan, can yoldaşı olur.

Darbecilik süreciyle birlikte mahalle dışında ihtiyaç duyulan her yerdedir. Çağlayan, Okmeydanı, Gazi gibi mahallerde, o günkü koşullarda darbeci ihanet çetesinin varlığını kanıtlamaya çalıştığı, ilişkileri rahatsız ettiği alanlardadır.

İstanbul Okmeydanı'nda bulunan Perpa İş Merkezi'ndeki bir kafe de onlardan biridir.

Nebi Akyürek'in işlettiği kafe darbeciler tarafından bilinir, tehdit edilerek denetim altına alınmak istenir. Ancak Nebi Akyürek'in tavrı ve örgütlenmeye olan bağlılığı buna engel olur. Ki Mehmet ve yoldaşlarının kafeyi sürekli denetlemesiyle darbeciler bir sonuç elde edemeyeceğini anlayarak düşmana deşifre eder.

12 Ağustos akşamı yakın bir arkadaşının kına gecesine katılır Mehmet. Ertesi gün uygun olursa düğüne katılma sözü verir. Mahalleden yürüyüp geçmeden önce toplu olarak en son bu şekilde bir araya gelir.

Mehmet böyle biridir. Bir yandan devrim mücadelesi için canını ortaya koyarak emek harcar, didinir, diğer yandan hayatın gerçeği olan sevinç ve mutlulukları olanakları ölçüsünde paylaşmaya çalışır.

13 Ağustos 1993 günü öğle öncesi evinden çıkıp her zamanki gibi yürüyerek Çağlayan'a doğru yol alır. Üzerinde hiç çıkarmadığı ama temiz tuttuğu açık pembe gömleği ve siyah kumaş pantolonu vardır.

Esmer yüzü, sert ve keskin bakışları ardından insanın, içini ısıtan gülüşüyle kıyafetleri onu tamamlayan şeylerdir.

Çayan'dan, Kâğıthane'ye, oradan Çağlayan'a doğru yaptığı yürüyüş boyunca önüne çıkanlara selam verir. O sokaklardan son kez geçeceğini bilmeden herkesin hafızasında öyle yer edinir. Tanıdık bir taksinin aynı yöne yol alması üzerine Kâğıthane'ye kadar araca biner. Biner binmez de mesafenin kısalığına bakmadan cebinde taşıdığı Grup Yorum'dan derleme kaseti müzik setine koyar. Takside Grup Yorum kasetleri olduğunu bilse de sevdiği şarkıları bir kasette toplayıp uygun olan yerlerde dinlemekten mutluluk duyar.

Arkadaşı gideceği yere bırakmak istese de her zamanki gibi işinden gücünden olmasın düşüncesiyle Kâğıthane'de inmek ister. Ancak "Grup Yorum'un Cemo'su bitmeden inmek olmaz.", diyerek ikna olur. Çağlayan Dere'ye kadar beraber giderler. Yol üzeri arkadaşlarını görünce araçtan vedalaşarak iner. Kaseti takside unutunca ısıklık çalarak ardından koşar gülümser ve kaseti alır. İşlerini hallettikten sonra Hakan KASA yoldaşı ile birlikte Perpa'ya gider.

Katliam operasyonundan önce Perpa kuşatılır. Yollar büyük bir operasyon havası verilerek kesilir. İş merkezinin önemli yerleri denetime alınır, güvenliği devreden çıkarılır. Sonra kafede oturanlara yönelik açık bir katliam saldırısı düzenlenerek infaz gerçekleşir.

Mehmet, Hakan ve Nebi dışında Selma ve Sabri adında halktan sıradan insanlar katledilir. Mehmet'in kafe camından sarkan kanlı bedeni sert ve keskin yüz hatları sadece Çayan'ın değil süreci yaşayan, onu tanıyan ve tarih bilincine sahip herkesin kafasına kazınır.

Şehit düşmeden önceki akşam halayda "Omuzdan tutun beni / halaya katın beni / düşersen bu kavgada / dosta anlatın beni" diyen Mehmet ertesi gün Cemo ile "Çıkıp Dersim dağlarına / türkü söylemek var ya" kısmında "ah dağlar" deyip iç çekiyor ve Perpa'da severek dinlediği "vurulup düşmüşsün / yatarsın kan revan / yatarsın boylu boyunca / buz tutmuş bedenim / çözülmemiş yumruğun" şarkısı ile uğurlanıyordu.

Gazi Mezarlığı'nda Hakan Kasa yoldaşı ile birlikte slogan ve marşlarla defin edilen Mehmet geride onurlu bir tarih bırakıyordu.

Mahalle halkı içinde Mehmet, yoldaşları arasında "Caner", halkın gözünde kahraman olarak anılan Mehmet'in ardında sadece yoldaşları omuzlamıyordu kavgayı. Ailesi de atılıyordu öne. Mehmetlerin sesi so-

luğu oluyor, adalet talebini dile getiriyor, mücadeleye onun sert ve keskin gözleriyle bakıyor, sıcak gülüşüyle yaşıyordu.

AŞUR KORKMAZ...

“Gözüm arkada kalmayacak!”

Kimin gözü arkada kalmaz. İnsan hangi durumlarda böylesine güven dolu bir söz eder? Bunun cevabıdır Aşur.

Onun yaşamının her kesiti bu sözlerin karşılığıyla doludur. Ne birilerinin gözünü arkada bırakmıştır, ne de duyduğu güven konusunda tereddütler yaşamıştır.

7 Aralık 1972 yılında İstanbul’da Alevi bir ailenin çocuğu olarak doğar. Üç kardeşin büyüğüdür. Aslen Sivaslıdır.

1974 sonrası ailece İstanbul Alibeyköy ilçesi Araphane Mahallesi’ne göç ederler. Güzeltepe Mahallesi’nin kurulmasıyla birlikte buraya göç ederler. İlk ve orta öğrenimini Güzeltepe İlk Öğretim Okulu’nda tamamlar. Pek çok çocuğun okumayı sevmediği, derslere isteksiz girdiği günlerde Aşur, istekli bir şekilde okula gider, çalışkanlığı ve kavrama yeteneğiyle öne çıkar. Yaşamının tamamını belirleyen özelliklerinden birisi de bu olur.

Güzeltepe’de yaşam Nurtepe-Çayan’a göre daha sakin geçse de 12 Eylül’ün yarattığı izler oraya da uzanır. Aşur da pek çok çocuk gibi yaşanan sürecin etkisinde kalır.

Mahallede lise olmadığı için, Beyoğlu Ticaret Meslek Lisesi’ne kayıt yapılır. Öğrenimine mahalleden uzak bir yerde devam etmesi onun için yeni bir kapı açılması anlamına gelir.

Devrimci gençliğin akademik, demokratik eylemlerini üniversitelerden liselere kadar yaygınlaştırdığı günlerde, Liseli Dev-Genç örgütlenmesinin faaliyet alanlarından biri de Aşur’un okulu olur.

Özellikle Hasköy Lisesi bu süreçte direniş ve işgal eylemleriyle öne çıksa da birbirine yakın olan bu okullarda ciddi bir örgütlenme yaratılır. Aşur, uzak olmadığı devrimci mücadeleye bir Liseli Dev- Genç’li olarak katılır.

Liseli Dev- Genç’li olmanın ne ifade ettiğini bilse de teorik anlamda kendini eğitir, sorar, araştırır, kafa yorar ve pratik yönüyle hayata geçen olur. Aynı zamanda meşruluk bilinciyle çok rahat şekilde okulda örgütlenme faaliyetine girer. Öğretmenleriyle gençlik mücadelesini, düzeni tartışmaktan sakınmaz. Kısa sürede okulda öne çıkan, eylemler örgütleyen biri olarak tanınır. Bunun sonucu okul idaresi tarafından okuldan atılır.

Aşur, için fark eden bir şey yoktur. Mücadelesini sürdürebileceği

alanlar mevcuttur. Yine de bir okulda kayıt yaptıırıp, liseli Dev-Genç’li olarak yoluna devam etmeye çalışır. Okuldan atılma gerekçesi düşünlüdüğünde pek çok okul geçmesi gerekir. Sonunda Bayrampaşa Ticaret Lisesi’ne kayıt yaptıırır. Kayıt yaptıırdığı okul Gazi Osmanpaşa sınırlarında bulunan Liseli Dev-Genç örgütlenmesinin yaygın olduğı bir okuldur. Mücadeleye buradan devam eder.

1990 1 Mayıs kutlamasına katılmak için Gazi Mahallesi minibüs durağında beklerken Ali Haydar Çakmak ile (Gazi Ayaklanması önderlerinden, Ordu – Kır Şehidi) birlikte gözaltına alınır. Aşur, taşıdığı poşetteki eşyalar (molotof) nedeniyle tutuklanır. Ali Haydar serbest bırakılır.

17 yaşında tutsaklığı yaşar Aşur. Yaşı küçük olduğı için 3-4 ay Bayrampaşa Özel Tip’te kalır ve tahliye edilir.

Tahliye sonrası mücadele seyri ve hareket alanı “daralır”. Önceki aktifliği taşımasa da ilişkilerini sürdürerek kendini ve çevresini geliştirmekten vazgeçmez.

Mehmet’in şehitliği ve Bağcılar Direnişi’yle birlikten yeniden aktif mücadeleye atılır. Nurtepe – Çayan halkının Aşur’u tanınması nasıl bir yüreğe sahip olduğunu anlaması bu süreçte gelişir. Çok kısa sürede sözden öte pratiğıyle öne çıkar.

Mahallede gerçek ismiyle anılsa da yoldaşları arasında “Hasan” olarak bilinir. “Hasan” Mahir Çayan’ın kullandığı bir isimdir. Hasan adını kullandığı ortamlarda ayrı bir duygu yoğunluğu yaşar. O duygu yoğunluğunun altını dolduran ise Mahir’in kişiliğı, yarattığı değerler, devrim yoluna dair bıraktıkları olur. Ona dair her şeyi okur, araştırır ve içselleştirir.

Bununla da yetinmez, Yeni Levent’te toplanıp Parti-Cephe’yi oluşturan Mahir’lerin kaldığı evi bulmaya dahi çalışır.

Umut’un ilanıyla birlikte yeniden Parti-Cephe bayrağı altında mücadele etmenin coşkusunu yaşar. Duvar yazılamaları, pankartlar, kuşlama ve bildiriler, korsan eylemler ve şenliklerle bu coşkusunu mahallenin dört yanına taşır.

Dayı’nın tutsaklığında öfkelenendir. Her türlü eylem için öne atılanıdır. Merkezi bir yerde asılan devasa pankartla coşan, teknik arıza sonucu yarısı açılan pankartı düzeltmek için riskleri göze alır.

Dayı’nın tahliyesinde coşan, halay başını çekendir.

Gazi ayaklanması sürecinin başından sonuna kadar yerini alan, Nurtepe’den yürüyen kitleye önderlik eden, otobanı trafiğe kesip an be an çatışmaları yaşayandır.

Gazi ayaklanması ruhunu 1 Mayıs alanlarına taşımadan önce Ça-

yan' da H. Aksoy Parkı'nda İstanbul merkezli olarak kutlanan Newroz coşkusu yaşıyan, Cephe flamasıyla ateşin başında çekilip dergide kapak olan fotoğrafta yer alandır.

Umut'un ilanı sonrası, ilk kez Kadıköy'de kutlanan '98 1 Mayıs'ının emektarlarındandır.

Halk Meclisi Girişimi içinde aktif rol alan, yöneten, işgallere gönüllü olan ve örgütleyendir.

Mahallede dergi sayısını arttırma iradesi, daha büyük işler başarma azmi onunla hayat bulur.

H. AKSOY Parkı'nın yeniden düzenlenmesi, tabelanın yazılması, ihtiyacı olan yoksul evlere yiyecek, giyecek, yakacak temin edilmesi onunla hayat bulur.

Esprilidir Aşur. Yerine göre espri yapar. Coşkuludur Aşur; nerede, nasıl bir coşku yaşanıp yaşatılacağını bilir. Halkın her kesimiyle anlaşmasını, sevmeyi sevilmesini bilir.

Duyguyu da, duygusallığı da yerinde yaşar. Dergi dağıtımı için kapısını çaldığı evde yaşlı bir nine ve dedenin yoksul haliyle gözleri dolar. Devrimciliğin nedenlerini böyleleri anlarda daha sağlam temellere oturur. Yoksul insanlara daha fazla yönelir. Tamir edilecek evler için kolektif çalışmaya öncülük eder.

Pratik zekâsı, sakin yapısı ve emekçiliğiyle yol alırken asla öğrenmekten ve paylaşmaktan vazgeçmez.

Eğiticiliği, öğreticiliği hiç bir yerle sınırlanmaz. Devrimciliğin meşruluğuna yürekten inanarak ailesini de mücadeleye katmaya çalışır. Alevi değerlere sahip ailesi Aşur'un her türlü kararına saygı duyar. Henüz ortaokulda okuyan kardeşine büyük bir güven duyan Aşur, sık sık "Benden sonrası garanti." diyerek kardeşini işaret eder. Şehitliğinin ardından bunun ne kadar gerçek olduğunu gösteren olur.

Mahalle gençleriyle ilgilenmek, onları mücadeleye katmak için çaba harcayan Aşur, aynı zamanda düzenli olarak çalışan, ihtiyaç olduğunda ailesine ama çoğunlukla mücadeleye maddi yönden katkı sunandır.

Aşur'un kaleminden çıkan özgeçmişinde bu süreç şöyle özetlenir: "Çok hızlı bir süreç başlıyordu. Önderliğin tutsaklığı, Partinin ilanı, Gazi, Nurtepe ve Sibel... Bu sürece kadar bir dönem Nurtepe'de sorumluluk yaptım. Sibel eyleminden sonra işten ayrıldım ve Çağlayan Mahallesi sorumluluğuna getirildim.

"(...) Gazi katliamında Gazi'ye yürüyüşü, Nurtepe direnişini örgütledik. Gazi ve Nurtepe büyük bir güçtü. Büyük bir kitle potansiyeli açığa çıkmıştı... Tecrübesizliklerimiz ve tembelliklerimiz bu kitle potansiyelini

yeterince değerlendirmemize engel oldu.

“Buca ve Ümraniye’yle başlayan hapishanelere yönelik katliamlara anında cevap vermeye çalıştık. Özellikle Ümraniye katliamı sırasında Şişli bölgesinde her yeri yangın yerine çevirmeye çalıştık. (...) Kinlenmiştik ve intikam doluyduk.”

Böyle bir gelişim olması doğaldı. Partiye yazdığı bir yazıda şöyle diyordu çünkü Aşur: “Parti Cepheli olarak büyüdüm. Çocukluktan çıktığım yıllarda Devrimci Sol ile tanıştım, eksikliklerimle zaafılarımla Parti-Cepheli olarak bugüne geldim.

“Benim Cepheli olmak dışında başka bir alternatifim yoktur. Ya Parti-Cepheli olacağım ya da Parti-Cepheli olacağım. Hareket benim için bu kadar vazgeçilmezdir.”

Aşur, 1996 başlarında Sezgin Engin SPB’lerinde komutan olarak istihdam edildi.

Aynı yıl Nisan’da gözaltına alınarak tutuklandı.

Çayan örgütlenmesi, Güzeltepe ve Şişli örgütlenme sorumlulukları yürüttükten sonra çok istediği askeri alanda istihdam edilir. Ancak kısa süre sonra Mart 1996 tarihinde gözaltına alınıp tutuklanır. Bayrampaşa Hapishanesi’nde Özgür Tutsak’tır artık.

Tutsaklığında sıcaklığına 96 Ölüm Orucu’nu yaşar.

Ölüm Orucu direnişinden çok şeyler öğrenir. Kendi iç eğitimini yenisinden ele alır. Hapishanenin okul olma özelliğini içselleştirerek her alanda bilgi birikim elde etmeye çalışır. Görev ve sorumluluklar alır. Anma kutlama programlarında, tiyatro ve sahne düzenlemelerinde kısacası pek çok işte emek harcayan, fikir üreten olur. Ziyaret kabinlerinde neşe kaynağıdır.

Büyük Ölüm Orucu Direnişi gündeme geldiğinde tereddütsüz gönüllü olur. Gönüllülüğünün onaylanmasını beklerken sabırsız, kabul edildiğinde kabına sığmayan, direnişçi seçildiğinde ise gözleri ıslı ıslı parlardı.

Ölüm Orucu Ekiplerinin açıklanacağı günlerde, duş aldığı sırada bir kaza yaşar. Üzerine kaynar derecede bir su dökülür. Ancak bunu gizler. Çünkü ekiplere seçilme şansını yitirebileceğini düşünür. Kızıl bandını kuşandıktan sonra bu gizini paylaşır. Kontrol edildiğinde ciddi bir şey yoktur ama Aşur’un o bandı ne kadar çok istediği biliniyor olmasına rağmen bir kez daha somutlanır.

Kızıl bandını kuşandıktan sonra yaşamının her saniyesi direnişe odaklanarak geçer. Programlı yaşamını sohbetlere, mektuplara, ziyaret kabinlerine taşır.

Ziyaret kabinlerinde direnişi anlatmakla kalmaz, Nurtepe – Çayan ve

Güzeltepe'den görüşe gidenlerle cenazesinin mahalleden nasıl geçirilmesi gerektiğini de paylaşır. Ziyaretçileri kendisini hazırladığı gibi şehitliğe alıştıırır. Yapmaları gerekenleri mücadele gerçeğini anlatır.

Ölüm Orucu Direniş'i'nin yoğun tartışıldığı kamuoyunda geniş yer aldığı günlerde direnişçi olma sorumluluğuyla asla erken beklentilere girmez. Heyetler Bayrampaşa'ya gidip geldiğinde içinde esen fırtınalarla yoluna devam eder. Aydın ve yazarlara mektuplar yazarak devlet gerçeğini anlatır. Çünkü devlet denen faşizm gerçeği, her şeyi anlatıyordu.

19 Aralık 2000 gecesi faşizmin o bilinen gerçek yüzü kendini gösterirken, Aşur, Umut'u yok etme, halkı teslim alma saldırısı önünde en büyük barikat olma sorumluluğuyla hazırlığını yapar.

Katliam operasyonunun başlamasıyla birlikte direniş destanı yazılmaya başlar. Kurşun ve bombalar altında Ölüm pahasına direnilirken Aşurlar feda eylemcisi olma sabırsızlığıyla beklemeye koyulur. Operasyon olduğunda kendimizi yakacağız, sözlerini kâğıtlara döküp kamuoyuna açıkladıkları andan itibaren o anı beklerler.

Önce Fırat TAVUK yoldaşı feda eylemi için öne atılır. Dilinde sloganlar, zafer işareti yaparak idare binasına doğru kendini ateşe vererek koşar. Açılan ateş ve yanan bedeniyle ölümsüzleşir.

Sıra bende, diyerek öne atılır Aşur. Kimseye söz bırakmadan hazırlığa koyulur.

Heyecanı her zamanki gibidir. Büyük-küçük demeden bir işe nasıl hazırlanıyorsa yine öyledir. Feda eylemi için direniş havalandırmasına çıkmak, çatıları kuşatan Amerikan ordusunun işbirlikçi askerlerine güçlü bir cevap vermek ister.

Üzerini kontrol ederken bir eyleme gitme titizliğindedir. Her olasılığı hesap eder gibi üstünü başını, ceplerini kontrol eder. Kalem ve çakmağını, Ölüm Orucu için hediye edilen saatini çıkarır... Her şey tamam derken, boynundaki kolye aklına gelir. Annesinin hediyesi olan Zülfükar kolyesidir. Onu çıkarırken Hz. Ali gibi, Hüseyin gibi zalime boyun eğmeyecek olmanın onurunu yazacaktır. Heybesi bu yönüyle yüklüdür.

Üzerine yanıcı sıvılar dökmeye başlar. Yeterli olmayabilir düşünceyle yıkanır gibi içine dışına boşaltır.

Üzeri yanıcı maddelerle kaplı olsa da kucaklaşmadan olmaz, düşüncesiyle sıkıca kucaklaşmalar yaşanır. Eller sıkıca kenetlenir. Yüreklere anlatacak kelime yoktur. Sadece gözler konuşur. Çakmağı çakmamış olsa da Aşur'un gözleri yalım yalım yakan olur. Birazdan ateşlere karışıp "son" nefesini verecek olmanın bilinciyle ıslıl ıslıl bakar

çevresine... Yoldaşlarının gözleri dolunca “Ağlamayın” der. “Gözüm Arkada Kalmayacak. Nasıl ki, benden önce şehit düşen yoldaşlarımla gözüm arkada kalmadıysa, benim de gözüm arkada kalmayacak. Size güveniyorum.”

Güven böyle bir şeydi. Tereddütsüzlüğün, inancın, saflığın en yalın hali olarak Aşur’la dile geliyordu. Aşur çakmağı çıkararak, o yalın olanı hayata geçirir. Direniş koşuşunun açılan havalandırma kapısından Aşur ateşler içinde zafer işaretleriyle dışarı çıkar. “Yaşasın Bağımsız Türkiye!” sloganını atarak, Parti – Cephe’ye, önderine selam göndererek havalandırma ortasına kadar gider. “Zaferi Şehitlerimizle Kazanacağız!” pankartlarının hemen altında boylu boyunca uzanarak ateşler içinde ölümsüzleşir. Zafer o an o pankarta yazıldığı gibi kazanılmıştır artık.

Aşur’un istediği gibi son bir kez mahalleden geçebilme koşulu oluşmaz. Ancak Aşur da diğer şehit yoldaşları gibi mahallenin tam kalbinde yerini alarak evlerde sokaklarda, direniş ortasında bulunmaya devam eder.

ORHAN OĞUR...

İsyankâr bir yüreğe sahiptir Orhan. Öfkelendiğinde gözü hiçbir şeyi görmeyen, sakinleştiğinde ise yanlışı ve doğruyu ayırt edip adımlarını atandır.

Çobançeşmeli’dir Orhan. Çayan’ın hemen eteklerinde bulunan mahallede otursa da örgütlülük dışında mahallede çok tanınan birisi değildir. Bu nedenle Nurtepe-Çayan’lı olarak bilenlerin sayısı azdır, ancak o mahallenin bir evladıdır.

3 Mart 1981 yılında İstanbul Okmeydanı’nda doğar. Aslen Dersimlidir.

Ortaokul ve lise yıllarında düzene olan öfkesiyle mücadeleye farklı bir yapı içinde atılır. Ancak umduğunu bulamaz. Arayışlarını sürdürürken öncesinden de sempatiyle baktığı Cephelilerle tanışır. Tanıştığı Cepheliler Çayan örgütlenmesindendir. Onlarla birlikte mahalleye daha çok girip çıkmaya başlar. Bu süreçte sorular sorar. Cevaplar arar. Pratik gözlemlerle yolunu çizmeye karar verir.

Çizdiği yol, Mahir’in devrim yoludur. Önceki örgütlülüğü (DY) de sözde Mahir’in yolunda olduğu iddiasındadır. Ancak pratiği tam tersi olunca Orhan gerçek Cephelilerin bulunduğunu düşünerek ‘98 yılı sonlarında Nurtepe-Çayan’da mücadelesini yürütmeye başlar.

Okmeydanı’ndan Çobançeşme’ye taşınmadan önce oluşan aile basıncı burada da sürer. Devrimcilik yapmaması için uğraşan, gittiği her

yerde onu gölge gibi takip eden ailesinin rahatsızlık yaratması sonucu farklı bir bölgede çalışma talebini dile getirir.

Her ne kadar ailesini ikna etmeye çalışsa da mücadelesini engelledikleri ortamda yeni bir alanda bulunmak onun için kaçınılmazdır. Talebi karşılanana kadar Çayan'da faaliyetlerine dar kapsamda devam eder. Sonunda yeni görev yeri Armutlu olarak açıklanır.

Adını çok sık duyduğu, direnişleri ve şehitleriyle öne çıkan Armutlu'da çalışacak olması ayrı bir heyecan uyandırır. Verilen görevleri peşinden ailesi gelecek kaygısı yaşamadan coşku içinde yerine getirir. Dergiler sırtlar, ev ev, kapı kapı dolaşır. Sohbetler eder, mahalleyi tanımaya başlarken aynı zamanda kendisini de tanıtmaya çalışır. Armutlu halkı onu "Veli" olarak tanır, bağrına bu isimle basar.

Mahalle örgütlenmesi faaliyetlerini yürütürken adalete olan özlemleri de büyür. Büyüyen özlemlerin başında askeri alanda bir savaşçı olmak vardır. Faşizm ve onun işbirlikçilerinden hesap sorma bilinciyle yanıp tutuşur. Kısa sürede pek çok şeyi başarmanın kendini ortaya koymanın güveniyle bu özlemi yerine getirilir.

F Tipi süreciyle birlikte faşizmin yeni saldırı ve kuşatması altında milis üyesi olarak hazırlık yapar. Aynı şekilde mahalli alan örgütlenmesinde yoluna devam eder.

Bir yanda mahallede halkın ihtiyaç ve sorunlarıyla ilgilenip örgütlenmeyi sürdürürken diğer yandan örgütlenme önünde engel olan halkı geriletmeye, yozlaştırmaya çalışan muhbir, ajanlık yapanlara yönelik adalet uygulayan olur.

Yaşanan kimi operasyonlarla birlikte açığa çıkar. Aranır durumdayken mücadelesini ilkeli ve kurallı sürdürmeye çalışır. Olanaksızlıklar yaşandığında dahi aile çevresine ve Çayan'a uğramaz. İlişkileri koptuğunda yeniden kurmak için yoğun çaba harcar.

Süreç F Tipleri sürecidir. Ölüm Orucu Direnişi başlamış, 19 Aralık katliam operasyonu ile birlikte sorulacak hesap kat be kat artmıştır. Yeni gözaltı ve tutuklamalar ile Orhan'ın sorumlulukları da çoğalır. Armutlu'da kurulan direniş evleri, ölüme yatan yoldaşlarının eriyen bedenleri onu daha çok şeyler yapmaya zorlar. İlişki kurulmasını beklemek yerine kopan bağı da düşünerek yollarını iyi bildiği Armutlu'ya gider. Amacı hem direnişe destek olmak hem de kopan bağı yeniden kurmaktır.

Armutlu'ya gittiği tarih 4 Kasım'dır. Akşam vakti direniş evlerini ziyaret eder. Onlardan büyük bir güç aldığını ifade eder. Armutlu halkı ile özlem giderirken onların gözlerindeki güven duygusunu bir kez daha yaşar. Görev gereği mahalleden habersiz ayrılması doğal olarak

merak uyandırmıştır. Ama Orhan oradadır. Mücadelenin içindedir. Barikatları dolaşır, nöbete ortak olur. 5 Kasım günü Armutlu'ya yönelik katliam gerçekleşebileceği haberiyle birlikte mahalleden gitmek yerine inisiyatif koyarak çatışmaya katılır. Katliamı ve direnişi birlikte yaşar. Şehitler ve yaralıların ardından mahalleden ayrılır. Sorulacak hesap vardır.

Orhan o hesap bilinciyle çıktığı mahalleden, ertesi gün gözaltına alınıp aranma gerekçesiyle tutuklanır. Böylesi bir süreçte tutuklanması ağır gelse de tutsaklık koşullarında da mücadelenin çetin sürdüğü bilinciyle hareket eder.

Özgür Tutsaklığı Tekirdağ 1 No'lu F Tipi'nde yaşamaya başlar. Tekirdağ F Tipi diğer hapishanelere göre yeni açılan ve pilot hapishane olarak gösterilen bir yerdir. Zulüm ve işkence kesintisiz sürdürülür.

Orhan içeriye adım attığı andan itibaren baş eğmez bir duruş sergiler. Özgür tutsak geleneğine, devrimci kimliğine ve kişiliğine sahip çıkar.

İsyan yüreği tecrit hücrelerinde daha da kabarır. Keyfi uygulamalara, saldırı biçimlerine karşı amansız direnir. Ancak birlikte kaldığı farklı kültürlerden gelen insanlarla tavırlar konusunda sıkıntılar yaşar. Kendi yoldaşlarıyla bir araya gelme talepleri idarece sürekli reddedilir. Yoğunlaşan saldırı ve uygulamalarla hücre de gözünde daralır. Tecritten amaçlananın ne olduğunu bilse de her an düşmana yönelme, sayım süreçlerinde hesap sorma düşüncesiyle tetiktedir. Uzun uğraşlar sonucu yer değişimi kabul edilir.

Hapishane idaresi keyfi uygulamalar ve dayatmalarla tek başınayken Orhan'ın iradesini kırabileceğini düşünür. Sayımlarda kapı açıp kapamalarda çabuk öfkelenildiğini bilerek sorun yaratmaya çalışır. Bu yaklaşımlara Orhan tavırsız kalmaz. Ki Orhan'ın teklilere geçmesi güçsüzlüğünde, örgütsel sorunlarından dolayı değildir. Aksine kendine duyduğu güvenin, düşmana karşı hissettiği öfkenin sonucudur. Hemen her tavrını örgütsel disiplin içinde yerine getirir. Saldırı sonrası cama çıkar, türkü ve marşlar söyler, moralinin, coşkusunun yerinde olduğunu gösterir.

ABD'nin Irak'a saldırısı ve tecridi protesto amacıyla tüm tutsakların yaptığı 3 günlük açlık grevinin bitirildiği akşam tamamen kendi iradesi ve kararıyla "Bir şeyler yapmalı." diyerek yan hücrede kalan tutsağa seslenerek "Savaşa ve tecride karşı kendimi yakacağım." dedikten sonra bedenini ateş topuna çevirir.

Düşmanın baskılarına, tecride, işgale karşı bir isyandır Orhan'ın yakıldığı ateş. Tekirdağ semalarında is ve yanan bedenden yükselen bir

haykırış, bir öfkedir.

“Yaşasın Feda Eylemimiz”, “Savaşa ve Tecride Hayır” sloganlarıyla hastaneye kaldırılır. Tekirdağ’da yanık ünitesi olmadığı için İstanbul’a, oradan Anadolu yakasındaki hastaneye sevk edilir. Yanık derecesine göre hayati tehlikesi olmadığı bilgisi açıklanır. Bir süre hastanede kaldıktan sonra Ümraniye Hapishanesi’ne oradan Tekirdağ’a geri götürüleceği öğrenilir.

Ancak sağlıklı bir tedavi yapılmaması üzerine, yaraları enfeksiyon kapar, 27 Şubat 2003 tarihinde şehit düşer.

METİN KESKİN

Halkımız kimi insanları tanımlarken, kalender adamdı, der. Metin tam da bu tanıma uyacak özelliktedir. İçi dışı birdir. Sade ve gösterişsiz yaşamayı sever. Çocukla çocuk, büyükle büyük olmasını bildiği gibi yerinde ve zamanında konuşmasını bilir.

Onu tanıyanların ifade ettiği ortak özelliklerinden birisi de kömür karasını andıran, güldüğünde ışıldayan gözleridir.

6 Ocak 1969’da İstanbul Okmeydanı’nda doğdu. Dört kardeşin üçüncüsüdür. Aslen Sivas Kangal’ın Topardıç Köyü’ndendir.

Çayan Mahallesi henüz kurulma aşamasındayken Nurtepe’de bir arsa satın alan ailesiyle birlikte mahalleye taşınır.

Çocuk gözleriyle hayatı ilk bu zamanlar tanımaya başlar. Kan Sokak’la bitişik Arameneğe Sokak’ta oturması pek çok şeyin canlı tanığı olmasını sağlar. Çayan’dan sonra silah seslerinin en çok yankılandığı, duvar yazılamaları ve bildiri dağıtımı sonrası irade savaşının en yoğun yaşandığı bir sokakta oturması riskleri de beraberinde getirir. Yakınlarından ve çevre komşularından devrimci mücadele içinde yer alanlar olur.

Basılan ev ve sokaklardan, kesilen yol ve yapılan aramalardan pek çok ayrıntıyı hafızasına kazır.

İlk ve orta öğrenimini Hacı Ethem Ülkem İlkokulunda gören Metin, yaşamını tüm çocuklar gibi sürdürür. Orta halli bir aile olmanın yarattığı farklılıklar olsa da yoksul çocuklar ve arkadaşlarıyla ilişkilerinde bu farklılığı hissettirmemeye özen gösterir. Yaşamın her anında böyledir. Paylaşıcılığıyla, mütevazılığıyla, yardımseverliğiyle tanınır.

Arkadaşlığa büyük bir değer verir. Okulda, işte, sokak ve mahallede pek çok arkadaş edinir. Bunları kalıcı hale getirerek uzun yıllar ilişkisini korumayı başarır. Her bir arkadaşında olumlu ve kalıcı etkiler bırakması bundandır.

Yaşamında futbol oynamanın ayrı bir yönü vardır. Özel olarak tuttuğu bir takımdan öte severek futbol oynamayı öne çıkarır. Futbolu arkadaşlığı pekiştirmenin, birlikte bir şeyler yapmanın halk ile iç içe olmanın aracı olarak düşünür. Metin'in futbol oynadığı zamanlar karşılıklı sevgi ve saygının yaşatıldığı, mahalle halkının seyirci olarak maçları izlediği zamanlardır.

Elbette sevginin, saygının zamanı yoktur ancak değişen dönüşenlerden olumsuz etkilenenler olabiliyordu. Futbolu bir spor, güzel bir vakit değerlendirmekten çıkaranlar, rekabet duygusu ve yenme hırsıyla olumsuzluklar yaratabiliyordu.

Metin, bu olumsuzluklar karşısında örnek olandır. Tartışmalı bir durumda, oyun sertliğe dönüşüyorsa, "Ne gerek var öyle olsa ne olur, böyle olsa ne olur, altı üstü bir maç yapıyoruz." yaklaşımıyla gerilen ortamı düzeltendir. Bunu başaramadığı zaman oyunu dengede tutmaya çalışan, olmuyorsa "Sizinle bir daha top oynamam." diyerek tavrını koyandır.

Arkadaşlığa değer verirken yanlış olanlara karşı mesafe koymasını da bilir. Mesafe koymadan önce o konuda emek harcar, elinden geleni ortaya koyar ve tercihini yapar.

Arkadaş grubu ve çevresi devrimci mücadeleye uzak değildir. Farklı siyasi yapıları eğilimi olanlar dışında, devrimci, demokrat özellikleriyle öne çıkarlar.

Nişantaşlar Spor Kulübü'nde top oynayan, değişik etkinliklerde bir araya gelen, hayata dair ve gündeme ilişkin konulardan uzak kalmayan, konser ve kitlesel eylemlere katılan, iş sahibi olup çalışan arkadaş hayatı, Metin'in son döneminin özeti gibidir.

Devrimci mücadeleye uzak olmasa da pratik yönüyle aktif bir girişimde bulunmaz. '90'ların ortalarından itibaren daha yakından ilgi duyar, destek amaçlı aldığı dergileri okur, sohbetleri derinleştirir.

Nurtepe direnişinde, Gazi Ayaklanma sürecinde pek çok şeyi sorgulamaya başlar. Bu sorgulama mücadeleyi sorgulamaya başladığının göstergesidir.

Halk Meclisi çalışmalarında ortaya konan eylemler ve uygulanan politikalarla solumaya başladığı değerleri hayata geçirmeye çalışır.

Arkadaşlık ilişkilerine değer verse de, değişen ve dönüşenlerle birlikte gerilemelerin yaşandığı pek çok şeyin anlamsızlığını hisseder. Yaşadığı duygular bir arayışın sonucudur. Ya düzenin sunduğu hayatın içinde anlamsızca yaşamaya devam edecekti, ya da anlamlı olanı hayata geçirecekti.

Susurluk süreciyle birlikte yapılan kitlesel eylemlere katılarak ör-

gütlü mücadelenin ne ifade ettiğini görür. Doğru bir önderlik altında, halkın bir araya geldiğinde neleri başarabileceğine inanır. Ki bu kendisi için anlamlı olanın cevabıdır aslında.

Şöyle diyordu yazdığı özgeçmişinde: “Böyle bir ülkede herkesin mücadelesi gerektiği, bunlardan birinin de ben olmam gerektiğini düşündüğüm ve bundan sonra da hiçbir şey olmamış gibi yaşamaya-çagım için mücadele etmem gerekliliğine inandığım için örgütlü mücadelenin içine girdim.” Ve yine şöyle diyordu: “Hareket benim için içinde güzellikleri yaşadığım insan olma gerekliliğimin yerine getirildiği ve mücadelenin en onurlu şekilde yapıldığı Parti-Cepheli olmanın onuru ve gururun yaşandığı bir harektir.”

‘98 yılı onun aktif olarak mücadelede yer aldığı tarih olur. O tarihe kadar pek çok faaliyette katılımcı olan, ihtiyaç duyulduğunda öne çıkan Metin, artık örgütleyen, mücadeleyi büyüten, eylemden eyleme koşan, halk ile güçlü olan bağlarını devrimcileştiren olur.

Mücadele sürecine dair ifade ettiği sözlerden birisi “Geç oldu ama bundan sonra telafi edeceğiz.” olur.

Kampanyalar, piknikler, 1 Mayıs çalışmaları, hapishane ziyaretleriyle dolu mücadele süreci, bir bakıma geçen yılları telafi etme gibidir.

Aynı yıl yaşanan bir operasyonla gözaltına alınıp tutsak düşer. Tutsaklığını Ümraniye Hapishanesi’nde geçirir. Kısa bir tutsaklık yaşasa da içeride bulunduğu süreci olumlu değerlendirir. Kır gerillasına olan özlemi tutsaklık koşullarında daha yakıcı hal alır. Tahliye olur olmaz özlemini duyduğu dağlar onu beklemektedir. Sabırsızca beklediği haber ulaştığında kabına sığmaz.

Nurtepe-Çayan sokaklarından ayrılırken yaşamının her anını beraberinde götürür. Doruklarda gezinirken Nurtepe’nin hâkim tepelerine bakıyormuş duygusunu hiç kaybetmez. Oturduğu evin camından baktığında, Sabancı Center’in İkiz Kuleleri’ni nasıl görüyorsa, halkın çektiği acıları da görüyor, uygulanan adaletle yüreklerin nasıl soğuduğunu da biliyordu.

Hiçbir şeyi unutmaz Metin. Unutmamak için yağmur çamur, kar tipi, olanaksızlıklar demeden yoluna devam eder. Sıkı sıkıya kavradığı silahın sıcaklığını an be an yaşar.

14 Haziran 2003 tarihinde Tokat – Reşadiye – Küngür (Yuvacık) Köyü’nde yoldaşı İpek YÜCEL ile birlikte kuşatılırlar. Cephe gerillasına yaraşır bir şekilde kendilerinden sayıca fazla düşmanla çatışmaya girer ve şehit düşerler. İpek de 90’lı yıllardan itibaren Armutlu’da oturan, direnişler ortasında ‘94 yılında gerilla olarak kıra çıkıp kadının kurtuluşunu gösterendir.

Sivas'tan göçüp, İstanbul – Nurtepe'ye gelen, mücadele ve hayat dolu yüreğiyle sokakları aşip kırlara çıkan Metin, ardında onurlu bir yaşam bırakarak, ailesinin de isteğiyle Sivas'taki köyünde toprağa verilir.

Nurtepe - Çayan halkı O'nunla Metin olur. Tokat-Sivas'tan Karadeniz'e uzanan köyler, halk ilişkileri onu "Cafer" olarak yüreğine işler ve öyle uğurlar.

Grup Yorum şarkıları bir kez de onun ardından yankılanır.

"Nice şehitler verdik

kadını erkeğiyle

Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm uğuruna

Gecekondu fabrikada

faşist kuşatmalarda

Destanı yazılıyor kavganın

akan kanlarımızla

Selam olsun karanlığı, şimşek çakıp yakanlara

Selam olsun özgürlüğe

bayrak bayrak koşanlara

Selam olsun halkın savaşçılarına

bin selam."

ÇAYAN TARİHİNDE YER ALANLAR...

Hüseyin, Yücel, Mehmet, Aşur, Orhan, Metin. Onlar devrim yolunda öne atılmanın onuruyla ölümsüzleşirken halktan pek çok kişi de bu tarihin içinde yerini alıyordu.

Mustafa KARAÇELİK onlardan birisidir. Çayan'ın kuruluş sürecinde yerini alırken devrimcilerin Mustafa Amcasıdır. '76 yılından itibaren mahallededir. Yıkılan gecekondu evlerine karşı çaresiz kaldığında Dev-Gençlilerin eli uzanır. Onların yol göstericiliğinde direnişlere katılır, nöbetler tutar. Bu süreçte kanser hastalığı bedenini iyice sarmış, acılar içindedir. Ama gençlik ve mücadele onun için direnç olur. Direnişler sayesinde acılarını unuttur.

Çayan Mahallesi'nin kuruluşundan sonra '79 yılında kansere yenik düşer. O da Hüseyin gibi Hasdal Mezarlığı'na defnedilir.

Mahallenin Tarık (YILDIRIM) Amcası ve Hatice (YILDIRIM) Anası vardı. Devrimcilere her koşulda kapılarını açan, onları koruyup kollamakla kalmayan çoğu zaman riskler alıp bedelleri göze alandılar.

Hatice Ana elinden düşürmediği yün çubuğu ile özellikle '90 sonrası

sokaktan geçen seyyar satıcıların korkulu rüyasıdır. Seyyar satıcılar-
dan şüphelendiğinde durduran, polis olup olmadıklarını anlayacak
denli ustalaşandır. Gözaltına alınmak istenen devrimcileri “oğlumdur,
kızımdır” diyerek sahiplenen, kaçırılmak istenen bir devrimciyi kurtar-
mak için siyasi polis ekiplerinin aracını bedeniyle engelleyen, halkı so-
kağa döküp o devrimcinin araçtan kaçmasını sağlayacak denli gözü
karadır.

Çayan tarihindeki hemen her türlü eyleme katılan kitleyi coşturan 1
Mayıs'larda ve pikniklerde, konserlerde ve açıklamalarda çok farklı
özellikleriyle yer alan bazen öfke bazen de neşe taşıyandır. 2010 Şu-
bat'ında rahatsızlanarak aramızdan ayrılır.

Eşi Tarık Amca daha çok kendi halinde ama müthiş gözlemci yö-
nüyle, çevresinde yaşanan değişim ve olumsuzlukları takip eden pay-
laşandır. Evinin çevresinde ya da çalıştığı kahvenin civarında bir
devrimci görse karnını doyurmaya çalışan, çay ikram ederek sohbet
eden, yeri geldiğinde gördüğü eksik ve yanlışları anlatandır. Genç ve
deneyimsiz devrimcilere yol gösteren olur. O da 1999'da rahatsızlana-
rak yaşamını yitirir.

Devrimcilerin İmam (YILDIRIM) Abisi de vardır. Mehmet'in eniştesi-
dir. Yıllarca evine uğrayamamış, ihtiyaç olduğunda evinde kalmayan
olmamıştır. Günün her saati açıktır kapıları. Ki evlerine giden her dev-
rimci onlar için Mehmet'tir.

Yokluk, yoksulluk zamanlarında dahi elinde olanı paylaşan bir aile
olma özelliğiyle öne çıkar. Kitlesele eylemlere mahalle etkinliklerine ka-
tılmak 1 Mayıs'larda yer almak vazgeçilmezidir.

Mahallenin gençleri de vardır. Devrimci mücadele içinde yardımcı
olan, zor koşullardan geçerken destekte bulunan...

Mehmet'in mücadeleye katmaya çalıştığı kişilerden ikisidir Hasan ve
Cem... Darbecilik sürecinde dergi dağıtan, nöbet tutan, eylemliklere
katılan, örgütsüzlüğün olduğu koşullarda tecrübesizliklerine rağmen
bir şeyler yapmaya çalışırlar.

Sık sık gözaltına alınıp işkence ve psikolojik baskıya uğrarlar.

Hasan istemeye istemeye gittiği askerlikte kaza olarak açıklanan bir
patlama sonucu, Cem ise Yunanistan'a giden kaçak bir teknenin bat-
ması sonucu yaşamını yitirir.

Çayan Mahallesi'nin daha pek çok isimli-isimsiz emektarı bulunur.
Bundan sonra da Çayan'ın kahramanları ve emektarları olmaya
devam edecektir.

Nurtepe-Çayan'da oturmayıp görev gereği değişik süreçlerde mahal-
lede bulunan; direnişlerde, örgütlenmelerde yer alan kahraman şehit-

ler de vardır.

Doğan TOKMAKLAR, Ali YILDIZLAR, Fikri KELEŞLER, Gülser TUZ-CULAR, Bülent ÇOBANLAR, Şengül AKKURTLAR, Muharrem KARA-KUŞLAR, Mehmet YILDIRIMLAR, Adalet YILDIRIMLAR...

Onlar da Çayan'ın tarihi içinde onurla yerlerini alıyordu. Kimi örgütlenme görevi üstleniyor, kimi bir savaşçı olarak orada bulunuyor; kimi dergi dağıtarak, direnişte yer alarak, mahallede olmanın coşkunluğunu yaşıyordu. Kimi ise, oradan kırlara veya değişik alanlara görevlerinin başına gidene kadar mahallenin havasını soluyordu.

Çayan örgütlü bir mahalleydi. Örgütlü kalmak için elinden gelen tüm çabayı gösteriyordu.

Bu nedenle sık sık saldırıya uğruyor, kuşatmalarla karşılaşılıyordu. Fiili saldırılar dışında ideolojik, kültürel saldırılara uğrayarak teslim alınmaya çalışılıyordu. Çünkü Çayan gibi örgütlü mahalleler yozlaştırma ve kişiliksizleştirme saldırılarının önünde büyük bir barikattir. Düzenin tüm politikalarının iflasıdır.

Düzen; filmleriyle, dizileriyle, reklamlarıyla, müzikleriyle, internetleriyle, halkı yozlaştırmak, farklı özlemler uyandırarak her türlü ahlaksızlığı özgürlük olarak sunarken, devrimciler ve örgütlenmiş halk bunu reddediyordu.

Düzen; sormayan, araştırmayan, düşünmeyen, sorumsuz bir nesil yaratarak istediği sonucu elde etmeye çalışırken devrimciler ve örgütlü halk bunu reddediyordu.

Düzen; kolay para kazanmanın yolu olarak fuhuşu, uyuşturucuyu, kumarı, hırsızlığı, kapkaçılığı, mafyacılığı özendirirken devrimciler ve örgütlü halk bunu reddediyordu.

Düzen; benim istediğim gibi yaşarsan sana karışmam derken, devrimciler ve örgütlü halk insan olmanın, insan kalmanın ve insanlığı yüceltmenin onuruyla her türlü bedeli göze alıyor, çürümeyi reddediyordu.

Baz istasyonlarına karşı çıkan, tecridi protesto eden, işkence altında Metris'te katledilen Engin ÇEBER için eylemler örgütleyen, "sessiz imha" sonucu tedavisi engellenerek katledilen Güler ZERE'ye sahip çıkan, "Amerika Defol Bu Vatan Bizim!" deyip İncirlik yollarına düşen ve adını aldığı Mahir ÇAYAN için Kızıldere'ye yürüyen mahalle halkına ve devrimcilere yönelik saldırılar, düzen ile devrim arasındaki savaşın özü özeti oluyordu.

SON GECE...

Şu kanlı, pis düzen yok mu
Suçsuza vurur da vurur,
Lokmasını alır ağzından,
Yuvasını ateşe verir, kül eder.
Gömleksiz kor sırtını
Ayağını pabuçsuz kor,
Alır günlerini saatlerini bütün
Alır çoluğunu çocuğunu
Şu kanlı pis düzen yok mu,
Ne ölü tanır, ne diri
Ak der karaya, hoş görür haini,
Gürültüye getirir boğar sözü
Ama gece yarısı on iki tüfek
Rahata erdirir suçsuzu,
Artık kalabalık gömsün varsın
Kanayan cesedini, kararan göğsünü
Artık kalabalık anlasın varsın
Katillerin güçsüzlüğünü

Ne iyi olurdu şöyle bir yüklenivermek duvara
Şöyle bir silkeleyivermek tozu toprağı ve
Birleşivermek, birleşivermek.

(...)

Ateşe veriyoruz çalı çırpısını karanlıkların
Kırıyoruz haksızlığın paslı kilitlerini
İnsanlar geliyor, insanlar, birbirinden korkmayan
Birbirine güvenen, birbirine sarılan
Yeryüzünden siliniyor insan kılıklı düşman

Paul Eluard (Fransız Şair Direnişçi)

SON SÖZ YERİNE, SON EYLEM VE SÜRDÜRÜLEN DİRENİŞ GELENEĞİ...

Şu kanlı pis düzen nasıl saldırıyor, teslim almaya çalışıyorsa, birbirine güvenen devrimciler ve örgütlü halk tarafından da tarih yazılmaya devam ediyordu.

Baskılar, gözaltılar ve tutuklamalara karşı Çayan-Hüseyin AKSOY Parkı'nda yeni bir direniş geleneği yaratılırken bu gerçeğin değişmeyeceği bir kez daha 21. Yüzyıl Türkiye'sinde halk ve halk düşmanlarına gösteriliyordu.

17 Mayıs 2011 tarihinden başlayıp, 13 Ağustos 2011 tarihinde sonuçlandırılan Açlık Grevi ve Çadır Eylemi, Çayan'ın son eylemlerinden biri oluyordu.

Keyfi ve hukuksuzca gözaltına alınıp tutuklanan onlarca insanın sahiplenildiği ve serbest bırakılmalarının istendiği eylem 90 gün sürdürülür. 90 günün her anı ayrı bir irade savaşına dönüşür.

Çayan'da tarih yazılmaya devam ederken, düne bugüne ve gelecek kuşaklara Mahir Çayan'ın sözleri kalır.

“Bir direniş geleneği yaratmalıyız. Bu direnişte bizim çoğumuz, belki de hepimiz ölebiliriz. Ama gelecek kuşaklara bir direniş geleneği bırakırız.” (Mahir ÇAYAN)

Umut'un tarihi ve Çayan'ın yaratılma süreci göz önüne getirildiğinde geleneklerle ortaya çıkan sosyalist ahlakın, kültürün, değerlerin ve onlarla örülü yaşamın hayat bulduğu görülecektir.

İnsan olmanın, insan kalabilmenin ve yeni insan yaratmanın yolu buralardan geçiyordu. O yol devrime çıkıyordu.

“Dinle

Tarih bir şey anlatıyor sana

Evler yeni kurulmuşken

Umut elinde yeşerirken

Kim düşer toprağa

Bak onu hatırla

Hüseyin selam gönderiyor sana

Dinle

Tarih bir şey anlatıyor sana

Her şey bitti denilen günlerde

İlle de Sosyalizm deyip de

Kim sarılır bayrağa

Bak onu hatırla

Yücel selam gönderiyor sana

Dinle

Tarih bir şey anlatıyor sana

En zor anlarda bana mısın demeden

Kılı kırk yarıp giderken

Kim sevgiyle bakar yarınlara

Bak onu hatırla

Mehmet selam gönderiyor sana

Dinle

Tarih bir şey anlatıyor sana

Sarılmışken Umut dört yandan

Vatan olmuşsa o an can

Kim yanar ateşler ortasında

Bak onu hatırla

Aşur selam gönderiyor sana

Dinle

Tarih bir şey anlatıyor sana

Kopup gelmişken isyan diyarından

Ateş olmuşsa damarda kan

Kim haykırır zindanlarda

Bak onu hatırla

Orhan selam gönderiyor sana

Dinle

Tarih bir şey anlatıyor sana

Elinde mavzer gezerken dağlarda

Adalet ise yürek namluda

Kim çağırır Çayan yoluna

Bak onu hatırla

Metin selam gönderiyor sana”

BITTİ